

Teataja

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

65. aastakäik

23. detsember 2022

Sisukord

I Seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/2560, 14. detsember 2022, mis käsitleb siseturgu moonutavaid välisriigi subsidiume 1

DIREKTIIVID

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2022/2561, 14. detsember 2022, reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteeõidukite juhtide alus- ja jätkuõppe kohta (kodifitseeritud) ⁽¹⁾ 46

II Muud kui seadusandlikud aktid

RAHVUSVAHELISED LEPINGUD

- ★ Nõukogu otsus (EL) 2022/2562, 24. oktoober 2022, ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tai Kuningriigi vahelise laiahaardelise partnerluse ja koostöö raamlepingu liidu nimel allkirjutamise ja selle ajutise kohaldamise kohta 70
- ★ Ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tai Kuningriigi vaheline laiahaardelise partnerluse ja koostöö — Raamleping 72

MÄÄRUSED

- ★ Nõukogu määrus (EL) 2022/2563, 19. detsember 2022, millega muudetakse määrust (EL) 2021/2283, millega avatakse teatavaid põllumajandus- ja tööstustooteid hõlmavad ühepoolsed liidu tariifikvoodid ja sätestatakse nende haldamine 109

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

- ★ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/2564, 16. august 2022, millega muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2021/2064, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1380/2013 seoses lossimiskohustusest tehtava vähese tähtsusega erandi kehtestamisega teatavate põhjalähedaste liikide püügi puhul Aadria meres ja Vahemere kaguosas 126
- ★ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/2565, 11. oktoober 2022, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/444 seire- ja hindamisraamistiku kehtestamist käsitlevate sätetega 130
- ★ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/2566, 13. oktoober 2022, millega muudetakse ja parandatakse delegeeritud määrust (EL) 2018/273 viinapuude istutuseks antavate lubade süsteemi osas 134
- ★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2022/2567, 13. oktoober 2022, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) 2018/274 viinapuude istutuseks antavate lubade süsteemi osas 139
- ★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2022/2568, 21. detsember 2022, millega muudetakse rakendusmääruse (EL) 2021/605 (milles sätestatakse sigade Aafrika katku tõrje erimeetmed) I lisa ⁽¹⁾ 147

OTSUSED

- ★ Nõukogu otsus (EL) 2022/2569, 14. november 2022, seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) osaliste konverentsi 19. istungil (14.–25. november 2022, Panamá, Panama) ning CITESi III liitesse kantava liigi esitamise kohta 186
- ★ Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/2570, 24. november 2022, millega jäetakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 528/2012 heaks kiitmata toimeaine hõbenitraadi kasutamine tooteliiki 7 kuuluvates biotsiidides ⁽¹⁾ 233

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2022/2560,

14. detsember 2022,

mis käsitleb siseturgu moonutavaid välisriigi subsidiume

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 114 ja 207,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Tugev, avatud ja konkurentsivõimeline siseturg võimaldab nii Euroopa kui ka välismaistel ettevõtjatel konkureerida tulemuste alusel. Liidul on olemas kaugele arenenud ja tulemuslik riigiabi kontrollisüsteem, mille eesmärk on tagada kõigile siseturul majandustegevusega tegelevatele ettevõtjatele õiglased tingimused. Selline riigiabi kontrollisüsteem takistab liikmesriikidel anda riigiabi, mis moonutab põhjendamatult konkurentsi siseturul.
- (2) Samal ajal võivad nii eraõiguslikud ettevõtjad kui ka avalik-õiguslikud äriühingud, mida riik otse või kaudselt kontrollib või mis on riigi omandis, saada kolmandatelt riikidelt subsidiume, mida seejärel kasutatakse näiteks majandustegevuse rahastamiseks siseturul mis tahes majandussektoris, näiteks osalemiseks riigihanke menetlustes või äriühingute, sealhulgas sellist strateegilist vara nagu kriitilise tähtsusega taristuid ja uuenduslikke tehnoloogiaid omavate äriühingute omandamiseks. Selliste välisriigi subsidiumide suhtes praegu liidu riigiabi reegleid ei kohaldata.
- (3) Käesolev määrus hõlmab kõiki majandussektoreid, sealhulgas liidule strateegilist huvi pakkuvaid sektoreid ja elutähtsaid taristuid, nagu need, mida on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/452 ⁽³⁾ artikli 4 lõike 1 punktis a.
- (4) Välisriigi subsidiumid võivad moonutada siseturgu ja kahjustada mitmesuguste majandustegevuste võrdseid tingimusi liidus. See võib juhtuda eelkõige siis, kui tegemist on koondumistega, millega kaasneb kontrolli üleminek liidu ettevõtjate üle, kui selliseid koondumisi rahastatakse täielikult või osaliselt välisriigi subsidiumidest või kui välisriigi subsidiumidest kasu saavate ettevõtjatega sõlmitakse liidus lepingud.

⁽¹⁾ ELT C 105, 4.3.2022, lk 87.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 10. novembri 2022. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 28. novembri 2022. aasta otsus.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT L 79 I, 21.3.2019, lk 1).

- (5) Ükski kehtiv liidu õigusakt ei käsitle välisriigi subsidiumide põhjustatud moonutusi. Kaubanduse kaitsevahendid võimaldavad komisjonil sekkuda, kui liitu imporditakse subsideeritud kaupu, kuid mitte juhul, kui välisriigi subsidiume antakse subsideeritud investeringute vormis või kui need puudutavad teenuseid ja rahavoogusid. WTO subsidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu kohaselt on liidul võimalus algatada riikidevaheline vaidluste lahendamise menetlus WTO liikmete poolt antud teatavate välisriigi subsidiumide suhtes, kuid seda üksnes kaupade osas.
- (6) Seepärast on vaja täiendada olemasolevaid liidu õigusakte uue õigusaktiga, et tulemuslikult tegeleda välisriigi subsidiumide põhjustatud siseturu moonutustega ning seeläbi tagada võrdsed tingimused. Eelkõige täiendab uus õigusakt liidu riigiabi reegleid, mis käsitlevad liikmesriikide toetustest tulenevaid siseturu moonutusi.
- (7) On oluline sätestada normid ja menetlused selliste välisriigi subsidiumide uurimiseks, mis tegelikult moonutavad siseturgu või võivad seda teha, ning asjakohasel juhul need moonutused kõrvaldada. Välisriigi subsidiumid võivad moonutada siseturgu, kui välisriigi subsidiumist kasu saav ettevõtja tegeleb liidus majandustegevusega. Käesoleva määruse nõuetekohane kohaldamine ja jõustamine peaks suurendama siseturu vastupanuvõimet välisriigi subsidiumide põhjustatud moonutustele ning edendama liidu avatud strateegilist autonoomiat. Seepärast sätestatakse käesolevas määruses õigusnormid kõigi liidus majandustegevusega tegelevate ettevõtjate jaoks, sealhulgas avalik-õiguslike äriühingute jaoks, mida riik otse või kaudselt kontrollib. Erilist tähelepanu pööratakse sellele, millist mõju avaldab käesolev määrus väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd), võttes arvesse nende majandustegevuse olulisust ja nende panust liidu peamiste poliitiliste eesmärkide saavutamisse.
- (8) Et tagada võrdsed tingimused kogu siseturul ja käesoleva määruse järjepidev kohaldamine, on komisjon ainus asutus, kel on pädevus käesolevat määrust kohaldada. Komisjonil peaks olema õigus uurida omal algatusel kõiki välisriigi subsidiume, kui need kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse ükskõik millises majandussektoris, kasutades selleks kõigist kättesaadavatest allikatest saadud teavet. Et tagada tulemuslik kontroll, peaks komisjonil olema õigus vaadata välisriigi subsidiumid talle ettevõtja esitatud eelteatise alusel läbi, kui tegemist on suurte koondumiste (ühinemised ja omandamised) ja teatavat künnist ületavate riigihanke menetlustega.
- (9) Käesoleva määruse kohaldamisel ja tõlgendamisel tuleks lähtuda asjaomastest liidu õigusaktidest, sealhulgas riigiabi, ühinemiste ja riigihangetega seotud liidu õigusaktidest.
- (10) Käesoleva määruse kohaldamine ei piira iga liikmesriigi õigust kaitsta oma olulisi julgeolekuhuve kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 346.
- (11) Välisriigi subsidiumi tuleks käesoleva määruse kontekstis käsitada rahalise toetusena, mille on otse või kaudselt andnud kolmas riik, mille tulemusel saadakse kasu ning mis piirdub ühe või mitme ettevõtja või tööstusharuga. Need tingimused on kumulatiivsed.
- (12) Rahalist toetust võidakse anda avalik-õiguslike või eraõiguslike üksuste kaudu. See, kas avalik-õiguslikult üksuselt on saadud rahalist toetust, tuleks kindlaks teha iga juhtumi puhul eraldi, võttes igakülgset arvesse näiteks asjaomase üksuse omadusi ning valitsevat õigus- ja majanduskeskkonda kolmandas riigis, kus üksus tegutseb, sealhulgas valitsuse rolli kõnealuse riigi majanduses. Rahalist toetust võidakse anda ka eraõigusliku üksuse kaudu, kui selle eraõigusliku üksuse tegevuse saab omistada kolmandale riigile. Rahalise toetuse mõiste hõlmab mitmesuguseid toetusmeetmeid, mis ei piirdu rahaülekannetega, näiteks eri- või ainuõiguste andmine ettevõtjale ilma tavapärastele turutingimustele vastavat piisavat tasu saamata.
- (13) Ettevõtja, kes tegeleb majandustegevusega siseturul, peaks rahalisest toetusest kasu saama. Rahalist toetust tuleks käsitada ettevõtjale kasu andvana, kui seda ei oleks olnud võimalik saada tavapärastes turutingimustes. Kasu olemasolu tuleks kindlaks määrata selliste võrreldavate võrdlusaluste põhjal nagu erainvestorite investeerimistavad, turul kättesaadava rahastamise määrad, võrreldav maksustamislahendus või asjaomase kauba või teenuse eest piisav tasu. Kui otseselt võrreldavad võrdlusalused puuduvad, võib olemasolevaid võrdlusaluseid kohandada või kehtestada üldtunnustatud hindamismeetodite põhjal alternatiivsed võrdlusalused. Kasu saamine võib näiteks toimuda avaliku sektori asutuste ja avalik-õiguslike äriühingute vahelise suhte kontekstis, kui selline suhe ja eelkõige avaliku sektori

asutuste poolne avalik-õiguslike äriühingute rahastamine ei vasta tavapärastele turutingimustele. Eeldatakse, et kaupade või teenuste pakkumine või ostmise konkurentsipõhise, läbipaistva ja mittediskrimineeriva pakkumismenetluse tulemusena vastab tavapärastele turutingimustele. Siseturul majandustegevusega tegelevale ettevõtjale antavat rahalist toetust ei tohiks käsitada kasu saamisena, kui võrdlusaluste hindamine näitab, et ettevõtja oleks saanud sellist kasu tavapärastes turutingimustes. Ettevõtjasiseselt vahetatud kaupade ja teenuste siirdehinnad võivad anda kasu, kui need siirdehinnad ei ole kooskõlas tavapäraste turutingimustega. Rahalisest toetusest saadud kasu võidakse edasi anda liidus majandustegevusega tegelevale ettevõtjale.

- (14) Kasu peaks saama üks või mitu ettevõtjat või tööstusharu. Välisriigi subsidiumi eripära võib kindlaks määrata juriidiliselt või faktiliselt.
- (15) Välisriigi subsidium tuleks lugeda antuks alates hetkest, mil subsidiumi saaja omandab õiguse välisriigi subsidiumi saada. Välisriigi subsidiumi tegelik väljamaksmine ei ole vajalik tingimus, et välisriigi subsidium kuuluks käesoleva määruse kohaldamisalasse.
- (16) Rahaline toetus, mida antakse üksnes ettevõtja mittemajandusliku tegevuse jaoks, ei kujuta endast välisriigi subsidiumi. Kui aga mittemajandusliku tegevuse jaoks antavat rahalist toetust kasutatakse ettevõtja majandustegevuse ristsubsideerimiseks, võib tegemist olla käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva välisriigi subsidiumiga. Kui ettevõtja kasutab rahalist toetust, näiteks eri- või ainuõiguste vormis, või avaliku sektori asutuste tingitud koormuse hüvitamiseks saadud rahalist toetust muu tegevuse ristsubsideerimiseks, võib see ristsubsideerimine viidata asjaolule, et eri- või ainuõigusi antakse ilma piisava tasuta või et koormuse eest saadav hüvitis on ülemäärane ja kujutab endast seega välisriigi subsidiumi.
- (17) Kui välisriigi subsidiumi olemasolu on kindlaks tehtud, peaks komisjon juhtumipõhiselt hindama, kas see moonutab siseturgu. Erinevalt liikmesriigi antavast riigiabist ei ole välisriigi subsidiumid üldiselt keelatud.
- (18) On võimalik, et paljude välisriigi subsidiumide puhul läbipaistvuse puudumise ja kaubandusolukorra keerukuse tõttu on konkreetsete välisriigi subsidiumide siseturule avaldatavat mõju raske üheselt tuvastada ja mõõta. Moonutuse kindlakstegemiseks on seega vaja kasutada mitteammendavat näitajate kogumit. Hinnates seda, mil määral võib välisriigi subsidium parandada ettevõtja konkurentsiseisundit ja seeläbi tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt mõjutada konkurentsi siseturul, võiks komisjon võtta arvesse teatavaid näitajaid, sealhulgas välisriigi subsidiumi suurust ja olemust, välisriigi subsidiumiga seotud eesmärki ja tingimusi ning selle kasutamist siseturul.
- (19) Kui komisjon kasutab näitajaid, et teha kindlaks moonutuse olemasolu siseturul, võiks ta võtta arvesse eri elemente, näiteks välisriigi subsidiumi suurus absoluutarvudes või turu suuruse või investeeringu väärtuse suhtes. Näiteks on tõenäoliselt moonutav koondumine, mille puhul välisriigi subsidium katab olulise osa sihtettevõtja ostuhinnast. Samuti võivad moonutusi põhjustada välisriigi subsidiumid, mis katavad olulise osa riigihanke menetluse tulemusel sõlmitava lepingu hinnangulisest maksumusest. Kui välisriigi subsidium antakse tegevuskulude katteks, võib see põhjustada moonutusi suurema tõenäosusega kui siis, kui seda antakse investeerimiskulude katteks. VKEdele antavaid välisriigi subsidiume võib pidada väiksema tõenäosusega moonutusi põhjustavaks kui suurettevõtjatele antavaid subsidiume. Lisaks tuleks arvesse võtta turu iseärasusi ja eelkõige turu konkurentsitingimusi, näiteks turule sisenemise tõkkeid. Tõenäoliselt põhjustavad moonutusi välisriigi subsidiumid turgudel, mida iseloomustab liigne tootmisvõimsus või välisriigi subsidiumid, mis põhjustavad liigset tootmisvõimsust, säilitades kahjumlikke varasid või ergutades investeerimist tootmisvõimsuse suurendamiseks, mida muidu ei oleks tehtud. Välisriigi subsidiumi saajale, kelle tegevus siseturul on näiteks liidus saadava käibe alusel mõõdetuna väike, põhjustab väiksema tõenäosusega moonutusi kui välisriigi subsidiumi saajale, kelle tegevus siseturul on

suuremamahulisem. Välisriigi subsidiume, mis ei ületa kolme järjestikuse aasta jooksul 4 miljonit eurot, ei tohiks üldjuhul pidada siseturgu moonutavateks käesoleva määruse tähenduses. Välisriigi subsidiume ühele ettevõtjale, mis ei ületa komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013⁽⁴⁾ artikli 3 lõikes 2 määratletud vähese tähtsusega abi summat kolmanda riigi kohta kolme järjestikuse aasta jooksul, ei tohiks pidada siseturgu moonutavaks käesoleva määruse tähenduses.

- (20) Nagu teatavat liiki riigiabi, võivad oma olemuse tõttu siseturgu moonutada ka teatavad välisriigi subsidiumi liigid, näiteks piiramatud tagatised ehk tagatised, mille maht või kestus ei ole piiratud. Sama kehtib ka põhjendamatult soodsa pakkumuse puhul, mille soodsat laadi, näiteks selle hinda, ei saa õigustada muude teguritega. Lisaks võivad ekspordi rahastamisena antud subsidiumid olla oma moonutava mõju tõttu eriti murettekitavad, välja arvatud juhul, kui need on antud kooskõlas OECD riiklikult toetatava ekspordikrediidi kokkuleppega. Kuna need välisriigi subsidiumide liigid põhjustavad kõige tõenäolisemalt siseturul moonutusi, ei ole komisjonil vaja teha näitajatel põhinevat üksikasjalikku hindamist. Ettevõtjal on igal juhul võimalus tõendada, et kõnealune välisriigi subsidium ei moonuta asjaomase juhtumi konkreetseid asjaolusid arvestades siseturgu.
- (21) Liikmesriikidel ning kõigil füüsilistel ja juriidilistel isikutel on võimalik esitada teavet välisriigi subsidiumi positiivse mõju kohta, mida komisjon peaks tasakaalu hindamisel igakülgselt arvesse võtma. Komisjon peaks kaaluma välisriigi subsidiumi positiivset mõju, lähtudes tõenditest, mis on esitatud sellise mõju kohta uurimise käigus. Positiivne mõju peaks olema seotud asjaomase subsideeritud majandustegevuse arenguga siseturul. Kui see on asjakohane, tuleks arvesse võtta ka muud positiivset mõju, et vältida olukorda, kus tasakaalu hindamine põhjustab põhjendamatut diskrimineerimist. Komisjon peaks uurima ka laiemat positiivset mõju seoses asjaomaste poliitikaeesmärkidega, eelkõige liidu poliitikaeesmärkidega. Kõnealused poliitikaeesmärgid võivad hõlmata eelkõige kõrgetasemelist keskkonnakaitset ja rangeid sotsiaalseid standardeid ning teadus- ja arendustegevuse edendamist. Komisjon peaks võrdlema seda positiivset mõju välisriigi subsidiumi negatiivse mõjuga siseturu moonutamise seisukohast. Riigihanke menetluse kontekstis peaks komisjon võtma arvesse asjaomaste kaupade tarnimise ja teenuste osutamise alternatiivsete allikate kättesaadavust. Tasakaalu hindamine võib viia järelduseni, et tasakaalustavaid meetmeid ei ole vaja kehtestada, kui välisriigi subsidiumi positiivne mõju on suurem kui selle negatiivne mõju. Selliste välisriigi subsidiumide liikide puhul, mida peetakse suure tõenäosusega siseturgu moonutavateks, on vähem tõenäoline, et positiivne mõju on negatiivsega võrreldes ülekaalus. Kui negatiivne mõju on ülekaalus, võib tasakaalu hindamine aidata kindlaks määrata kohustuste või tasakaalustavate meetmete asjakohast laadi ja taset. Igal juhul, kuna tasakaalu hindamisel võetakse arvesse välisriigi subsidiumi positiivset mõju, ei tohiks sellise tasakaalu hindamise kohaldamine anda ettevõtja jaoks halvemat tulemust kui tasakaalu hindamata jätmine. Kui komisjon teeb tasakaalu hindamise, peaks ta esitama oma põhjendused otsuses, millega viiakse põhjalik uurimine lõpule.
- (22) Kui komisjon uurib välisriigi subsidiumi omal algatusel, peaks tal olema õigus kehtestada ettevõtjale tasakaalustavaid meetmeid, et kõrvaldada välisriigi subsidiumi põhjustatud moonutusi siseturul. Kõnealused tasakaalustavad meetmed peaksid hõlmama struktuurilisi ja mittestruktuurilisi parandusmeetmeid ning välisriigi subsidiumi tagasimaksmist ja peaksid sobima asjaomase moonutuse kõrvaldamiseks ning olema proportsionaalsed. Kui komisjon kaalub eri tasakaalustavaid meetmeid, mis kõik kõrvaldaksid moonutuse täielikult ja tulemuslikult, peaks komisjon valima meetme, mis on uurimise all olevale ettevõtjale kõige vähem koormav.

⁽⁴⁾ Komisjoni 18. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1).

- (23) Uurimise all oleval ettevõtjal peaks olema võimalus teha ettepanek kohustuste võtmiseks, et kõrvaldada välisriigi subsideerimise põhjustatud moonutused. Kui komisjon leiab, et pakutud kohustused kõrvaldavad moonutuse täielikult ja tulemuslikult, võib ta need heaks kiita ja teha nende kohta siduva otsuse. Sellisel juhul ei tohiks komisjon kehtestada tasakaalustavaid meetmeid.
- (24) Uurimise all olev ettevõtja võib pakkuda subsideerimise tagasimaksmist koos asjakohase intressiga. Komisjon peaks aktsepteerima kohustusena pakutud tagasimaksmist, kui ta saab kindlaks teha, et tagasimaksmine kõrvaldab moonutuse täielikult, toimub läbipaistvalt ja kontrollitavalt ning on praktikas tulemuslik, võttes samal ajal arvesse käesoleva määruse eesmärkidest kõrvalehoidmise ohtu.
- (25) Kui uurimise all olev ettevõtja ei paku kohustusi, mis kõrvaldaksid tuvastatud moonutuse täielikult ja tulemuslikult, peaks komisjonil olema õigus keelata koondumine või lepingu sõlmimine enne selle toimumist. Kui koondumine on juba toimunud, eelkõige juhtudel, kui eelnev teatamine ei olnud vajalik, sest teatamiskünniseid ei saavutatud, võib turg olla siiski sellisel määral moonutatud, et seda ei saa heastada käitumuslike või struktuuriliste parandusmeetmetega või subsideerimise tagasimaksmisega. Sellistel juhtudel peaks komisjonil olema võimalik otsustada kõrvaldada moonutus seeläbi, et nõuab ettevõtjatelt koondumise lõpetamist.
- (26) Uurimise all olev ettevõtja võib pakkuda või komisjon võib nõuda, kui see on proportsionaalne ja vajalik, et uurimise all olevad ettevõtjad teataksid komisjonile oma osalemisest tulevastes liidus toimuvates koondumistes või riigihanke menetlustes asjakohase ajavahemiku jooksul. Sellise teabe esitamine või komisjoni vastus või vastuse puudumine ei saa tekitada ettevõtjas õiguspärast ootust, et komisjon ei alusta hiljem koondumises või riigihanke menetluses osalevale ettevõtjale antavate võimalike välisriigi subsideerimiste uurimist.
- (27) Komisjonil peaks olema õigus omal algatusel kontrollida kogu teavet välisriigi subsideerimiste kohta. Liikmesriikidel ning kõigil füüsilistel ja juriidilistel isikutel ning ühendustel peaks olema võimalik esitada komisjonile teavet väidetavate siseturgu moonutavate välisriigi subsideerimiste kohta. Komisjon võiks luua kontaktpunkti, et hõlbustada sellise teabe konfidentsiaalset esitamist. Kui liikmesriigid esitavad komisjonile asjakohast teavet väidetavate siseturgu moonutavate välisriigi subsideerimiste kohta, peaks komisjon tagama, et neile liikmesriikidele vastatakse. Selleks et uurida võimalikke välisriigi subsideerimise ja kas need moonutavad siseturgu ning et selliseid moonutusi kõrvaldada, kehtestatakse käesoleva määrusega menetlus, mis koosneb kahest etapist: esialgselt läbivaatamisest ja põhjalikust uurimisest. Ettevõtjat, kelle suhtes kohaldatakse kumbagi kahest kõnealusest etapist, tuleks käsitleda uurimise all oleva ettevõtjana.
- (28) Komisjonile tuleks anda asjakohased uurimisvolitused kogu vajaliku teabe kogumiseks. Seega peaks tal olema õigus nõuda kogu menetluse ajal teavet igalt ettevõtjalt ja ettevõtjate ühenduselt. Lisaks peaks komisjonil olema õigus määrata trahve või sunniraha, kui nõutud teavet ei esitata õigeaegselt või kui esitatud teave on mittetäielik, ebaõige või eksitav. Komisjonil peaks samuti olema võimalik esitada küsimusi liikmesriikidele või kolmandatele riikidele. Lisaks peaks komisjonil olema õigus teha teabekogumiskülastusi ettevõtja või ettevõtjate ühenduse liidus asuvasse ruumidesse või kui asjaomasele kolmandale riigile sellest ametlikult teatatakse ja riik ei esita vastuväiteid, siis ettevõtja ruumidesse kolmandas riigis. Kontrolli tulemuslikkuse tagamiseks peaks komisjonil olema õigus paluda ettevõtjalt või ettevõtjate ühenduselt kontrolli tegemiseks nõusolekut. Samuti peaks komisjonil olema õigus teha otsuseid kättesaadava teabe põhjal, kui uurimise all olev ettevõtja või subsideerimise andnud kolmas riik ei tee koostööd.
- (29) Lisaks peaks komisjonil olema õigus võtta ajutisi meetmeid, kui see on vajalik siseturul konkurentsi korvamatu kahjustamise vältimiseks.

- (30) Kui komisjonil on esialgse läbivaatamise tulemusena piisavalt tõendeid siseturgu moonutava välisriigi subsidiumi olemasolu kohta, peaks komisjonil olema õigus algatada põhjalik uurimine, et koguda asjakohast lisateavet välisriigi subsidiumi hindamiseks. Uurimise all oleval ettevõtjal peaks olema lubatud teostada oma kaitseõigust.
- (31) Põhjaliku uurimise lõpus peaks komisjon vastu võtma otsuse. Komisjon peaks võimaluse korral tegema jõupingutusi, et lõpetada põhjalik uurimine 18 kuu jooksul, võttes eelkõige arvesse juhtumi keerukust ning ettevõtjate ja asjaomaste kolmandate riikide koostöö ulatust.
- (32) Komisjonil peaksid olema asjakohased vahendid, et tagada kohustuste ja tasakaalustavate meetmete tulemuslikkus. Kui ettevõtja ei täida kohustuste võtmise otsust, tasakaalustavate meetmete otsust või otsust, millega kehtestatakse ajutised meetmed, peaks komisjonil olema õigus määrata piisavalt heidutavaid trahve või sunniraha. Komisjon peaks võtma trahvide või sunniraha määramisel arvesse korduvaid rikkumisi. Käesoleva määruse tulemuslikkuse suurendamiseks on komisjonil võimalik kohaldada kohustusi või tasakaalustavaid meetmeid samal ajal trahvide või sunnirahaga.
- (33) Et tagada käesoleva määruse nõuetekohane ja tulemuslik kohaldamine, peaks komisjonil olema õigus otsus tühistada ja võtta vastu uus otsus, kui otsus põhines mittetäielikul, ebaõigel või eksitaval teabel, kui ettevõtja tegevus on vastuolus tema võetud kohustustega või kehtestatud tasakaalustavate meetmetega või kui kohustused või tasakaalustavad meetmed ei olnud tulemuslikud.
- (34) Koondumisel võib olla siseturule oluline mõju ja seepärast peaks komisjonil olema õigus teatise saamise korral läbi vaadata teave välismaiste rahaliste toetuste kohta kavandatava koondumise kontekstis. Ettevõtjatel ei tohiks lubada koondumist ellu viia enne komisjonipoolse läbivaatamise lõppu. Komisjonipoolse läbivaatamise käigus tuleks järgida sama menetlust kui siis, kui välisriigi subsidium vaadatakse läbi komisjoni algatusel, mida võib kohandada, et võtta arvesse koondumiste eripära.
- (35) Tuleb leida tasakaal siseturu tulemusliku kaitse ja vajaduse vahel piirata käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate ettevõtjate halduskoormust. Seepärast tuleks eelneva teatamise kohustust kohaldada ainult nende koondumiste suhtes, mille puhul liidu käibe suurusel ja välismaiste rahaliste toetuste suurusel põhinevad kombineeritud künnised vastavad käesolevas määruses kindlaks määratud suurustele.
- (36) Allpool kõnealust teatamiskünnist peaks komisjonil olema võimalik nõuda teatamist võimalikest subsideeritud koondumistest, mis ei ole veel ellu viidud, või võimalikest subsideeritud pakkumustest enne lepingu sõlmimist, kui ta leiab, et koondumine või pakkumus vääriks eelkontrolli, arvestades nende mõju liidus. Komisjonil peaks olema ka võimalus juba toimunud koondumised või sõlmitud lepingud omal algatusel läbi vaadata.
- (37) Koondumise läbivaatamisel peaks siseturu moonutuste olemasolu hindamine piirduma asjaomase koondumisega ning hindamisel tuleks arvesse võtta ainult kolme aasta jooksul enne koondumist antud välisriigi subsidiume.
- (38) Koondumiste eelkontrolli mehhanismi raames peaks ettevõtjatel olema võimalik taotleda komisjoniga heas usus toimuvaid teatamiseelseid konsultatsioone, mille eesmärk on saada suuniseid selle kohta, kas teatamiskünnised on täidetud.

- (39) Kui koondumisest teatatakse komisjonile vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004⁽⁵⁾ artiklile 4 ja käesolevale määrusele, peaks komisjon püüdma piirata teadet esitavate osaliste halduskoormust käesoleva määruse alusel. Eelkõige peaks ettevõtjatel olema võimalus viidata käesoleva määruse kohase menetluse raames esitatud konkreetsele teabele, mida komisjonil on õigus kasutada ka määruse (EÜ) nr 139/2004 kohastes menetlustes.
- (40) Vajadus tegeleda siseturgu moonutavate välisriigi subsideerimistega on eriti oluline riigihangete puhul, arvestades nende majanduslikku tähtsust siseturul ja asjaolu, et neid rahastatakse maksumaksjate rahast. Kui komisjon saab teatise enne lepingu sõlmimist, peaks tal olema õigus uurida teavet välismaiste rahaliste toetuste kohta, mida on ettevõtjale riigihanke menetluse kontekstis antud. Käesolevas määruses sätestatud künnise ületamise korral peaks eelnev teatamine olema kohustuslik, et hõlmata majanduslikult olulised juhtumid, minimeerides samal ajal halduskoormust ja takistamata VKEde osalemist riigihangetes. Eelneva teatamise kohustust künnise ületamise korral tuleks kohaldada ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/23/EL⁽⁶⁾ artikli 26 lõikes 2, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL⁽⁷⁾ artikli 19 lõikes 2 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL⁽⁸⁾ artikli 37 lõikes 2 osutatud ettevõtjate rühmade suhtes. Komisjonil on samuti õigus taotleda eelnevat teatamist välisriigi rahalisest toetusest riigihanke menetluse käigus, kuigi selle hinnanguline maksumus jääb allapoole teatamiskünnist. Komisjon peaks püüdma piirata sekkumist riigihanke menetlustesse, võttes eelneva teatamise taotlemise üle otsustamisel arvesse seda, kui lähedal on lepingu sõlmimise kuupäev.
- (41) Tasakaalu tagamiseks Euroopa kaitse- ja julgeolekuvarustuse turu arendamise, mis on oluline Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi säilitamiseks, ning liikmesriikide julgeoleku kaitsmise vahel on vaja kohaldada erikorda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/81/EÜ⁽⁹⁾ hõlmatud kaitse- ja julgeolekuvaldkonna lepingute puhul. Selliste lepingute sõlmimiseks korraldatava riigihanke suhtes ei tuleks seetõttu kohaldada käesoleva määruse kohaseid teatamiskoostõudeid. Siiski peaks olema võimalik kontrollida selliste lepingute puhul välisriigi subsideerimise *ex officio* läbivaatamise raames. Lisaks ei peaks käesolev määrus hõlmama riigihankeid, mis on hõlmatud direktiiviga 2009/81/EÜ ja mille suhtes on tehtud kõnealuse direktiivi kohane erand või mille puhul on täidetud ELi toimimise lepingu artikli 346 kohaldamise tingimused, võttes arvesse näiteks seda, et kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga tuleks sellise erandi kasutamise võimalust tõlgendada nii, et selle mõju ei ulatuks kaugemale, kui on nende sätetega võimaldatud õiguspärase huvide kaitsmiseks tingimata vaja, ning komisjoni tõlgendavat teatist ELi toimimise lepingu artikli 296 kohaldamise kohta kaitsealaste riigihangete valdkonnas.
- (42) Raamleping on tõhus hankemeetod, mida avaliku sektori hankijad ja võrgustikusektori hankijad laialdaselt kasutavad. Käesolev määrus ei tohiks mõjutada ostjatele pärast raamlepingu sõlmimist pakutavat paindlikkust. Seepärast peaks kohustus teatada riigihanke menetluse puhul välisriigi rahalisest toetusest, mis on sätestatud käesolevas määruses, piirduma raamlepingu sõlmimisele eelneva menetlusega ning seda ei tuleks kohaldada raamlepingul põhinevate lepingute suhtes.

⁽⁵⁾ Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmimisele ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76).

- (43) Võttes arvesse direktiivi 2014/24/EL artikli 27 lõike 3 või artikli 28 lõike 6 või direktiivi 2014/25/EL artikli 45 lõike 3 kohaselt korraldatud hankemenetluste kiireloomulisust, peaks komisjon esialgse läbivaatamise ja põhjaliku uurimise käigus tegema kõik endast oleneva selliste menetluste prioriseerimiseks, et jõuda sisulisele järeldusele võimalikult kiiresti. Seda tuleks vastavalt kohaldada sarnaste menetluste suhtes, mida korraldatakse kooskõlas direktiiviga 2014/23/EL.
- (44) Riigihangete mitmeetapilise menetluse eripära tõttu peaks komisjon alustama esialgset läbivaatamist sellise asjakohase teabe põhjal, mis on esitatud osalemistaotluse teates. Teabe täielikkuse ja uurimise kiiruse tagamiseks tuleks koos lõpliku pakkumusega esitada ajakohastatud teade. Samuti peaks komisjonil olema õigus nõuda enne lõpliku pakkumuse esitamist lisateavet.
- (45) Käesolevas määruses ei käsitleta kolmandate riikide ettevõtjate juurdepääsu liidu hanketurule. Seda küsimust käsitletakse asjaomastes liidu õigusaktides ja rahvusvahelistes lepingutes.
- (46) Kui välisriigi rahalisest toetusest teatatakse riigihanke menetluse raames, peaks hindamine piirduma kõnealuse menetlusega.
- (47) Kui see on asjakohane, peaks komisjon otsima võimalusi elektrooniliste sidevahendite kasutamise tagamiseks, et hõlbustada käesolevast määrusest tulenevate riigihangetega seotud kohustuste täitmist.
- (48) Tuleks tagada, et kõigi riigihanke menetlustes osalevate ettevõtjate puhul järgitakse riigihankeid reguleerivaid põhimõtteid, eelkõige proportsionaalsuse, mittediskrimineerimise, võrdse kohtlemise, läbipaistvuse ja konkurentsi põhimõtet, olenemata käesoleva määruse alusel algatatud ja pooleliolevatest uurimistest. Käesolev määrus ei piira direktiivide 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL kohaldamist seoses kohustustega keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas.
- (49) Avaliku sektori või võrgustikusektori hankijatel on võimalik otsustada sõlmida lepingu eraldi osadena kooskõlas eelkõige direktiivi 2014/24/EL artikliga 46 ja direktiivi 2014/25/EL artikliga 65 ning järgides kunstliku osadeks jagamise keeldu. Välisriigi rahalisest toetusest peaksid teatama pakkujad, kes taotleavad hankeosaid, mille maksumus ületab kohaldatavat künnist.
- (50) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada ettevõtjate võimalust tugineda muude üksuste suutlikkusele kooskõlas direktiividega 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL.
- (51) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada avaliku sektori hankija või võrgustikusektori hankija võimalust nõuda, et ettevõtjad täiendaksid, selgitaksid või esitaksid asjakohast teavet või dokumente, nagu on ette nähtud direktiivis 2014/23/EL, 2014/24/EL või 2014/25/EL või neid rakendavas riigisisises õiguses, tingimusel et sellised taotlused esitatakse täielikus kooskõlas võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega.
- (52) Avaliku sektori hankijate puhul esineb tugev suundumus keskele hankimisele mastaabisäästu ja tõhususe suurendamiseks. Sellised kesksed hankijad on avaliku sektori või võrgustikusektori hankijad direktiivide 2009/81/EÜ, 2014/24/EL ja 2014/25/EL tähenduses. Seepärast on asjakohane, et komisjonil peaks olema võimalik uurida välisriigi subsidiume selliste avaliku sektori hankijate või võrgustikusektori hankijate sõlmitud lepingute kontekstis.

- (53) Välisriigi subsidiume, mis võimaldavad ettevõtjal esitada asjaomaste ehitustööde, asjade või teenustega seoses põhjendamatult soodsa pakkumuse, tuleks pidada sellisteks, mis põhjustavad riigihanke menetluses tegelikult või potentsiaalselt moonutusi. Neid moonutusi tuleks seega hinnata mitteamendava näitajate kogumi alusel. Näitajad peaksid võimaldama kindlaks teha, kuidas välisriigi subsidium moonutab konkurentsi seeläbi, et parandab ettevõtja konkurentsiseisundit ja võimaldab tal esitada põhjendamatult soodsa pakkumuse. Ettevõtjatele tuleks anda võimalus põhjendada, et pakkumus ei ole põhjendamatult soodus, sealhulgas selliste elementide esitamise kaudu, millele on osutatud direktiivi 2014/24/EL artikli 69 lõikes 2 või direktiivi 2014/25/EL artikli 84 lõikes 2, mis reguleerivad põhjendamatult madala maksumusega pakkumusi. Lepingu sõlmimise keeldu tuleks kohaldada üksnes juhul, kui välisriigi subsidiumi abil tehtud pakkumuse soodsat laadi ei saa põhjendada muude teguritega, pakkujaga kavatsetakse sõlmida leping ja kui pakkumuse esitanud ettevõtja ei pakkunud välja kohustusi, mida peetakse asjakohaseks ja piisavaks, et kõrvaldada moonutus täielikult ja tulemuslikult. Seega puudutab lepingu sõlmimise keeld konkreetset menetlust, mille käigus esitati moonutatavast välisriigi subsidiumist, mis võimaldas tal esitada põhjendamatult soodsa pakkumuse, pidada elemendiks, mis toob kaasa menetlusest kõrvaldamise vastavalt direktiivi 2014/23/EL artikli 38 lõikes 7, direktiivi 2014/24/EL artikli 57 lõikes 4 või direktiivi 2014/25/EL artiklis 80 sätestatud fakultatiivsetele kõrvaldamise alustele samas või muus nimetatud direktiivide kohaselt korraldatud riigihanke menetluses.
- (54) Põhjendamatult soodne pakkumus võib tuleneda ka välisriigi subsidiumidest, mida antakse alltöövõtjale või tarnijale konkurentsivõime tõttu, mida see avaldab pakkumusele, mis on esitatud avaliku sektori hankijale või võrgustikusektori hankijale. Halduskoormuse piiramiseks peaksid välismaistest rahalistest toetustest teatama aga ainult peamised alltöövõtjad või peamised tarnijad, st need, kelle tooted või teenused on seotud lepingu põhielementidega või ületavad teatava protsendimäära lepingu maksumusest. Lepingu elemente võib pidada põhielementideks, võttes eelkõige aluseks elemendi konkreetse tähtsuse pakkumuse kvaliteedi seisukohast, sealhulgas konkreetne oskusteave, tehnoloogia, spetsialiseerunud töötajad, patendid või sarnased eelised, mis on kättesaadavad alltöövõtjale või tarnijale, eriti juhul, kui kõnealustele elementidele tuginetakse riigihanke menetluses vähemalt ühe valikukriteeriumi täitmisel. Selleks et tagada läbivaatamiseks stabiilne faktiline alus, tuleks esialgsel läbivaatamisel arvesse võtta peamisi alltöövõtjaid ja tarnijaid, kes on juba teada täieliku teatise või deklaratsiooni või mitmeetapilise menetluse puhul ajakohastatud teatise või deklaratsiooni esitamise etapis. Käesolev määrus ei tohiks mõjutada ettevõtjate võimalust kasutada oma lepingute täitmisel uusi alltöövõtjaid. Seetõttu ei tohiks alltöövõtjate ja tarnijate vahetamine pärast täieliku teatise või deklaratsiooni või ajakohastatud teatise või deklaratsiooni esitamist või lepingu täitmise ajal tekitada täiendavat teatamiskohustust, kuid komisjonil peaks olema võimalik algatada *ex officio* läbivaatamise, kui ta on saanud teavet, sealhulgas mis tahes liikmesriigilt, füüsiliselt või juriidiliselt isikult või ühenduselt, et kõnealused alltöövõtjad ja tarnijad võisid saada välisriigi subsidiume.
- (55) Kooskõlas riigihankeid käsitlevate direktiividega tuleks avaliku sektori hankija või võrgustikusektori hankija seisukohast majanduslikult soodsaim pakkumus teha kindlaks hinna või kulu alusel, kasutades kulutõhususe põhimõtet, mis põhineb näiteks olulusringi kuludel, ning selline pakkumus võib hõlmata parima hinna ja kvaliteedi suhet, mida tuleks hinnata asjaomase lepingu esemega seotud kriteeriumite alusel, sealhulgas kvalitatiivsete, keskkonna- või sotsiaalsete aspektide põhjal.
- (56) Seoses käesoleva määruse kohaldamisega seotud õiguskaitsevahenditega, mis käsitlevad eelkõige riigihanke menetlusi, on liikmesriigi kohtul ELi toimimise lepingu artikli 267 tähenduses, kui ta leiab, et otsuse tegemiseks on vaja kõnealune küsimus lahendada, õigus taotleda Euroopa Kohtult eelotsust liidu õiguse, sealhulgas käesoleva määruse tõlgendamise küsimuses; kui see on ELi toimimise lepingu artikli 267 kohaselt ette nähtud, siis peab liikmesriigi kohus sellist eelotsust taotlema. Võttes aga arvesse Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikat, ei ole liikmesriigi kohtul õigust taotleda eelotsust küsimuses, mis käsitleb komisjoni otsuse kehtivust, asjaomase ettevõtja taotlusel, kellel oli võimalus esitada selle otsuse vastu tühistamishagi, eelkõige juhul, kui see otsus puudutas teda otse ja isiklikult, kuid ei teinud seda ELi toimimise lepingu artiklis 263 ette nähtud tähtaja jooksul.

- (57) Võttes arvesse koondumiste ja riigihangete eelneva läbivaatamise mehhanismi olemust ning vajadust tagada selliste spetsiifiliste tehingute puhul õiguskindlus, ei peaks komisjon saama koondumist või riigihanke pakkumust, millest on teatatud ja mida on hinnatud vastavate menetluste kohaselt, uuesti omal algatusel läbi vaadata. Siiski on võimalik, et rahaline toetus, millest komisjonile teatati teatamismenetluse kaudu, on oluline ka väljaspool kõnealust koondumist või hankemenetlust.
- (58) Liikmesriigid peaksid käesoleva määruse kohaldamisel tegema komisjoniga tulemuslikku koostööd. Sellise koostöö hõlbustamiseks peaks komisjonil olema võimalik luua koostöömehhanism.
- (59) Et koguda teavet välisriigi subsidiumide kohta, peaks komisjonil olema võimalus algatada uurimisi konkreetsete majandussektorite, teatavat liiki majandustegevuse või konkreetsete välisriigi subsidierimisvahendite kasutamise kohta. Komisjonil peaks olema võimalik kasutada selliste turuolukorra uurimiste käigus saadud teavet teatavate tehingute läbivaatamiseks käesoleva määruse kohaste menetluste raames.
- (60) Kui komisjon kahtlustab korduvate siseturgu moonutavate välisriigi subsidiumide olemasolu või kui mitme käesoleva määruse alusel tehtud järelevalvetoiminguga tuvastatakse siseturgu moonutavad välisriigi subsidiumid, mida on andnud üks ja seesama kolmas riik, peaks komisjonil olema võimalik alustada kõnealuse kolmanda riigiga dialoogi, et uurida võimalusi siseturgu moonutavate subsidiumide andmise lõpetamiseks või nende muutmiseks, et kõrvaldada nende siseturgu moonutav mõju. Kui liidu ja kolmanda riigi vahelises kahepoolses lepingus nähakse ette konsultatsioonimehhanism, mis hõlmab käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvaid siseturgu moonutavaid välisriigi subsidiume, võiks sellist konsultatsioonimehhanismi kasutada kolmanda riigiga peetava dialoogi hõlbustamiseks. Dialoog kolmanda riigiga ei tohiks takistada komisjonil algatada või jätkata läbivaatamisi käesoleva määruse alusel. Komisjon peaks hoidma Euroopa Parlamenti ja nõukogu selle teema arenguga kursis.
- (61) Õiguskindluse huvides on asjakohane piirata ajavahemikku, mille jooksul on komisjonil võimalik välisriigi subsidiumi uurida, kümne aastaga alates välisriigi subsidiumi andmise kuupäevast.
- (62) Samadel põhjustel on asjakohane ette näha trahvide või sunniraha määramise ja täitmisele pööramise aegumistähtjad.
- (63) Läbipaistvuse ja õiguskindluse huvides on asjakohane, et komisjon avaldaks või, kui see on asjakohane, teeks avalikuks kõik käesoleva määruse alusel vastu võetud otsused kas täies ulatuses või kokkuvõtlikult.
- (64) Komisjon peaks vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 339 järgima oma otsuste avaldamisel ametisaladuse hoidmise reegleid, sealhulgas kogu konfidentsiaalse teabe ja kõigi ärisaladuste kaitset. Käesoleva määruse kohaldamisel tuleks isikuandmeid töödelda kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725⁽¹⁰⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679,⁽¹¹⁾ olenevalt sellest, kumb on kõnealuse töötlemise suhtes kohaldatav.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

- (65) On asjakohane, et kui ettevõtja poolt konfidentsiaalsena või ärisaladusena tähistatud teabe suhtes ei näi kehtivat ametisaladuse hoidmise kohustus, on olemas menetlus, mille kohaselt komisjonil on õigus otsustada, millises ulatuses saab sellist teavet avaldada. Kui tehakse otsus mitte aktsepteerida teabe konfidentsiaalsuse nõuet, tuleb otsuses märkida ajavahemik, mille möödumisel teave avaldatakse, nii et konfidentsiaalse teabe omanik saaks kasutada talle kättesaadavat kohtulikku kaitset, sealhulgas ajutisi kaitsemeetmeid.
- (66) Ettevõtjatel, kelle suhtes on algatatud käesoleva määruse kohane uurimine, peaks olema võimalus esitada oma märkused nende põhjuste kohta, mille alusel komisjon kavatseb otsuse vastu võtta, ning neil peaks seepärast olema juurdepääs toimikule. Uurimise all olevate ettevõtjate kaitseõiguse tagamisel on tähtis kaitsta ärisaladusi.
- (67) Teabe esitaja nõusolekul peaks komisjonil olema võimalik kasutada käesoleva määruse alusel saadud teavet ka muude liidu õigusaktide kohaldamisel.
- (68) Liikmesriigid ja komisjon peaksid võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada salastatud teabe kaitse, eelkõige kooskõlas nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise kokkuleppesega, mis käsitleb Euroopa Liidu huvides vahetatava salastatud teabe kaitset ⁽¹²⁾ ning komisjoni otsustega (EL, Euratom) 2015/443 ⁽¹³⁾ ja (EL, Euratom) 2015/444 ⁽¹⁴⁾.
- (69) Käesoleva määruse rakendamine liidu poolt peaks toimuma kooskõlas liidu õiguse ja WTO lepinguga ning kooskõlas kohustustega, mis on võetud muude kaubandus- ja investeerimislepingute alusel, mille osalised liit või liikmesriigid on. Käesolev määrus peaks täiendama liidu jõupingutusi siseturgu moonutavate subsidiumide käsitlemise mitmepoolsete reeglite parandamiseks.
- (70) ELi toimimise lepingu artiklites 34, 49, 56 ja 63 sätestatud vabaduste piiramist võib põhjendada vajadusega vältida ebaausat konkurentsi, tingimusel et sellised piirangud, nagu ka muud põhivabaduste piirangud, on kooskõlas selliste liidu õiguse üldpõhimõtetega nagu proportsionaalsus ja õiguskindlus ning põhiõigustega.
- (71) On võimalik, et käesoleva määruse rakendamine kattub valdkondlike normidega, eriti mere- ja lennutranspordi valdkonnas. Seepärast on vaja selgitada seost käesoleva määruse ja välisriigi subsidiumide käsitlevate valdkondlike õigusaktide ehk nõukogu määruse (EMÜ) nr 4057/86, ⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1035 ⁽¹⁶⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/712 ⁽¹⁷⁾ vahel.
- (72) Komisjoni poolt käesoleva määruse alusel vastu võetud õigusaktide läbivaatamine on ELi toimimise lepingu artikli 263 kohaselt Euroopa Kohtu pädevuses. Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 261 tuleks Euroopa Kohtule anda täielik pädevus komisjoni otsuste suhtes, millega määratakse trahve või sunniraha.

⁽¹²⁾ Nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide vaheline kokkulepe, mis käsitleb Euroopa Liidu huvides vahetatava salastatud teabe kaitset (ELT C 202, 8.7.2011, lk 13).

⁽¹³⁾ Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/443 komisjoni julgeoleku kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 41).

⁽¹⁴⁾ Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/444 ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekunormide kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 53).

⁽¹⁵⁾ Nõukogu 22. detsembri 1986. aasta määrus (EMÜ) nr 4057/86 ebaõiglase hinnakujunduse kohta meretranspordis (EÜT L 378, 31.12.1986, lk 14).

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1035, mis käsitleb kaitset kahjustava hinnakujunduse eest laevaehituses (ELT L 176, 30.6.2016, lk 1).

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/712, mis käsitleb konkurentsi kaitsmist lennutranspordi-sektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 868/2004 (ELT L 123, 10.5.2019, lk 4).

- (73) Selleks et edendada käesoleva määruse prognoositavust, peaks komisjon avaldama ja korrapäraselt ajakohastama suuniseid, mis käsitlevad kriteeriume, mille alusel tehakse kindlaks välisriigi subsidiumi põhjustatud moonutus siseturul, tasakaalu hindamise kohaldamist, komisjoni õiguse kohaldamist taotleda eelnevat teavitamist igast koondumisest või välisriigi rahalisest toetusest, mida ettevõtja on saanud riigihanke menetluse raames, ning moonutuse hindamist riigihanke menetluses. Selliste suuniste avaldamisel peaks komisjon asjakohaselt konsulteerima sidusrühmade ja liikmesriikidega. Selleks et hõlbustada käesoleva määruse rakendamist selle kohaldamise varases etapis, peaks komisjon püüdma enne suuniste avaldamist teha avalikuks selgitused kõnealuste sätete kohaldamise kohta.
- (74) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 291. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁽¹⁸⁾ ning need peaksid olema seotud järgmisega: otsused põhjalike uurimiste lõpetamise kohta, ajutiste meetmete kehtestamine, otsused koondumiste kohta, mis on toimunud vastuolus teatamiskohustusega või vastuolus kohustuste võtmise otsusega või otsusega, millega keelatakse koondumine või lepingu sõlmimine riigihanke menetluses, teatavate otsuste tühistamine ning rakendamisvolitused, mis on seotud esialgset läbivaatamist ja põhjalikku uurimist käsitleva vormi, sisu, menetluslike üksikasjade ja nendega seonduvate elementidega.
- (75) Komisjonil peaks olema võimalus kehtestada lihtsustatud menetlus, mille raames käsitleda teatavaid koondumisi või riigihanke menetlusi, mille puhul on välisriigi subsidiumide põhjustatud konkurentsi moonutamine siseturul vähem tõenäoline.
- (76) Ka pikas perspektiivis siseturul võrdsete tingimuste tagamiseks, et oleks võimalik tagada nii teatiste alusel kui ka *ex officio* uuritavate juhtumite piisav hõlmatatus, piirates samal ajal põhjendamatut halduskoormust, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta koondumiste ja riigihanke menetlustega seotud teatamiskünniseid ning kahandada riigihanke menetluse raames teatatud koondumise või rahalise toetuse esialgse läbivaatamise ja põhjaliku uurimise tähtaegu. Ilma et see piiraks võimalust esitada koondumiste ja riigihangete teatamiskünniste muutmiseks seadusandlik ettepanek, sealhulgas käesoleva määrusega ette nähtud läbivaatamise raames, võib kõnealuseid künniseid delegeeritud õigusaktiga muuta üks kord käesoleva määruse kohase delegerimisperioodi jooksul. Seoses riigihanke menetluse raames antava rahalise toetusega tuleks sellise õigusakti vastuvõtmise õigust teostada viisil, mis võtab arvesse VKEde huve. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁽¹⁹⁾ sätestatud põhimõtetega. Et tagada võrdne osalemine delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (77) Kui koondumisest tuleb käesoleva määruse kohaselt teatada, peaks käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluma rahaline toetus, mis on antud ükskõik millisele koondumise osalisele kolme aasta jooksul enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva. Riigihanke menetluse kontekstis tuleks käesolevat määrust kohaldada ka rahalise toetuse suhtes, mis on ettevõtjale antud kolme aasta jooksul enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva,

⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

⁽¹⁹⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määruse eesmärk on aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele, luues ühtlustatud raamistiku välisriigi subsidiumidest otse või kaudselt põhjustatud moonutuste käsitlemiseks, et tagada võrdsed tingimused. Käesolevas määruses sätestatakse normid ja menetlused siseturgu moonutavate välisriigi subsidiumide uurimiseks ning nendega kaasnevate moonutuste kõrvaldamiseks. Sellised moonutused võivad ilmneda igasuguse majandustegevuse puhul ning eelkõige koondumiste ja riigihanke menetluste puhul.

2. Käesolevas määruses käsitletakse välisriigi subsidiume, mida antakse siseturul majandustegevusega tegelevale ettevõtjale, sealhulgas avalik-õiguslikule äriühingule, keda riik otse või kaudselt kontrollib. Siseturul majandustegevusega tegeleva ettevõtjana käsitatakse muu hulgas ettevõtjat, kes omandab kontrolli liidus asutatud ettevõtja üle või ühineb liidus asutatud ettevõtjaga või osaleb liidus riigihanke menetluses.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „ettevõtja“ – riigihanke menetluse kontekstis direktiivi 2009/81/EÜ artikli 1 punktis 14, direktiivi 2014/23/EL artikli 5 punktis 2, direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 10 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 2 punktis 6 määratletud ettevõtja;
- 2) „leping“ – riigihanke menetluse kontekstis ja kui ei ole sätestatud teisiti direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 5 määratletud riigihankleping, direktiivi 2009/81/EÜ artikli 1 punktis 2 määratletud lepingud ja direktiivi 2014/25/EL artikli 2 punktis 1 määratletud asjade, ehitustööde ja teenuste hanklepingud ning direktiivi 2014/23/EL artikli 5 punktis 1 määratletud kontsessioon;
- 3) „riigihanke menetlus“ –
 - a) direktiiviga 2014/24/EL hõlmatud mis tahes liiki hankemenetlus riigihanklepingu sõlmimiseks või direktiiviga 2014/25/EL hõlmatud mis tahes liiki hankemenetlus asjade, ehitustööde ja teenuste hanklepingu sõlmimiseks;
 - b) direktiiviga 2014/23/EL hõlmatud ehitustööde või teenuste kontsessiooni andmise menetlus;
 - c) direktiivi 2009/81/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate lepingute sõlmimise menetlus, välja arvatud juhul, kui liikmesriigid on teinud erandi ELi toimimise lepingu artikli 346 alusel;
 - d) direktiivi 2014/23/EL artikli 10 lõike 4 punktis a, direktiivi 2014/24/EL artikli 9 lõike 1 punktis a või direktiivi 2014/25/EL artikli 20 lõike 1 punktis a osutatud lepingute sõlmimise menetlus;
- 4) „avaliku sektori hankija“ – riigihanke menetluse kontekstis direktiivi 2009/81/EÜ artikli 1 punktis 17, direktiivi 2014/23/EL artiklis 6, direktiivi 2014/24/EL artikli 2 punktis 1 ja direktiivi 2014/25/EL artiklis 3 määratletud avaliku sektori hankija;

- 5) „võrgustikusektori hankija“ – riigihanke menetluse kontekstis direktiivi 2009/81/EÜ artikli 1 punktis 17, direktiivi 2014/23/EL artiklis 7 ja direktiivi 2014/25/EL artiklis 4 määratletud võrgustikusektori hankija;
- 6) „mitmeetapiline menetlus“ – direktiivi 2014/24/EL artiklite 28–32 ja direktiivi 2014/25/EL artiklite 46–52 kohane riigihanke menetlus, st kas piiratud hankemenetlus, konkurentsipõhine läbirääkimistega hankemenetlus, väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlus, võistlev dialoog või innovatsioonipartnerlus või sarnane direktiivi 2014/23/EL kohane menetlus.

Artikkel 3

Välisriigi subsiidiumi olemasolu

1. Käesoleva määru kohaldamisel loetakse välisriigi subsiidium olemasolevaks, kui kolmas riik annab otse või kaudselt rahalist toetust, mis toob kasu siseturul majandustegevusega tegelevale ettevõtjale ja mis õiguslikult või faktiliselt piirdub ühe või mitme ettevõtja või tööstusharuga.
2. Käesoleva määru kohaldamisel hõlmab rahaline toetus muu hulgas järgmist:
 - a) rahaliste vahendite või kohustuste ülekandmine, näiteks kapitalisüstid, toetused, laenud, laenu tagatised, maksustiimulid, tegevuskahjumi tasaarvestamine, avaliku sektori asutuste kehtestatud finantskohustuste hüvitamine, võla kustutamine, võla vahetamine omakapitali vastu või ajatamine;
 - b) muul juhul maksmisele kuuluvast tulust loobumine, näiteks maksuvabastused või eri- või ainuõiguste andmine ilma piisava tasuta, või
 - c) kaupade tarnimine või teenuste osutamine või kaupade või teenuste ostmine.

Kolmanda riigi antav rahaline toetus hõlmab rahalist toetust, mille annavad:

- a) keskvalitsus ja kõigi teiste tasandite avaliku sektori asutused;
- b) välisriigi avalik-õiguslik üksus, kelle tegevuse saab omistada kolmandale riigile, võttes arvesse selliseid elemente nagu üksuse omadused ja üksuse tegutsemisriigis valitsev õigus- ja majanduskeskkond, sealhulgas valitsuse roll majanduses, või
- c) eraõiguslik üksus, kelle tegevuse saab omistada kolmandale riigile, võttes arvesse kõiki asjakohaseid asjaolusid.

Artikkel 4

Siseturu moonutused

1. Siseturu moonutus loetakse olemasolevaks, kui välisriigi subsiidium võib parandada ettevõtja konkurentsiseisundit siseturul ja kõnealune välisriigi subsiidium mõjutab seeläbi tegelikult või potentsiaalselt negatiivselt konkurentsi siseturul. Siseturu moonutus määratakse kindlaks näitajate põhjal, mis võivad hõlmata eelkõige järgmist:
 - a) välisriigi subsiidiumi suurus;
 - b) välisriigi subsiidiumi laad;
 - c) ettevõtja olukord, sealhulgas tema suurus, ja asjaomaste turgude või sektorite olukord;
 - d) ettevõtja majandustegevuse tase ja areng siseturul;
 - e) välisriigi subsiidiumi eesmärk ja tingimused ning selle kasutamine siseturul.

2. Kui ettevõtjale antava välisriigi subsidiumi kogusumma ei ületa kolme järjestikuse aasta jooksul 4 miljonit eurot, ei käsitata kõnealust välisriigi subsidiumit tõenäoliselt siseturgu moonutavana.
3. Kui ettevõtjale antava välisriigi subsidiumi kogusumma ei ületa määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 3 lõike 2 esimeses lõigus määratletud vähese tähtsusega abi summat kolmanda riigi kohta kolme järjestikuse aasta jooksul, ei käsitata kõnealust välisriigi subsidiumit siseturgu moonutavana.
4. Välisriigi subsidiumi võib käsitada siseturgu mitte moonutavana, kui selle eesmärk on korvata loodusõnnetuste või erakorraliste sündmuste tekitatud kahju.

Artikkel 5

Välisriigi subsidiumi liigid, mis kõige tõenäolisemalt moonutavad siseturgu

1. Järgmist liiki välisriigi subsidiumid moonutavad kõige tõenäolisemalt siseturgu:
 - a) välisriigi subsidium raskustes olevale ettevõtjale, st ettevõtjale, kes toetuse puudumisel lõpetab tõenäoliselt lühema või keskmise ajavahemiku jooksul tegevuse, välja arvatud juhul, kui on koostatud saneerimiskava, mis tagab ettevõtja pikaajalise elujõulisuse ja see kava sisaldab ettevõtja märkimisväärset omaosalust;
 - b) välisriigi subsidium, millega antakse ettevõtja võlgade või kohustuste katteks piiramatu tagatis sellise tagatise suurus või kestust piiramata;
 - c) ekspordi rahastamise meede, mis ei ole kooskõlas OECD riiklikult toetatava ekspordikrediidi kokkuleppega;
 - d) välisriigi subsidium, mis hõlbustab otseselt koondumist;
 - e) välisriigi subsidium, mis võimaldab ettevõtjal esitada põhjendamatult soodsa pakkumuse, mille alusel võidakse sõlmida selle ettevõtjaga asjakohane leping.
2. Uurimise all olevale ettevõtjale antakse võimalus esitada asjakohast teavet selle kohta, kas lõikes 1 sätestatud mõne liigi alla kuuluv välisriigi subsidium ei moonuta konkreetsetel asjaoludel siseturgu.

Artikkel 6

Tasakaalu hindamine

1. Komisjon võib saadud teabe põhjal hinnata artiklite 4 ja 5 kohast välisriigi subsidiumi negatiivset mõju siseturu moonutamise näol ja võrrelda seda positiivse mõjuga asjaomase subsideeritud majandustegevuse arengule siseturul, võttes seejuures arvesse välisriigi subsidiumi muud positiivset mõju, näiteks laiemat positiivset mõju seoses asjakohaste ja eelkõige liidu poliitikaeesmärkidega.
2. Komisjon võtab tasakaalustavate meetmete kehtestamise või kohustuste heakskiitmise üle otsustamisel arvesse lõike 1 kohast hindamist ning kõnealuste tasakaalustavate meetmete või kohustuste laadi ja ulatust.

Artikkel 7

Kohustused ja tasakaalustavad meetmed

1. Komisjon võib kehtestada tasakaalustavad meetmed, et kõrvaldada välisriigi subsidiumi poolt tegelikult või potentsiaalselt põhjustatud siseturu moonutused, välja arvatud juhul, kui komisjon on kiitnud vastavalt lõikele 2 heaks uurimise all oleva ettevõtja pakutud kohustused.

2. Komisjon võib uurimise all oleva ettevõtja pakutud kohustused heaks kiita, kui need kohustused kõrvaldavad täielikult ja tulemuslikult siseturu moonutused. Selliste kohustuste heakskiitmisega muudab komisjon need uurimise all olevale ettevõtjale siduvaks kohustuste võtmise otsusega kooskõlas artikli 11 lõikega 3. Kui see on asjakohane, jälgitakse, kas ettevõtja täidab kokkulepitud kohustusi.

3. Kohustused või tasakaalustavad meetmed peavad olema proportsionaalsed ning täielikult ja tulemuslikult kõrvaldama välisriigi subsidiumi poolt tegelikult või potentsiaalselt põhjustatud moonutused siseturul.

4. Kohustused või tasakaalustavad meetmed võivad muu hulgas hõlmata järgmist:

- a) õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel juurdepääsu pakkumine taristule, sealhulgas uurimisrajatistele, tootmisvõimele või olulistele rajatistele, mis on omandatud või mida on toetatud siseturgu moonutavate välisriigi subsidiumidega, välja arvatud juhul, kui selline juurdepääs on juba ette nähtud liidu õigusaktidega;
- b) tootmisvõimsuse või turuosa vähendamine, sealhulgas äritegevuse ajutise piiramisega;
- c) teatavatest investeeringutest hoidumine;
- d) välisriigi subsidiumi abil omandatud või arendatud varade litsentsimine õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel;
- e) teadus- ja arendustegevuse tulemuste avaldamine;
- f) teatavate varade võõrandamine;
- g) ettevõtjatelt asjaomase koondumise lõpetamise nõudmine;
- h) välisriigi subsidiumi tagasimaksmine, sealhulgas asjakohane intressimäär, mis arvutatakse vastavalt komisjoni määruses (EÜ) nr 794/2004⁽²⁰⁾ sätestatud meetodile;
- i) asjaomastelt ettevõtjatelt juhtimisstruktuuri kohandamise nõudmine.

5. Asjakohasel juhul kehtestab komisjon aruandlus- ja läbipaistvusnõuded, sealhulgas korrapärane aruandlus lõikes 4 loetletud kohustuste ja tasakaalustavate meetmete rakendamise kohta.

6. Kui uurimise all olev ettevõtja teeb ettepaneku maksta välisriigi subsidium koos asjakohase intressiga tagasi, aktsepteerib komisjon sellist tagasimaksmist kohustusena üksnes juhul, kui ta saab kindlaks teha, et tagasimaksmine on läbipaistev, kontrollitav ja tõhus, võttes samal ajal arvesse kõrvalehoidmise ohtu.

Artikkel 8

Teavitamine tulevaste koondumiste ja riigihanke menetluste kohta

Kui see on proportsionaalne ja vajalik, võib artiklite 11, 25 ja 31 kohaselt vastu võetud otsustes nõuda, et uurimise all olev ettevõtja teavitaks komisjoni piiratud aja jooksul oma osalemisest koondumistes või riigihanke menetlustes. Kõnealune nõue ei piira artiklite 21 ja 29 kohaste teatamiskohustuste kohaldamist.

⁽²⁰⁾ Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1).

2. PEATÜKK

VÄLISRIIGI SUBSIIDIUMIDE EX OFFICIO LÄBIVAATAMINE JA LÄBIVAATAMISE ÜLDSÄTTED

Artikkel 9

Välisriigi subsiidiumide ex officio läbivaatamine

1. Komisjon võib omal algatusel uurida ükskõik millisest allikast, sealhulgas liikmesriikidelt, füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt ning ühendustelt pärit teavet väidetavate siseturgu moonutavate välisriigi subsiidiumide kohta.
2. Riigihangete *ex officio* läbivaatamine piirdub sõlmitud lepingutega.

Sellised läbivaatamised ei too kaasa lepingu sõlmimise otsuse tühistamist ega lepingu lõpetamist.

Artikkel 10

Esialgne läbivaatamine

1. Kui komisjon leiab, et artiklis 9 osutatud teave näitab võimalust, et siseturgu moonutav välisriigi subsiidium on olemas, hangib komisjon kogu teabe, mida ta peab vajalikuks esialgse hinnangu andmiseks selle kohta, kas vaatlusalune rahaline toetus kujutab endast välisriigi subsiidiumit ning kas see moonutab siseturgu. Selleks võib komisjon eelkõige:
 - a) nõuda teavet vastavalt artiklile 13 ning
 - b) teha kontrollid liidus ja väljaspool liitu vastavalt artiklitele 14 ja 15.
2. Kui liikmesriik on teatanud komisjonile, et kavandatakse asjakohast riigisest menetlust või et see on algatatud, teavitab komisjon kõnealust liikmesriiki esialgse läbivaatamise alustamisest. Eelkõige teavitab komisjon esialgse läbivaatamise alustamisest liikmesriike, kes on teatanud komisjonile määruse (EL) 2019/452 kohasest riigisisesest menetlusest. Kui esialgne läbivaatamine algatakse seoses riigihanke menetlusega, teavitab komisjon ka asjaomast avaliku sektori või võrgustikusektori hankijat.
3. Kui komisjonil on esialgse läbivaatamise põhjal piisavalt tõendeid selle kohta, et ettevõtjale on antud välisriigi subsiidiumi, mis moonutab siseturgu, teeb komisjon järgmist:
 - a) võtab vastu otsuse algatada põhjalik uurimine (edaspidi „põhjaliku uurimise algatamise otsus“), milles tehakse kokkuvõtte asjakohastest faktilistest ja õiguslikest asjaoludest ning antakse esialgne hinnang välisriigi subsiidiumi olemasolu ja tegeliku või potentsiaalse siseturu moonutuse kohta;
 - b) teavitab uurimise all olevat ettevõtjat;
 - c) teavitab liikmesriike ja kui seoses riigihanke menetlusega algatakse põhjalik uurimine, siis asjaomast avaliku sektori või võrgustikusektori hankijat ning
 - d) avaldab *Euroopa Liidu Teatajas* teate, milles kutsutakse üles esitama komisjoni ettenähtud tähtaja jooksul kirjalikult seisukohti.
4. Kui komisjon jõuab esialgse läbivaatamise käigus järeldusele, et põhjaliku uurimise algatamiseks ei ole piisavalt alust kas seetõttu, et puudub välisriigi subsiidium või puuduvad märgid tegelikust või potentsiaalsest siseturu moonutamisest, lõpetab ta esialgse läbivaatamise ning teavitab sellest uurimise all olevat ettevõtjat ja liikmesriike, keda teavitati lõike 2 alusel, ning samuti asjaomast avaliku sektori või võrgustikusektori hankijat, kui esialgne läbivaatamine algatati seoses riigihanke menetlusega.

Artikkel 11

Põhjalik uurimine

1. Põhjaliku uurimise käigus hindab komisjon täiendavalt põhjaliku uurimise algatamise otsuses kindlaks tehtud välisriigi subsidiumi ning hangib kogu teabe, mida ta peab vajalikuks kooskõlas artiklitega 13, 14 ja 15.
2. Kui komisjon leiab, et välisriigi subsidium moonutab siseturgu artiklite 4–6 alusel, võib ta võtta tasakaalustavaid meetmeid kehtestava otsuse vormis vastu rakendusakti (edaspidi „tasakaalustavate meetmete otsus“). Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.
3. Kui komisjon leiab, et välisriigi subsidium moonutab siseturgu artiklite 4–6 alusel, ja kui uurimise all olev ettevõtja pakub välja kohustused, mida komisjon peab moonutuse täielikuks ja tulemuslikuks kõrvaldamiseks asjakohaseks ja piisavaks, võib ta võtta otsuse vormis vastu rakendusakti, et muuta need kohustused ettevõtja jaoks siduvaks (edaspidi „kohustuste võtmise otsus“). Otsust, millega kiidetakse heaks välisriigi subsidiumi tagasimaksmine vastavalt artikli 7 lõikele 6, loetakse kohustuste võtmise otsuseks. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.
4. Komisjon võtab vastuväidete puudumise otsuse vormis vastu rakendusakti (edaspidi „vastuväidete puudumise otsus“), kui ta leiab, et:
 - a) põhjaliku uurimise algatamise otsuses esitatud esialgne hinnang ei leia kinnitust või
 - b) siseturu moonutuse kaalub üles positiivne mõju artikli 6 tähenduses.Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.
5. Komisjon püüab oma võimaluste piires otsuse vastu võtta 18 kuu jooksul pärast põhjaliku uurimise algatamist.

Artikkel 12

Ajutised meetmed

1. Konkurentsi säilitamiseks siseturul ja korvamatu kahju vältimiseks võib komisjon võtta vastu otsuse vormis rakendusakti, millega määratakse ajutised meetmed, kui:
 - a) on piisavalt märke selle kohta, et rahaline toetus kujutab endast välisriigi subsidiumi ja moonutab siseturgu, ning
 - b) on oht, et konkurentstile siseturul tekitatakse tõsisid ja korvamatut kahju.Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.
2. Ajutised meetmed võivad eelkõige, kuid mitte ainult, hõlmata artikli 7 lõike 4 punktides a, c ja d nimetatud meetmeid. Riigihanke menetluste suhtes ei tohi ajutisi meetmeid võtta.
3. Ajutisi meetmeid kohaldatakse kas kindla ajavahemiku jooksul, mida võib pikendada, kui see on vajalik ja asjakohane, või kuni lõpliku otsuse tegemiseni.

Artikkel 13

Teabenõuded

1. Komisjon võib talle käesoleva määrusega pandud ülesannete täitmiseks nõuda teavet kooskõlas käesoleva artikliga.

2. Komisjon võib nõuda, et uurimise all olev ettevõtja esitaks kogu vajaliku teabe, sealhulgas teabe oma pakkumuse kohta riigihanke menetluses.
3. Komisjon võib nõuda sellist teavet ka teistelt ettevõtjatelt või ettevõtjate ühendustelt, sealhulgas teavet nende pakkumuste kohta riigihanke menetlustes, võttes igakülgset arvesse proportsionaalsuse põhimõtet.
4. Lõike 2 või 3 kohases teabenõudes peab olema märgitud:
 - a) selle õiguslik alus ja eesmärk, täpsustus selle kohta, millist teavet nõutakse, ning asjakohane tähtaeg teabe esitamiseks;
 - b) mäрге selle kohta, et kui esitatud teave on ebaõige, mittetäielik või eksitav, võib määrata artiklis 17 sätestatud trahve või sunniraha;
 - c) mäрге selle kohta, et artikli 16 kohaselt on komisjonil koostöö puudumise korral võimalik teha otsus talle kättesaadava teabe põhjal.
5. Komisjoni nõudmise korral esitavad liikmesriigid komisjonile kogu teabe, mis on vajalik käesoleva määrusega talle pandud ülesannete täitmiseks. Lõike 4 punkti a kohaldatakse *mutatis mutandis*.
6. Komisjon võib nõuda kogu vajaliku teabe esitamist ka kolmandalt riigilt. Lõike 4 punkte a ja c kohaldatakse *mutatis mutandis*.
7. Komisjon võib uurimise eseme kohta teabe kogumiseks küsitleda füüsilisi ja juriidilisi isikuid, kes annavad selleks nõusoleku. Kui küsitlust ei viida läbi komisjoni ruumides või telefoni teel või muude elektrooniliste vahendite abil, teeb komisjon enne küsitlust järgmist:
 - a) teavitab liikmesriiki, kelle territooriumil küsitlus toimub, või
 - b) saab nõusoleku kolmandalt riigilt, kelle territooriumil küsitlus toimub.

Artikkel 14

Liidus toimuvad kontrollid

1. Komisjon võib talle käesoleva määrusega pandud ülesannete täitmiseks teha ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste puhul vajalikke kontrollid.
2. Kui komisjon sellise kontrolli korraldab, on ametnikel, kelle komisjon on volitanud kontrolli tegema, õigus:
 - a) siseneda ettevõtjate või ettevõtjate ühenduste ruumidesse, territooriumile ja transpordivahenditesse;
 - b) vaadata läbi raamatupidamis- ja muid äridokumente, olenemata andmekandjast, millel neid säilitatakse, pääseda juurde kontrollitavale üksusele kättesaadavale teabele ning teha või nõuda kõnealustest raamatupidamis- ja muudest dokumentidest koopiaid või väljavõtteid;
 - c) küsida ettevõtja või ettevõtjate ühenduse esindajalt või töötajalt selgitusi kontrolli eseme ja eesmärgiga seotud asjaolude või dokumentide kohta ning vastused salvestada;
 - d) pitseerida ärruume ning raamatupidamis- ja muid dokumente sellise aja jooksul ja sellises ulatuses, mis on kontrolli tegemiseks vajalik.

3. Ettevõtja või ettevõtjate ühendus peab alluma komisjoni otsusega määratud kontrollidele. Komisjoni poolt kontrolli tegemiseks volitatud ametnikud ja teised kaasasolevad isikud esitavad oma volituste teostamisel komisjoni otsuse,

- a) milles on täpsustatud kontrolli sisu ja eesmärk;
- b) mis sisaldab märget selle kohta, et artikli 16 kohaselt on komisjonil koostöö puudumise korral võimalik teha otsus kättesaadava teabe põhjal;
- c) kus on viidatud võimalusele määrata artiklis 17 sätestatud trahve või sunniraha ning
- d) milles on sätestatud õigus otsuse läbivaatamisele Euroopa Kohtus vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 263.

4. Aegsasti enne kontrolli teavitab komisjon kontrollist ja selle alustamise kuupäevast liikmesriiki, kelle territooriumil kontroll tehakse.

5. Selle liikmesriigi, kelle territooriumil kontroll toimub, volitatud või määratud ametnikud ja muud isikud peavad kõnealuse liikmesriigi või komisjoni taotluse korral komisjoni volitatud ametnikke ja teisi kaasasolevaid isikuid aktiivselt abistama. Selleks on neil lõikes 2 sätestatud õigused.

6. Kui komisjoni volitatud ametnikud või teised kaasasolevad isikud leiavad, et ettevõtja või ettevõtjate ühendus ei nõustu kontrolliga käesoleva artikli tähenduses, peab liikmesriik, kelle territooriumil kontroll toimub, osutama neile vajalikku abi ning taotlema kontrolli tegemiseks vajaduse korral abi politseilt või samaväärselt õiguskaitseasutuselt. Kui käesolevas lõikes sätestatud abi eeldab riigisestse õigusnormide kohaselt kohtu luba, tuleb see taotleda. Sellist luba võib taotleda ka ettevaatusabinõuna.

7. Komisjoni taotluse korral teeb liikmesriik oma territooriumil riigisestse õiguse kohase kontrolli või muu faktide tuvastamise toimingut, et teha kindlaks, kas tegemist on välisriigi subsidiumiga, mis moonutab siseturgu.

Artikkel 15

Väljaspool liitu toimuvad kontrollid

Käesoleva määrusega komisjonile pandud ülesannete täitmiseks võib komisjon teha kontrolle kolmanda riigi territooriumil, kui kõnealuse kolmanda riigi valitsust on kontrollist ametlikult teavitatud ja ta ei esita kontrollile vastuväiteid. Samuti võib komisjon paluda anda kontrolli tegemiseks nõusoleku ettevõtjal või ettevõtjate ühendusel. Artikli 14 lõikeid 1 ja 2 ning lõike 3 punkte a ja b kohaldatakse *mutatis mutandis*.

Artikkel 16

Koostööst keeldumine

1. Komisjon võib teha kättesaadavale teabele tuginedes artiklite 10, 11, artikli 25 lõike 3 punkti c või artikli 31 lõike 2 kohase otsuse, kui uurimise all olev ettevõtja või välisriigi subsidiumi andnud kolmas riik:

- a) esitab vastuseks artikli 13 kohasele teabenõudele mittetäieliku, ebaõige või eksitava teabe;
- b) ei esita nõutud teavet komisjoni määratud tähtaja jooksul;
- c) keeldub allumast artikli 14 või 15 alusel määratud komisjoni kontrollile liidus või väljaspool liitu või
- d) takistab muul viisil esialgset läbivaatamist või põhjalikku uurimist.

2. Kui ettevõtja või ettevõtjate ühendus, liikmesriik või kolmas riik on esitanud komisjonile ebaõiget või eksitavat teavet, jäetakse see teave arvesse võtmata.
3. Kui ettevõtja, sealhulgas avalik-õiguslik äriühing, mida riik otse või kaudselt kontrollib, ei esita vajalikku teavet, et saaks kindlaks määrata, kas ta saab rahalisest toetusest kasu, võib eeldada, et see ettevõtja on sellist kasu saanud.
4. Kätesaadava teabe kasutamisel võib menetluse tulemus olla ettevõtjale ebasoodsam, kui see oleks olnud tema koostöö korral.

Artikkel 17

Trahvid ja sunniraha

1. Komisjon võib otsusega määrata trahve või sunniraha, kui ettevõtja või ettevõtjate ühendus tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu:
 - a) annab artikli 13 kohaselt esitatud teabenõudele vastates mittetäielikku, ebaõiget või eksitavat teavet või ei anna teavet määratud tähtaja jooksul;
 - b) esitab artikli 14 kohaselt toimuva kontrolli ajal puudulikud raamatupidamis- või muud äridokumendid;
 - c) artikli 14 lõike 2 punkti c alusel esitatud küsimusele vastates:
 - i) annab ebaõige või eksitava vastuse,
 - ii) jätab komisjoni määratud tähtaja jooksul tegemata parandused oma töötaja antud ebaõiges, mittetäielikus või eksitavas vastuses või
 - iii) jätab esitamata täieliku vastuse või keeldub esitamast täielikku vastust asjaolude kohta, mis on seotud artikli 14 lõike 3 kohaselt vastu võetud otsusega määratud kontrolli sisu ja eesmärgiga;
 - d) keeldub allumast artikli 14 alusel määratud kontrollidele või on rikkunud vastavalt artikli 14 lõike 2 punktile d kinnitatud pitserid või
 - e) ei täida toimikule juurdepääsu tingimusi või komisjoni poolt artikli 42 lõike 4 kohaselt kehtestatud avalikustamise tingimusi.
2. Lõike 1 kohaselt määratavad trahvid ei ületada 1 % asjaomase ettevõtja või ettevõtjate ühenduse eelmise majandusaasta kogukäibest.
3. Lõike 1 kohaselt määratav sunniraha ei ületa 5 % asjaomase ettevõtja või ettevõtjate ühenduse eelmise majandusaasta keskmisest päeva kogukäibest iga viivitatud tööpäeva eest, kusjuures seda arvutatakse alates otsuses määratud kuupäevast, kuni ajani, mil asjaomane ettevõtja või ettevõtjate ühendus esitab täieliku ja õige teabe, mida komisjon on nõudnud, või kuni ta nõustub kontrolli tegemisega.
4. Enne lõike 1 punkti a kohase otsuse vastuvõtmist määrab komisjon ettevõtjalt või ettevõtjate ühenduselt puuduva teabe saamiseks lõpliku kahe nädala pikkuse tähtaja.
5. Kui ettevõtja ei täida artikli 11 lõike 3 kohast kohustuste võtmise otsust, artikli 12 kohast ajutiste meetmete määramise otsust või artikli 11 lõike 2 kohast tasakaalustavate meetmete otsust, võib komisjon oma otsusega:
 - a) määrata trahvid, mis ei ületa 10 % asjaomase ettevõtja eelmise majandusaasta kogukäibest, või
 - b) määrata sunniraha, mis ei ületa 5 % asjaomase ettevõtja eelmise majandusaasta keskmisest päeva kogukäibest iga täitmise viivitatud päeva eest, alates komisjoni sunniraha määramise otsuse kuupäevast, kuni komisjon leiab, et asjaomane ettevõtja järgib otsust.

Komisjon võib sellised trahvid või sunniraha määrata ka juhul, kui ettevõtja ei täida artikli 11, 25 või 31 alusel vastu võetud otsust, millega kohustatakse ettevõtjat vastavalt artiklile 8 teavitama komisjoni tema tulevases osalemisest koondumistes või riigihanke menetlustes.

6. Trahvi või sunniraha summa kindlaksmääramisel võtab komisjon arvesse rikkumise laadi, raskust ja kestust, võttes igakülgsest arvesse proportsionaalsuse ja asjakohasuse põhimõtteid.

7. Kui asjaomane ettevõtja või ettevõtjate ühendus on täitnud kohustuse, mille täitmiseks sunniraha määrati, võib komisjon vähendada sunniraha lõppsummat võrreldes algses sunniraha määramise otsuses ettenähtud summaga.

Artikkel 18

Tühistamine

1. Komisjon võib tühistada artikli 11 lõike 2, 3 või 4, artikli 25 lõike 3 ja artikli 31 lõike 1, 2 või 3 kohaselt tehtud otsuse ja võtta vastu otsuse vormis uue rakendusakti järgmistel juhtudel:

- a) ettevõtja, kellele esialgne otsus oli adresseeritud, tegevus on vastuolus tema võetud kohustuste või kehtestatud tasakaalustavate meetmetega;
- b) esialgne otsus tehti mittetäieliku, ebaõige või eksitava teabe alusel;
- c) kohustused või tasakaalustavad meetmed ei ole tulemuslikud.

Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

2. Lõike 1 kohane komisjoni poolne tühistamine ja uue otsuse vastuvõtmine ei mõjuta avaliku sektori või võrgustikusektori hankija otsust, millega sõlmitakse leping. Samuti ei mõjuta need lepingut, mis on sellise otsuse järel juba sõlmitud või antud.

3. PEATÜKK

KOONDUMISED

Artikkel 19

Välisriigi subsidiumi põhjustatud moonutused siseturul koondumiste korral

Hinnang selle kohta, kas koondumise korral moonutab välisriigi subsidium siseturgu artikli 4 või 5 tähenduses, piirdub asjaomase koondumisega. Hindamisel võetakse arvesse ainult välisriigi subsidiume, mis on antud kolme aasta jooksul enne kokkuleppe sõlmimist, avaliku pakkumise väljakuulutamist või aktsiate kontrollpaki omandamist.

Artikkel 20

Koondumised ja teatamiskünnised

1. Käesoleva määruse tähenduses on koondumine juhtum, kus toimub püsiv kontrolli üleminek tulenevalt ühest järgmisest:

- a) kahe või enama varem sõltumatu ettevõtja või nende osade ühinemisest;
- b) juba vähemalt üht ettevõtjat kontrolliva isiku või isikute või ühe või mitme ettevõtja poolsest otsese või kaudse kontrolli omandamisest ühe või enama teise ettevõtja või nende osade üle, mis võib toimuda väärtpaberite või varade ostu kaudu, lepingu alusel või mis tahes muul viisil.

2. Sellise ühissettevõtte loomist, mis täidab püsivalts kõiki autonoomse majandusüksuse funktsioone, käsitatakse koondumisena lõike 1 tähenduses.

3. Käesoleva määruse kohaldamisel on tegemist teatamisele kuuluva koondumisega, kui:

a) vähemalt üks ühinevatest ettevõtjatest, omandatud ettevõtja või ühissettevõtte on asutatud liidus ja tema kogukäive liidus on vähemalt 500 miljonit eurot ning

b) järgmised ettevõtjad on saanud kolmandatelt riikidelt lepingu sõlmimisele, avaliku pakkumise väljakuulutamisele või aktsiate kontrollpaki omandamisele eelnenud kolme aasta jooksul rahalist toetust kokku üle 50 miljoni euro:

i) omandamise korral omandaja(d) ja omandatud ettevõtja;

ii) ühinemise korral ühinevad ettevõtjad;

iii) ühissettevõtte korral ühissettevõtet loovad ettevõtjad ja ühissettevõtte.

4. Koondumiseks ei loeta juhtumeid, kus:

a) krediidasutused või muud finantsinstitutsioonid või kindlustusandjad, kelle tavapärase tegevus hõlmab väärtpaberitehinguid ja väärtpaberitega kauplemist nii enda kui ka teiste nimel, hoiavad ajutiselt väärtpabereid, mille nad on omandanud ettevõtjas edasimüügi eesmärgil, kui nad ei kasuta nende väärtpaberitega seotud hääleõigust, et teha kindlaks kõnealuse ettevõtja konkurentsikäitumine, või kui nad kasutavad sellist hääleõigust ainult selleks, et valmistuda kõnealuse ettevõtja või selle varade täielikuks või osaliseks võõrandamiseks või nende väärtpaberite võõrandamiseks, ning võõrandamine toimub ühe aasta jooksul pärast omandamise kuupäeva;

b) kontrolli omandab vastavate volitustega isik kooskõlas liikmesriigi õigusaktidega, mis käsitlevad likvideerimist, lõpetamist, maksejõuetust, maksete peatamist, kompromissi või samalaadseid menetlusi;

c) lõike 1 punktis b osutatud toiminguid teevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL⁽²¹⁾ artikli 2 punktis 15 määratletud finantsvaldusettevõtjad, tingimusel et kasutatakse osalusega seotud hääleõigust, eelkõige selliste ettevõtjate juht- ja järelevalveorganite liikmete määramisel, kus osalust omatakse, üksnes investeeringute täieliku väärtuse säilitamiseks, mitte selleks, et määrata otse või kaudselt kindlaks nende ettevõtjate konkurentsikäitumine.

Komisjon võib esimese lõigu punktis a osutatud üheaastast tähtaega taotluse korral pikendada, kui asjaomased asutused, institutsioonid või kindlustusandjad suudavad tõendada, et võõrandamine ei olnud ettenähtud tähtaja jooksul põhjendatult võimalik.

5. Kontrolli moodustavad õigused, lepingud või muud vahendid, mis kas eraldi või kombineerituna ning vastavaid asjaolusid või õigusnorme arvestades annavad võimaluse ettevõtjat otsustavalt mõjutada, eelkõige tulenevalt:

a) omandiõigusest või õigusest osaliselt või täielikult kasutada ettevõtja vara;

b) õigustest või lepingutest, mis võimaldavad otsustavalt mõjutada ettevõtja organite koosseisu, hääletamist või otsuseid.

⁽²¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

6. Kontrolli omandavad isikud või ettevõtjad, kes:
 - a) on õiguste omajad või kellel on õigus kõnealustele õigustele asjaomaste lepingute alusel või
 - b) ei ole ise õiguste omajad ega oma nimetatud lepingute alusel õigust kõnealustele õigustele, kuid omavad õigust kasutada nendest tulenevaid õigusi.

Artikkel 21

Elteatis koondumise kohta

1. Teatamisele kuuluvast koondumisest teatatakse komisjonile enne selle läbiviimist ning pärast kokkuleppe sõlmimist, avaliku pakkumise väljakuulutamist või aktsiate kontrollpaki omandamist.
2. Asjaomased ettevõtjad võivad teatada ka kavandatavast koondumisest, kui nad tõendavad komisjonile oma heausket kavatsust sõlmida kokkulepe, või kui tegemist on avaliku pakkumisega, pärast pakkumise tegemise kavatsuse avalikustamist, kui kavandatav kokkulepe või pakkumine tooks kaasa lõike 1 kohase teatamisele kuuluva koondumise.
3. Koondumisest, mis kujutab endast ühinemist artikli 20 lõike 1 punkti a tähenduses või ühiskontrolli omandamist artikli 20 lõike 1 punkti b tähenduses, teatavad ühiselt ühinemise osalised või need, kes omandavad ühiskontrolli. Kõikidel muudel juhtudel esitab teatise isik või ettevõtja, kes omandab täieliku või osalise kontrolli ühe või mitme ettevõtja üle.
4. Kui asjaomased ettevõtjad ei täida oma teatamiskohustust, võib komisjon teatamisele kuuluva koondumise kooskõlas käesoleva määrusega läbi vaadata, nõudes kõnealusest koondumisest teatamist. Sellisel juhul ei ole komisjon seotud artikli 24 lõigetes 1 ja 4 osutatud tähtaegadega.
5. Komisjon võib igal ajal enne koondumise toimumist nõuda eelnevat teatamist igast koondumisest, mis ei ole teatamisele kuuluv koondumine artikli 20 tähenduses, kui komisjonil on kahtlus, et asjaomastele ettevõtjatele võidi anda kolme aasta jooksul enne koondumist välisriigi subsidiume. Sellist koondumist peetakse käesoleva määruse kohaldamisel teatamisele kuuluvaks koondumiseks.

Artikkel 22

Käibe arvutamine

1. Kogukäive hõlmab summasid, mida asjaomased ettevõtjad on saanud eelmisel majandusaastal oma põhitegevuse tulemusel toodete müügist ja teenuste osutamisest, kui summadest on lahutatud mahahindlused ja käibemaks ning muud otseselt käibega seotud maksud. Asjaomase ettevõtja kogukäive ei hõlma toodete müüki ega teenuste osutamist lõikes 4 osutatud ettevõtjate vahel.

Käive liidus hõlmab liidus ettevõtjatele või tarbijatele müüdüd tooteid ja osutatud teenuseid.

2. Kui koondumine kujutab endast ühe või mitme ettevõtja, kes võivad olla juriidilised isikud, osalist omandamist, võetakse erandina lõikest 1 müüja või müüjate puhul arvesse ainult käivet, mis on seotud koondumisega hõlmatud osadega.

Kaht või enamat käesoleva lõike esimese lõigu tähenduses tehingut, mis toimuvad kaheaastase ajavahemiku jooksul samade isikute või ettevõtjate vahel, käsitatakse ühe ja sama koondumisena, mis leiab aset viimase tehingu toimumise kuupäeval.

3. Käibe asemel kasutatakse järgmist:

- a) krediidasutuste ja muude finantsinstitutsioonide puhul järgmiste nõukogu direktiivis 86/635/EMÜ⁽²²⁾ määratletud tulukirjete summa pärast seda, kui otseselt nende kirjetega seotud käibemaks ja muud maksud on asjakohasel juhul maha arvatud:
 - i) intressitulu ja sarnane tulu;
 - ii) tulu väärtpaberitelt:
 - tulu aktsiatelt ja muudelt muutuvtuluga väärtpaberitelt,
 - osalustulu,
 - tulu sidusettevõtjate osadelt või aktsiatelt;
 - iii) saadaolevad komisjonitasud;
 - iv) finantstehingute puhaskasum;
 - v) muu tegevustulu;
- b) kindlustusandjate puhul brutokindlustusmaksete summa, mis sisaldab kõiki summasid, mida kindlustusandjad enda poolt või enda nimel sõlmitud kindlustuslepingute järgi on saanud ja mis neil on saada, sealhulgas väljaminevad edasikindlustusmaksed, pärast seda, kui maha on arvatud maksud ja muud lõivud või maksed, mida võetakse üksikute kindlustusmaksete või kõigi kindlustusmaksete kogumahu pealt.

Punkti a kohaldamisel hõlmab krediidasutuse või finantsinstitutsiooni käive liidus kõnealuses punktis kindlaks määratud tulukirjeid, mille on saanud asjaomase asutuse või institutsiooni liidus asutatud filiaal või allasutus.

Punkti b kohaldamisel hõlmab kindlustusandja käive liidus liidu residentidelt saadud kindlustusmaksete kogusummat.

4. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, arvutatakse asjaomase ettevõtja kogukäive järgmiste ettevõtjate vastavate käivete liitmise teel:

- a) asjaomane ettevõtja;
- b) ettevõtjad, milles asjaomasel ettevõtjal on otse või kaudselt:
 - i) üle poole kapitalist või ettevõtte varast,
 - ii) õigus kasutada üle poole hääleõigustest,
 - iii) volitus nimetada ametisse üle poole järelevalvenõukogu, haldusnõukogu või kõnealuseid ettevõtjaid seaduslikult esindavate organite liikmetest, või
 - iv) õigus juhtida kõnealuste ettevõtjate äritegevust;
- c) ettevõtjad, kellel on asjaomasel ettevõtjas punktis b osutatud õigused või volitused;
- d) ettevõtjad, milles punktis c osutatud ettevõtjal on punktis b osutatud õigused või volitused;
- e) ettevõtjad, milles kahel või enamal punktides a–d osutatud ettevõtjal on ühiselt punktis b osutatud õigused või volitused.

⁽²²⁾ Nõukogu 8. detsembri 1986. aasta direktiiv 86/635/EMÜ pankade ja muude rahaasutuste raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohta (EÜT L 372, 31.12.1986, lk 1).

5. Kui asjaomastel ettevõtjatel on ühiselt lõike 4 punktis b loetletud õigused või volitused, siis asjaomaste ettevõtjate kogukäibe arvutamisel

- a) võetakse arvesse käivet, mis tuleneb toodete müügist ja teenuste osutamisest ühissettevõtte ja iga kolmanda ettevõtja vahel ning see käive jagatakse võrdselt asjaomaste ettevõtjate vahel;
- b) ei võeta arvesse käivet, mis tuleneb toodete müügist või teenuste osutamisest ühissettevõtte ja iga asjaomase ettevõtja vahel või mõne muu ettevõtja vahel, kes on ühega neist seotud lõike 4 punktide b–e tähenduses.

Artikkel 23

Rahaliste toetuste summeerimine

Asjaomasele ettevõtjale antava rahalise toetuse kogusumma arvutamiseks liidetakse kokku kolmandate riikide poolt kõigile artikli 22 lõikes 2 ja artikli 22 lõike 4 punktides a–e osutatud ettevõtjatele antud rahalised toetused.

Artikkel 24

Koondumiste peatamine ja tähtjad

1. Teatamisele kuuluvat koondumist ei viida läbi enne sellest teatamist.

Lisaks,

- a) kui komisjon saab täieliku teatise, ei viida koondumist läbi 25 tööpäeva jooksul pärast teatise kättesaamist;
- b) kui komisjon algatab põhjaliku uurimise hiljemalt 25 tööpäeva jooksul pärast täieliku teatise saamist, ei viida koondumist läbi 90 tööpäeva jooksul pärast põhjaliku uurimise algatamist. Kõnealust tähtaega pikendatakse 15 tööpäeva võrra, kui asjaomased ettevõtjad teevad ettepaneku kohustuste võtmiseks vastavalt artiklile 7, et kõrvaldada moonutused siseturul;
- c) kui komisjon on võtnud vastu artikli 25 lõike 3 punkti a või b kohase otsuse, võib koondumise seejärel läbi viia.

Punktides a ja b osutatud ajavahemik hakkab kulgema kas täieliku teatise kättesaamisele või asjakohase komisjoni otsuse vastuvõtmisele järgnevast tööpäevast.

2. Lõige 1 ei takista avaliku pakkumise või rea väärtpaberitehingute, sealhulgas teisteks börsil või muul turul noteeritud väärtpaberiteks konverteeritavate väärtpaberitega tehtavate tehingute tegemist, millega mitmetelt müüjatelt omandatakse kontroll, kui:

- a) koondumisest teatatakse komisjonile artikli 21 kohaselt viivitamata ning
- b) omandaja ei teosta kõnealuste väärtpaberitega kaasnevat hääleõigust või teostab seda üksnes oma investeringute täisväärtuse säilitamiseks vastavalt komisjoni poolt käesoleva artikli lõike 3 alusel tehtud erandile.

3. Komisjon võib taotluse korral teha erandi lõikes 1 või 2 sätestatud kohustustest. Erandi tegemise taotluses tuleb esitada taotluse põhjused. Taotluse kohta otsuse tegemisel võtab komisjon eelkõige arvesse peatamise mõju ühele või mitmele koondumisega seotud ettevõtjale või kolmandale isikule ning koondumisest tulenevat siseturu moonutamise ohtu. Erandi võib teha, kui täidetud on teatavad tingimused ja kohustused, tagamaks, et siseturul ei esine moonutusi. Erandit võib taotleda ja teha igal ajal, kas enne teatamist või pärast tehingut.

4. Käesoleva artikli lõike 1 punktis b sätestatud tähtaegu pikendatakse, kui asjaomased ettevõtjad esitavad sellekohase taotluse hiljemalt 15 tööpäeva jooksul pärast artikli 10 alusel põhjaliku uurimise algatamist. Asjaomased ettevõtjad võivad esitada ainult ühe sellise taotluse.

Komisjon võib pikendada käesoleva artikli lõike 1 punktis b sätestatud tähtaegu igal ajal pärast põhjaliku uurimise algatamist asjaomaste ettevõtjate nõusolekul.

Käesoleva lõike kohase pikenduse või pikenduste kogukestus ei tohi ületada 20 tööpäeva.

5. Komisjon võib erandkorras lõikes 1 sätestatud tähtajad peatada, kui ettevõtjad ei ole esitanud täielikku teavet, mida komisjon on nõudnud vastavalt artiklile 13, või on keeldunud allumast artikli 14 alusel tehtud otsuses määratud kontrollile.

6. Komisjon võib artikli 25 lõike 3 alusel võtta vastu otsuse, ilma et teda seoksid käesoleva artikli lõigetes 1 ja 4 nimetatud tähtajad, kui:

- a) ta leiab, et koondumine on toimunud artikli 25 lõike 3 punkti a alusel tehtud otsusele lisatud kohustusi rikkudes, või
- b) otsus on tühistatud vastavalt artikli 25 lõikele 1.

7. Iga lõiget 1 rikkudes tehtud tehing loetakse kehtivaks alles pärast artikli 25 lõike 3 kohase otsuse vastuvõtmist.

8. Käesolev artikkel ei mõjuta väärtpaberitehingute, sealhulgas teisteks börsil või muul turul noteeritud väärtpaberiteks konverteeritavate väärtpaberitega tehtavate tehingute kehtivust, välja arvatud juhul, kui ostja ja müüja teadsid või pidid teadma, et tehing toimus lõiget 1 rikkudes.

Artikkel 25

Teatatud koondumiste esialgse läbivaatamise ja põhjaliku uurimise suhtes kohaldatavad menetlusnormid

1. Teatatud koondumiste suhtes kohaldatakse artiklit 10, artikli 11 lõikeid 1, 3 ja 4 ning artikleid 12–16 ja 18.
2. Komisjon võib algatada artikli 10 lõike 3 kohase põhjaliku uurimise hiljemalt 25 tööpäeva jooksul pärast täieliku teatise saamist.
3. Pärast põhjalikku uurimist võtab komisjon vastu rakendusakti ühe järgmise otsuse vormis:
 - a) artikli 11 lõike 3 kohane kohustuste võtmise otsus;
 - b) artikli 11 lõike 4 kohane vastuväidete puudumise otsus või
 - c) koondumise keelamise otsus, kui komisjon leiab, et välisriigi subsidium moonutab siseturгу vastavalt artiklite 4–6.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

4. Lõike 3 kohased otsused võetakse vastu 90 tööpäeva jooksul pärast põhjaliku uurimise algatamist, vajaduse korral pikendatakse seda tähtaega vastavalt artikli 24 lõike 1 punktile b ning lõigetele 4 ja 5. Kui komisjon nimetatud tähtaja jooksul otsust vastu ei võta, võib asjaomane ettevõtja koondumise ellu viia.

5. Igas ettevõtjale esitatavas teabenõudes täpsustab komisjon, kas tähtajad peatatakse vastavalt artikli 24 lõikele 5, kui ettevõtja ei esita täielikku teavet ettenähtud tähtaja jooksul.

6. Kui komisjon leiab, et koondumine, mis kuulub teatamisele vastavalt artikli 21 lõikele 1 või millest on teatatud komisjoni artikli 21 lõike 5 kohase taotluse alusel, on juba läbi viidud ja et välisriigi subsidiumid selles koondumises moonutavad siseturgu vastavalt artiklitele 4, 5 ja 6, võib komisjon võtta ühe järgmistest meetmetest:

- a) nõuda asjaomastelt ettevõtjatelt koondumise lõpetamist, eelkõige ühinemise tühistamise või kõikide omandatud aktsiate või varade võõrandamise kaudu, et taastada enne koondumise elluviimist valitsenud olukord, või kui kõnealune olukorra taastamine ei ole võimalik koondumise lõpetamise kaudu, muu asjakohase meetme võtmist, et saavutada olukorra taastamine võimalikult suures ulatuses;
- b) näha ette muu asjakohase meetme tagamaks, et asjaomased ettevõtjad lõpetavad koondumise või võtavad muid komisjoni otsuses nõutud olukorra taastamise meetmeid.

Komisjon võib käesoleva lõike punktides a ja b osutatud meetmed kehtestada kas käesoleva artikli lõike 3 punkti c kohase otsusega või eraldi otsusega.

Komisjon võib võtta otsuse vormis rakendusaktiga vastu ükskõik millise käesoleva lõike punktis a või b osutatud meetme, kui ta leiab, et koondumine on toimunud vastuolus käesoleva artikli lõike 3 punkti a kohaselt tehtud otsusega, milles on leitud, et kohustuste puudumise korral vastaks koondumine käesoleva artikli lõike 3 punktis c sätestatud kriteeriumile.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

7. Komisjon võib samuti võtta vastu otsuse vormis rakendusakti, millega määratakse artiklis 12 osutatud ajutised meetmed, kui:

- a) koondumine on toimunud artiklit 21 rikkudes;
- b) koondumine on toimunud vastuolus käesoleva artikli lõike 3 punkti a kohase kohustuste võtmise otsusega.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Artikkel 26

Koondumiste suhtes kohaldatavad trahvid ja sunnirahamaksud

1. Komisjon võib määrata trahve või sunniraha, nagu on sätestatud artiklis 17.
2. Komisjon võib oma otsusega määrata asjaomastele ettevõtjatele ka trahve, mis ei ületa 1 % nende eelmise majandusaasta kogukäibest, kui kõnealused ettevõtjad tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu esitavad ebaõiget või eksitavat teavet artikli 21 kohases teatistes või selle lisas.
3. Komisjon võib oma otsusega määrata asjaomastele ettevõtjatele ka trahve, mis ei ületa 10 % nende eelmise majandusaasta kogukäibest, kui kõnealused ettevõtjad tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu:
 - a) ei teata teatamisele kuuluvast koondumisest vastavalt artiklile 21 enne selle elluviimist, välja arvatud juhul, kui neil on selleks sõnaselge luba vastavalt artiklile 24;
 - b) viivad teatatud koondumise ellu artiklit 24 rikkudes;
 - c) viivad ellu teatatud koondumise, mis on artikli 25 lõike 3 punkti c kohaselt keelatud;
 - d) on hoidnud kõrvale või püüdnud hoida kõrvale artikli 39 lõikes 1 osutatud teatamisnõuetest.

4. PEATÜKK

RIIGIHANKE MENETLUSED

Artikkel 27

Välisriigi subsidiumid, mis moonutavad siseturgu riigihanke menetluste kontekstis

Välisriigi subsidiumid, mis põhjustavad või võivad põhjustada moonutusi riigihanke menetluses, on välisriigi subsidiumid, mis võimaldavad ettevõtjal esitada asjaomaste ehitustööde, asjade või teenustega seoses põhjendamatult soodsa pakkumuse. Artikli 4 kohane hinnang selle kohta, kas tegemist on siseturu moonutusega ja kas pakkumus on asjaomaste ehitustööde, asjade või teenustega seoses põhjendamatult soodne, piirdub asjaomase riigihanke menetlusega. Hindamisel võetakse arvesse ainult kolme aasta jooksul enne teatamist antud välisriigi subsidiume.

Artikkel 28

Riigihanke menetluse teatamiskünnised

1. Käesoleva määruse kohaldamisel loetakse riigihankemenetluses välisriigi rahaline toetus teatamisele kuuluvaks, kui:
 - a) asjaomase riigihanke või raamlepingu hinnanguline maksumus ilma käibemaksuta, arvatuna vastavalt direktiivi 2014/23/EL artiklile 8, direktiivi 2014/24/EL artiklile 5 ja direktiivi 2014/25/EL artiklile 16, või dünaamilise hankesüsteemi alusel korraldatud erihanke hinnanguline kogumaksumus on 250 miljonit eurot või rohkem, ning
 - b) ettevõtjale, sealhulgas tema tüdarettevõtjatele, kes ei ole majanduslikult sõltumatud, tema valdusettevõtjatele ning asjakohasel juhul tema peamistele alltöövõtjatele ja tarnijatele, kes osalevad riigihanke menetluses samas pakkumuses, on teatisele või asjakohasel juhul ajakohastatud teatisele eelnenud kolme aasta jooksul antud rahalist toetust kolmanda riigi kohta kokku 4 miljonit eurot või rohkem.
2. Kui avaliku sektori või võrgustikusektori hankija otsustab jagada hanke osadeks, loetakse riigihanke menetluses välisriigi rahaline toetus teatamisele kuuluvaks, kui hanke hinnanguline maksumus ilma käibemaksuta ületab lõike 1 punktis a sätestatud künnise ja osa maksumus või kõigi nende osade kogumaksumus, mille kohta pakkuja esitab taotluse, on 125 miljonit eurot või rohkem ning välisriigi rahaline toetus on võrdne lõike 1 punktis b sätestatud künnisega või sellest suurem.
3. Direktiivi 2009/81/EÜ kohaldamisalasse kuuluvad lepingute sõlmimise menetlused ei kuulu käesoleva peatüki kohaldamisalasse.
4. Direktiivi 2014/24/EL artikli 32 lõike 2 punktis c ja direktiivi 2014/25/EL artikli 50 punktis d sätestatud lepingute sõlmimise menetlused on hõlmatud käesoleva määruse 2. peatüki sätetega ja nende suhtes ei kohaldata käesoleva määruse 4. peatükki.
5. Erandina artikli 29 lõikest 1, kui kooskõlas direktiivi 2014/23/EL artikli 31 lõikega 4, direktiivi 2014/24/EL artikli 32 lõike 2 punktiga b ja direktiivi 2014/25/EL artikli 50 punktiga c saab ehitustöid, asju või teenuseid pakkuda üksnes teatav ettevõtja ning lepingu hinnanguline maksumus on võrdne käesoleva artikli lõike 1 punktis a sätestatud maksumusega või sellest suurem, teatavad pakkumuse või osalemistaotluse esitavad ettevõtjad komisjonile kõigist välisriigi rahalistest toetustest, kui käesoleva artikli lõike 1 punktis b sätestatud tingimus on täidetud. Ilma et see piiraks käesoleva määruse 2. peatüki kohast läbivaatamise algatamise võimalust, ei käsitata sellise teabe esitamist teatisena ja selle suhtes ei kohaldata käesoleva peatüki kohast uurimist.

6. Avaliku sektori või võrgustikusektori hankija märgib hanketeates või väljakuulutamiseta hankemenetluse korral hankedokumentides, et ettevõtjate suhtes kehtib artiklis 29 sätestatud teatamiskohustus. Sellise märke puudumine ei piira käesoleva määruse kohaldamist selle kohaldamisalasse kuuluvate lepingute suhtes.

Artikkel 29

Elteatis või deklaratsioon välisriigi rahalise toetuse kohta riigihanke menetluse raames

1. Kui artikli 28 lõigete 1 ja 2 kohased tingimused rahalisest toetusest teatamiseks on täidetud, teatavad riigihanke menetluses osalevad ettevõtjad avaliku sektori või võrgustikusektori hankijale kõigist artikli 28 lõike 1 punktis b kindlaks määratud välisriigi rahalistest toetustest. Kõigil muudel juhtudel loetlevad ettevõtjad deklaratsioonis kõik saadud välisriigi rahalised toetused ja kinnitavad, et saadud välisriigi rahalised toetused ei kuulu teatamisele artikli 28 lõike 1 punkti b kohaselt. Avatud hankemenetluse korral esitatakse teatis või deklaratsioon ainult üks kord koos pakkumusega. Mitmeetapilise menetluse puhul esitatakse teatis või deklaratsioon kaks korda, kõigepealt koos osalemistaotlusega ja seejärel ajakohastatud teatise või deklaratsioonina koos esitatud pakkumuse või lõpliku pakkumusega.

2. Pärast teatise või deklaratsiooni esitamist edastab avaliku sektori hankija või võrgustikusektori hankija teatise või deklaratsiooni viivitamata komisjonile.

3. Kui osalemistaotluses või pakkumuses teatis või deklaratsioon puudub, võib avaliku sektori või võrgustikusektori hankija nõuda, et asjaomased ettevõtjad esitaksid asjakohase dokumendi kümne tööpäeva jooksul. Pakkumused või osalemistaotlused, mille on esitanud ettevõtjad, kelle suhtes kohaldatakse käesolevas artiklis sätestatud kohustusi, ja millele lõpuks ei ole avaliku sektori või võrgustikusektori hankija käesoleva lõike kohaselt esitatud nõudest hoolimata lisatud lõike 1 kohaselt esitatud teatist või deklaratsiooni, loetakse nõuetele mittevastavaks ja avaliku sektori või võrgustikusektori hankija lükkab need tagasi. Avaliku sektori või võrgustikusektori hankija teavitab tagasilükkamisest komisjoni.

4. Komisjon vaatab saadud teatise sisu läbi põhjendamatu viivitusega. Kui komisjon leiab, et teatis ei ole täielik, esitab ta oma järeldused avaliku sektori või võrgustikusektori hankijale ja asjaomasele ettevõtjale ning nõuab, et ettevõtja täiendaks teatise sisu kümne tööpäeva jooksul. Kui pakkumusele või osalemistaotlusele lisatud teatis jääb komisjoni poolt käesoleva lõike kohaselt esitatud nõudest hoolimata mittetäielikuks, võtab komisjon vastu otsuse, millega kuulutatakse pakkumus nõuetele mittevastavaks. Kõnealuses otsuses palub komisjon ka avaliku sektori või võrgustikusektori hankijal võtta vastu otsus sellise nõuetele mittevastava pakkumuse või osalemistaotluse tagasilükkamise kohta.

5. Käesoleva artikli kohane kohustus teatada välisriigi rahalistest toetustest kehtib ettevõtjate, direktiivi 2014/23/EL artikli 26 lõikes 2, direktiivi 2014/24/EL artikli 19 lõikes 2 ning direktiivi 2014/25/EL artikli 37 lõikes 2 osutatud ettevõtjate rühmade suhtes, samuti peamiste alltöövõtjate ja peamiste tarnijate suhtes, kes on täieliku teatise või deklaratsiooni või ajakohastatud teatise või deklaratsiooni esitamise ajal teada. Käesoleva määruse kohaldamisel käsitatakse alltöövõtjat või tarnijat peamisena, kui tema osalemine tagab lepingu täitmise põhielemendid ning igal juhul siis, kui tema rahaline osalus ületab 20 % esitatud pakkumuse maksumusest.

6. Ettevõtjate rühmade, peamiste alltöövõtjate ja peamiste tarnijate nimel tagab teatise või deklaratsiooni esitamise peatöövõtja direktiivide 2014/24/EL ja 2014/25/EL tähenduses või põhikontsessioonäär direktiivi 2014/23/EL tähenduses. Artikli 33 kohaldamisel vastutab peatöövõtja või põhikontsessioonäär üksnes tema enda välisriigi rahaliste toetustega seotud andmete õigsuse eest.

7. Kui avaliku sektori või võrgustikusektori hankija kahtlustab deklaratsiooni esitamises hoolimata pakkumuste läbivaatamisel välisriigi subsidiumide olemasolu, teatab ta nendest kahtlustest viivitamata komisjonile. Ilma et see piiraks direktiivides 2014/24/EL ja 2014/25/EL sätestatud avaliku sektori või võrgustikusektori hankijate õigust kontrollida, kas pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega, ei hinda avaliku sektori või võrgustikusektori hankija, kas pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega, kui selline hindamine algatatakse üksnes välisriigi subsidiumide võimaliku olemasolu kahtluse korral. Kui komisjon jõuab järeldusele, et ei ole tehtud käesoleva määruse tähenduses põhjendamatult soodsat pakkumust, teavitab ta sellest asjaomast avaliku sektori või võrgustikusektori hankijat. Teised juriidilised või füüsilised isikud võivad esitada komisjonile mis tahes teavet siseturgu moonutavate välisriigi subsidiumide kohta ja võivad teatada kahtlustest, et tõenäoliselt on esitatud ebaõige deklaratsioon.

8. Ilma et see piiraks komisjoni võimalust algatada *ex officio* menetlus, võib komisjon, kui tal on kahtlus, et ettevõtja võis olla saanud välisriigi subsidiume kolme aasta jooksul enne pakkumuse või riigihanke menetluses osalemise taotluse esitamist, nõuda enne lepingu sõlmimist teatise esitamist kõnealusele ettevõtjale kolmandate riikide poolt mis tahes riigihanke menetluses antud välisriigi rahaliste toetuste kohta, mis ei kuulu artikli 28 lõike 1 alusel teatamisele või mis kuuluvad artikli 30 lõike 4 kohaldamisalasse. Kui komisjon on nõudnud sellise rahalise toetuse kohta teatise esitamist, käsitatakse rahalist toetust riigihanke menetluses teatamisele kuuluva välisriigi rahalise toetusena ning selle suhtes kohaldatakse 4. peatüki sätteid.

Artikkel 30

Riigihanke menetluses teatatud rahaliste toetuste esialgse läbivaatamise ja põhjaliku uurimise suhtes kohaldatavad menetlusnormid

1. Riigihanke menetluses teatatud rahaliste toetuste suhtes kohaldatakse artiklit 10, artikli 11 lõikeid 1, 3 ja 4 ning artikleid 13, 14, 15, 16, 18 ja 23.

2. Komisjon korraldab esialgse läbivaatamise hiljemalt 20 tööpäeva jooksul pärast täieliku teatise saamist. Igakülgselt põhjendatud juhtudel võib komisjon seda tähtaega ühe korra kümne tööpäeva võrra pikendada.

3. Komisjon otsustab esialgse läbivaatamise lõpuleviimiseks ettenähtud tähtaja jooksul, kas algatada põhjalik uurimine, ning teavitab sellest viivitamata asjaomast ettevõtjat ja avaliku sektori või võrgustikusektori hankijat.

4. Kui komisjon lõpetas esialgse läbivaatamise ilma otsust vastu võtmata ja saab uut teavet, mis annab alust kahtlustada, et esitatud teatis või deklaratsioon ei olnud täielik, või kui sellist teatist või deklaratsiooni komisjonile ei edastata, võib ta taotleda lisateavet vastavalt artikli 29 lõikele 4. Komisjon võib selle uue teabe põhjal algatada uuesti esialgse läbivaatamise. Kui esialgne läbivaatamine algatatakse käesoleva peatüki alusel ja ilma et see piiraks võimalust algatada vajaduse korral 2. peatüki kohane esialgne läbivaatamine, on esialgse läbivaatamise kestuse kindlaksmääramisel alguspunktiks uue teatise või deklaratsiooni kättesaamine komisjoni poolt.

5. Komisjon võib võtta vastu otsuse põhjaliku uurimise lõpetamise kohta hiljemalt 110 tööpäeva jooksul pärast täieliku teatise kättesaamist. Seda ajavahemikku võib pikendada üks kord 20 tööpäeva võrra pärast konsulteerimist avaliku sektori või võrgustikusektori hankijaga ning igakülgselt põhjendatud erandjuhtudel, sealhulgas lõikes 6 osutatud uurimiste korral või artikli 16 lõike 1 punktides a ja b osutatud juhtudel.

6. Erandina lõikest 2, kui riigihanke menetlus on mitmeetapiline, vaatab komisjon koos osalemistaotlusega esitatud täieliku teatise läbi 20 tööpäeva jooksul pärast kõnealuse teatise saamist, ilma esialgset läbivaatamist lõpetamata või põhjaliku uurimise algatamise otsust tegemata. Pärast 20 tööpäeva pikkuse tähtaja möödumist peatatakse esialgne läbivaatamine kuni lõpliku pakkumuse esitamiseni või piiratud hankemenetluse korral pakkumuse esitamiseni. Kui

täielikku ajakohastatud teatist sisaldav pakkumus või lõplik pakkumus on esitatud, jätkatakse esialgset läbivaatamist ja komisjonil on selle lõpuleviimiseks aega 20 tööpäeva, võttes arvesse mis tahes lisateavet. Komisjon võtab vastu otsuse järgneva põhjaliku uurimise lõpetamise kohta 90 tööpäeva jooksul pärast täieliku ajakohastatud teatise esitamist.

Artikkel 31

Komisjoni otsused

1. Kui komisjon leiab pärast põhjalikku uurimist, et ettevõtja saab siseturgu moonutavat välisriigi subsidiumi vastavalt artiklitele 4, 5 ja 6, ja kui asjaomane ettevõtja pakub välja kohustused, mis kõrvaldavad täielikult ja tulemuslikult siseturu moonutused, võtab ta artikli 11 lõike 3 alusel vastu kohustuste võtmise otsuse vormis rakendusakti. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.
2. Kui asjaomane ettevõtja ei paku kohustusi või kui komisjon leiab, et lõikes 1 osutatud kohustused ei ole asjakohased ega piisavad moonutuste täielikuks ja tulemuslikuks kõrvaldamiseks, võtab komisjon vastu otsuse vormis rakendusakti, millega keelatakse lepingu sõlmimine asjaomase ettevõtjaga (edaspidi „otsus, millega keelatakse lepingu sõlmimine“). Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega. Selle otsuse järel lükkab avaliku sektori või võrgustikusektori hankija pakkumuse tagasi.
3. Kui komisjon ei leia pärast põhjalikku uurimist, et ettevõtja saab siseturgu moonutavat välisriigi subsidiumi, võtab ta vastu artikli 11 lõike 4 kohase otsuse vormis rakendusakti. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.
4. Artikli 6 kohane hindamine ei tohi viia ettevõtja esitatud pakkumuse või lõpliku pakkumuse muutmiseni, nii et see oleks vastuolus liidu õigusega.

Artikkel 32

Pakkumuste hindamine riigihanke menetluses, mis hõlmab teatamist ja lepingu sõlmimise peatamist

1. Esialgse läbivaatamise ja põhjaliku uurimise ajal võivad riigihanke menetluse kõik menetlusetapid jätkuda, välja arvatud lepingu sõlmimine.
2. Kui komisjon otsustab artikli 30 lõike 3 alusel alustada põhjalikku uurimist, ei sõlmita lepingut artikli 29 kohase teatise esitanud ettevõtjaga enne, kui komisjon teeb artikli 31 lõike 3 kohase otsuse või möödub artikli 30 lõikes 5 või 6 sätestatud tähtaeg. Kui komisjon ei ole kohaldatava tähtaja jooksul otsust vastu võtnud, võib lepingu sõlmida ükskõik millise ettevõtjaga, sealhulgas teatise esitanud ettevõtjaga.
3. Kui avaliku sektori või võrgustikusektori hankija leiab, et majanduslikult soodsaima pakkumuse esitas ettevõtja, kes esitas deklaratsiooni artikli 29 tähenduses, ja kui komisjon ei ole algatanud läbivaatamist kooskõlas artikli 29 lõikega 8 või artikli 30 lõikega 3 või 4, võib sellise pakkumuse esitanud ettevõtjaga sõlmida lepingu enne, kui komisjon teeb ühe artiklis 31 osutatud otsustest, enne artikli 30 lõikes 2, 5 või 6 sätestatud tähtaja möödumist või enne, kui komisjon teeb ühe artiklis 31 osutatud otsustest muude uurimisel olevate pakkumuste kohta.
4. Kui komisjon teeb avaliku sektori või võrgustikusektori hankija poolt majanduslikult soodsaimaks peetava pakkumuse kohta artikli 31 lõike 2 kohase otsuse, võib lepingu sõlmida ettevõtjaga, kelle kohta ei ole tehtud artikli 31 lõike 2 kohast otsust ja kes on esitanud paremuselt järgmise pakkumuse.

5. Kui komisjon teeb otsuse vastavalt artikli 31 lõikele 1 või 3, võib lepingu sõlmida majanduslikult soodsaima pakkumuse esitanud ettevõtjaga, sealhulgas ettevõtjaga, kes on esitanud artikli 29 kohase teatise.
6. Avaliku sektori või võrgustikusektori hankija teavitab komisjoni põhjendamatult viivitusega igast otsusest, mis käsitleb riigihanke menetluse tühistamist, asjaomase ettevõtja pakkumuse või osalemistaotluse tagasilükkamist, uue pakkumuse esitamist asjaomase ettevõtja poolt või lepingu sõlmimist.
7. Kõigi riigihanke menetlustes osalevate ettevõtjate puhul järgitakse riigihanke menetlusi reguleerivaid põhimõtteid, sealhulgas proportsionaalsuse, mittediskrimineerimise, võrdse kohtlemise, läbipaistvuse ja konkurentsi põhimõtet. Välisriigi subsidiumide käesoleva määruse kohase uurimise tulemusel ei tohi avaliku sektori või võrgustikusektori hankijad kohelda asjaomaseid ettevõtjaid viisil, mis on vastuolus nimetatud põhimõtetega. Keskkonna-, sotsiaal- ja tööõnõudeid kohaldatakse ettevõtjate suhtes kooskõlas direktiividega 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL või muu liidu õigusega.
8. Käesolevas peatükis osutatud tähtajad hakkavad kulgema kas teatise kättesaamisele või asjakohase komisjoni otsuse vastuvõtmisele järgnevast tööpäevast.

Artikkel 33

Riigihanke menetluse raames antava rahalise toetuse suhtes kohaldatavad trahvid ja sunniraha

1. Komisjon võib määrata trahve või sunniraha, nagu on sätestatud artiklis 17.
2. Komisjon võib oma otsusega määrata asjaomastele ettevõtjatele ka trahve, mis ei ületa 1 % nende eelmise majandusaasta kogukäibest, kui kõnealused ettevõtjad tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu esitavad ebaõiget või eksitavat teavet artikli 29 kohases teatises või deklaratsioonis või selle lisas.
3. Komisjon võib oma otsusega määrata asjaomastele ettevõtjatele trahve, mis ei ületa 10 % nende eelmise majandusaasta kogukäibest, kui kõnealused ettevõtjad tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu:
 - a) ei teata artikli 29 kohaselt riigihanke menetluse jooksul välisriigi rahalistest toetustest;
 - b) on hoidnud kõrvale või püüdnud hoida kõrvale artikli 39 lõikes 1 osutatud teatamisõuetest.

5. PEATÜKK

ÜLDISED MENETLUSSÄTTED

Artikkel 34

Seosed menetluste vahel

1. Koondumise raames artikli 21 kohaselt või riigihanke raames artikli 29 kohaselt teatatud rahaline toetus võib olla käesoleva määruse alusel asjakohane ja seda võidakse hinnata seoses muu majandustegevusega.
2. Konkreetse majandustegevuse puhul *ex officio* menetluse raames artikli 10 või 11 kohaselt hinnatud rahaline toetus võib olla käesoleva määruse alusel asjakohane ja seda võidakse hinnata seoses muu majandustegevusega.

*Artikkel 35***Teabe edastamine**

1. Kui liikmesriik leiab, et võimalik on välisriigi subsideerimise olemasolu ja see võib moonutada siseturgu, edastab ta sellekohase teabe komisjonile. Komisjon võib kõnealuse teabe põhjal otsustada alustada esialgset läbivaatamist vastavalt artiklile 10 või taotlema teavitamist vastavalt artikli 21 lõikele 5 või artikli 29 lõikele 8.
2. Füüsiline või juriidiline isik või ühendus võib edastada komisjonile teavet, mis tal on välisriigi subsideerimise kohta, mis võivad moonutada siseturgu. Komisjon võib kõnealuse teabe põhjal otsustada alustada esialgset läbivaatamist vastavalt artiklile 10 või taotlema teavitamist vastavalt artikli 21 lõikele 5 või artikli 29 lõikele 8.
3. Komisjon teeb liikmesriikidele ja asjaomastele avaliku sektori hankijatele või võrgustikusektori hankijatele spetsiaalses elektroonilises andmebaasis kättesaadavaks kõigi käesoleva määruse alusel vastu võetud otsuste mittekonfidentsiaalse versiooni.

*Artikkel 36***Turuolukorra uurimine**

1. Kui komisjonile kättesaadav teave annab alust põhjendatud kahtluseks, et välisriigi subsideerimised, mida antakse konkreetsetes sektorites, konkreetset liiki majandustegevuse jaoks või mis põhinevad teataval toetusvahendil, võivad siseturgu moonutada, võib komisjon korraldada asjakohastes küsimustes turuolukorra uurimise seoses konkreetse sektori, konkreetse majandustegevuse liigi või asjaomase toetusvahendi kasutamisega. Turuolukorra uurimise käigus võib komisjon nõuda asjaomastelt ettevõtjatelt või ettevõtjate ühendustelt vajaliku teabe esitamist ja teha vajalikke kontrollid. Komisjon võib nõuda teabe esitamist ka liikmesriikidelt või asjaomaselt kolmandalt riigilt.
2. Kui see on asjakohane, avaldab komisjon oma aruande konkreetsete sektorite, konkreetsete majandustegevuse liikide või konkreetsete toetusvahendite turuolukorra uurimise tulemuste kohta ning küsib selgitusi.
3. Komisjon võib selliste turuolukorra uurimiste käigus saadud teavet kasutada käesoleva määruse kohaste menetluste raames.
4. Turuolukorra uurimisel kohaldatakse artikleid 13, 14, 15 ja 17.

*Artikkel 37***Dialoog kolmandate riikidega**

1. Kui komisjon kahtlustab artikli 36 kohase turuolukorra uurimise tulemusel korduvate siseturgu moonutavate välisriigi subsideerimise olemasolu või kui mitme käesoleva määruse alusel tehtud täitemeetmega tuvastatakse siseturgu moonutavad välisriigi subsideerimised, mida on andnud üks ja seesama kolmas riik, võib komisjon alustada kõnealuse kolmanda riigiga dialoogi, et uurida võimalusi subsideerimise andmise lõpetamiseks või nende muutmiseks, et kõrvaldada nende siseturgu moonutav mõju. Komisjon teavitab asjaomasest arengust Euroopa Parlamenti ja nõukogu.
2. Kõnealune dialoog kolmandate riikidega ei takista komisjonil võtta käesoleva määruse kohaseid meetmeid. Sellise dialoogi raames ei käsitleta käesoleva määruse kohaselt vastu võetud üksikmeetmeid.

*Artikkel 38***Aegumistähtajad**

1. Artiklite 10 ja 11 kohased komisjoni volitused aeguvad kümne aasta möödumisel ning aegumistähtaeg hakkab kulgema ettevõtjale välisriigi subsidiumi andmise päevast. Kui komisjon võtab välisriigi subsidiumi suhtes artikli 10, 13, 14 või 15 alusel meetme, katkestab see kõnealuse aegumistähtaja kulgemise. Kümneaastast aegumistähtaega hakatakse pärast iga katkestust uuesti arvestama.
2. Komisjonil on õigus määrata trahve või sunniraha artiklite 17, 26 ja 33 alusel kolme aasta jooksul alates päevast, mil toimus artiklis 17, 26 või 33 osutatud rikkumine. Jätkuvate või korduvate rikkumiste puhul hakkab aegumistähtaeg kulgema rikkumise lõppemise päevast. Kui komisjon võtab meetmeid seoses artiklis 17, 26 või 33 osutatud rikkumisega, katkestab see trahvide või sunniraha määramise aegumistähtaja kulgemise. Kolmeaastast aegumistähtaega hakatakse pärast iga katkestust uuesti arvestama.
3. Komisjoni õigus rakendada otsuseid, millega määratakse trahve või sunniraha artiklite 17, 26 ja 33 alusel aegub viie aasta jooksul ning see aegumistähtaeg hakkab kulgema trahvi või sunniraha määramise otsuse tegemise päevast. Kui komisjon või komisjoni taotlusel tegutsev liikmesriik võtab meetmeid trahvi või sunniraha täitmisele pööramiseks, katkestab see aegumistähtaja kulgemise. Viieaastast aegumistähtaega hakatakse pärast iga katkestust uuesti arvestama.
4. Aegumistähtaeg lõpeb hiljemalt päeval, mil on möödunud kahekordne aegumistähtaeg ja komisjon ei ole:
 - a) käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud juhtudel teinud artikli 10 või 11 kohast otsust või
 - b) käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud olukorras määranud trahvi või sunniraha.
5. Tähtaja kulg peatub ajaks, mil komisjoni otsus on arutusel Euroopa Liidu Kohtus.

*Artikkel 39***Kõrvalehoidmise vältimine**

1. Ettevõtja ei tohi korraldada finantstehinguid või lepinguid selleks, et hoida kõrvale artikli 21 lõigetes 1 ja 5 ning artikli 29 lõigetes 1, 5 ja 8 sätestatud teatamisnõuetest.
2. Kui komisjon kahtlustab, et ettevõtja on tegeleud või tegeleb lõikes 1 osutatud tegevusega, võib ta nõuda selliselt ettevõtjalt igasugust teavet, mida komisjon peab vajalikuks, et teha kindlaks, kas ettevõtja on tegeleud või tegeleb lõikes 1 osutatud tegevusega, ning võib algatada läbivaatamise vastavalt artikli 21 lõikele 4 või artikli 30 lõikele 4.

*Artikkel 40***Otsuste avaldamine**

1. Komisjon avaldab kokkuvõtliku teadaande artikli 10 lõike 3 punkti a kohaselt vastu võetud otsuste kohta, võimaldades igal füüsilisel või juriidilisel isikul, liikmesriigil või välisriigi subsidiumi andnud kolmandal riigil oma arvamust väljendada.

2. Komisjon avaldab artikli 11 lõigete 2, 3 ja 4, artikli 25 lõigete 3 ja 6 ning artikli 31 lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt vastu võetud otsused *Euroopa Liidu Teatajas*.
3. Kokkuvõtlike teadaannete ja otsuste avaldamisel võtab komisjon igakülgsest arvesse ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladust ja muud konfidentsiaalset teavet.

Artikkel 41

Otsuste adressaadid

1. Komisjon teatab otsusest viivitamata ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele ja annab kõnealusele ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele võimaluse anda komisjonile teada, millist otsuses sisalduvat teavet ta peab konfidentsiaalseks.
2. Komisjon teatab asjaomasele avaliku sektori hankijale või võrgustikusektori hankijale artikli 31 lõigete 1 ja 3 kohaselt vastu võetud otsusest, mis on adresseeritud riigihanke menetluses osalevale ettevõtjale.
3. Artikli 29 lõike 4 ja artikli 31 lõike 2 kohaselt vastu võetud otsused adresseeritakse asjaomasele avaliku sektori hankijale või võrgustikusektori hankijale. Komisjon esitab ettevõtjale, kellega lepingu sõlmimine on keelatud, sellise otsuse koopia.

Artikkel 42

Avalikustamine ja kaitseõigus

1. Enne artikli 11, 12, 17, 18, artikli 25 lõike 3, artikli 26, 31 või 33 kohase otsuse vastuvõtmist annab komisjon uurimise all olevale ettevõtjale võimaluse esitada oma märkused põhjuste kohta, mille alusel komisjon kavatses oma otsuse teha.
2. Erandina lõikest 1 võib artikli 12 kohaselt vastu võtta esialgse otsuse, ilma et uurimise all olevale ettevõtjale antakse eelnevalt võimalus esitada oma märkused, tingimusel et komisjon annab talle selleks võimaluse võimalikult kiiresti pärast otsuse tegemist.
3. Komisjon lähtub oma otsuse tegemisel ainult põhjustest, mille kohta asjaomased ettevõtjad on saanud esitada oma märkused.
4. Selleks et uurimise all olev ettevõtja saaks kasutada oma lõike 1 kohast õigust, on tal õigus saada juurdepääs komisjoni toimikule. Toimikule juurdepääsu õigus ei hõlma juurdepääsu konfidentsiaalsele teabele ega komisjoni või liikmesriikide sisekasutuseks mõeldud dokumentidele ning eelkõige komisjoni ja liikmesriikide vahelisele kirjavahetusele.

Toimikule juurdepääsu õiguse puhul võetakse arvesse ettevõtjate või ettevõtjate ühenduste õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi ja muud konfidentsiaalset teavet. Komisjon võib paluda uurimise all oleval ettevõtjal ja komisjonile teavet esitanud ettevõtjatel või ettevõtjate ühendustel leppida kokku kõnealuse teabe avalikustamise tingimused. Kui ettevõtjad või ettevõtjate ühendused ei jõua kokkuleppele, on komisjonil õigus kehtestada teabe avalikustamise tingimused.

Ükski käesoleva lõike säte ei takista komisjonil kasutada ja vajalikul määral avaldada teavet, mis tõendab siseturgu moonutava välisriigi subsidiumi olemasolu.

*Artikkel 43***Ametisaladus ja konfidentsiaalsus**

1. Kui teabe esitajaga ei ole kokku lepitud teisiti, kasutatakse käesoleva määruse kohaselt saadud teavet ainult sel eesmärgil, milleks seda koguti.
2. Liikmesriigid ja komisjon, nende ametnikud ja teised nende järelevalve all töötavad isikud tagavad käesoleva määruse kohaldamisel saadud konfidentsiaalse teabe kaitse kooskõlas asjakohaste kohaldatavate normidega. Seetõttu ei avalikustata käesoleva määruse kohaselt saadud teavet, mille suhtes kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus.
3. Lõiked 1 ja 2 ei takista avaldamast statistikat ja aruandeid, mis ei sisalda teavet, mis võimaldaks kindlaks teha konkreetseid ettevõtjaid või ettevõtjate ühendusi.
4. Käesoleva määruse alusel edastatud teabe avalikustamine ei piira liikmesriikide olulisi julgeolekuhuve.

6. PEATÜKK

SEOS MUUDE ÕIGUSAKTIDEGA*Artikkel 44***Seos muude õigusaktidega**

1. Käesolev määrus ei piira ELi toimimise lepingu artiklite 101, 102, 106, 107 ja 108 ning nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 ⁽²³⁾ ja määruse (EÜ) nr 139/2004 kohaldamist.
2. Käesoleva määruse kohaldamine ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1037 ⁽²⁴⁾ kohaldamist.
3. Käesoleva määruse kohaldamine ei piira nõukogu määruse (EL) 2019/452 kohaldamist.
4. Käesoleva määruse kohaldamine ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/1031 ⁽²⁵⁾ kohaldamist.
5. Käesolev määrus on määruse (EL) 2016/1035 suhtes ülimuslik, kuni nimetatud määrus muutub kohaldatavaks vastavalt selle artiklile 18. Kui pärast seda kuupäeva kuulub välisriigi subsidium nii määruse (EL) 2016/1035 kui ka käesoleva määruse kohaldamisalasse, on ülimuslik määrus (EL) 2016/1035. Määruse (EL) 2016/1035 suhtes on ülimuslikud aga käesoleva määruse riigihankeid ja koondumisi käsitlevad sätted.
6. Käesolev määrus on määruse (EMÜ) nr 4057/86 suhtes ülimuslik.

⁽²³⁾ Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieskirjade rakendamise kohta (EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1).

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1037 kaitse kohta subsideeritud impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Liidu liikmed (ELT L 176, 30.6.2016, lk 55).

⁽²⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuni 2022. aasta määrus (EL) 2022/1031 kolmandate riikide ettevõtjate, kaupade ja teenuste juurdepääsu kohta liidu riigihanke- ja kontsessiooniturgudele ning selliste menetluste kohta, millega toetatakse läbirääkimisi liidu ettevõtjate, kaupade ja teenuste juurdepääsu üle kolmandate riikide riigihanke- ja kontsessiooniturgudele (rahvusvaheliste hangete instrument) (ELT L 173, 30.6.2022, lk 1).

7. Käesoleva määruse kohaldamine ei piira määruse (EL) 2019/712 kohaldamist. Käesoleva määruse artiklis 20 kindlaks määratud koondumiste suhtes, mis hõlmavad lennuettevõtjaid, kohaldatakse käesoleva määruse 3. peatüki sätteid. Riigihanke menetluste suhtes, mis hõlmavad lennuettevõtjaid, kohaldatakse käesoleva määruse 4. peatüki sätteid.

8. Käesolevat määrust tõlgendatakse kooskõlas direktiividega 2009/81/EÜ, 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL ning nõukogu direktiividega 89/665/EMÜ ⁽²⁶⁾ ja 92/13/EMÜ ⁽²⁷⁾.

9. Käesolev määrus ei takista liidul kasutamast enda õigusi või täitmast enda kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelistest lepingutest. Käesoleva määruse kohast uurimist ei korraldata ega meetmeid ei võeta ega rakendata juhul, kui selline uurimine või sellised meetmed oleksid vastuolus liidu kohustustega, mis tulenevad tema poolt sõlmitud asjakohastest rahvusvahelistest lepingutest. Eelkõige ei võeta käesoleva määruse alusel meedet, mis kujutaks endast erimeedet subsidiumi vastu subsidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu artikli 32.1 tähenduses, mille on andnud Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikmeks olev kolmas riik.

7. PEATÜKK

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 45

Läbivaatamine Euroopa Kohtus

ELi toimimise lepingu artikli 261 kohaselt on Euroopa Liidu Kohtul piiramatul pädevusel vaadata läbi otsused, millega komisjon on määranud trahve või sunniraha. Ta võib määratud trahvi või sunniraha tühistada, seda vähendada või suurendada.

Artikkel 46

Suunised

1. Komisjon avaldab hiljemalt 12. jaanuariks 2026 suunised, mida ta seejärel korrapäraselt ajakohastab, ning mis käsitlevad järgmisi aspekte:

- a) artikli 4 lõike 1 kohase moonutuse olemasolu kindlakstegemise kriteeriumide kohaldamine;
- b) tasakaalu hindamine vastavalt artiklile 6;
- c) komisjoni õiguse kohaldamine taotleda vastavalt artikli 21 lõikele 5 eelnevat teatamist koondumisest või vastavalt artikli 29 lõikele 8 välisriigi rahalisest toetusest, mida on saanud riigihanke menetluses osalev ettevõtja, ning
- d) moonutuse hindamine riigihanke menetluses vastavalt artiklile 27.

2. Enne lõikes 1 osutatud suuniste esitamist konsulteerib komisjon asjakohaselt sidusrühmade ja liikmesriikidega. Suunised põhinevad käesoleva määruse rakendamisel ja täitmise tagamisel saadud kogemusel.

⁽²⁶⁾ Nõukogu 21. detsembri 1989. aasta direktiiv 89/665/EMÜ riiklike tarne- ja ehitustöölepingute sõlmimise läbivaatamise korra kohaldamisega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 395, 30.12.1989, lk 33).

⁽²⁷⁾ Nõukogu 25. veebruari 1992. aasta direktiiv 92/13/EMÜ veevarustus-, energeetika-, transpordi- ja telekommunikatsioonisektoris tegutsevate üksuste hankemenetlusi käsitlevate ühenduse eeskirjade kohaldamisega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 76, 23.3.1992, lk 14).

*Artikkel 47***Rakendusaktid**

1. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, mis käsitlevad järgmist:
 - a) artikli 21 kohaste koondumisi käsitlevate teatiste vorm, sisu ja menetluslikud üksikasjad, sealhulgas võimalik lihtsustatud menetlus, võttes täiel määral arvesse eesmärki piirata teatist esitavate osaliste halduskoormust vastavalt käesoleva määruse artiklile 21 ja määruse (EÜ) nr 139/2004 artiklile 4;
 - b) riigihanke menetluses artikli 29 kohaste välisriigi rahalist toetust käsitlevate teatiste ja välisriigi rahalise toetuse puudumist käsitlevate deklaratsioonide vorm, sisu ja menetluslikud üksikasjad, sealhulgas võimalik lihtsustatud menetlus;
 - c) artikli 13 lõike 7, artikli 14 lõike 2 punkti c ja artikli 15 kohaste suuliste ütluste menetluslikud üksikasjad;
 - d) üksikasjad avalikustamise kohta vastavalt artiklile 42 ja ametisaladuse kohta vastavalt artiklile 43;
 - e) läbipaistvusnõuete vorm, sisu ja menetluslikud üksikasjad;
 - f) üksikasjalikud normid tähtaegade arvutamiseks;
 - g) artiklite 25 ja 31 alusel tehtavate kohustusi käsitlevate ettepanekute menetluslikud üksikasjad ja tähtajad;
 - h) üksikasjalikud normid artiklites 29–32 osutatud menetlusetappide kohta, mis käsitlevad riigihanke menetlustega seotud uurimisi.
2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.
3. Enne lõike 1 kohaste meetmete vastuvõtmist avalikustab komisjon meetme eelnõu ja palub esitada märkused tähtaja jooksul. Kõnealuse tähtaja määrab komisjon ning see ei tohi olla lühem kui neli nädalat.
4. Esimesed lõikes 1 osutatud rakendusaktid võetakse vastu hiljemalt 12. juuliks 2023.

*Artikkel 48***Komiteemenetlus**

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

*Artikkel 49***Delegeeritud õigusaktid**

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 50 vastu delegeeritud õigusakt, et vajaduse korral muuta artikli 20 lõike 3 punktis a sätestatud koondumistest teatamise künnist, suurendades künnist kuni 20 % võrra või vähendades seda kuni 20 % võrra, pärast seda kui ta on:
 - a) hinnanud kõnealust künnist lähtuvalt oma käesoleva määruse rakendamisel ja täitmise tagamisel saadud kogemusest ning
 - b) teinud kindlaks vajaduse seda künnist muuta, selleks et:
 - i) tagada, et 3. peatükis sätestatud teatamiskord võimaldab täpselt kindlaks teha siseturgu moonutavad välisriigi subsideerimised;

ii) tagada komisjoni ja asjaomaste ettevõtjate jaoks mõistlik halduskoormus ning

iii) suurendada käesoleva määruse kohaldamise tõhusust.

2. Selleks et hinnata teavitamise künnise muutmise vajadust vastavalt lõikele 1, viib komisjon läbi hindamise kindlaksmääratud ajavahemiku kohta, mis ei tohi olla lühem kui kaks aastat, võttes aluseks eelkõige järgmised objektiivsed kriteeriumid:

- a) selliste artikli 21 lõike 1 kohaste teadete osakaal, mille puhul komisjon lõpetas esialgse läbivaatamise vastavalt artikli 10 lõikele 4 või võttis vastu vastuväidete puudumise otsuse vastavalt artikli 25 lõike 3 punktile b;
- b) selliste artikli 21 lõike 1 kohaste teadete osakaal, mille puhul komisjon võttis vastu koondumise keelamise otsuse vastavalt artikli 25 lõike 3 punktile c või kohustuste võtmise otsuse vastavalt artikli 25 lõike 3 punktile a;
- c) selliste artikli 21 lõike 5 kohaste teadete osakaal, mille puhul komisjon võttis vastu koondumise keelamise otsuse vastavalt artikli 25 lõike 3 punktile c või kohustuste võtmise otsuse vastavalt artikli 25 lõike 3 punktile a;
- d) selliste artikli 9 kohaselt toimunud *ex officio* läbivaatamiste osakaal koondumiste puhul, mis ei ole teatamisele kuuluvad koondumised artikli 20 tähenduses, mille puhul võeti kas tasakaalustavate meetmete otsus vastavalt artikli 11 lõikele 2 või kohustuste võtmise otsus vastavalt artikli 11 lõikele 3;
- e) artikli 20 lõike 3 punktis a sätestatud künnise ja nimetatud künnist ületava keskmise kogukäibe võrdlus juhtudel, mille puhul võeti kas koondumise keelamise otsus vastavalt artikli 25 lõike 3 punktile c või kohustuste võtmise otsus vastavalt artikli 25 lõike 3 punktile a;
- f) artikli 21 lõike 1 kohaste teadete arv ja kõnealuse arvu muutumine.

3. Artikli 20 lõike 3 punktis a sätestatud künniste tõstmiseks peab käesoleva artikli lõikes 2 osutatud hindamine näitama, et:

- a) suur osa koondumise keelamise otsustest vastavalt artikli 25 lõike 3 punktile c või kohustuste võtmise otsustest vastavalt artikli 25 lõike 3 punktile a käsitlevad juhtumeid, kus artikli 20 lõike 3 punktis a osutatud künnist ületav kogukäive ületas oluliselt kõnealust künnist, või
- b) suure osa artikli 21 lõike 1 kohaste teadete puhul lõpetas komisjon esialgse läbivaatamise vastavalt artikli 10 lõikele 4 või võttis vastu vastuväidete puudumise otsuse vastavalt artikli 25 lõike 3 punktile b.

4. Artikli 20 lõike 3 punktis a sätestatud künniste langetamiseks peab käesoleva artikli lõikes 2 osutatud hindamine näitama, et:

- a) suure osa artikli 21 lõike 5 kohaste teadete puhul võttis komisjon vastu koondumise keelamise otsuse vastavalt artikli 25 lõike 3 punktile c või kohustuste võtmise otsuse vastavalt artikli 25 lõike 3 punktile a või
- b) suure osa välisriigi subsidiumide *ex officio* läbivaatamise puhul, mis käsitlesid koondumisi, mis ei kuulu teatamisele artikli 20 tähenduses, võttis komisjon vastu tasakaalustavate meetmete otsuse vastavalt artikli 11 lõikele 2 või kohustuste võtmise otsuse vastavalt artikli 11 lõikele 3.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 50 vastu delegeeritud õigusakt, et vajaduse korral muuta riigihangete puhul artikli 28 lõike 1 punktis a ja artikli 28 lõikes 2 sätestatud teatamiskünniseid, suurendades neid kuni 20 % võrra või vähendades neid kuni 20 % võrra, pärast seda kui ta on:

- a) hinnanud neid künniseid lähtuvalt oma käesoleva määruse rakendamisel ja täitmise tagamisel saadud kogemusest ning
- b) teinud kindlaks vajaduse neid künniseid muuta, selleks et:
 - i) tagada, et 4. peatükis sätestatud teatamiskord võimaldab täpselt kindlaks teha siseturgu moonutavad välisriigi subsideerimised;
 - ii) tagada komisjoni ja asjaomaste ettevõtjate jaoks mõistlik halduskoormus ning
 - iii) suurendada käesoleva määruse kohaldamise tõhusust.

6. Selleks et hinnata teatamiskünniste muutmise vajadust vastavalt lõikele 5, viib komisjon läbi hindamise, mis hõlmab kindlaksmääratud ajavahemikku, mis ei tohi olla lühem kui kaks aastat, võttes aluseks eelkõige järgmised objektiivsed kriteeriumid:

- a) selliste artikli 29 lõike 1 kohaste teadete osakaal, mille puhul komisjon lõpetas esialgse läbivaatamise vastavalt artikli 10 lõikele 4 või võttis vastu vastuväidete puudumise otsuse vastavalt artikli 31 lõikele 3;
- b) selliste artikli 29 lõike 1 kohaste teadete osakaal, mille puhul komisjon võttis vastu lepingu sõlmimist keelava otsuse vastavalt artikli 31 lõikele 2 või kohustuste võtmise otsuse vastavalt artikli 31 lõikele 1;
- c) selliste artikli 29 lõike 8 kohaste teadete osakaal, mille puhul komisjon võttis vastu lepingu sõlmimist keelava otsuse vastavalt artikli 31 lõikele 2 või kohustuste võtmise otsuse vastavalt artikli 31 lõikele 1;
- d) artikli 8 kohaselt toimunud *ex officio* läbivaatamiste tulemusel vastu võetud otsuste arv, mis sisaldavad artikli 11 lõike 2 kohaseid tasakaalustavaid meetmeid ja artikli 11 lõike 3 kohast kohustuste võtmist ning käsitlevad riigihanke menetluses välisriigi rahalist toetust, mis ei ole teatamisele kuuluv toetus artikli 28 lõike 1 tähenduses või kuulub artikli 30 lõike 4 kohaldamisalasse, selliste *ex officio* läbivaatamiste koguarvust;
- e) artikli 28 lõike 1 punktis a ja artikli 28 lõikes 2 sätestatud vastavate künniste võrdlus lepingute keskmise hinnangulise maksumusega või hanke osade keskmise maksumusega juhtudel, mille puhul võeti lepingu sõlmimist keelav otsus vastavalt artikli 31 lõikele 2 või kohustuste võtmise otsus vastavalt artikli 31 lõikele 1;
- f) artikli 29 lõike 1 kohaste teadete arv ja kõnealuse arvu muutumine.

7. Teatamiskünniste tõstmiseks peab lõikes 6 osutatud hindamine näitama, et:

- a) suur osa lepingu sõlmimist keelavatest otsustest vastavalt artikli 31 lõikele 2 ja kohustuste võtmise otsustest vastavalt artikli 31 lõikele 1 puudutasid juhtumeid, kus artikli 28 lõike 1 punktis a osutatud künnist ületavate lepingute hinnanguline maksumus või artikli 28 lõikes 2 osutatud hanke osade kohaldatud maksumus ületas oluliselt artikli 28 lõike 1 punktis a ja artikli 28 lõikes 2 sätestatud vastavaid künniseid, või
- b) suure osa artikli 29 lõike 1 kohaste teadete puhul lõpetas komisjon esialgse läbivaatamise vastavalt artikli 10 lõikele 4 või võttis vastu vastuväidete puudumise otsuse vastavalt artikli 31 lõikele 3.

8. Künniste tõstmiseks peab lõikes 6 osutatud hindamine näitama, et:
- suure osa artikli 29 lõike 8 kohaste teadete puhul võttis komisjon vastu kas kohustuste võtmise otsuse vastavalt artikli 31 lõikele 1 või lepingu sõlmimist keelava otsuse vastavalt artikli 31 lõikele 2, või
 - suure osa välisriigi subsideerimise *ex officio* läbivaatamise puhul, mis käsitlesid välisriigi rahalist toetust riigihanke menetluses, mis ei ole teatamisele kuuluv toetus artikli 28 lõike 1 tähenduses või kuuluvad artikli 30 lõike 4 kohaldamisalasse, võttis komisjon vastu tasakaalustavate meetmete otsuse vastavalt artikli 11 lõikele 2 või kohustuste võtmise otsuse vastavalt artikli 11 lõikele 3.
9. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 50 vastu delegeeritud õigusakte, et lühendada esialgse läbivaatamise ja põhjaliku uurimise tähtaegu, mis teatud koostumise puhul on sätestatud artikli 25 lõigetes 2 ja 4 ning riigihanke menetluse käigus teatud rahalise toetuse puhul artikli 30 lõigetes 2, 5 ja 6. Komisjon võib sellised delegeeritud õigusaktid vastu võtta artikli 25 lõigetes 2 ja 4 ning artikli 30 lõigetes 2, 5 ja 6 sätestatud tähtaegade lühendamiseks, kui komisjoni praktika käesoleva määruse kohaldamisel näitab, et komisjon suudab hindamist läbi viia lühema aja jooksul.

Artikkel 50

Delegeeritud volituste rakendamine

- Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
- Artikli 49 lõigetes 1 ja 5 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 12. jaanuarist 2025.
- Artikli 49 lõikes 9 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 12. jaanuarist 2025. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
- Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 49 lõigetes 1, 5 ja 9 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
- Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
- Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- Artikli 49 lõigete 1, 5 ja 9 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

*Artikkel 51***Eraldi delegeeritud õigusaktid erinevate delegeeritud volituste puhul**

Iga käesoleva määruse alusel komisjonile delegeeritud volituse puhul võtab komisjon vastu eraldi delegeeritud õigusakti.

*Artikkel 52***Aruandlus ja läbivaatamine**

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule igal aastal aruande käesoleva määruse kohaldamise ja rakendamise kohta.
2. Hiljemalt 13. juuliks 2026 ja seejärel iga kolme aasta tagant vaatab komisjon läbi oma käesoleva määruse rakendamise ja täitmise tagamise praktika, eelkõige artiklite 4, 5, 6 ja 9 kohaldamise ning artikli 20 lõikes 3 ja artikli 28 lõigetes 1 ja 2 sätestatud teatamiskünniste osas, ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, millele lisab asjakohasel juhul asjakohased seadusandlikud ettepanekud. Läbivaatamise käigus esitab komisjon aruande kolmandate riikide subsidiumikontrolli süsteemidega seotud suundumustest rahvusvahelistes suhetes.
3. Kui komisjon peab asjakohaseks esitada koos aruandega asjakohaseid seadusandlikke ettepanekuid, võivad need ettepanekud hõlmata järgmist:
 - a) muuta artiklites 20 ja 28 sätestatud teatamiskünniseid;
 - b) vabastada teatavad asjaomaste ettevõtjate kategooriad artiklite 21 ja 29 kohasest teatamiskohustusest, eriti kui komisjoni tegevus võimaldab kindlaks teha majandustegevuse, mille puhul välisriigi subsidiumid tõenäoliselt siseturgu ei moonuta;
 - c) kehtestada teatavatele majandussektoritele spetsiifilised teatamiskünnised või eri liiki riigihankelepingutele diferentseeritud künnised, eriti kui komisjoni tegevus võimaldab kindlaks teha majandustegevuse, mille puhul välisriigi subsidiumid siseturgu tõenäolisemalt moonutavad, sealhulgas strateegiliste sektorite ja elutähtsa taristu puhul;
 - d) muuta artiklites 25 ja 30 sätestatud läbivaatamise ja põhjaliku uurimise tähtaegu;
 - e) tunnistada käesolev määrus kehtetuks, kui komisjon leiab, et mitmepoolsed reeglid siseturgu moonutavate välisriigi subsidiumide käsitlemiseks on muutnud käesoleva määruse täielikult tarbetuks.

*Artikkel 53***Üleminekusätted**

1. Käesolevat määrust kohaldatakse välisriigi subsidiumide suhtes, mis on antud viie aasta jooksul enne 12. juulit 2023, kui sellised välisriigi subsidiumid moonutavad siseturgu pärast 12. juulit 2023.
2. Erandina lõikest 1 kohaldatakse käesolevat määrust välisriigi rahaliste toetuste suhtes, mida on antud kolme aasta jooksul enne 12. juulit 2023, kui sellised välisriigi rahalised toetused on antud ettevõtjale, kes on seoses riigihanke menetlusega teatanud käesoleva määruse kohaselt koondumisest või rahalisest toetusest.
3. Käesolevat määrust ei kohaldata koondumiste suhtes, mille kohta sõlmiti kokkulepe, kuulutati välja avalik pakkumine või omandati aktsiate kontrollpakk enne 12. juulit 2023.
4. Käesolevat määrust ei kohaldata enne 12. juulit 2023 alustatud riigihanke menetluste või sõlmitud riigihankelepingute suhtes.

*Artikkel 54***Jõustumine ja kohaldamise alguskuupäev**

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse alates 12. juulist 2023.
3. Erandina käesoleva artikli lõikest 2 kohaldatakse artikleid 47 ja 48 alates 11. jaanuarist 2023 ning artikli 14 lõikeid 5, 6 ja 7 alates 12. jaanuarist 2024.
4. Erandina käesoleva artikli lõikest 2 kohaldatakse artikleid 21 ja 29 alates 12. oktoobrist 2023.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 14. detsember 2022

Euroopa Parlamendi nimel
president
R. METSOLA

Nõukogu nimel
eesistuja
M. BEK

—

Käesoleva õigusakti kohta on tehtud kolm avaldust, mis on kättesaadavad ELTs C 491, 23.12.2022, lk

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2022/2561,

14. detsember 2022,

**reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtide alus- ja jätkuõppe kohta
(kodifitseeritud)**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 91,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/59/EÜ ⁽³⁾ on korduvalt oluliselt muudetud ⁽⁴⁾. Selguse ja otstarbekuse huvides tuleks nimetatud direktiiv kodifitseerida.
- (2) 28. märtsi 2011. aasta valges raamatus „Euroopa ühtse transpordipiirkonna tegevuskava – Konkurentsivõimelise ja ressursitõhusa transpordisüsteemi suunas“ seadis komisjon eesmärgiks viia hukkunute arv nullini, mis tähendab, et liit peaks viima liiklussurmade arvu maanteetranspordis 2050. aastaks nulli lähedale.
- (3) Komisjon tegi oma teatises liiklusohutuse valdkonna 2011.–2020. aasta poliitikasuuniste kohta „Euroopa kui liiklusohutusala: poliitikasuunised liiklusohutuse valdkonnas aastateks 2011–2020“ ettepaneku seada eesmärgiks vähendada alates 2010. aastast liidus liiklussurmade koguarvu 2020. aastaks veel poole võrra. Selle eesmärgi saavutamiseks seadis komisjon seitse strateegilist eesmärki, mille hulgas on liiklejate hariduse ja koolituse parandamine ning vähekaitstud liiklejate kaitse.
- (4) Euroopa Ülemkogu kiitis 23.–24. oktoobril 2014 heaks siduva eesmärgi vähendada 2030. aastaks liidu kõigis majandusharudes kasvuhooonegaaside heitkoguseid vähemalt 40 % võrreldes 1990. aastaga. See heitkoguste vähendamise eesmärk aitab täita Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel 2015. aastal vastu võetud Pariisi kokkuleppe ⁽⁵⁾ pikaajalisi eesmärgi ja selle saavutamisse peaksid oma panuse andma kõik majandussektorid. Heitkoguste vähendamise ja energiatõhususe edendamiseks vajab transpordisektor

⁽¹⁾ ELT C 155, 30.4.2021, lk 78.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 22. novembri 2022. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 8. detsembri 2022. aasta otsus.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2003. aasta direktiiv 2003/59/EÜ reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtide alus- ja jätkuõppe kohta ning nõukogu määruse (EMÜ) nr 3820/85 ja nõukogu direktiivi 91/439/EMÜ muutmise ja nõukogu direktiivi 76/914/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 226, 10.9.2003, lk 4).

⁽⁴⁾ Vt IV lisa A osa.

⁽⁵⁾ ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

terviklikku lähenemisviisi. Tuleks liikuda vähese heitega liikuvuse suunas, seda muu hulgas teadusuuringute toel ja juba olemasolevate tehnoloogiasaavutuste kasutuselevõtmise abil. Juhte on vaja asjakohaselt koolitada, et nende sõidustiil oleks võimalikult tõhus.

- (5) Et võimaldada juhtidel täita autoveoturu nõudmisi, tuleks liidu õigusnorme autoveol töötavate juhtide koolituse miinimumtaseme kohta kohaldada kõigi juhtide suhtes, olenemata sellest, kas nad sõidavad füüsilisest isikust ettevõtjatena või palgatöötajatena, omal kulul või rendi või tasu eest.
- (6) Autoveol töötavate juhtide koolituse miinimumtasest käsitlevate liidu õigusnormide eesmärk on tagada juhtide kvalifikatsiooni abil nende pädevus nii ametisse asumise kui ka selle jätkuva pidamise jaoks.
- (7) Täpsemalt on alus- ja jätkuõppe läbimise kohustuse eesmärk parandada liiklusohutust ja juhi enda ohutust, sealhulgas seoses tegevustega, mida juht teeb siis, kui sõiduk on peatunud. Juhiameti nüüdisaegne laad peaks tõstma noorte huvi selle ameti vastu, mis aitab kaasa uute juhtide töölevõtmisele, kui juhtidest on puudus.
- (8) Ebavõrdsete konkurentsitingimuste vältimiseks tuleks käesolevat direktiivi kohaldada sõidukijuhtimise suhtes, kui sellega tegeleb liikmesriigi kodanik või kolmanda riigi kodanik, kelle on tööle võtnud või keda kasutab liikmesriigis asuv ettevõtja.
- (9) Liidu õiguse põhimõtteid austades on soovitatav, et need juhid, kes juhivad sõidukeid, mille kasutamist peetakse liiklusohutuse seisukohast vähemat mõju omavaks veoks, või kellele käesoleva direktiivi nõuded põhjustaksid ebaproportsionaalselt suurt majanduslikku ja sotsiaalset koormust, tuleks vabastada käesoleva direktiivi kohaldamisest.
- (10) Teatud erandid tuleks kehtestada olukordadeks, mille puhul sõiduki juhtimine ei ole juhi põhitöö ja oleks ebaproportsionaalselt koormav, kui neilt nõutaks käesoleva direktiivi nõuete täitmist. Üldjuhul ei peeta sõiduki juhtimist juhi põhitööks, kui see moodustab igakuisest jooksvast tööajast alla 30 %.
- (11) Kui sõidukit juhitakse harva, seda tehakse maapiirkonnas ja seda teeb juht, kes varustab omaenda ettevõtet, tuleks kohaldada erandit, tingimusel et liiklusohutus on ikkagi tagatud. Kuna liidu maapiirkondade geograafilised, ilmastiku- ja rahvastiku tihedusega seotud tingimused on erinevad, peaks liikmesriikidel olema vabadus otsustada, kas sellist sõiduki juhtimist saab pidada juhuslikuks ja kas sellisel erandil on mõju liiklusohutusele, lähtudes näiteks tee liigist, liikluse mahust või vähekaitsitud liiklejate olemasolust.
- (12) Kuna vahemaad, mida põllumajanduses, aianduses, metsanduses, loomakasvatuses ja kalanduses töötavad isikud, kelle suhtes käesolevat direktiivi ei kohaldata, peavad oma töö käigus läbima, võivad olla liidu piires erinevad, tuleks liikmesriikidel lasta oma riigisiseses õiguses kindlaks määrata maksimaalsed lubatud vahemaad arvatuna ettevõtte asukohast, mille suhtes erandeid kohaldatakse.
- (13) Juhi nõuetele vastamise kinnituseks peaksid liikmesriigid juhile välja andma kutseoskuse tunnistuse (edaspidi „kutsetunnistus“), millega tõendatakse, et juht on läbinud alus- ja jätkuõppe.
- (14) Liikmesriikidel peaks olema võimalik valida mitme võimaluse vahel, et hõlbustada alusõppega seotud sätete rakendamist.
- (15) Oma kvalifikatsiooni säilitamiseks tuleks töötavaid juhte kohustada korrapäraselt läbima jätkuõppet oma ameti seisukohalt oluliste oskuste osas.
- (16) Alusõppe nõudest vabastatud juhtide suhtes peaks nimetatud erand jääma kehtima, kuid nad peaksid läbima jätkuõppe, mis tagab, et nende tööks vajalikud teadmised on ajakohased.

- (17) Alus- ja jätkuõppele seatavad miinimumnõuded käsitlevad ohutuseeskirju, mida tuleb järgida sõiduki juhtimisel ja siis, kui sõiduk on peatunud. Kaitsliku sõidu — ohuolukordade ennetamine ja teiste liiklejatega arvestamine — arendamisel koos kütuse säästmisega peaks olema positiivne mõju nii ühiskonnale kui ka autoveosektorile endale.
- (18) Käesolev direktiiv ei mõjuta nende juhtide õigusi, kes on oma ameti pidamiseks vajaliku juhiloa saanud enne seda kuupäeva, millest alates nõutakse alus- või jätkuõpet tõendavat kutsetunnistust.
- (19) Alus- ja jätkuõppe koolitusi võiksid korraldada ainult need koolituskeskused, mille liikmesriikide pädevad asutused on heaks kiitnud. Heakskiidetud koolituskeskuste kvaliteedi tagamiseks peaksid pädevad asutused kindlaks määrama ühtlustatud heakskiidukriteeriumid, sealhulgas tõendatud kõrgetasemelise asjatundlikkuse kriteerium.
- (20) Nii liikmesriikide pädevad asutused kui ka mis tahes nende määratud üksused peaksid vastutama alus- ja jätkuõppega seotud eksamite korraldamise eest. Arvestades käesoleva direktiivi tähtsust liiklusohutuse ja konkurentsiitingimuste võrdsuse seisukohast, peaksid liikmesriikide pädevad asutused jälgima selliste eksamite tegemist.
- (21) Liikmesriigid peaksid ette nägema, et esimene jätkuõppekursus tuleb läbida viie aasta jooksul alusõpet tõendava kutsetunnistuse väljaandmise kuupäevast või teatud juhtidele seatud juhtimisõiguse saamiseks antud tähtaja möödumisest, ning andma juhtidele vastava kutsetunnistuse. Neid tähtaegu peaks olema võimalik lühendada või pikendada. Pärast esimest jätkuõppekursust peaks juht jätkuõppe läbima iga viie aasta järel.
- (22) Selle tõendamiseks, et liikmesriigi kodanikust juhil on üks käesolevas direktiivis ettenähtud kutsetunnistust, ning eri kutsetunnistuste vastastikuse tunnustamise hõlbustamiseks peaksid liikmesriigid selleks otstarbeks ettenähtud liidu ühtse koodi koos selle kehtivusajaga märkima kas juhiloale või pädevustunnistusele, mida liikmesriigid peavad vastastikku tunnustama ja mille tüüpvormi on kirjeldatud käesoleva direktiivi II lisas. Pädevustunnistus peab vastama samasugustele turvanõuetele nagu juhiluba, sest sellega antud õigustel on suur tähtsus liiklusohutuse ja võrdsete konkurentsiitingimuste seisukohast.
- (23) Liikmesriigid peaksid koostöös komisjoniga vahetama elektrooniliselt kutsetunnistuste alast teavet. Nad peaksid välja arendama selleks vajaliku elektroonilise platvormi, võttes arvesse komisjoni kulude-tulude analüüsi, sealhulgas võimalust laiendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/126/EÜ⁽⁶⁾ kohaselt loodud ELi juhilubade võrgustikku. Lisaks muudele eelistele võimaldab see liikmesriikidel pääseda hõlpsasti juurde teabele läbitud koolituse kohta, mida ei ole juhi juhiloale märgitud. On oluline, et liikmesriigid ja komisjon teeksid jõupingutusi kõnealuse funktsiooni edasiarendamiseks eesmärgiga sellele reaajas teeäärsete kontrollide käigus juurde pääseda.
- (24) Võttes arvesse koolitus- ja haridusalaseid arengusuundumusi ning selleks, et suurendada käesoleva direktiivi panust liiklusohutusse ja koolitamise asjakohasust juhtide jaoks, tuleks koolituskursustel käsitleda liiklusohutusalaaseid aineid, näiteks ohtude äratundmine, vähekaitsitud liiklejate, eelkõige jalakäijate, jalgratturite ja piiratud liikumisvõimega isikute kaitse, kütusesäästlik sõitmine, sõitmine äärmuslikes ilmastikuoludes ning ebaharilike veoste vedamine. Seda arvesse võttes peaksid kursused seonduma ka intelligentsete transpordisüsteemidega ning arenema, et käia kaasas tehnoloogia arenguga.
- (25) Liikmesriikidele tuleks pakkuda konkreetset võimalust parandada ja ajakohastada koolitust info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) vahendite, näiteks osaliselt e-õppe ja kombineeritud õppe kasutamise, tagades samas koolituse kvaliteedi. Koolituse parandamise ja moderniseerimise puhul IKT-vahendite kasutamisega on oluline arvesse võtta, et mõned spetsiifilised teemad – näiteks lumekettide paigaldamine või koorma kinnitamine või muud koolituselemendid, mille puhul on oluline praktiline külg – nõuavad praktilist koolitust ja neid ei saa selliste õppevahendite abil asjakohaselt käsitleda. Praktiline koolitus võiks, kuid ei pruugi, seisneda sõiduki juhtimises. Oluline osa käesoleva direktiivi kohaselt nõutavast koolitusest peaks toimuma heakskiidetud koolituskeskuses.

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/126/EÜ juhilubade kohta (ELT L 403, 30.12.2006, lk 18).

- (26) Selleks et tagada liidu õigusaktides ettenähtud koolituse eri vormide kooskõla, peaks liikmesriikidel olema võimalik kombineerida asjaomase koolituse eri liike, näiteks peaks neil olema võimalik kombineerida ohtlike kaupade veo, puuetega inimeste kohta teadlikkuse suurendamise ja loomade veo alaseid koolitusi käesoleva direktiiviga ettenähtud koolitustega.
- (27) Selleks et liikmesriikide erinevad tavad ei takistaks vastastikust tunnustamist ega piiraks juhtide õigust läbida jätkukoolitus liikmesriigis, kus nad töötavad, peaks liikmesriigi ametiasutustel olema kohustus juhul, kui läbitud koolitust ei ole võimalik märkida juhiloale, anda välja pädevustunnistus käesoleva määruse II lisa kirjeldatud tüüpvormis, millega tagatakse vastastikune tunnustamine igale juhile, kes vastab käesoleva direktiivi nõuetele.
- (28) Juhile kolmandast riigist võib juhitunnistuse kasutamine koolitusnõuetele vastavuse tõendamiseks olla takistuseks, kui vedaja tagastab juhitunnistuse selle välja andnud asutusele, eelkõige juhul, kui kõnealune juht soovib minna tööle teise liikmesriiki. Et vältida olukorda, kus sel juhul peab juht uuele töökohale asudes oma koolitust kordama, tuleks liikmesriike innustada tegema koostööd ja vahetama teavet juhtide kvalifikatsiooni kohta.
- (29) Tuleks ette näha erisätted nende käesoleva direktiiviga hõlmatud juhtide kutseoskuste tõendamiseks, kes on kolmandate riikide kodanikud.
- (30) Selleks et kohandada käesolevat direktiivi teaduse ja tehnika arenguga, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva direktiivi I ja II lisa muutmiseks. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁽⁷⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (31) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, milleks on reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteeõidukite juhtide alus- ja jätkuõppe liidu standardi parandamine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda maanteetranspordi ja käesolevas direktiivis käsitletavate küsimuste piiriülese olemuse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (32) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud IV lisa B osas osutatud direktiivide liikmesriigi õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtpäeva(de)ga,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Kohaldamisala

Käesolevat direktiivi kohaldatakse sõidukijuhtimise suhtes, mida teostavad

- a) liikmesriigi kodanikud, ning
- b) kolmandate riikide kodanikud, kelle on tööle võtnud või keda kasutab liikmesriigis asuv ettevõtja,

⁽⁷⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

(edaspidi „juhid“), kes tegelevad autoveoga liidus üldkasutatavatel maanteedel, kasutades:

- sõidukeid, mille juhtimiseks nõutakse direktiivis 2006/126/EÜ määratletud C1-, C1- + E-, C- või C- + E-kategooria juhilube või samaväärseid juhilube,
- sõidukeid, mille juhtimiseks nõutakse direktiivis 2006/126/EÜ määratletud D1-, D1- + E-, D- või D- + E-kategooria juhilube või samaväärseid juhilube.

Käesoleva direktiivi kohaldamisel loetakse viiteid plussmärki (+) sisaldavatele juhiloakategooriatele vastavalt käesoleva direktiivi III lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 2

Erandid

1. Käesolevat direktiivi ei kohaldata juhtide suhtes, kes juhivad sõidukeid,
 - a) mille suurim lubatud kiirus ei ületa 45 km/h;
 - b) mida kasutavad relvajõud, kodanikukaitse- ja tuletõrjeteenistused, korrakaitseorganid ning kiirabiteenistused või mille kasutamine on nende kontrolli all, kui vedu toimub nimetatud teenistuste ametiülesannete täitmiseks;
 - c) mis läbivad tehnilise arendamise, remondi või hoolduse eesmärgil teekatsetusi, ega selliste uute või ümberehitatud sõidukite juhtide suhtes, mis pole veel kasutusse võetud;
 - d) mille juhtimiseks nõutakse D- või D1-kategooria juhiluba ja mille hooldustöötajad viivad ilma reisijateta veoettevõtja kasutatava lähima hooldusbaasi läheduses asuvasse hoolduskeskusesse või sealt ära, tingimusel et nimetatud sõiduki juhtimine ei ole juhi põhitegevusala;
 - e) mida kasutatakse erakorralises seisukorras või mis on ette nähtud päästeoperatsioonideks, sealhulgas sõidukeid, mida kasutatakse mitteärilisel humanitaarabiveol;
 - f) mida vastavalt artiklile 6 ja artikli 8 lõikele 1 kasutatakse isikute sõidukoolitusel ja juhiloa või kutseoskuse tunnistuse (edaspidi „kutsetunnistus“) saamiseks vajaliku sõidueksami sooritamiseks, tingimusel et selliseid sõidukeid ei kasutata äriliseks kauba- ega reisijateveoks;
 - g) mida kasutatakse mitteäriliseks reisijate- ja kaubaveoks;
 - h) mis veavad materjali, seadmeid või masinaid, mida juhid kasutavad oma töös, tingimusel et nende sõidukite juhtimine ei ole juhi põhitegevusala.

Mis puudutab esimese lõigu punkti f, siis käesolevat direktiivi ei kohaldata isiku suhtes, kes soovib saada juhiluba või kutsetunnistust vastavalt artiklile 6 ja artikli 8 lõikele 1, kui asjaomane isik on tööpõhise õppe ajal täiendaval õppesõidul, tingimusel et temaga on kaasas nimetatud punktis sätestatud vastava õppesõiduki kategooria kutsetunnistust omav isik või sõiduõpetaja.

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:

- a) juht sõidab maapiirkonnas selleks, et varustada omaenda ettevõtet;
- b) juht ei paku veoteenuseid;
- c) liikmesriigid leiavad, et vedu on juhuslikku laadi ega mõjuta liiklusohutust.

3. Käesolevat direktiivi ei kohaldata juhi suhtes, kes juhib sõidukit, mida põllumajandus-, aiandus-, metsandus-, loomakasvatuse- või kalandusettevõtjad kasutavad või võtavad ilma juhita rendile kaubaveoks oma äritegevuse raames, välja arvatud juhul, kui sõidukijuhtimine on osa juhi põhitegevusalast või kui läbitav vahemaa ületab liikmesriigi õiguses sätestatud vahemaa sõidukit omava, rentiva või liisiva ettevõtja asukohast.

Artikkel 3

Kvalifikatsioon ja koolitus

1. Artiklis 1 osutatud sõidukijuhtimise tingimusena tuleb läbida kohustuslik alusõpe ja kohustuslik jätkuõpe. Selleks näevad liikmesriigid ette:

a) alusõppe süsteemi

Liikmesriigid valivad järgmise kahe võimaluse vahel:

i) kursustel osalemine ja eksam

Vastavalt I lisa 2. jao punktile 2.1 hõlmab see alusõppe tüüp kohustuslikku osalemist kursustel teatud aja jooksul. Kursus lõpeb eksamiga. Eksami eduka sooritamise korral tõendatakse kvalifikatsiooni artikli 6 lõike 1 punktis a osutatud kutsetunnistusega;

ii) ainult eksami sooritamine

Vastavalt I lisa 2. jao punktile 2.2 ei hõlma see alusõppe tüüp kohustuslikku osalemist kursustel, vaid ainult teoreetilist ja praktilist eksamit. Eksami eduka sooritamise korral tõendatakse kvalifikatsiooni artikli 6 lõike 1 punktis b osutatud kutsetunnistusega.

Liikmesriigid võivad siiski kuni kolme aasta jooksul lubada juhil oma territooriumil sõita enne kutsetunnistuse saamist, kui juht osaleb vähemalt kuus kuud kestval riiklikul kutseõppekursusel. Selle kutseõppekursuse raames võib alapunktides i ja ii osutatud eksamid teha etapiviisiliselt;

b) jätkuõppe süsteemi

Vastavalt I lisa 4. jaole hõlmab jätkuõpe kohustuslikku kursustel osalemist. Seda tõendatakse artikli 8 lõikes 1 osutatud kutsetunnistusega.

2. Liikmesriigid võivad ka ette näha kiirendatud alusõppe süsteemi, et juht võiks sõita artikli 5 lõike 2 punkti a alapunktis ii ja punktis b ning artikli 5 lõike 3 punkti a alapunktis i ja punktis b osutatud juhtudel.

Vastavalt I lisa 3. jaole hõlmab kiirendatud alusõpe kohustuslikku kursustel osalemist. Kursus lõpeb eksamiga. Eksami eduka sooritamise korral tõendatakse kvalifikatsiooni artikli 6 lõikes 2 osutatud kutsetunnistusega.

3. Liikmesriigid võivad vabastada juhid, kes on saanud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1071/2009 (*) osutatud ametialase pädevuse tunnistuse, lõike 1 punkti a alapunktides i ja ii ning käesoleva artikli lõikes 2 osutatud eksamite sooritamist neis ainetes, mida nimetatud määruses sätestatud eksam hõlmab, ning asjakohasel juhul osavõtmisest asjaomaseid aineid käsitlevatest kursuse osadest.

Artikkel 4

Omandatud õigused

Järgmised juhid vabastatakse alusõppe nõudest:

a) juhid, kellel on D1-, D1- + E-, D- või D- + E-kategooria juhiluba või samaväärne juhiluba, mis on välja antud kuni 9. septembrini 2008;

b) juhid, kellel on C1-, C1- + E-, C- või C- + E-kategooria juhiluba või samaväärne juhiluba, mis on välja antud kuni 9. septembrini 2009.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1071/2009, millega kehtestatakse ühiseeskirjad autoveo-ettevõtja tegevusalal tegutsemise tingimuste kohta ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 96/26/EÜ (ELT L 300, 14.11.2009, lk 51).

Artikkel 5

Alusõpe

1. Alusõppele pääsemine ei nõua eelnevalt vastava juhiloa omandamist.
2. Kaubaveoks ettenähtud sõiduki juht võib juhtida:
 - a) vähemalt 18-aastasena:
 - i) C- ja C- + E-kategooria sõidukit, tingimusel et tal on artikli 6 lõikes 1 osutatud kutsetunnistus;
 - ii) C1- ja C1- + E-kategooria sõidukit, tingimusel et tal on artikli 6 lõikes 2 osutatud kutsetunnistus;
 - b) vähemalt 21-aastasena C- ja C- + E-kategooria sõidukit, tingimusel et tal on artikli 6 lõikes 2 osutatud kutsetunnistus.
3. Reisijateveoks ettenähtud sõiduki juht võib juhtida:
 - a) vähemalt 21-aastasena:
 - i) D- ja D- + E-kategooria sõidukit, et teha liinivedusid alla 50 km pikkustel liinidel, ning D1- ja D1- + E-kategooria sõidukit, tingimusel et tal on artikli 6 lõikes 2 osutatud kutsetunnistus.

Iga liikmesriik võib lubada nimetatud kategooriate sõidukite juhtidel juhtida selliseid sõidukeid oma territooriumil vähemalt 18-aastasena, tingimusel et neil on artikli 6 lõikes 1 osutatud kutsetunnistus;
 - ii) D- ja D- + E-kategooria sõidukit, tingimusel et tal on artikli 6 lõikes 1 osutatud kutsetunnistus.

Iga liikmesriik võib lubada nimetatud kategooriate sõidukite juhtidel juhtida selliseid sõidukeid oma territooriumil vähemalt 20-aastasena, tingimusel et neil on artikli 6 lõikes 1 osutatud kutsetunnistus. Seda iga võib vähendada 18. eluaastani juhul, kui juht juhivad sõidukit ilma reisijateta;
 - b) vähemalt 23-aastasena D- ja D- + E-kategooria sõidukit, tingimusel et tal on artikli 6 lõikes 2 osutatud kutsetunnistus.
4. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõikes 2 määratletud vanusepiiride kohaldamist, vabastatakse juhid, kes tegelevad kaubaveoga ja kellel on artiklis 6 osutatud kutsetunnistus ühe käesoleva artikli lõikes 2 osutatud kategooria jaoks, nõudest omandada kutsetunnistus nimetatud lõikes osutatud muude kategooriate jaoks.

Käesolevaid sätteid kohaldatakse samadel tingimustel ka reisijateveoga tegelevate juhtide suhtes lõikes 3 osutatud sõidukikategooriate puhul.

5. Kaubaveoga tegelevatel juhtidel, kes laiendavad või kohandavad oma tegevust silmas pidades reisijatevedu, või vastupidi, ja kellel on artiklis 6 osutatud kutsetunnistus, ei nõuta alusõppe üldiste osade kordamist, vaid üksnes uue kvalifikatsiooniga seotud spetsiifiliste osade sooritamist.

Artikkel 6

Alusõpet tõendav kutsetunnistus

1. Alusõpet tõendav kutsetunnistus võidakse anda järgmistel juhtudel:
 - a) Kursustel osalemise ja eksami sooritamise alusel antav kutsetunnistus

Vastavalt artikli 3 lõike 1 punkti a alapunktile i nõuavad liikmesriigid juhikäitajad osalemist kursustel, mille korraldab I lisa 5. jao kohaselt pädevate asutuste poolt heaks kiidetud koolituskeskus (edaspidi „heakskiidetud koolituskeskus“). Kursused hõlmavad kõiki I lisa 1. jaos osutatud aineid. Kursus lõpeb I lisa 2. jao punktis 2.1 ettenähtud eksami sooritamisega. Eksami korraldavad liikmesriigi pädevad asutused või nende poolt määratud üksused ning eksamil kontrollitakse, kas juhikäitajal on I lisa 1. jaos osutatud ainetes kõnealusel jaos nõutud teadmised.

Nimetatud asutused või üksused jälgivad eksami tegemist ja annavad eduka sooritamise puhul juhile välja alusõpet tõendava kutsetunnistuse.

b) Eksami sooritamise alusel antav kutsetunnistus

Vastavalt artikli 3 lõike 1 punkti a alapunktile ii nõuavad liikmesriigid juhipraktikandilt I lisa 2. jaos punktis 2.2 ettenähtud teoreetilise ja praktilise eksami sooritamist. Eksamid korraldavad liikmesriigi pädevad asutused või nende poolt määratud üksused ning eksamil kontrollitakse, kas juhipraktikandil on I lisa 1. jaos osutatud ainetes kõnealusel jaos nõutud teadmised. Nimetatud asutused või üksused jälgivad eksamite tegemist ja annavad eduka sooritamise puhul juhile välja alusõpet tõendava kutsetunnistuse.

2. Võidakse anda kiirendatud alusõpet tõendav kutsetunnistus.

Vastavalt artikli 3 lõikele 2 nõuavad liikmesriigid juhipraktikandilt osalemist heakskiidetud koolituskeskuse korraldatud kursustel. Kursused hõlmavad kõiki I lisa 1. jaos osutatud aineid.

Kursus lõpeb I lisa 3. jaos ettenähtud eksamiga. Eksami korraldavad liikmesriigi pädevad asutused või nende poolt määratud üksused ning eksamil kontrollitakse, kas juhipraktikandil on I lisa 1. jaos osutatud ainetes kõnealusel jaos nõutud teadmised. Nimetatud asutused või üksused jälgivad eksami tegemist ja annavad eduka sooritamise puhul juhile välja kiirendatud alusõpet tõendava kutsetunnistuse.

Artikkel 7

Jätkuõpe

Jätkuõpe hõlmab koolitust, mis võimaldab kutsetunnistuse omanikel ajakohastada oma tööks vajalikke teadmisi ja mille keskendutakse eelkõige liiklusohutusele, töötervishoiule ja tööohutusele ning autosõidu keskkonnamõju vähendamisele.

Kõnealuse koolituse korraldavad heakskiidetud koolituskeskused I lisa 5. jaos kohaselt. Koolitus hõlmab klassiruumiõpet, praktilist koolitust ning võimaluse korral koolitust IKT-vahendite abil või tiptasemel simulaatoritel. Kui juht asub mõne teise ettevõtja teenistusse, tuleb arvesse võtta juba läbitud jätkuõpet.

Jätkuõppe eesmärk on teadmisi teatavates I lisa 1. jaos osutatud ainetes süvendada või üle korrata. Jätkuõppes õpetatakse mitut ainet, mille hulka kuulub alati vähemalt üks liiklusohutusala aine. Õppeainete puhul võetakse arvesse asjakohaste õigusaktide ja tehnika arengut ning võimaluse piires juhi spetsiifilisi koolitusvajadusi.

Artikkel 8

Jätkuõpet tõendav kutsetunnistus

1. Kui juht on läbinud artiklis 7 osutatud jätkuõppe, annavad liikmesriigi pädevad asutused või heakskiidetud koolituskeskus talle välja jätkuõppe läbimist tõendava kutsetunnistuse.

2. Artiklis 6 osutatud kutsetunnistuse omanikud peavad läbima esimese jätkuõppekursuse viie aasta jooksul nimetatud kutsetunnistuse väljaandmisest.

Liikmesriigid võivad esimeses lõigus osutatud tähtaega lühendada või pikendada, muu hulgas nii, et see langeks kokku juhiloa kehtivusaja lõppemisega. Tähtaeg ei või siiski olla lühem kui kolm aastat ega pikem kui seitse aastat.

3. Juht, kes on lõpetanud lõikes 2 osutatud või direktiivi 2003/59/EÜ artikli 8 lõike 2 esimese lõigu punkti b kohase esimese jätkuõppekursuse, läbib jätkuõppe iga viie aasta järel enne jätkuõpet tõendava kutsetunnistuse kehtivusaja lõppemist.

4. Artiklis 6 osutatud kutsetunnistuse või käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kutsetunnistuse omanikud ning artiklis 4 osutatud juhid, kes on lõpetanud tegevusalal tegutsemise ega täida käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 3 esitatud nõudeid, läbivad jätkuõppekursuse enne, kui nad tegevusalal uuesti tegutsema hakkavad.

5. Juhid, kes tegelevad reisijate või kauba autoveoga ja kes on lõpetanud jätkuõppekursuse ühe artikli 5 lõikes 2 või 3 sätestatud kategooria jaoks, vabastatakse kohustusest läbida jätkuõpe muude nimetatud lõigetes osutatud kategooriate jaoks.

Artikkel 9

Koolituse koht

Käesoleva direktiivi artikli 1 punktis a osutatud juhid läbivad käesoleva direktiivi artiklis 5 osutatud alusõppe liikmesriigis, kus on nende alaline elukoht, nagu on määratletud direktiivi 2006/126/EÜ artiklis 12.

Artikli 1 punktis b osutatud juhid läbivad alusõppe liikmesriigis, kus on ettevõtja asukoht, või liikmesriigis, kus anti välja nende tööloa.

Artikli 1 punktides a ja b osutatud juhid läbivad artiklis 7 osutatud jätkuõppe liikmesriigis, kus on nende alaline elukoht, või liikmesriigis, kus nad töötavad.

Artikkel 10

Liidu kood

1. Alusõpet tõendava kutsetunnistuse alusel ja jätkuõpet tõendava kutsetunnistuse alusel märgivad liikmesriikide pädevad asutused käesoleva direktiivi artikli 5 lõikeid 2 ja 3 ning artiklit 8 arvesse võttes direktiivi 2006/126/EÜ I lisas osutatud liidu ühtlustatud koodi „95“ vastavate juhiloakategooriate kõrvale

— juhiloale või

— käesoleva direktiivi II lisas kirjeldatud tüüpvormi kohaselt koostatud pädevustunnistusele.

Kui selle liikmesriigi pädev asutus, kus kutsetunnistus omandati, ei saa märkida liidu ühtlustatud koodi juhiloale, annab ta juhile välja pädevustunnistuse.

Liikmesriigi väljaantud pädevustunnistusi tunnustatakse vastastikku. Kui pädevustunnistus välja antakse, kontrollivad pädevad asutused juhiloa kehtivust asjaomase sõidukikategooria suhtes.

2. Käesoleva direktiivi artikli 1 punktis b osutatud juhil, kes juhib kaupade autoveoks kasutatavat sõidukit, on samuti lubatud tõendada käesolevale direktiivile vastavat kvalifikatsiooni ning koolitust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1072/2009 (*) sätestatud juhitunnistusega, tingimusel et sellel on liidu kood „95“. Käesoleva direktiivi kohaldamisel märgib juhitunnistuse väljastanud liikmesriik liidu koodi „95“ juhitunnistuse märkuste rubriiki, kui asjaomane juht vastab käesolevas direktiivis sätestatud kvalifikatsiooni- ja koolitusnõuetele.

3. Juhitunnistusi, millel ei ole liidu koodi „95“ ja mis on välja antud enne 23. maid 2020 määruse (EÜ) nr 1072/2009 artikli 5, eelkõige selle lõike 7 kohaselt ning mille eesmärk on tõendada vastavust käesolevas direktiivis sätestatud koolitusnõuetele, arvestatakse kvalifikatsioonitõendina kuni nende kehtivusaja lõpuni.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1072/2009 rahvusvahelisele autoveoturule juurdepääsu käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT L 300, 14.11.2009, lk 72).

Artikkel 11

Nõuete täitmise tagamise võrgustik

1. Nõuete täitmise tagamise eesmärgil vahetavad liikmesriigid teavet väljastatud või ära võetud kutsetunnistuste kohta. Selleks töötavad liikmesriigid koostöös komisjoniga välja elektroonilise võrgustiku või laiendavad olemasolevat võrgustikku, võttes arvesse komisjoni hinnangut selle kohta, milline oleks kõige kulutõhusam valik.
2. Võrgustik võib sisaldada kutsetunnistustes sisalduvat teavet, aga ka kutsetunnistustega seotud haldusmenetlustega seonduvat teavet.
3. Liikmesriigid tagavad, et isikuandmeid töödeldakse üksnes käesolevale direktiivile, eelkõige käesolevas direktiivis sätestatud koolitusnõuetele vastavuse kontrollimiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679 ⁽¹⁰⁾.
4. Juurdepääs võrgustikule peab olema turvaline. Liikmesriigid võivad anda juurdepääsu ainult pädevatele asutustele, kes vastutavad käesoleva direktiivi rakendamise ja järgimise kontrolli eest.

Artikkel 12

Kohandamine teaduse ja tehnika arenguga

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 13 vastu delegeeritud õigusakte I ja II lisa muutmiseks, et kohandada neid teaduse ja tehnika arenguga.

Artikkel 13

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklis 12 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 26. juulist 2019. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 12 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 12 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

*Artikkel 14***Kehtetuks tunnistamine**

Direktiiv 2003/59/EÜ, mida on muudetud IV lisa A osas osutatud direktiividega, tunnistatakse kehtetuks. See ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud IV lisa B osas osutatud direktiivide liikmesriigi õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtpäevadega.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt V lisas esitatud vastavustabelile.

*Artikkel 15***Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

*Artikkel 16***Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 14. detsember 2022

Euroopa Parlamendi nimel
president
R. METSOLA

Nõukogu nimel
eesistuja
M. BEK

I LISA

KVALIFIKATSIOONI JA KOOLITUSE MIINIMUMNÕUDED

1. jagu

Ainete loetelu

Juhi alus- ja jätkuõppe hindamisel peavad liikmesriigid arvesse võtma teadmisi vähemalt käesolevasse loetelusse kuuluvates ainetes. Juhipraktikantidel peavad olema teadmised ja praktiline kogemus, et juhtida turvaliselt asjaomase kategooria sõidukeid.

miinimumtase on võrreldav vähemalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitusel (1) II lisas sätestatud Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 2. tasemega.

1. Ohutusnõuetel põhineva säästliku sõidu täiendõpe

Kõik juhiload

1.1. Eesmärk: tunda ülekandesüsteemi omadusi, et seda optimaalselt kasutada:

pöördemomendi, võimsuse ja kütuse erikulu kõverad, pöördeloenduri optimaalne kasutuspiirkond, käigukasti ülekandearvu diagrammid.

1.2. Eesmärk: tunda juhtimisseadmete tehnilisi omadusi ja tööpõhimõtteid, et sõidukit juhtida, kulumist minimeerida ja rikkeid ära hoida:

piduri ja aeglusti kasutamise piirangud, piduri ja aeglusti kombineeritud kasutamine, kiirusele sobiva käigu valimine, sõiduki inerts kasutamine, kiiruse mahavõtmise ja pidurdamise viisid allamäge sõidul, tegevus õnnetusjuhtumi korral, elektrooniliste ja mehaaniliste seadmete (näiteks elektroonilise stabiilsusprogrammi (ESP), kõrgetasemelise hädapidurdussüsteemi (AEBS), mitteblokeeruva pidurisüsteemi (ABS), veojõukontrolli süsteemi (TCS) ja sõidukite jälgimissüsteemi (IVMS) ning muude heakskiidetud juhiabi- ja automaatseadmete) kasutamine.

1.3. Eesmärk: oskus optimeerida kütusekulu:

säästlik kütusetarbimine punktides 1.1 ja 1.2 osutatud teadmisi kasutades, liiklusvoo ennustamise tähtsus, sobiv pikivahe teiste sõidukitega ja sõiduki hoo kasutamine, ühtlane kiirus, sujuv sõidustiil ja õige rehvirõhk ning intelligentsete transpordisüsteemide tundmine, mis võimaldavad sõidukit tõhusamalt juhtida ja aitavad marsruuti planeerida.

1.4. Eesmärk: võime liiklusriske vältida, hinnata ja nendega kohaneda:

tunda erinevaid tee-, liiklus- ja ilmastikuolusid ning nendega kohaneda ja olla valmis eelseisvateks sündmusteks; mõista, kuidas ebaharilike ilmastikuolude korral reisi ette valmistada ja kavandada; osata kasutada asjakohast turvavarustust ja mõista, millal tuleb reis äärmuslike ilmastikuolude tõttu edasi lükata või ära jätta; kohaneda liiklusohutudega, sealhulgas ohtlik käitumine liikluses või juhtimine, kui tähelepanu on hajutatud (näiteks elektroonika-seadmete kasutamise, söömise, joomise jne tõttu); tunda ära ohtlike olukordi, nendega kohaneda ja toime tulla neist tuleneva stressiga, eelkõige seoses sõidukite suuruse ja kaaluga ning vähekaitsitud liiklejatega, näiteks jalakäijate, ratturite ja kahe rattaliste mootorsõidukite juhtidega;

tunda ära võimalikke ohtlike olukordi ja tõlgendada õigesti, kuidas need võivad muutuda olukordadeks, milles kokkupõrget ei ole enam võimalik vältida, ning valida selline teguviis ja viia see ellu viisil, mis suurendab turvavaru, nii et kokkupõrget on potentsiaalselt ohtlike olukordade ilmnemisel siiski võimalik vältida.

C-, C- + E-, C1-, C1- + E-kategooria juhiload

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas (ELT C 111, 6.5.2008, lk 1).

- 1.5. Eesmärk: oskus sõidukile koormat peale laadida ohutusnõudeid ja sõiduki nõuetekohast kasutust silmas pidades:

liikuvat sõidukit mõjutavad jõud, sõiduki koormale ja teeoludele vastava õige käigu valik, automaatkäigukasti kasutamine, sõiduki või autorongi nimikoormuse arvutamine, kogumassi arvutamine, veose paigutus, telje ülekoormamise tagajärjed, sõiduki stabiilsus ja raskuskese, pakendite ja kaubaaluste liigid;

peamised kaubakategooriad, mis vajavad kindlustamist, kinnitamist ja toestamist, koormakinnitusrihmade kasutamine, koorma kinnitusvahendite kontrollimine, teisaldusseadmete kasutamine, kattepresendi paigaldamine ja eemaldamine.

D-, D- + E-, D1-, D1- + E-kategooria juhiloa

- 1.6. Eesmärk: oskus tagada reisijate mugavus ja ohutus:

piki- ja põikisuunalise liikumise juhtimine, tee jagamine, sõiduki paiknemine teel, sujuv pidurdamine, sõiduki juhtimine ülendinurka arvestades, teatavate eriinfrastruktuuride kasutamine (üldkasutatavad teed, erisõidurajad), ohutu sõidu ja juhi muude rollide sobitamine, suhtlemine reisijatega, teatavate reisijarühmade eripära (puuetega inimesed, lapsed).

- 1.7. Eesmärk: oskus sõidukile koormat peale laadida ohutusnõudeid ja sõiduki nõuetekohast kasutust silmas pidades:

liikuvat sõidukit mõjutavad jõud, sõiduki koormale ja teeoludele vastava käigu valik, automaatkäigukasti kasutamine, sõiduki või autorongi nimikoormuse arvutamine, veose paigutus, telje ülekoormamise tagajärjed, sõiduki stabiilsus ja raskuskese.

2. Õigusnormide kohaldamine

Kõik juhiloa

- 2.1. Eesmärk: tunda autoveo sotsiaalset keskkonda ja seda reguleerivaid õigusnorme:

maksimaalsed tööajad autoveo puhul; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EÜ) nr 561/2006^(?) ja (EL) nr 165/2014^(?) põhimõtted, kohaldamine ja tagajärjed; karistused sõidumeeriku kasutamata jätmise, nõuetele mittevastava kasutuse või võltsimise eest; teadmised autoveo sotsiaalse keskkonna kohta: juhtide õigused ja kohustused seoses alus- ja jätkuõppega.

C-, C- + E-, C1-, C1- + E-kategooria juhiloa

- 2.2. Eesmärk: tunda kaubavedu reguleerivaid õigusnorme:

transpordialased tegevusloa, sõidukis hoitavad dokumendid, teatavate teede kasutamise keeld, teekasutustasu, kaubaveo tüüplepingutega seotud kohustused, veolepingusse kuuluvate dokumentide koostamine, rahvusvahelised veoloa, rahvusvahelisest kaupade autoveolepingu konventsioonist tulenevad kohustused, rahvusvahelise veokirja koostamine, piiriületus, ekspediitorid, teatavad kaubadokumendid.

D-, D- + E-, D1-, D1- + E-kategooria juhiloa

^(?) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määrus (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist ja millega muudetakse nõukogu määrusi (EMÜ) nr 3821/85 ja (EÜ) nr 2135/98 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3820/85 (ELT L 102, 11.4.2006, lk 1).

^(?) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta määrus (EL) nr 165/2014 autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3821/85 autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist (ELT L 60, 28.2.2014, lk 1).

2.3. Eesmärk: tunda reisijatevedu reguleerivaid õigusnorme:

teatud reisijarühmade vedu, busside turvavarustus, turvavööd, veos.

3. Tervis, liiklus- ja keskkonnaohutus, teenindus, logistika

Kõik juhiload

3.1. Eesmärk: teadvustada liiklusega ja tööõnnetustega seotud ohte:

transpordisektori tööõnnetuste liigid, liiklusõnnetuste statistika, veokite/busside osalus õnnetustes, inimestega seotud, varalised ja rahalised tagajärjed.

3.2. Eesmärk: hoida ära kuritegevust ja ebaseaduslike sisserändajate vedu:

üldine teave, tagajärjed juhi seisukohast, ennetusmeetmed, kontrollimine, veoettevõtja vastutust käsitlevad õigusaktid.

3.3. Eesmärk: oskus ära hoida füüsilisi ohte:

ergonoomika põhimõtted, ohtlikud liigutused ja asendid, füüsiline sobivus, käitlemisharjutused, isikukaitse.

3.4. Eesmärk: mõista füüsiliste ja vaimsete võimete olulisust:

tervisliku ja tasakaalustatud toitumise põhimõtted, alkoholi, narkootikumide ja muude tõenäoliselt käitumist mõjutavate ainete mõju, väsimuse ja stressi sümptomid, põhjused ja mõjud, töö- ja puhkeaja pöörumise oluline roll.

3.5. Eesmärk: oskus hinnata hädaolukordi:

käitumine hädaolukorras: olukorra hindamine, olukorra halvenemise ärahoidmine, abi kutsumine, kannatanute abistamine ja esmaabi andmine, reageerimine tulekahju puhul, veoautos olevate sõitjate või bussis olevate reisijate evakueerimine, kõigi reisijate ohutuse tagamine, reageerimine rünnaku korral; õnnetusjuhtumi seletuskirja koostamise põhimõtted.

3.6. Eesmärk: oskus käitada ettevõtte mainet tõstval moel:

juhi käitumine ja ettevõtte maine: juhi pakutava teenuse kvaliteedi olulisus ettevõtte jaoks, juhi rollid, inimesed, kellega juht kokku puutub, sõiduki hooldus, töökorraldus, vaidluste ärilised ja rahalised tagajärjed.

C-, C- + E-, C1-, C1- + E-kategooria juhiload

3.7. Eesmärk: tunda autokaubaveo majanduslikku keskkonda ja turukorraldust:

autoveo suhted teiste veoliikidega (konkurents, kaubasaatjad), erinevad autoveo valdkonnad (vedu rendi või tasu eest, omal kulul, transpordi abitegevus), vedajate tegevuse põhiliikide organisatsioonitüübid, eri veoviisid (paakauto, kontrollitud veoseruuri temperatuuriga sõiduk, ohtlikud kaubad, loomade vedu jne), veondusala areng (pakutavate teenuste mitmekesisustumine, raudtee-autoveodu, allhanked jne).

D-, D- + E-, D1-, D1- + E-kategooria juhiload

3.8. Eesmärk: tunda reisijate autoveo majanduslikku keskkonda ja turukorraldust:

reisijate autoveo seosed muude reisijateveo liikidega (raudtee, sõiduauto), reisijate autoveoga seotud eri tegevusalad, teadlikkuse suurendamine puuetega inimeste suhtes, piiriületus (rahvusvahelised veod), reisijate autoveoga tegelevate ettevõtjate põhitüüpide korraldus.

2. jagu

Artikli 3 lõike 1 punktis a ettenähtud kohustuslik alusõpe

2.1. Kursustel osalemine ja eksam

Alusõpe peab sisaldama kõigi 1. jaos loetletud ainete õpetamist. Alusõppe kestus peab olema 280 tundi.

Iga juhikandidaat saab vähemalt 20 tundi individuaalset sõiduõpet asjaomase kategooria sõidukiga, mis vastab vähemalt direktiivis 2006/126/EÜ eksamisõidukile sätestatud nõuetele.

Individaalses sõidutunnis peab juhikandidaadiga kaasas olema heakskiidetud koolituskeskuses töötav sõiduõpetaja. Iga juhikandidaat võib maksimaalselt kaheksa tundi 20-tunnisest individuaalsest sõiduõppes teha spetsiaalsel treeningalal või tippasemel simulaatoril, et hinnata ohutusnõuetel põhineva säästliku sõidu oskust, eelkõige seoses sõiduki valitsemisega erinevates teoludes ja kõnealuste teelõuete muutmise vahelduvates ilmastikuoludes valgel ja pimedal ajal ning kütusekulu optimeerimise oskusega.

Liikmesriigid võivad lubada osa koolituse läbimist heakskiidetud koolituskeskuses IKT-vahendite abil, näiteks e-õppe teel, tagades, et säilib hea koolituskvaliteet ja -tõhusus ning valides õppeained, kus IKT-vahendeid on võimalik kõige tõhusamalt kasutada. Eelkõige nõuavad liikmesriigid kasutaja usaldusväärset tuvastamist ja asjakohaseid kontrolli-vahendeid. Liikmesriigid võivad lugeda muude liidu õigusaktide alusel nõutava erikoolituse koolituse hulka. See hõlmab koolitusi, mis on nõutud ohtlike kaupade veoks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/68/EÜ⁽⁴⁾ alusel, puuetega inimeste suhtes teadlikkuse suurendamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 181/2011⁽⁵⁾ alusel ning loomade veoks nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2005⁽⁶⁾ alusel, kuid ei ole piiratud üksnes nende koolitustega.

Artikli 5 lõikes 5 osutatud juhtide puhul peab alusõppe kestus olema 70 tundi, sealhulgas viis tundi individuaalset sõiduõpet.

Nimetatud koolituse lõppedes teevad liikmesriikide pädevad asutused või nende poolt määratud üksused juhile kirjaliku või suulise eksami. Eksam peab sisaldama vähemalt üht küsimust iga eesmärgi kohta, mis sisaldub 1. jaos esitatud ainete loetelus.

2.2. Eksamite sooritamine

Liikmesriigi pädevad asutused või nende poolt määratud üksused korraldavad artikli 3 lõike 1 punkti a alapunktis ii osutatud teoreetilised ja praktilised eksamid, et kontrollida, kas juhikandidaadil on 1. jaos nõutud teadmised seal loetletud ainete ja eesmärkide osas.

a) Teoreetiline eksam koosneb vähemalt kahest osast:

- i) küsimused, mis sisaldavad valikvastustega küsimusi, otseseid vastuseid nõudvaid küsimusi või nimetatud kahe süsteemi kombinatsiooni;
- ii) juhtumite lahendamine.

Teoreetilise eksami minimaalne kestus peab olema neli tundi.

b) Praktiline eksam koosneb kahest osast:

- i) sõidueksam ohutusnõuetel põhineva säästliku sõidu oskuse hindamiseks. Eksam tuleb võimaluse korral teha asulavälistel teedel, maanteedel või kiirteedel (või samalaadsetel teedel) ning kõikvõimalikel asulasisestel teedel, millel tuleb ette eri liiki raskusi, millega juht oma töös kokku puutub. Samuti on soovitatav, et eksam toimiks mitmesuguse liiklustiheduse tingimustes. Juhtimisega tuleb kasutada optimaalselt, et hinnata kandidaati kõigis liiklusolukordades, millega juht oma töös kokku puutub. Selle eksami minimaalne kestus peab olema 90 minutit.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta direktiiv 2008/68/EÜ ohtlike kaupade siseveo kohta (ELT L 260, 30.9.2008, lk 13).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 181/2011, mis käsitleb bussisõitjate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 55, 28.2.2011, lk 1).

⁽⁶⁾ Nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1/2005, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal ning millega muudetakse direktiive 64/432/EMÜ ja 93/119/EÜ ja määrust (EÜ) nr 1255/97 (ELT L 3, 5.1.2005, lk 1).

- ii) praktiline eksam, mis hõlmab vähemalt punkte 1.5, 1.6, 1.7, 3.2, 3.3 ja 3.5. Selle eksami minimaalne kestus peab olema 30 minutit.

Praktilisel eksamil kasutatav sõiduk peab vastama vähemalt direktiivis 2006/126/EÜ eksamisõidukitele sätestatud nõuetele.

Praktilisele eksamile võib lisada kolmanda eksami, mis sooritatakse spetsiaalsel treeningalal või stimulaatoril, et hinnata ohutusnõuetel põhineva säästliku sõidu oskust, eelkõige seoses sõiduki valitsemisega erinevates teoludes ja kõnealuste teolude muutumisega vahelduvates ilmastikutingimustes valgel ja pimedal ajal.

Selle vabatahtliku eksami kestus ei ole määratud. Kui juht selle eksami teeb, võib selle kestuse lahutada alapunktis i nimetatud 90-minutisest sõidueksamist, kuid mahalahutatav aeg ei või ületada 30 minutit.

Artikli 5 lõikes 5 osutatud juhtide puhul peab teoreetiline eksam piirduma nende 1. jaos loetletud ainetega, mis vastavad sõidukikategoriatele, mida uus alusõpe käsitleb. Need juhid peavad siiski tegema kogu praktilise eksami.

3. jagu

Artikli 3 lõikes 2 ettenähtud kiirendatud alusõpe

Kiirendatud alusõpe peab sisaldama kõigi 1. jaos loetletud ainete õpetamist. See peab kestma 140 tundi.

Iga juhikandidaat saab vähemalt 10 tundi individuaalset sõiduõpet asjaomase kategooria sõidukiga, mis vastab vähemalt direktiivis 2006/126/EÜ eksamisõidukitele sätestatud nõuetele.

Individuaalses sõidutunnis peab juhikandidaadiga kaasas olema heakskiidetud koolituskeskuses töötav sõiduõpetaja. Iga juhikandidaat võib maksimaalselt neli tundi 10-tunnisest individuaalsest sõiduõppesest teha spetsiaalsel treeningalal või tiptasemel stimulaatoril, et hinnata ohutusnõuetel põhineva säästliku sõidu oskust, eelkõige seoses sõiduki valitsemisega erinevates teoludes ja neis teoludes vahelduvates ilmastikuoludes valgel ja pimedal ajal ning kütusekulu optimeerimise oskusega.

Punkti 2.1 neljanda lõigu sätteid kohaldatakse ka kiirendatud alusõppe suhtes.

Artikli 5 lõikes 5 osutatud juhtide puhul peab kiirendatud alusõppe kestus olema 35 tundi, sealhulgas kaks ja pool tundi individuaalset sõiduõpet.

Nimetatud koolituse lõppedes teevad liikmesriigi pädevad asutused või nende poolt määratud üksused juhile kirjaliku või suulise eksami. Eksam peab sisaldama vähemalt üht küsimust iga eesmärgi kohta, mis sisaldub 1. jaos esitatud ainete loetelus.

4. jagu

Artikli 3 lõike 1 punktis b ettenähtud kohustuslik jätkuõpe

Kohustusliku jätkuõppe kursused peab korraldama heakskiidetud koolituskeskus. Nende kestus peab olema 35 tundi iga viie aasta järel, kusjuures need tuleb korraldada vähemalt seitsmetunnistes osades, mis võivad olla jaotatud kahele järjestikusele päevale. Alati, kui kasutatakse e-õpet, tagab heakskiidetud koolituskeskus koolituse nõuetekohase kvaliteedi säilimise, valides muu hulgas valdkonnad, kus IKT-vahendeid saab kõige tõhusamalt kasutada. Eelkõige nõuavad liikmesriigid kasutaja usaldusväärset tuvastamist ja asjakohaseid kontrollivahendeid. E-õppe kaudu toimuva koolituse kestus ei tohi ületada 12 tundi. Vähemalt ühes koolitustsükklis tuleb käsitleda liiklusohutusosalast ainet. Koolituse sisu puhul võetakse arvesse juhi tehtavate vedudega seotud koolitusvajadusi ning sellekohaste õigusaktide ja tehnika arengut, samuti tuleks võimaluste piires arvesse võtta juhi spetsiifilisi koolitusvajadusi. 35 tunni jooksul tuleks käsitleda eri aineid, sealhulgas kordusõpet, kui ilmneb, et juht vajab spetsiifilist tugiõpet.

Liikmesriigid võivad kaaluda muude liidu õigusaktide alusel nõutava läbitud erikoolituse lugemist kuni üheks ette nähtud seitsmetunniseks tsüklikuks. See hõlmab koolitust, mis on nõutud ohtlike kaupade veoks direktiivi 2008/68/EÜ alusel, loomade veoks määruse (EÜ) nr 1/2005 alusel ning teadlikkuse suurendamiseks puuetega inimeste kohta reisijateveol

määruse (EL) nr 181/2011 alusel, kuid ei ole piiratud nimetatud koolitustega. Liikmesriigid võivad aga otsustada, et direktiivi 2008/68/EÜ alusel nõutava läbitud erikoolituse ohtlike kaupade veoks võib lugeda kaheks seitsmetunniseks tsükliks, tingimusel et see on ainus koolitus, mida jätkuõppes arvesse võetakse.

5. jagu

Alus- ja jätkuõppe heakskiitmine

- 5.1. Alus- ja jätkuõpet korraldavad koolituskeskused tuleb liikmesriigi pädevatel asutustel heaks kiita. Heakskiidu võib anda ainult kirjaliku taotluse peale. Taotlusele tuleb lisada järgmised dokumendid:
 - 5.1.1. sobiv alus- ja jätkuõppe programm, milles määratletakse õpetatavad ained, esitatakse rakenduskava ja õpetusmeetodid;
 - 5.1.2. info õpetajate kvalifikatsiooni ja tegevusalade kohta;
 - 5.1.3. info kursuste toimumiskohtade, õppematerjalide, praktiliseks tööks antavate ressursside ja kasutatava sõidukipargi kohta;
 - 5.1.4. info kursustel osalemise tingimuste kohta (osalejate arv).
- 5.2. Pädev asutus peab andma kirjaliku heakskiidu järgmistel tingimustel:
 - 5.2.1. koolitus peab toimuma vastavalt taotlusega koos esitatud dokumentidele;
 - 5.2.2. pädeval asutusel peab olema õigus saata volitatud isikuid heakskiidetud koolituskeskuse kursuseid jälgima ning õigus keskuste tööd kontrollida, pidades silmas kasutatavaid ressursse ning kursuste ja eksamite nõuetekohast korraldamist;
 - 5.2.3. heakskiidu võib peatada või kehtetuks tunnistada, kui heakskiidu tingimusi enam ei täideta.Heakskiidetud keskus peab tagama, et õpetajatel on nõuetekohased teadmised kõige viimastest õigusnormidest ja koolitusega seotud nõuetest. Konkreetse valikumenetluse osana peavad õpetajad tõendama oma teadmisi nii ainete kui ka õpetusmeetodite osas. Koolituse praktilise osaga seoses peavad õpetajad tõendama oma kogemust elukutseliste juhtidena või samalaadset juhikogemust, nagu näiteks kogemus raskeveokite sõiduõpetajatena.

Koolituskava peab vastama heakskiidutingimustele ja hõlmama 1. jaos loetletud aineid.

II LISA

NORMID PÄDEVUSTUNNISTUSE EUROOPA LIIDU VORMI KOHTA

1. Pädevustunnistuse tehnilised näitajad

Pädevustunnistuse tehnilised näitajad peavad vastama ISO 7810 ja 7816-1 standarditele.

Meetodid, millega kontrollitakse pädevustunnistuse tehniliste näitajate vastavust rahvusvahelistele standarditele, peavad vastama standardile ISO 10373.

2. Pädevustunnistusel esitatav teave

Pädevustunnistusel peab olema kaks külge.

Esiküljel peavad olema:

- a) suures kirjas pealkiri „Pädevustunnistus“ pädevustunnistuse välja andnud liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes;
- b) pädevustunnistuse välja andnud liikmesriigi nimi (vabatahtlik);
- c) pädevustunnistuse väljaandnud liikmesriigi tunnusmärk negatiivina sinises ristkülikus, mida ümbritseb kaksteist kollast tähte; riigi tunnusmärgid on järgmised:

B	:	Belgia
BG	:	Bulgaaria
CZ	:	Tšehhi
DK	:	Taani
D	:	Saksamaa
EST	:	Eesti
IRL	:	Iirimaa
GR	:	Kreeka
E	:	Hispaania
F	:	Prantsusmaa
HR	:	Horvaatia
I	:	Itaalia
CY	:	Küpros
LV	:	Läti
LT	:	Leedu
L	:	Luksemburg
H	:	Ungari
M	:	Malta
NL	:	Madalmaad
A	:	Austria
PL	:	Poola
P	:	Portugal
RO	:	Rumeenia
SLO	:	Sloveenia

SK	:	Slovakkia
FIN	:	Soome
S	:	Rootsi

d) teave väljaantud pädevustunnistuse kohta järgmises numeratsioonis:

1. pädevustunnistuse omaniku perekonnanimi;
2. pädevustunnistuse omaniku eesnimi;
3. pädevustunnistuse omaniku sünnikoht ja -kuupäev;
4. a) väljaandmiskuupäev;
- b) kehtivusaeg;
- c) pädevustunnistuse välja andnud asutuse nimi (võib olla trükitud tagaküljele);
- d) haldusotstarbeline number, mis ei ole juhiloa number (vabatahtlik);
5. a) juhiloa number;
- b) seerianumber;
6. pädevustunnistuse omaniku foto;
7. pädevustunnistuse omaniku allkiri;
8. pädevustunnistuse omaniku peamine elukoht või postiaadress (vabatahtlik);
9. sõidukite kategooriad, mille puhul juht täidab alus- ja jätkuõppele seatud nõudeid;

e) pealkiri „Euroopa Liidu vorm“ pädevustunnistust välja andva liikmesriigi keeles või keeltes ja kiri „Pädevustunnistus“ liidu teistes ametlikes keeltes, trükitud sinise värviga, nii et see moodustab tunnistuse tausta:

tarjeta de cualificación del conductor

карта за квалификация на водача

osvědčení profesní způsobilosti řidiče

chaufføruddannelsesbevis

Fahrerqualifizierungsnachweis

juhi pädevustunnistus

δελτίο επιμόρφωσης οδηγού

driver qualification card

carte de qualification de conducteur

cárta cáilíochta tiomána

kvalifikacijska kartica vozača

carta di qualificazione del conducente

vadītāja kvalifikācijas apliecība

vairuotojo kvalifikacinė kortelė

gépjárművezetői képesítési igazolvány

karta ta' kwalifika tas-sewwieq

kwalificatiekaart bestuurder

karta kwalifikacji kierowcy

arta de qualificação de motorista

cartelă de pregătire profesională a conducătorului auto

kvalifikačná karta vodiča

kartica o usposobljenosti voznika

kuljettajan ammattipätevyyskortti

yrkeskompetensbevis för förare

f) etalonvärvid:

— sinine: Pantone Reflex blue,

— kollane: Pantone yellow.

Tagaküljel peavad olema:

- a) 9. sõidukite kategooriad, mille puhul juht täidab alus- ja jätkuõppele seatud nõuded;
10. direktiivi 2006/126/EÜ I lisas ettenähtud liidu ühtlustatud kood „95“;
11. ruum haldusotstarbeliste või liiklusohutusega seotud üksikasjade jaoks, mida pädevustunnistuse välja andnud liikmesriik võib sinna kanda (vabatahtlik). Kui need üksikasjad on seotud käesolevas lisas määratletud kannetega, tuleb nende ette kirjutada vastava kande number;
- b) selgitus pädevustunnistuse esi- ja tagaküljel olevate nummerdatud kannete kohta (vähemalt kannete 1, 2, 3, kande 4 punktide a, b, c ning kande 5 punktide a ja b ning kande 10 kohta).

Kui liikmesriik soovib teha neid kandeid riigikeeles, mis ei ole bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi või ungari keel, siis koostab ta pädevustunnistuse kahes keeles, kasutades üht nimetatud keeltest, ilma et see piiraks muude käesoleva lisa sätete kohaldamist.

3. Turvalisus, sealhulgas andmekaitse

Pädevustunnistuse eri komponendid peavad välistama petmise ja võltsimise ning tuvastama iga sellise tegevuse katse.

Liikmesriigid peavad tagama, et pädevustunnistuse turvalisuse tase on vähemalt sama mis juhiloal.

4. Erinormid

Liikmesriigid võivad pärast komisjoniga konsulteerimist lisada värve või märgistusi, nagu näiteks vöotkoode, riiklikke sümboleid ja turvaelemente, ilma et see piiraks muude käesoleva lisa sätete kohaldamist.

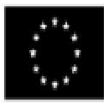
Seoses pädevustunnistuste vastastikuse tunnustamisega ei või vöotkood sisalda muid andmeid peale nende, mis on juba pädevustunnistusel loetavalt esitatud või mis on olulised pädevustunnistuse väljaandmisprotseduuri seisukohast.

5. Üleminekusätted

Enne 23. maid 2020 välja antud pädevustunnistused kehtivad kuni oma kehtivusaja lõpuni.

6. Pädevustunnistuse Euroopa Liidu vorm

Esikülj

PÄDEVUSTUNNISTUS

(LIKMESEIK)

6. FOTO

1.
2.
3.
4a. 4b.
4c. (4d.)
5a. 5b.
7.
(8.)

9.

Tagakülj

11.

9.	10.
C1	
C	
D1	
D	
C1E	
CE	
D1E	
DE	

1. Perekonnanimi
 2. Eesnimi
 3. Sisseastumise ja -koht
 4a. Väljastamise kuupäev
 4b. Kehitvusaeg
 4c. Välja antud
 5a. Juhiloa number
 5b. Seotunumber
 10. **Liidu kood**

III LISA

TEATAVATE JUHILOAKATEGOORiate VIIDE TE VASTAVUSTABEL

Viide käesolevas direktiivis	Viide direktiivis 2006/126/EÜ
C + E	CE
C1 + E	C1E
D + E	DE
D1 + E	D1E

IV LISA

A osa

Kehtetuks tunnistatud direktiiv koos hilisemate muudatustega

(osutatud artiklis 14)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/59/EÜ
(ELT L 226, 10.9.2003, lk 4).

Nõukogu direktiiv 2004/66/EÜ
(ELT L 168, 1.5.2004, lk 35).

Üksnes lisa punkt IV.2

Nõukogu direktiiv 2006/103/EÜ
(ELT L 363, 20.12.2006, lk 344).

Üksnes lisa punkt A.6

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) No 1137/2008
(ELT L 311, 21.11.2008, lk 1).

Üksnes lisa punkt 9.11

Nõukogu direktiiv 2013/22/EL
(ELT L 158, 10.6.2013, lk 356).

Üksnes lisa punkt A.4

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/645
(ELT L 112, 2.5.2018, lk 29).

Üksnes artikkel 1 ja lisa

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1243
(ELT L 198, 25.7.2019, lk 241).

Üksnes lisa punkt IX.5

B osa

Liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtajad

(osutatud artiklis 14)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtaeg	Kohaldamise alguskuupäev
2003/59/EÜ	10. september 2006	10. september 2008 D1-, D1+E-, D- ja D+E-kategooriate juhtimiseks vajalik alusõpe 10. september 2009 C1-, C1+E-, C- ja C+E-kategooriate juhtimiseks vajalik alusõpe
(EL) 2018/645	23. mai 2020, välja arvatud artikli 1 punkt 6 23. mai 2021 seoses artikli 1 punktiga 6	

V LISA

VASTAVUSTABEL

Direktiiv 2003/59/EÜ	Käesolev direktiiv
Artiklid 1–7	Artiklid 1–7
Artikli 8 lõige 1	Artikli 8 lõige 1
Artikli 8 lõike 2 esimese lõigu sissejuhatav lause ja punkt a	Artikli 8 lõike 2 esimene lõik
Artikli 8 lõike 2 esimese lõigu punkt b	–
Artikli 8 lõike 2 teine lõik	Artikli 8 lõike 2 teine lõik
Artikli 8 lõiked 3, 4 ja 5	Artikli 8 lõiked 3, 4 ja 5
Artiklid 9 ja 10	Artiklid 9 ja 10
Artikkel 10a	Artikkel 11
Artikkel 11	Artikkel 12
Artikkel 11a	Artikkel 13
Artikkel 13	–
Artikkel 14	–
Artikkel 15	Artikkel 14
Artikkel 16	Artikkel 15
Artikkel 17	Artikkel 16
I lisa	I lisa
II lisa	II lisa
III lisa	III lisa
–	IV lisa
–	V lisa

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

RAHVUSVAHELISED LEPINGUD

NÕUKOGU OTSUS (EL) 2022/2562,

24. oktoober 2022,

ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tai Kuningriigi vahelise laiahaardelise partnerluse ja koostöö raamlepingu liidu nimel allakirjutamise ja selle ajutise kohaldamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 209 koostoimes artikli 218 lõikega 5,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) 25. novembril 2004. aastal volitas nõukogu komisjoni alustama Tai Kuningriigiga läbirääkimisi ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tai Kuningriigi vahelise laiahaardelise partnerluse ja koostöö raamlepingu (edaspidi „leping“) üle.
- (2) Läbirääkimised viidi edukalt lõpule lepingu parafeerimisega 2. septembril 2022 Brüsselis.
- (3) Lepingu eesmärk on tugevdada koostööd mitmes poliitikavaldkonnas, sh järgmistes valdkondades: inimõigused, massihävitusrelvade leviku tõkestamine, terrorismivastane võitlus, korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastane võitlus, kaubandus, ränne, keskkond, energeetika, kliimamuutused, transport, teadus ja tehnoloogia, tööhõive ja sotsiaalküsimused, haridus ja põllumajandus.
- (4) Lepingule tuleks liidu nimel alla kirjutada, eeldusel et see hiljem sõlmitakse.
- (5) Võttes arvesse vajadust kohaldada lepingut enne selle jõustumist ja pärast ratifitseerimisi liikmesriikide poolt, tuleks lepingu teatavaid sätteid kohaldada ajutiselt kuni lepingu jõustumiseks vajalike menetluste lõpuleviimiseni,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Käesolevaga kiidetakse liidu nimel heaks ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tai Kuningriigi vahelise laiahaardelise partnerluse ja koostöö raamlepingu (edaspidi „leping“) allakirjutamine, eeldusel et leping sõlmitakse ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 72

Artikkel 2

Nõukogu eesistujal on õigus määrata isik(ud), kes on volitatud liidu nimel lepingule alla kirjutama.

Artikkel 3

Kuni lepingu jõustumiseks vajalike menetluste lõpuleviimiseni kohaldatakse Euroopa Liidu ja Tai Kuningriigi vahel lepingu järgmisi osi ajutiselt ^(?) kooskõlas lepingu artikliga 59 ning siis, kui lepinguosalisel on edastanud selles artiklis sätestatud teated, kuid ainult ulatuses, milles need käsitlevad üksnes liidu pädevusse kuuluvaid küsimusi, sealhulgas küsimusi, mis kuuluvad liidu pädevusse määratleda ja rakendada ühist välis- ja julgeolekupoliitikat:

- I jaotis
- II jaotis
- III jaotis
- IV jaotis: artiklid 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28 ja 29.
- V jaotis: artiklid 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48 ja 49.
- VI jaotis
- VII jaotis
- VIII jaotis
- Ühisdeklaratsioon artikli 5 kohta
- Ühisdeklaratsioon artikli 23 kohta.

Artikkel 4

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Luxembourg, 24. oktoober 2022

Nõukogu nimel
eesistuja
A. HUBÁČKOVÁ

(?) Nõukogu peasekretariaat avaldab lepingu osade ajutise kohaldamise alguskuupäeva Euroopa Liidu Teatajas.

**Ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tai Kuningriigi vaheline
laihaardelise partnerluse ja koostöö**

RAAMLEPING

EUROOPA LIIT, edaspidi „EL“,

ning

BELGIA KUNINGRIIK,

BULGAARIA VABARIIK,

TŠEHHI VABARIIK,

TAANI KUNINGRIIK,

SAKSAMAA LIITVABARIIK,

EESTI VABARIIK,

IIRIMAA,

KREEKA VABARIIK,

HISPAANIA KUNINGRIIK,

PRANTSUSE VABARIIK,

HORVAATIA VABARIIK,

ITAALIA VABARIIK,

KÜPROSE VABARIIK,

LÄTI VABARIIK,

LEEDU VABARIIK,

LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIK,

UNGARI,

MALTA VABARIIK,

MADALMAADE KUNINGRIIK,

AUSTRIA VABARIIK,

POOLA VABARIIK,

PORTUGALI VABARIIK,

RUMEENIA,

SLOVEENIA VABARIIK,

SLOVAKI VABARIIK,

SOOME VABARIIK,

ROOTSI KUNINGRIIK,

kes on Euroopa Liidu liikmesriigid, edaspidi „liikmesriigid“,

ühelt poolt

ning

TAI KUNINGRIIK, edaspidi „Tai“,

teiselt poolt,

edaspidi „lepinguosalised“,

VÕTTES ARVESSE lepinguosaliste traditsioonilisi sõprussidemeid ning neid ühendavaid tihedaid ajaloolisi, poliitilisi ja majanduslikke sidemeid,

PÖÖRATES erilist tähelepanu lepinguosaliste vastastikuse suhte laiahaardelisusele,

KINNITADES VEEL KORD oma otsust järgida demokraatia põhimõtteid ning inimõigusi ja põhivabadusi, mis on sätestatud ÜRO Peaassamblee poolt 10. detsembril 1948. aastal vastu võetud inimõiguste ülddeklaratsioonis ja muudes asjakohastes rahvusvahelistes inimõigusi käsitlevates dokumentides,

KINNITADES VEEL KORD oma otsust järgida õigusriigi ja hea valitsemistava põhimõtteid ning soovi edendada oma rahvaste majanduslikku ja sotsiaalset arengut, järgides seejuures keskkonnakaitse nõudeid ja kestliku arengu põhimõtteid, samuti ÜRO Peaassamblee 25. septembri 2015. aasta resolutsiooniga nr 70/1 vastu võetud kestliku arengu tegevuskava aastani 2030,

TUNNUSTADES Tai arenguriigi staatust ning võttes arvesse lepinguosaliste arengutaset,

TUNNISTADES vajadust edendada asjakohaste rahvusvaheliste ja piirkondlike dokumentide kaudu nii massihävitusrelvade leviku tõkestamise kui ka desarmeerimise põhimõtteid ja eesmäärke, et vähendada ohtu, mida kujutavad endast massihävitusrelvad. ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1540 (2004) üksmeelne vastuvõtmine kinnitab kogu rahvusvahelise üldsuse otsust tõkestada selliste relvade levikut. Euroopa Ülemkogu võttis 12. detsembril 2003 vastu massihävitusrelvade leviku tõkestamise strateegia ning Euroopa Liidu Nõukogu võttis 17. novembril 2003 vastu ELi poliitika, mis käsitleb massihävitusrelvade leviku tõkestamise poliitika lõimimist ELi suhetesse kolmandate riikidega. Tai kui Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEANI) liige on üks esimesi riike, kes kirjutas alla 15. detsembril 1995 Bangkokis sõlmitud Kagu-Aasia tuumarelvavaba tsooni lepingule,

ARVESTADES, et lepinguosalisel tunnistavad desarmeerimise, relvastuskontrolli, rahu ja julgeoleku ning arengu vahelisi seoseid ning nendivad, et nende tihedam koostöö asjaomaste rahvusvaheliste dokumentide rakendamisel edendamisel võib kaasa tuua edusammud ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel ja turvalisema maailma,

ARVESTADES, et lepinguosalisel näevad terrorismis ohtu üleilmsele julgeolekule ning soovivad süvendada oma dialoogi ja koostööd võitluses terrorismi vastu kooskõlas asjaomaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega, eelkõige resolutsiooniga nr 1373 (2001), kinnitavad lepinguosalisel veel kord, et kõigi inimeste inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte austamine on terrorismivastase võitluse oluline alus,

KINNITADES VEEL KORD, et rahvusvahelisele üldsusele muret tekitavad raskeimad kuriteod ei tohi jääda karistuseta ning et tuleb tagada nende eest tulemuslik süüdistuse esitamine riigi tasandil meetmete võtmise ja ülemaailmse koostöö tugevdamise kaudu,

KINNITADES VEEL KORD kindlat otsust võidelda rahvusvaheliselt muret tekitavate raskete kuritegude vastu,

TUNNISTADES Euroopa Majandusühenduse ja Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni liikmesriikide Indoneesia, Malaisia, Filipiinide, Singapuri ja Tai vahel Kuala Lumpuris 7. märtsil 1980 sõlmitud koostöölepingu ja järgnevate ühinemisprotokollide tähtsust,

TUNNISTADES lepinguosaliste vaheliste praeguste suhete tugevdamise tähtsust, et tihendada nendevahelist koostööd, ja nende ühist tahet kindlustada, süvendada ja mitmekesistada oma suhteid vastastikust huvi pakkuvates valdkondades, järgides suveräänsuse, võrdsuse, diskrimineerimise vältimise, looduskeskkonna hoidmise ja vastastikuse kasu põhimõtet,

TUNNISTADES, et lepinguosalistel on ühine soov saavutada ressursitõhus, kaasav, innovaatiline, kliimaneutraalne ja roheline majandus ning et sisepoliitika rakendamisel saadud kogemuste jagamine võib parandada lepinguosaliste tulemusi ja kiirendada ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamist,

VÄLJENDADES täielikku pühendumist kestliku arengu edendamisele kõigis selle mõõtetes, sealhulgas keskkonnakaitsele ja tulemuslikule koostööle kliimamuutuste vastu võitlemisel, ning 9. mail 1992 Rio de Janeiro vastu võetud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja 12. detsembril 2015 Pariisis vastu võetud Pariisi kokkuleppe tulemuslikule rakendamisele, samuti rahvusvaheliselt tunnustatud sotsiaalsete ja tööstandardite tulemuslikule edendamisele ja rakendamisele,

TAGADES sellega seoses, et kedagi ei jäeta kõrvale,

RÕHUTADES suhete ja koostöö süvendamise tähtsust sellistes valdkondades nagu ränne,

KINNITADES soovi tugevdada täielikus kooskõlas piirkondlikul tasandil võetavate meetmetega lepinguosaliste vahelist ühistele väärtustele rajatud vastastikku kasulikku koostööd,

TUNNISTADES tähtsust, mida lepinguosalisel omistavad rahvusvahelise kaubanduse reguleerivatele põhimõtetele ja eeskirjadele, mis sisalduvad eelkõige 15. aprillil 1994 Marrakeshis allkirjastatud Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingus, ning vajadusele kohaldada neid põhimõtteid ja eeskirju läbipaistval ning mittediskrimineerival viisil,

MÄRKIDES, et kui lepinguosalisel otsustavad käesoleva lepingu raames sõlmida vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala hõlmavaid erilepinguid, mis tuleb ELi nimel sõlmida vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa V jaotisele, on selliste lepingute sätted Iirimaa suhtes siduvad vaid juhul, kui EL ja Iirimaa, võttes arvesse oma varasemaid kahepoolseid suhteid, teatavad samaaegselt Taile, et sellised lepingud on muutunud Iirimaa kui ELi osa suhtes siduvaks, kuna Iirimaa käsitletakse Euroopa Liidu osana kooskõlas Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolliga nr 21 Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes. Ka edaspidised ELi-sisesed meetmed, mida võetakse käesoleva lepingu rakendamiseks vastavalt eespool osutatud jaotisele, on Iirimaa suhtes siduvad ainult juhul, kui Iirimaa on teatanud oma soovist sellistes meetmetes osaleda või need heaks kiita vastavalt protokollile nr 21. MÄRKIDES ÜHTLASI, et sellised tulevased erilepingud või hilisemad ELi-sisesed meetmed kuuluvad kõnealustele aluslepingutele lisatud, Taani seisukohta käsitleva protokolliga nr 22 kohaldamisalasse,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

I JAOTIS

LAAD JA KOHALDAMISALA

Artikkel 1

Üldpõhimõtted

1. Inimõiguste ülddeklaratsioonis ja muudes asjakohastes rahvusvahelistes inimõigusi käsitlevates dokumentides sätestatud demokraatia põhimõtete ja inimõiguste ja põhivabaduste ning õigusriigi põhimõtte austamine on aluseks lepinguosaliste sise- ja välispoliitikale ning moodustab käesoleva lepingu olulise osa.
2. Lepinguosalised kinnitavad oma otsust edendada kestlikku arengut kõigis selle mõõtmetes, teha koostööd kliimamuutustest ja üleilmastumisest tulenevate probleemide lahendamisel ning aidata ellu viia kestliku arengu tegevuskava aastani 2030.
3. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma otsust järgida 2005. aastal vastu võetud abi tõhusust käsitlevat Pariisi deklaratsiooni ning lepivad kokku süvendada koostööd, et parandada veelgi arengulaseid tulemusi.
4. Lepinguosalised kinnitavad veel kord, et jäävad kindlaks hea valitsemistava põhimõtetele ja pühenduvad korruptsioonivastasele võitlusele kõigil tasanditel, võttes eelkõige arvesse oma rahvusvahelisi kohustusi.
5. Lepinguosalised lepivad kokku, et käesoleva lepingu raames koostöö tegemisel võetakse arvesse teineteise vajadusi ja suutlikkust.

Artikkel 2

Koostöö eesmärgid

Võttes arvesse oma hästitoimivat partnerlust, lepivad lepinguosalisel kokku tulevikku suunatud suhetes, kus rakendatakse paremini struktureeritud ja strateegilisemat lähenemisviisi, järgitakse ühiseid väärtusi ja käsitletakse vastastikust huvi pakkuvaid küsimusi, ning kohustuvad pidama ulatuslikku dialoogi ja edendama edasist koostööd kõigis ühist huvi pakkuvates valdkondades. Lepinguosaliste jõupingutused on suunatud eelkõige järgmisele:

- a) kahe- ja mitmepoolse koostöö edendamine kõikide selliste piirkondlike ja rahvusvaheliste foorumite ja organisatsioonide raames, kes tegelevad käesoleva lepinguga hõlmatud küsimustega;
- b) koostöö sisseseadmine massihävitusrelvade leviku tõkestamise valdkonnas;
- c) dialoogi sisseseadmine rahvusvaheliselt muret tekitavate raskete kuritegude teemal;
- d) koostöö sisseseadmine terrorismi ja rahvusvaheliste kuritegude ennetamise ja nende vastu võitlemise valdkonnas;
- e) lepinguosaliste vahelise kaubanduse ja investeringute kasvu ja arengu eelduste loomine ning selle kasvu ja arengu edendamine vastastikust kasu silmas pidades, tagades samal ajal WTO põhimõtete ja eeskirjade järgimise viisil, mis toetab kestlikku arengut ning edendab kestlikke tarneahelaid ja vastutustundlikke äritavasid;
- f) koostöö sisseseadmine kõikides vastastikust huvi pakkuvates kaubandus- ja investeerimisvaldkondades, et edendada WTO põhimõtete ja eeskirjade rakendamist, hõlbustada kestlikke kaubandus- ja investeringuvoogusid ning hoida ära ja kõrvaldada kaubandus- ja investeerimistõkked viisil, mis on kooskõlas praeguste ja tulevaste ELi-ASEANI algatuste ja kestliku arenguga, aitab neid ellu viia ja täiendab neid;
- g) koostöö sisseseadmine vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonnas, sealhulgas sellistes küsimustes nagu õigusriigi põhimõtte ja õigusala ja kohtukoostöö, isikuandmete kaitse, ränne ning võitlus rahapesu, organiseeritud kuritegevuse ja ebaseaduslike uimastite vastu;

- h) koostöö sisseadmimine kõikides muudes vastastikust huvi pakkuvates valdkondades, eelkõige sellistes valdkondades nagu makromajanduspoliitika ja finantsasutused, arengu planeerimine, hea maksuhaldustava, korruptsioonivastane võitlus, ettevõtja sotsiaalne vastutus, tööstuspoliitika ning mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, infoühiskond, teadus, tehnoloogia ja innovatsioon, vähese CO₂ heitega roheline ringmajandus, biomajandus, kliimamuutused, energeetika, transport, teadus- ja arendustegevus, haridus ja koolitus, kultuur, turism, inimõigused, sooline võrdõiguslikkus, keskkond ja loodusvarad, põllumajandus ja maaelu areng, tervishoid, statistika, teadmistepõhine ühiskond, toiduohutus, fütosanitaar- ja veterinaarküsimused ning tööhõive ja sotsiaalküsimused;
- i) lepinguosaliste osaluse suurendamine sellistes allpiirkondlikes, piirkondlikes ja kolmepoolsetes koostööprogrammides, milles võib osaleda ka teine lepinguosaline;
- j) lepinguosaliste osaluse ja hea maine edendamine teineteise piirkondades eri vahendite, sealhulgas kultuurivahetuse, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) kasutamise ja hariduse kaudu;
- k) inimestevahelise mõistmise edendamine erinevate valitsusväliste üksuste (mõttekodade, akadeemiliste ringkondade, kodanikuühiskonna ja meedia) vahelise koostöö kaudu seminaride, konverentside, noortealgatuste, küberruumis toimuvate ettevõtmiste, koolituste, vahetuse ja muu tegevuse vormis.

Artikkel 3

Massihävitusrelvad

1. Lepinguosalised on seisukohal, et massihävitusrelvade ja nende kandevahendite levik nii riiklikul kui mitteriiklikul tasandil on üks kõige tõsisemaid ohte rahvusvahelisele stabiilsusele ja julgeolekule. Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad koostööd ning aitavad tõkestada massihävitusrelvade ja nende kandevahendite levikut, tagades desarmeerimist ja massihävitusrelvade leviku tõkestamist käsitlevatest rahvusvahelistest lepingutest ja kokkulepetest tulenevate kohustuste ning muude ÜRO raames võetud asjakohaste rahvusvaheliste kohustuste, sealhulgas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide täieliku täitmise ja rakendamise riiklikul tasandil. Lepinguosalised lepivad kokku, et see säte on käesoleva lepingu oluline osa.
2. Peale selle lepivad lepinguosalisel kokku, et teevad koostööd ja aitavad kaasa massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamisele ning desarmeerimist käsitlevate rahvusvaheliste dokumentide rakendamisele järgmiselt:
 - a) astuvad samme kõikide muude asjakohaste rahvusvaheliste dokumentidega ühinemiseks ja nende täies ulatuses rakendamiseks;
 - b) kooskõlas oma rahvusvaheliste kohustustega tõhustavad riiklikku ekspordikontrollisüsteemi ning kontrollivad massihävitusrelvadega seotud kaupade ekspordi ja transiiti, sealhulgas vajaduse korral massihävitusrelvadega seotud kahese kasutusega tehnoloogiate lõppkasutust, kehtestades tõhusad õiguslikud või halduslikud täitemeetmed, sealhulgas ekspordikontrolli eeskirjade rikkumisega seotud tõhusad karistused ja ennetusmeetmed, eelkõige koostöö ja suutlikkuse suurendamise kaudu;
 - c) edendavad 1. juulil 1968 Londonis, Moskvas ja Washington D.C.-s allkirjastatud tuumarelva leviku tõkestamise lepingu täielikku ja tulemuslikku rakendamist, võttes arvesse, et tegemist on massihävitusrelvade leviku tõkestamist ja desarmeerimist käsitleva ülemaailmse korra nurgakiviga ning olulise elemendiga tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise arendamises, samuti edendavad 10. aprillil 1972 Londonis, Moskvas ja Washington D.C.-s allkirjastatud bakterioloogiliste (bioloogiliste) ja toksiliste relvade väljatöötamise, tootmise ja ladustamise keelustamise ning nende hävitamise konventsiooni (bioloogiliste ja toksiinrelvade konventsioon) ning 13. jaanuaril 1993 Pariisis ja New Yorgis allkirjastatud keemiarelvade väljatöötamise, tootmise, ladustamise ja kasutamise keelustamise ning nende hävitamise konventsiooni (keemiarelvade keelustamise konventsioon) täielikku ja tulemuslikku rakendamist.
3. Lepinguosalised lepivad kokku, et seavad sisse korrapärase dialoogi lõike 2 punktides a–c osutatud tegevuste toetamiseks ja kooskõlastamiseks. Sellist dialoogi võidakse pidada piirkondlikul tasandil.

Artikkel 4

Väike- ja kergrelvad ning muud tavarelvad

1. Lepinguosalised tunnistavad, et väike- ja kergrelvade, sealhulgas nende laskemoona ebaseaduslik tootmine, üleandmine ja ringluselaskmine, nagu ka nende ülemäärane varumine, ebapiisav varude haldamine ja turvamine ning väike- ja kergrelvade kontrollimatu levik, millel on mitmesugused humanitaar- ja sotsiaal-majanduslikud tagajärjed, kujutavad endast endiselt tõsist ohtu rahule ja rahvusvahelisele julgeolekule ning kestlikule arengule üksikisiku, kohalikul, riigi, piirkonna ja rahvusvahelisel tasandil.
2. Lepinguosalised nõustuvad järgima ja täielikult täitma oma vastavaid kohustusi, et võidelda väike- ja kergrelvade ning nende laskemoonaga ebaseadusliku kauplemise vastu kooskõlas kehtivate rahvusvaheliste lepingute ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega, samuti oma kohustusi, mis tulenevad muudest kõnealuses valdkonnas kohaldatavatest rahvusvahelistest dokumentidest, näiteks väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse kõigi aspektide ennetamist, tõkestamist ja likvideerimist käsitlevast ÜRO tegevuskavast, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 20. juulil 2001.
3. Lepinguosalised tunnistavad siseriiklike kontrollisüsteemide tähtsust tavarelvade üleandmisel kooskõlas oma rahvusvaheliste kohustustega ning peavad tähtsaks ÜRO Peaassamblee 2. aprilli 2013. aasta resolutsiooniga nr 67/234B vastu võetud relvakaubanduslepingu eesmärki ja otstarvet. Lepinguosalised tunnistavad, et on oluline teha sellist kontrolli vastutustundlikul viisil, kuna see aitab tagada rahvusvahelist ja piirkondlikku rahu, julgeolekut ja stabiilsust, vähendada inimkannatusi ning ennetada tavarelvade kõrvaesuunamist. Lepinguosalised lepivad kokku dialoogi ja koostöö tugevdamises ekspordikontrolli valdkonnas.
4. Lepinguosalised lepivad kokku, et tõhustavad oma koostööd ning püüavad saavutada kooskõla, vastastikust täiendavust ja koostoimet, tehes jõupingutusi väike- ja kergrelvade ning nende laskemoonaga ebaseadusliku kauplemise ennetamise ja likvideerimise, ning tavarelvade veo ning tavarelvade riiklike impordi- ja ekspordikontrollisüsteemide valdkonnas.

Artikkel 5

Rahvusvaheliselt muret tekitavad rasked kuriteod

Lepinguosalised kinnitavad veel kord, et rahvusvahelisele üldsusele muret tekitavad raskeimad kuriteod ei tohiks jääda karistusetu ning et tuleks tagada nende eest süüdistuse esitamine, võttes meetmeid vastavalt vajadusele kas riiklikul või rahvusvahelisel tasandil ja tõhustades rahvusvahelist koostööd kooskõlas oma asjakohaste õigusnormidega.

Artikkel 6

Koostöö terrorismi ennetamise ja selle vastu võitlemise valdkonnas

1. Lepinguosalised kinnitavad veel kord, et on oluline võidelda terrorismi vastu, järgides igati õigusriigi põhimõtet, rahvusvahelist õigust, eelkõige 26. juunil 1945 San Franciscos allkirjastatud ÜRO põhikirja ja asjakohaseid ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone, inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust. Selles raamistikus ning võttes arvesse ÜRO ülemaailmset terrorismivastase võitluse strateegiat, mis sisaldub ÜRO Peaassamblee 8. septembri 2006. aasta resolutsioonis nr 60/288, ning ELi ja ASEANi 28. jaanuari 2003. aasta ühisdeklaratsiooni koostöö kohta terrorismivastases võitluses, lepivad lepinguosalised kokku koostöös mis tahes vormis terrorismi ennetamise ja tõkestamise valdkonnas.
2. Lepinguosalised teevad koostööd eelkõige:
 - a) ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide 1267 (1999), 1373 (2001), 1822 (2008), 2242 (2015), 2396 (2017) ja 2462 (2019) ning teiste asjakohaste ÜRO resolutsioonide ning rahvusvaheliste konventsioonide ja dokumentide täieliku rakendamise raames;
 - b) vahetades teavet terroristide, terroristide rühmituste ja nende tugivõrgustike kohta kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja oma asjakohaste õigusnormidega;
 - c) jagades terrorismi vastu võitlemise vahendeid, sealhulgas varustust, ja meetodeid, sealhulgas tehnilises ja koolitusvaldkonnas, ning jagades kogemusi terrorismi ennetamise ja värbamise valdkonnas;

- d) töötades selle nimel, et süvendada rahvusvahelist konsensust terrorismi ja selle rahastamise vastu võitlemise ning samuti infotehnoloogia terroristlikel eesmärkidel kuritarvitamise küsimuses ning leppida kokku rahvusvahelise terrorismivastase võitluse laiaulatuslikus konventsioonis, et täiendada ÜRO olemasolevaid ja muid kohaldatavaid rahvusvahelisi terrorismivastaseid dokumente;
- e) vahetades parimaid tavaid inimõiguste kaitse kohta terrorismivastases võitluses.

II JAOTIS

KAHEPOOLNE, PIIRKONDLIK JA RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Artikkel 7

Koostöö piirkondlikes ja rahvusvahelistes organisatsioonides

1. Lepinguosalised teevad koostööd ja vahetavad arvamusi piirkondlike ja rahvusvaheliste foorumite ja organisatsioonide, eelkõige ÜRO ning ÜRO allasutuste ja organisatsioonide raames, mille hulka kuuluvad Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (ILO), ASEANi ja ELi dialoog (eeskätt ASEANi ja ELi strateegilise partnerluse raames), ASEANi piirkondlik foorum ja Aasia-Euroopa kohtumine (ASEM).
2. Lepinguosalised teevad koostööd ja vahetavad arvamusi majandus- ja muudes seonduvates küsimustes piirkondlike ja rahvusvaheliste foorumite ja organisatsioonide, sealhulgas ASEMi, ÜRO Kaubandus- ja Arengukonverentsi ja WTO ning Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni raames.

Artikkel 8

Kahepoolne ja piirkondlik koostöö

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et võtavad igas valdkonnas, kus toimub käesoleva lepingu kohane dialoog ja koostöö, seonduvaid meetmeid kas kahepoolsel või piirkondlikul tasandil või mõlemal korraga, tõstes seejuures nõuetekohaselt esile kahepoolse koostöö küsimusi. Sobivat raamistikku valides püüavad lepinguosalised maksimeerida kõikide huvitatud isikute osalust ja neile avaldatavat mõju, kasutades seejuures parimal võimalikul viisil olemasolevaid ressursse, võttes arvesse poliitilist ja institutsioonilist teostatavust ning kindlustades kooskõla ELi ja ASEANi liikmesriikide muude ettevõtmistega.
2. Lepinguosalised võivad vajaduse korral otsustada laiendada rahalist toetust koostööle käesoleva lepinguga hõlmatud või seotud valdkondades kooskõlas oma finantsmenetluste ja vahenditega. Selline koostöö võib eelkõige hõlmata koolituste, õpitubade ja seminaride korraldamist, ekspertide vahetamist, uuringuid ja muud lepinguosaliste vahel lepitud tegevust.

III JAOTIS

KOOSTÖÖ KAUBANDUS- JA INVESTEERIMISKÜSIMUSTES

Artikkel 9

Üldpõhimõtted

1. Lepinguosalised peavad dialoogi kahe- ja mitmepoolse kaubavahetuse ja kaubandusega seotud küsimustes, et tugevdada kahepoolseid kaubandussidemeid ja arendada mitmepoolset kaubandussüsteemi viisil, mis toetab kestliku arengu eesmärki.

2. Lepinguosalised kohustuvad mõlemapoolset kasu silmas pidades maksimaalselt soodustama vastastikuse kaubavahetuse arengut ja mitmekesistamist kooskõlas WTO põhimõtete ja eeskirjadega. Lepinguosalised kohustuvad parandama turulepääsu tingimusi, rakendades meetmeid läbipaistvuse suurendamiseks, võttes seejuures arvesse tööd, mida on teinud selles valdkonnas rahvusvahelised organisatsioonid.
3. Lepinguosalised teavitavad teineteist arengust kaubanduspoliitikas ja kaubandusega seotud poliitikavaldkondades või muudes seonduvates küsimustes, nagu põllumajanduspoliitika, toiduohutus, mittetariifsed meetmed, tarbijakaitsepoliitika ja keskkonnapoliitika, sealhulgas jäätmekäitlus.
4. Lepinguosalised soodustavad dialoogi ja koostööd, et arendada kaubandus- ja investeerimissuhteid, sealhulgas kaubandusprobleemide lahendamist käesoleva lepingu artiklites 10–19 osutatud valdkondades.

Artikkel 10

Sanitaar- ja fütosanitaarküsimused

1. Lepinguosalised teevad koostööd toiduohutuse valdkonnas ning sanitaar- ja fütosanitaarküsimustes, et kaitsta inimeste, loomade ja taimede elu ja tervist lepinguosaliste territooriumil.
2. Lepinguosalised peavad aru ja vahetavad teavet oma meetmete kohta, mis on kindlaks määratud 1. jaanuaril 1995 WTO loomisel jõustunud WTO sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete rakendamise lepingus, sealhulgas 6. detsembril 1951 Roomas allkirjastatud rahvusvahelises taimekaitsekonventsioonis, Maailma Loomatervise Organisatsioonis ja *codex alimentarius*'e komisjonis.
3. Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad koostööd suutlikkuse suurendamiseks sanitaar- ja fütosanitaarküsimustes. Suutlikkuse suurendamisel võetakse arvesse kummagi lepinguosalise vajadusi, et aidata neil järgida teineteise õigusraamistikku.
4. Lepinguosalised alustavad emma-kumma lepinguosalise taotlusel õigeaegset dialoogi sanitaar- ja fütosanitaarküsimustes, et arutada nende küsimustega seotud probleeme ja muid seonduvaid kiireloomulisi küsimusi.
5. Lepinguosalised määravad kontaktpunktid teabevahetuseks käesoleva artikli kohastes küsimustes.
6. Lepinguosalised omistavad sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete alasele koostööle suurt tähtsust.

Artikkel 11

Kestlikud toidusüsteemid

1. Lepinguosalised teevad koostööd, et edendada üleilmset üleminekut kestlikele toidusüsteemidele.
2. Lepinguosalised arendavad dialoogi, suutlikkuse suurendamist ja tihedat koostööd vastastikust huvi pakkuvates küsimustes, et edendada kestlike toidusüsteeme kooskõlas ÜRO kestliku arengu eesmärkidega. Need küsimused hõlmavad muu hulgas järgmist:
 - a) toidusüsteemidega keskkonnale ja kliimale avaldatava mõju vähendamine;
 - b) kestlik põllumajandus ja kestlikud toidusüsteemid kõikides toiduahela etappides, sealhulgas agroökoloogia, mahetootmine, pestitsiidide kasutamise ja pestitsiididega seotud riskide vähendamine, loomade heaolu ja antimikroobikumiresistentsus;
 - c) toidukao ja toidujäätmete vähendamine kogu toiduahelas;
 - d) võitlus toidupettuse vastu.
3. Lepinguosalised määravad kontaktpunktid teabevahetuseks käesoleva artikli kohastes küsimustes.
4. Lepinguosalised omistavad kestlike toidusüsteemide alasele koostööle suurt tähtsust.

*Artikkel 12***Tehnilised kaubandustõkked**

1. Lepinguosalised edendavad rahvusvaheliste standardite ja rahvusvaheliste akrediteerimissüsteemide kasutamist ning vahetavad teavet standardite, tehniliste normide ja vastavushindamise menetluste kohta, sealhulgas 1. jaanuaril 1995 WTO loomisest jõustunud WTO tehniliste kaubandustõkete lepingu raames.
2. Lepinguosalised tugevdavad koostööd standardite, tehniliste normide ja vastavushindamise menetluste valdkonnas, sealhulgas suurendavad tehnilist suutlikkust ja koostööd, et järgida tehniliste kaubandustõkete lepingu meetmeid.
3. Lepinguosalised määravad kontaktpunkti käesoleva artikli kohase teabevahetuse ja koostöö koordineerimiseks ning lepinguosaliste vahelise regulatiivse koostöö hõlbustamiseks.

*Artikkel 13***Tollikoostöö ja kaubanduse lihtsustamine**

1. Lepinguosalised jagavad kogemusi ja uurivad võimalusi lihtsustada impordi-, ekspordi- ja muud tollimenetlusi, suurendada kaubanduseeskirjade läbipaistvust ja arendada tollikoostööd, sealhulgas tõhusaid vastastikuse haldusabi mehhanisme. Lepinguosalised teevad koostööd, et hõlbustada 22. veebruaril 2017 jõustunud WTO kaubanduse lihtsustamise lepingu rakendamist. Lepinguosalised pööravad erilist tähelepanu rahvusvahelise kaubanduse, sealhulgas transporditeenuste turvalisuse suurendamisele, samuti tasakaalu saavutamisele kaubavahetuse lihtsustamise, tõhusate kontrollide ning tolliga seotud pettuste ja eeskirjade eiramise vastase võitluse vahel.
2. Ilma et see piiraks muid käesolevas lepingus sätestatud koostöövorme, kinnitavad lepinguosalised oma huvi kaaluda tulevikus tollikoostööd, sealhulgas vastastikust abi käsitleva protokolliga sõlmimist käesolevas lepingus sätestatud institutsioonilises raamistikus.

*Artikkel 14***Dumpinguvastased meetmed**

1. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma õigusi ja kohustusi, mis tulenevad 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskoostuleppe (GATT) VI artiklist ja selle artikli rakendamist käsitlevast WTO lepingust, eriti selle artiklist 15.
2. Lepinguosalised omistavad dumpinguvastaste meetmete valdkonnas tehtavale koostööle suurt tähtsust.

*Artikkel 15***Investeeringud**

Lepinguosalised soodustavad suuremat investeeringute voogu, luues vastastikuste investeeringute jaoks atraktiivse ja soodsa keskkonna, pidades järjekindlalt dialoogi eesmärgiga parandada teineteisemõistmist ja koostööd investimisküsimustes, uurides investeeringuvoo hõlbustamiseks haldusmehhanisme ning edendades investorite jaoks läbipaistvust, avatust ja diskrimineerimisest hoidumist kooskõlas oma asjakohaste õigusnormidega.

*Artikkel 16***Konkurentsipoliitika**

1. Lepinguosalised edendavad konkurentsieeskirjade tulemuslikku kehtestamist ja kohaldamist ning teabe levitamist, et suurendada teineteise turgudel tegutsevate ettevõtjate jaoks läbipaistvust ja õiguskindlust, kooskõlas oma asjakohaste õigusnormidega.
2. Lepinguosalised püüavad teha koostööd ühiselt kokku lepitud valdkondades, et parandada teineteise konkurentsiõiguse ja -poliitika mõistmist.

*Artikkel 17***Teenused**

Lepinguosalised alustavad järjekindlat dialoogi, mille eesmärk on eelkõige vahetada teavet teineteise regulatiivse keskkonna kohta, hõlbustada juurdepääsu teineteise turgudele, parandada kapitali ja tehnoloogia kättesaadavust ning edendada teenuskaubandust mõlema piirkonna vahel ja kolmandate riikide turgudel.

*Artikkel 18***Intellektuaalomandi õigused**

1. Lepinguosalised vahetavad teavet ja jagavad kogemusi sellistes küsimustes nagu intellektuaalomandi õigustega seotud tavad, nende õiguste edendamine, levitamine, kooskõlastamine, haldamine, kaitse ja tulemuslik kohaldamine, rikkumise vältimine ning võitlus võltsimise ja piraatluse vastu, eelkõige tollikoostöö ja muude sobivate koostöövormide kaudu ning tugevdades nende õiguste kaitset lepinguosalistel vahel kokku lepitud viisil. Lepinguosalised teevad kooskõlas oma asjakohaste õigusnormidega ja vastavalt asjakohastele rahvusvahelistele lepingutele, mille osalised nad on, koostööd eeskätt intellektuaalomandi õiguste kaitse tagamise ning patentide, geograafiliste tähiste, kaubamärkide, autoriõiguste ja tööstusdiainilahenduste ning taimesortide kaitse valdkonnas.
2. Lepinguosalised annavad teineteisele intellektuaalomandi õiguste valdkonnas tehnilist abi ning aitavad teineteisel Euroopa kogemustele tuginedes tugevdada intellektuaalomandi kaitset, rakendamist ja ärilist kasutamist ning edendada sellekohase teabe levitamist.
3. Lepinguosalised tunnistavad 14. novembril 2001 Dohas vastu võetud intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingut ja rahvatervist käsitleva Doha deklaratsiooni tähtsust ning kinnitavad veel kord oma otsust seda deklaratsiooni järgida. Lepinguosalised järgivad ja aitavad rakendada WTO peanõukogu 30. augusti 2003. aasta otsust intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingut ja rahvatervist käsitleva Doha deklaratsiooni punkti 6 kohta ning Genfis 6. detsembril 2005 vastu võetud protokoll, millega muudetakse intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingut.

*Artikkel 19***Digikaubandus**

1. Lepinguosalised vahetavad kooskõlas oma asjakohaste õigusnormidega regulatiivsete küsimuste kohta digikaubanduse valdkonnas teavet, mis käsitleb järgmist:
 - a) koostalitlusvõimeliste elektrooniliste usaldus- ja autentimisteenuste tunnustamine ja hõlbustamine;
 - b) otseturundusteadannete kohtlemine;

- c) tarbijakaitse ning
- d) muud digikaubanduse arengu seisukohast olulised küsimused.

2. Tunnistades, et digikaubandus on laadilt üleilmne, kinnitavad lepinguosalisel, et digikaubanduse arengu edendamiseks on tähtis osaleda mitmepoolsetel foorumitel.

IV JAOTIS

KOOSTÖÖ VABADUSE, TURVALISUSE JA ÕIGUSE VALDKONNAS

Artikkel 20

Õigusriigi põhimõte

1. Käesoleva jaotise kohase koostöö tegemisel omistavad lepinguosalisel erilist tähtsust õigusriigi põhimõtte edendamisele ja selle tagamisele, et kõikidel inimestel on võrdne juurdepääs õigusemõistmisele. Lepinguosalisel teevad vastastikust kasu silmas pidades igakülgset koostööd õiguskaitse ja õigusemõistmise valdkonnas tegutsevate asutuste tulemusliku tegevuse tagamiseks.
2. Lepinguosalisel vaheline koostöö hõlmab ka õigussüsteeme ja õigusakte käsitleva teabe vahetamist.

Artikkel 21

Sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tüdrukute võimestamine

1. Lepinguosalisel tunnustavad vajadust tagada sooline võrdõiguslikkus ning võimestada kõiki naisi ja tüdruke kui omaette eesmärgi ning nendivad, et see aitab edendada demokraatiat, kestlikku ja kaasavat arengut ning rahu ja julgeolekut.
2. Lepinguosalisel teevad koostööd, et parandada soolist võrdõiguslikkust, võimaldada naistel ja tüdrukutel kasutada täiel määral kõiki inimõigusi, naisi ja tüdruke võimestada ning tagada soolise perspektiivi lõimimine käesoleva lepingu rakendamisel.
3. Lepinguosalisel vahetavad häid tavasid ning uurivad täiendavaid koostöövõimalusi ja võimalikku koostööd oma soolise võrdõiguslikkuse poliitika ja programmide vahel kooskõlas rahvusvaheliste standarditega ja lepinguosalisel suhtes kohaldatavate kohustustega, mis on sätestatud näiteks ÜRO Peaassamblee poolt 18. detsembril 1979 vastu võetud konventsioonis naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, 15. septembril 1995 Pekingis neljandal naiste maailmakonverentsil vastu võetud Pekingi deklaratsioonis ja tegevusprogrammis, rahvastiku ja arengu rahvusvahelise konverentsi tegevusprogrammis ja selle läbivaatamise konverentside dokumentides, kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030 ning ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 1325 (2000) ning hilisemates resolutsioonides naiste, rahu ja julgeoleku kohta.

Artikkel 22

Isikuandmete ja privaatsuse kaitse

1. Lepinguosalisel lepivad kokku, et teevad koostööd, tagamaks kõrgetasemelise isikuandmete ja privaatsuse kaitse kooskõlas oma kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelisest inimõigustealase õigusest ja muudest selles valdkonnas kohaldatavatest rahvusvahelistest juriidilistest dokumentidest, töötades selle nimel, et hõlbustada omavahelist isikuandmete liikumist, mis on väga oluline selleks, et arendada edasi kaubavahetust ja õiguskaitsealast koostööd kooskõlas oma asjakohaste õigusnormidega.
2. Isikuandmete ja privaatsuse kaitse valdkonnas tehtav koostöö hõlmab muu hulgas tehnilist ja õigusabi teabe ja parimate tavade vahetamise, koolituse ja eksperditeadmiste jagamise vormis ning lepinguosalisel järelevalveasutuste vahelise õiguskaitsealase koostöö edendamist, sealhulgas mitmepoolsetel foorumitel.

*Artikkel 23***Õigusalane ja kohtukoostöö**

1. Lepinguosalised tõhustavad koostööd, mida nad juba teevad vastastikuse õigusabi ja väljaandmise valdkonnas enda suhtes siduvate asjakohaste rahvusvaheliste lepingute alusel. Vajaduse korral lepinguosalised tugevdavad olemasolevaid mehhanisme ja kaaluvad uute mehhanismide väljatöötamist, et hõlbustada selles valdkonnas rahvusvahelist koostööd, eelkõige suheldes tihedamalt muude asjakohaste õigusalse koostöö võrgustikega.
2. Lepinguosalised püüavad edendada õigusalast koostööd tsiviil- ja kaubandusajades, eelkõige selleks, et täita oma kohustusi, mis tulenevad tsiviilasjades tehtavat õigusalast koostööd käsitlevatest mitmepoolsetest konventsioonidest, sealhulgas Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi konventsioonidest.
3. Lepinguosalised teevad koostööd, et rahvusvahelise õigusalse koostöö eesmärgil edendada asjakohaste kohtudokumentide turvalist ja tõhusat edastamist ning tõendite kogumist ja kohtuistungite pidamist videokonverentsi teel, samuti isikuandmete kaitset.

*Artikkel 24***Konsulaarkaitse**

Lepinguosalised lepivad kokku, et vahetavad korrapäraselt teavet eesmärgiga veelgi hõlbustada konsulaarkaitse pakkumist ja kooskõlastada jõupingutusi konsulaarabi valdkonnas, eriti kriisi ajal.

*Artikkel 25***Rändealane koostöö**

1. Lepinguosalised kinnitavad veel kord, kui oluline on igakülgne dialoog kõigis rändega seotud küsimustes, mille hulka kuuluvad seaduslik ränne vastavalt ELi ja liikmesriikide pädevusele, ebaseadusliku rände voogude haldamine, ebaseadusliku rände algpõhjused, rahvusvaheline kaitse ning ebaseadusliku rände, inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse ennetamine ja nende vastu võitlemine.
2. Lepinguosalised teevad koostööd mõlemale poolele vastuvõetavatel alustel ja rakendades terviklikku lähenemisviisi kooskõlas oma asjakohaste rahvusvaheliste kohustuste ja oma asjakohaste õigusnormidega. Koostöös keskendutakse muu hulgas järgmisele:
 - a) ebaseadusliku rände algpõhjustega tegelemine;
 - b) õigusnormide ja tavade väljatöötamine, et pakkuda abivajajatele kooskõlas rahvusvahelise õigusega rahvusvahelist kaitset, tagades samal ajal tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse, humaansuse, rahvusvahelise solidaarsuse ja koostöö ning koormuse ja vastutuse jagamise põhimõtte austamise;
 - c) riiki lubamise eeskirjad, samuti riiki lubatud isikute õigused ja seisund vastavalt nendele eeskirjadele, seaduslikult riigis viibivate mittekodanike õiglane kohtlemine, haridus ja koolitus ning rassismi ja ksenofoobiaavastased meetmed;
 - d) tulemusliku ja ennetava poliitika kehtestamine ebaseadusliku rände, rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse vastase võitluse valdkonnas, sealhulgas küsimuses, kuidas võidelda inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise võrgustikega, lõhkuda inimkaubandusega tegelevad kuritegelikud võrgustikud ja kaitsta inimkaubanduse ohvreid, kooskõlas rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise ÜRO konventsiooniga, mis on vastu võetud ÜRO Peaassamblee 15. novembri 2000. aasta resolutsiooniga nr 55/25, ja selle protokollidega, mis on lepinguosaliste jaoks jõustunud;
 - e) riigis ebaseaduslikult elavate isikute tagasisaatmine (eelistatavalt vabatahtlik) ohutul, inimlikul ja inimväärikal moel, sealhulgas nende vabatahtliku ja püsiva tagasipöördumise soodustamine ning selliste isikute tagasivõtmine vastavalt käesoleva artikli lõikele 3;
 - f) vastastikust huvi pakkuvad küsimused viisade ja reisidokumentide turvalisuse valdkonnas;

g) vastastikust huvi pakkuvad küsimused piirihalduse valdkonnas.

3. Ebaseadusliku rände ennetamiseks ja kontrollimiseks tehtava koostöö raames ning ilma et see mõjutaks vajadust kaitsta inimkaubanduse ohvreid, lepivad lepinguosalisel lisaks kokku järgmises:

- a) Tai võtab asjaomase liikmesriigi nõudmise korral täiendavate formaalsusteta ja põhjendamatu viivitusega tagasi kõik oma kodanikud, kes ei vasta või enam ei vasta kehtivatele liikmesriigi territooriumile sisenemise, seal viibimise või seal elamise tingimustele;
- b) kõik liikmesriigid võtavad Tai nõudmise korral täiendavate formaalsusteta ja põhjendamatu viivitusega tagasi kõik oma kodanikud, kes ei vasta või enam ei vasta kehtivatele Tai territooriumile sisenemise, seal viibimise või seal elamise tingimustele;
- c) liikmesriigid ja Tai annavad selleks reisidokumendid. Kui dokumenti või muud tõendit isiku kodakondsuse kohta ei esitata, teevad asjaomase liikmesriigi või Tai pädevad diplomaatilised ja konsulaaresindused Tai või asjaomase liikmesriigi taotlusel igakülgselt koostööd, et teha viivitamata kindlaks isiku kodakondsus.

4. Lepinguosalised lepivad kokku, et algatavad rändeküsimustes peetavate konsultatsioonide raames tagasivõtmise teemalise dialoogi, mis emma-kumma lepinguosalise taotluse korral võib, kui olukord seda võimaldab, kaasa tuua tagasivõtulepingu sõlmimise, sealhulgas ELi reisidokumendi kasutamise⁽¹⁾. Lepinguosalised võivad kaaluda ka isikute liikumise hõlbustamise teemalise dialoogi algatamist, mis emma-kumma lepinguosalise taotluse korral võib, kui olukord seda võimaldab, kaasa tuua liikmesriikide ja Tai kodanike jaoks viisalihtsustuslepingu sõlmimise.

Artikkel 26

Humanitaarkoostöö

Lepinguosalised püüavad jätkata koostööd kõigis humanitaarvaldkonna küsimustes, sealhulgas koostööd, mis on seotud ümberasustatud isikutega ja lepinguosaliste territooriumil selliste isikutega tegelevate ametnike suutlikkuse suurendamise toetamisega. Lepinguosalised teevad koostööd mõlemale lepinguosalisele vastuvõetavatel alustel ja juhtumipõhiselt kooskõlas lepinguosaliste suhtes kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega ning inimlikkuses, erapooletuses, sõltumatuses ja neutraalsuses seisnevate humanitaarpõhimõtetega. Jõupingutuste tegemisel tuleb ka edaspidi arvesse võtta terviklikku pilti ja mõista ümberasustamise algpõhjusi ning otsida püsivaid lahendusi. Lepinguosalised kohustuvad tugevdama humanitaar- ja arenguvaldkonna lõimimist.

Artikkel 27

Võitlus organiseeritud kuritegevuse ja korrupsiooni vastu

Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad koostööd võitluses rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse, majandus- ja finantskuritegevuse, raske kuritegevuse⁽²⁾ ja korrupsiooni ning laste seksuaalse väärkohtlemise vastu. Sellise koostöö eesmärk on eelkõige rakendada ja edendada asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid ja juriidilisi dokumente, millega lepinguosalisel on ühinenud, nagu rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise ÜRO konventsioon ja seda täiendavad protokollid ning ÜRO Peaassamblee 31. oktoobri 2003. aasta resolutsiooniga nr 58/4 vastu võetud ÜRO korrupsioonivastane konventsioon.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta määrus (EL) 2016/1953, mis käsitleb Euroopa reisidokumendi kehtestamist riigis ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu 30. novembri 1994. aasta soovitus (ELT L 311, 17.11.2016, lk 13) koos kõigi hilisemate muudatustega.

⁽²⁾ Nagu see on määratletud rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise ÜRO konventsiooni artiklis 2b.

*Artikkel 28***Koostöö rahapesu ja terrorismi rahastamise ennetamise ja nende vastu võitlemise valdkonnas**

1. Lepinguosalised lepivad kokku vajaduses teha kooskõlas oma asjakohaste õigusnormidega jõupingutusi ja koostööd, et tulemuslikult ära hoida oma finantssüsteemide kuritarvitamine rahapesu ja terrorismi rahastamise otstarbel ning selle vastu võidelda.
2. Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad koostööd õigusnormide väljatöötamisel ja rakendamisel, et võidelda rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu kooskõlas standarditega, mille on välja töötanud selles valdkonnas tegutsevad rahvusvahelised organid, näiteks rahapesuvastane töökond.
3. Käesolevas artiklis osutatud koostöö eesmärk on ühtlasi edendada asjakohase teabe vahetamist kooskõlas lepinguosaliste asjakohaste õigusnormidega.

*Artikkel 29***Koostöö uimastipoliitika valdkonnas**

1. Lepinguosalised teevad kooskõlas oma asjakohaste õigusnormidega koostööd, et tagada pädevate asutuste, sealhulgas tervishoiu-, õigus- ja siseküsimuste sektori ning muude asjakohaste sektorite asutuste tõhusa koostöö ja tegevuse kooskõlastamise kaudu laiahaardeline, tõenditel põhinev, tasakaalustatud ja terviklik lähenemisviis eesmärgiga vähendada ebaseaduslike uimastite pakkumist ja nõudlust ja nendega kaubitsemist, samuti selliste uimastite mõju uimastitarbijatele ja ühiskonnale laiemalt, ning kehtestada tulemuslikum narkomaania ennetamise poliitika ja ära hoida narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ja uute psühhoaktiivsete ainete ebaseaduslikuks valmistamiseks kasutatavate lähteainete, sealhulgas nn disainernarkootikumide lähteainete kõrvaesuunamine.
2. Lepinguosalised lepivad kokku lõikes 1 osutatud eesmärkide saavutamiseks tehtava koostöö vahendites. Meetmed tuginevad ühiselt kokku lepitud põhimõtetele, mis on sätestatud ÜRO uimastikontrolli konventsioonides, ja lepinguosaliste kõigile rahvusvahelistele uimastikontrollikohustustele.
3. Lepinguosaliste koostöö uimastipoliitika valdkonnas hõlmab muu hulgas tehnilist ja haldusabi, töötajate koolitamist, uimastitega seotud teadusuuringuid, teabevahetust ja kogemuste jagamist infotehnoloogia kasutamise kohta uimastikontrolli valdkonnas ja uuenduslike lähenemisviiside rakendamise kohta uimastipoliitikas, kohtu- ja õiguskaitsekoostööd ning narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ja uute psühhoaktiivsete ainete ebaseaduslikuks valmistamiseks kasutatavate lähteainete, sealhulgas nn disainernarkootikumide lähteainete kõrvaesuunamise ärahoidmist. Lepinguosalised võivad leppida kokku koostöös muudes valdkondades, nagu parimate tavade või teabe vahetamine uimastisõltuvusega seotud ennetustegevuse, ravi, rehabilitatsiooni, kahju vähendamise ja seire või uimastisõltuvuse asendusraviv kasutatavate ravimite kohta, ning lisameetmetes, millega edendada koostööd uimastite lähteainete kontrolli, kriminalistika, uimastitega seotud finantsuurimiste ja alternatiivide väljatöötamise valdkonnas.

V JAOTIS

KOOSTÖÖ MUUDES VALDKONDADES*Artikkel 30***Inimõigused**

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad koostööd inimõiguste edendamisel ja kaitsmisel, lähtudes vastastikuse nõusoleku ja austuse põhimõttest. Lepinguosalised edendavad korrapäraselt sisukat ja ulatuslikku inimõigustealast dialoogi.

2. Koostöö inimõiguste valdkonnas võib hõlmata muu hulgas järgmist:
 - a) suutlikkuse suurendamine lepinguosaliste suhtes kohaldatavate rahvusvaheliste inimõigusi käsitlevate dokumentide rakendamise ja inimõigustega seotud tegevuskavade rakendamise tõhustamise vallas;
 - b) inimõigustealase dialoogi ning kontaktide ja teabe vahetamise edendamine;
 - c) lepinguosaliste vahelise edasiviiva koostöö tugevdamine inimõigustega tegelevate ÜRO organite raames.
3. Lepinguosalisel teevad koostööd demokraatia põhimõtete, õigusriigi põhimõtte ja hea valitsemistava tugevdamise valdkonnas. Selline koostöö võib hõlmata järgmist:
 - a) inimõiguste, õigusriigi põhimõtte ja hea valitsemistavaga seotud küsimustega tegelevate riiklike ja piirkondlike asutuste vahelise koostöö tugevdamine;
 - b) koostöö ja kooskõlastamine, et tugevdada demokraatia põhimõtteid, inimõigusi ja õigusriigi põhimõtet, sealhulgas edendada võrdsust seaduse ees, inimeste juurdepääsu tõhusale tasuta õigusabile ja õigust õiglasele kohtumenetlusele, nõuetekohaseid menetlusi ja õiguskaitse kättesaadavust, kooskõlas lepinguosaliste kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelisest inimõigustealasest õigusest.

Artikkel 31

Koostöö finantsasutuste vahel

Lepinguosalisel lepivad kokku, et edendavad vastavalt oma vajadustele ja kooskõlas oma asjakohaste programmide ja õigusnormidega finantsasutuste vahelist koostööd.

Artikkel 32

Makromajanduspoliitika alane dialoog

Lepinguosalisel lepivad kokku, et tugevdavad oma ametiasutuste vahelist dialoogi ja teevad koostööd, et vahetada kogemusi makromajanduspoliitika, eelkõige majandusintegratsiooni valdkonnas.

Artikkel 33

Hea maksuhaldustava

Lepinguosalisel tunnistavad ja rakendavad hea maksuhaldustava põhimõtteid, sealhulgas ülemaailmseid maksualase läbipaistvuse ja teabevahetuse standardeid, õiglast maksustamist ning maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise vastu võitlemise miinimumstandardeid, et tugevdada ja arendada majandustegevust, võttes seejuures arvesse vajadust luua asjakohane õigusraamistik. Lepinguosalisel edendavad head maksuhaldustava, parandavad rahvusvahelist koostööd maksunduse valdkonnas, töötavad välja meetmed nende põhimõtete tulemuslikuks rakendamiseks ja hõlbustavad maksutulu kogumist, et ära hoida maksudest kõrvalehoidmist ja maksustamise vältimist.

Artikkel 34

Tööstuspoliitika ning mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate koostöö

Lepinguosalisel nõustuvad oma majanduspoliitikat ja eesmärgi arvesse võttes edendama kõikides sobivaks peetavates valdkondades tööstuspoliitikaalast koostööd, mis toetab kaasavat, kestlikku ja arengule suunatud tootmistegevust, inimväärsete töökohtade loomist, ettevõtlust, loovust ja innovatsiooni ning suurendab tarneahelate vastupidavust ja juurdepääsu rahastamisele, et parandada rahvusvaheliste turgude väljakujundamist ja juurdepääsu neile turgudele ning mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõimet ja kasvu, muu hulgas järgmiselt:

- a) vahetades teavet ja jagades kogemusi selle kohta, kuidas luua raamtingimused mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime parandamiseks;

- b) edendades ettevõtjatevahelisi kontakte, toetades ühisinvesteeringuid ning luues ühissettevõtteid ja teabevõrgustikke, eeskätt ELi praeguste horisontaalprogrammide kaudu, soodustades eriti tark- ja riistvara siirdeid partnerite vahel;
- c) andes teavet ja soodustades innovatsiooni ning vahetades rahastamisele ja turgudele juurdepääsu häid tavasid;
- d) toetades mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate suutlikkuse suurendamist, et võimaldada neil paremini lõimuda sujuvamalt maailmamajandusse ja tarneahelatesse;
- e) hõlbustades ja toetades lepinguosaliste mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate tegevust;
- f) edendades ettevõtjate sotsiaalset vastutust ja aruandluskohustust ning toetades vastutustundlikke äritavasid, sealhulgas säästvat tarbimist ja tootmist.

Artikkel 35

Ettevõtjate koostöö hõlbustamine

Lepinguosalised hõlbustavad ja toetavad oma erasektori ettevõtjate vahel sisse seatud koostööd.

Artikkel 36

Koostöö info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas

1. Tunnistades, et info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) on tänapäeva elus kesksel kohal ning äärmiselt oluline majandusliku ja sotsiaalse arengu jaoks, lepivad lepinguosalisel kokku arvamuste vahetamises oma selle valdkonna poliitika kohta, et edendada majanduslikku ja sotsiaalset arengut ning inimõigusi ja põhivabadusi.
2. Kõnealuse valdkonna koostöös keskendutakse muu hulgas järgmisele:
 - a) osalemine erinevates piirkondlikes dialoogides, kus käsitletakse infoühiskonna erinevaid aspekte, eelkõige elektroonilise side valdkonna poliitikat ja õigusnorme, sealhulgas universaalteenuseid, litsentsimist ja üldlubade väljaandmist, isikuandmete kaitset ning reguleerivate asutuste sõltumatust ja tõhusust;
 - b) lepinguosaliste ning Kagu-Aasia teadusuuringute võrgustike ja teenuste ühildumine ja koostalitlusvõime;
 - c) uue IKT standardimine ja levitamine;
 - d) lepinguosaliste vahelise teaduskoostöö edendamine IKT valdkonnas;
 - e) ühised teadusprojektid IKT valdkonnas, eelkõige ELi teadusuuringute raamprogrammide kaudu, sealhulgas lepinguosaliste vaheline koostöö eelkõige e-valitsuse, mobiilirakenduste, animatsiooni ja multimeedia valdkonnas;
 - f) IKT turvalisusega seotud küsimused ja/või aspektid, sealhulgas internetikasutuse turvalisuse suurendamine, võitlus küberkuritegevuse, desinformatsiooni, samuti infotehnoloogia ja igat liiki elektroonilise meedia väärkasutamise vastu.
3. Kooskõlas lepinguosaliste asjakohaste õigusnormidega soodustatakse ettevõtjatevahelist koostööd.
4. Lepinguosalised teevad koostööd küberturvalisuse valdkonnas, vahetades teavet strateegiate, poliitika ja parimate tavade kohta kooskõlas oma õigusnormide ja rahvusvaheliste kohustustega.
5. Lepinguosalised edendavad küberturvalisusega seotud teabe vahetamist hariduse ja koolituse valdkonnas, teadlikkuse suurendamise algatusi, oma standardite ja tehniliste kirjelduste kasutamist küberturvalisuse riskide juhtimiseks ning IKT-toodete ja -teenuste küberturvalisust, sealhulgas küberturvalisuse sertifitseerimist, ning seonduvat teadus- ja arengupoliitikat.

*Artikkel 37***Teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni alane koostöö**

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad vastastikust huvi pakkuvates valdkondades kõigis teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni valdkondades koostööd, võttes arvesse oma asjakohast poliitikat. Selle koostööga suurendatakse toetust mitmepoolsetele ja piirkondlikele teadus- ja innovatsioonialgatustele, et leida uusi lahendusi keskkonnasäästlikkuse, digiteerimise, tervise, sotsiaalvaldkonna ja innovatsiooniga seotud probleemidele. Ühismeetmeid on vaja eelkõige selleks, et ära hoida tulevasi üleilmseid tervisekriise, eeskätt uute nakkushaiguste esilekerkimist, ning teha ühiseid jõupingutusi, muutmaks maailm tervislikumaks, ohutumaks, õiglasemaks ja kestlikumaks. Koostöö võib hõlmata muu hulgas selliseid valdkondi nagu lahenduste leidmine üleilmsetele probleemidele, nagu kliimamuutused, elurikkuse kriis, saaste, loodusvarade vähenemine või nakkushaigused, sealhulgas kriisilukordades, ning rohe- ja digipööret võimaldavate lahenduste leidmine. Algatustes peaks kajastuma üleilmne juhtpositsioon kliima- ja keskkonnanäesmärkide poole püüdlisel.
2. Teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni alase koostöö eesmärk on:
 - a) suurendada teadus-, tehnoloogia- ja innovatsiooniprogrammide järjepidevust ning toetada majandusarengut, teadmistepõhist ühiskonda, elukvaliteeti ja kestlikku keskkonda;
 - b) soodustada teabe ja oskusteabe vahetamist teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni valdkonnas, eriti poliitika ja programmide rakendamise kohta;
 - c) tugevdada lepinguosaliste teadusringkondade, uurimiskeskuste, ülikoolide ja tööstusharude vahelisi pikaajalisi sidemeid;
 - d) edendada inimressursside arendamist;
 - e) edendada ühisuuringute tegemist teaduse ja tehnoloogia alase koostöö raames ning võrdset juurdepääsu uuringute tulemustele, nende tulemuste ühist kasutamist ja ühist omandiõigust nende suhtes kooskõlas intellektuaalomandi õigusi käsitlevate eeskirjade, ühiste väärtuste ja põhimõtete ning kokku lepitud raamtingimustega.
3. Teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni alase koostöövormideks on ühised teadusprojektid ning rahvusvaheliste liikuvusprogrammide raames korraldatavad teadlaste vahetused, kohtumised ja koolitused, mis tagavad teadustöö tulemuste võimalikult laialdase leviku. Ühisuuringute ja -tegevuse tulemuseks olevat intellektuaalomandit jagatakse ühiselt kokku lepitud tingimustel.
4. Lepinguosalised soodustavad oma valitsusasutuste, kõrgharidusasutuste, uurimiskeskuste ja tootmissektorite, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate osalemist teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni alases koostöös.
5. Lepinguosalised lepivad kokku, et püüavad igati suurendada üldsuse teadlikkust võimalustest, mida pakuvad nende teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni alased koostööprogrammid.

*Artikkel 38***Kliimamuutused**

1. Lepinguosalised on seisukohal, et kliimamuutused kujutavad endast inimkonna jaoks eksistentsiaalset ohtu, ja kinnitavad veel kord oma kindlat tahtet tugevdada üleilmset reageerimist sellele ohule. Lepinguosalised kordavad, et nad on võtnud endale kohustuse saavutada ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe eesmärgid. Sellest tulenevalt rakendavad lepinguosalised tulemuslikult seda konventsiooni ja kokkulepet.
2. Lepinguosalised püüavad tugevdada üleilmset reageerimist kliimamuutustele ja nende mõjule. Samuti edendavad lepinguosalised sellise poliitika alast koostööd, mis aitab leevendada kliimamuutusi ja kohaneda kliimamuutuste kahjuliku mõjuga, sealhulgas merevee taseme tõusuga, ning kus seatakse majanduses, sealhulgas finantsvoogude puhul, eesmärgiks vähene kasvuhooonegaaside heide ja kliima muutumisele vastupidav areng kooskõlas Pariisi kokkuleppega.
3. Kliimamuutuste alase koostöö eesmärk on:
 - a) suurendada suutlikkust ja võimet tegeleda kliimamuutustest tulenevate probleemidega, lähtudes riikide vajadustest;

- b) edendada suutlikkuse suurendamist riiklikult kindlaksmääratud panuste, riiklike kohanemiskavade ja muude leevendusmeetmete rakendamisel vastastikust huvi pakkuvates valdkondades, et toetada kestlikku ja vähese CO₂ heitega majanduskasvu;
- c) edendada kliimamuutustega tegelemiseks koostööd ja dialoogi kliimameetmete rahastamise ja rahastamismehhanismide väljatöötamise valdkonnas, sealhulgas erasektori osalemist;
- d) kohaneda kliimamuutuste kahjuliku mõjuga, sealhulgas lõimida kohanemismeetmed lepinguosaliste arengustrateegiatesse ja kavandamistegevusse kõikidel tasanditel;
- e) edendada koostööd teadus- ja arendustegevuse ning leevendus- ja kohanemistehnoloogia valdkonnas;
- f) edendada teadlikkuse suurendamist, sealhulgas kõige haavatavamate ja haavatavates piirkondades elavate elanikkonnarühmade seas, hõlbustada üldsuse osalemist reageerimises kliimamuutustele ja kaasata seejuures kliimamuutuste mõju soolise aspekti analüüs;
- g) edendada koostööd ja dialoogi kliimamuutustega tegelemiseks mõeldud majandusvahendite, näiteks CO₂ hinnastamise ja vajaduse korral muude vahendite väljatöötamise valdkonnas;
- h) edendada katastroofiohu vähendamise ja juhtimise strateegiate väljatöötamist, sealhulgas haavatavate piirkondade ja kogukondade jaoks.

Artikkel 39

Energeetika

1. Lepinguosalisel püüavad süvendada koostööd energeetika valdkonnas, et:
 - a) tagada taskukohaste, usaldusväärsete ja kestlike energiateenuste üldine kättesaadavus ning suurendada märkimisväärselt taastuvenergia osatähtsust üleilmses energiaallikate jaotuses;
 - b) arendada välja uued, kestlikud, innovaatilised ja taastuvad energiavormid, sealhulgas biokütused ja biomass, tuule-, päikese- ja geotermiline energia ning hüdroelektrienergia tootmine, pidades meeles energiatarnete mitmekesisamise tähtsust energiaravustuskindluse tugevdamise jaoks;
 - c) toetada taastuvate energiaallikate konkurentsivõimet suurendava poliitika väljatöötamist;
 - d) saavutada energia mõistlik kasutamine ja suurendada energiatõhusust nii pakkumise kui ka nõudluse poolel, edendades energiatõhusust energia tootmises, transportimises, jaotamises ja lõppkasutuses;
 - e) tõhustada koostööd, sealhulgas teaduskoostööd, puhta energia tehnoloogia valdkonnas, eelkõige taastuvenergia, energia salvestamise ja fossiilkütuste kasutamisel tekkiva CO₂ heite vähendamisega seotud küsimustes;
 - f) edendada vähese CO₂ heitega elektrienergia tootmist, mis aitab kaasa puhtale energiale üleminekule kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega;
 - g) edendada suutlikkuse suurendamist ning investeerimist energiataristusse ja puhta energia tehnoloogiasse, võttes arvesse läbipaistvuse põhimõtet;
 - h) edendada konkurentsi ja soodsat investeerimiskliimat energiaturul.
2. Selleks lepivad lepinguosalisel kokku, et arendavad mõlemale kasulikke kontakte ja ühiseid teadusuuringuid, sealhulgas tehes piirkondlikku energiakoostööd. Lepinguosalisel tunnistavad vajadust tegeleda taskukohaste puhta energia teenuste kättesaadavuse ja kestliku arengu vaheliste seostega, juhindudes oma partnerluses kestliku arengu tegevuskavast aastani 2030 ja Pariisi kokkuleppes. Nimetatud tegevust saab edendada muu hulgas koos ELi energiaalgatuse elluviimisega.

*Artikkel 40***Transport**

1. Lepinguosalised püüavad teha koostööd asjakohastes transpordipoliitika valdkondades, et edendada kestlikku transporti ning kvaliteetset, usaldusväärset, kestlikku ja vastupidavat taristut, sealhulgas piirkondlikku ja piiriülest taristut, kooskõlas mõlema lepinguosalise suhtes kohaldatavate asjakohaste rahvusvaheliste standardite ja põhimõtetega, parandada kaupade ja reisijate liikumist, toetada majandusarengut ja suurendada inimeste heaolu, seades tähelepanu keskmesse kõigi taskukohase ja võrdse juurdepääsu, suurendada meresõidu ja lennunduse ohutust ja turvalisust, edendada keskkonnakaitset ja tõhustada oma transpordisüsteeme.
2. Transpordi valdkonnas on lepinguosaliste koostöö eesmärk edendada:
 - a) teabevahetust oma transpordipoliitika ja -tavade kohta, eeskätt kõigile mõeldud ohutute, taskukohaste, ligipääsetavate ja kestlike linna- ja ühistranspordisüsteemide kohta, pöörates erilist tähelepanu haavatavas olukorras olevate isikute (sh naiste, laste, puudega inimeste ja eakate) vajadustele, ent samuti maismaa-, mere- ja lennutranspordi, transpordilogistika ning mitmeliigiliste transpordivõrkude ühildumise ja koostalitlusvõime kohta;
 - b) globaalsete satelliitnavigatsioonisüsteemide kasutamist tsiviilotstarbel, keskendudes vastastikust huvi pakkuvatele regulatiivsetele, tööstuslikele ja turu arenguga seotud küsimustele. Sellega seoses kaalutakse Euroopa globaalse satelliitnavigatsioonisüsteemi kasutamist, et maksimeerida mõlema lepinguosalise saadavat kasu;
 - c) dialoogi, et parandada lennundusohutust, lennutranspordi taristuvõrgustikke ja lennutegevust eesmärgiga tagada inimeste ja kaupade kiire, tõhus, säästev, ohutu ja turvaline liikumine, ning uurida võimalusi arendada edasi suhteid lennutranspordi valdkonnas. Enam tuleks toetada tsiviillennunduse valdkonnas tehtavat koostööd;
 - d) dialoogi vastastikust huvi pakkuvates küsimustes meretransporditeenuste valdkonnas, eelkõige et
 - i) hõlbustada kõigi selliste takistuste kõrvaldamist, mis võivad pärssida merekaubanduse arengut, ning parandada tingimusi, mille alusel toimuvad lepinguosaliste sadamate vahelised mereveod;
 - ii) anda piiramatut juurdepääsu rahvusvaheliste ja kolmandate riikide vedude tegemiseks äriilistel alustel;
 - iii) suurendada lepinguosaliste meretranspordi sektori konkurentsivõimet;
 - iv) kohelda laevu, mis sõidavad vastavalt mõne liikmesriigi või Tai lipu all või mida käitavad teise lepinguosalise kodanikud või ettevõtjad, võrreldes oma laevadega sadamasse lubamisel ning lisateenuste ja sadamateenuste osutamisel mittediskrimineerivalt ning edendada meretranspordi rolli tõhusa transpordiahela väljakujundamisel;
 - e) turvalisus-, ohutus- ja saastamise vältimise normide rakendamist ja saaste vähendamist, eelkõige meretranspordi puhul, kooskõlas lepinguosaliste suhtes kohaldatavate rahvusvaheliste konventsioonidega, sealhulgas koostööd asjaomastel rahvusvahelistel foorumitel, eesmärgiga tagada rahvusvaheliste eeskirjade parem täitmine.

*Artikkel 41***Turism**

1. Juhindudes asjakohastest rahvusvahelistest suunistest säästva turismi kohta, püüavad lepinguosalised parandada teabevahetust ja kehtestada parima tava, et tagada töökohti loova ning kohalikku kultuuri ja kohalikke tooteid edendava säästva turismi tasakaalustatud areng ning toetada selliste vahendite väljatöötamist, mis võimaldavad jälgida säästva turismi mõju kestlikule arengule.

2. Lepinguosalised lepivad kokku, et arendavad koostööd loodus- ja kultuuripärandi kaitsmise ja nende potentsiaali maksimeerimise vallas, vähendades turismi negatiivset mõju, eeskätt inimeste, eriti laste mis tahes ärakasutamist, austades elusloodust, taimi, elurikkust ja ökosüsteeme ning suurendades turismiäri positiivset panust kohalike kogukondade kestlikusse arengusse, muu hulgas säästva turismi arendamise teel, austades samal ajal kohalike ja traditsiooniliste kogukondade väärikust ja huve, ning turismitööstuses pakutava koolituse parandamise kaudu.

Artikkel 42

Haridus ja kultuur

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et edendavad hariduse ja kultuuri valdkonnas tehtavat koostööd, kus arvestatakse vajalikul määral lepinguosaliste erinevustega, eesmärgiga parandada teineteisemõistmist ning teadmisi teineteise kultuurist ja keelest.

2. Lepinguosalised püüavad võtta asjakohaseid meetmeid, et edendada hariduse ja kultuuri panust kestliku arengu alasesse koolitusse ja kultuurivahetust, ning viia neis valdkondades ellu ühisalgatusi, sealhulgas korraldada koos kultuuriüritusi. Sellega seoses lepivad lepinguosalised kokku, et jätkavad Aasia-Euroopa Fondi tegevuse toetamist.

3. Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad tihedat koostööd asjakohastel rahvusvahelistel foorumitel, nagu ÜRO Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsioon (UNESCO), et edendada ainelise ja vaimse kultuuripärandi kaitset, eelkõige 16. novembril 1972 UNESCO peakonverentsil vastu võetud ülemaailmse kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsiooni ning 17. oktoobril 2003 UNESCO peakonverentsil vastu võetud vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooni raames, pöörates samal ajal suurt tähelepanu kultuurilise mitmekesisuse edendamisele kunsti ja teadmistepõhise loomemajanduse arengu jaoks.

4. Peale selle soodustavad lepinguosalised meetmeid, mille eesmärk on luua sidemeid oma eriasutuste vahel, julgustada vahetama teavet, oskusteavet, õpilasi, õppejõude ja eksperte ning veelgi edendada mõttekodade vahelisi sidemeid. Koostöös ja tehniliste vahendite kasutamisel kasutatakse ära võimalused, mida pakuvad hariduse ja kultuuri valdkonnas Kagu-Aasias elluviidavad ELi programmid, ning kogemused, mille lepinguosalised on selles valdkonnas saanud. Lepinguosalised lepivad kokku ka selles, et tihendavad kõrghariduse alast koostööd ja edendavad programmi „Erasmus+“ rakendamist ning vahetavad parimaid tavasid noortepoliitika ja noorsootöö valdkonnas.

Artikkel 43

Keskkond ja loodusvarad

1. Lepinguosalised lepivad kokku vajaduses teha koostööd keskkonna kaitsmiseks ning liikumiseks vähese CO₂ heitega, vastupidava ja ressursitõhusa ringmajanduse, sealhulgas biomajanduse poole, kaotades majanduskasvu ja keskkonna-seisundi halvenemise vahelise seose, ning vajaduses kaitsta ja hallata kestlikult loodusvarasid ja suurendada elurikkust kui praeguste ja tulevaste põlvkondade arengu alust.

2. Lepinguosalised lepivad kokku, et keskkonna ja loodusvarade valdkonnas tehtava koostööga edendatakse loodusvarade tõhusat kasutamist ning keskkonna kaitsmist ja parandamist, püüeldes kestliku arengu poole. Lepinguosalised tegutsevad koostööd tehes selle nimel, et rakendada kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja tulemuslikult rakendada asjakohaseid mitmepoolseid keskkonnalepinguid, sealhulgas Pariisi kokkulepet.

3. Lepinguosalised püüavad jätkata ja tugevdada keskkonnakaitse alast koostööd, eelkõige järgmistes valdkondades:

a) keskkonnateadlikkuse ja keskkonnajuhtimise edendamine, sealhulgas kohalike kogukondade suurem ja sisukas osalemine keskkonnakaitse ja kestliku arengu alastes jõupingutustes;

- b) üleminek ringmajandusele, et tagada säästev tarbimine ja tootmine, maksimeerida ressursitõhusust ja minimeerida jäätmete, eelkõige plastijäätmete teket, vältimaks mere plasti- ja mikroplastireostust;
- c) ökosüsteemi ja elurikkuse väärtuste lõimimine riigi ja kohaliku tasandi kavandamistegevusse, vaesuse vähendamise strateegiasse ja arvepidamisse ning asjakohaste mitmepoolsete keskkonnalepingute, sealhulgas elurikkust ja rahvusvahelist looduslike liikidega kaubitsemist käsitlevate lepingute rakendamise edendamine;
- d) maa ja mulla kaitse, säilitamine ja taastamine ning maa säästev majandamine, et saavutada maailmas olukord, kus maa seisund enam ei halvene;
- e) metsa säästev majandamine ja metsahalduse parandamine, kaasa arvatud piirkondlik koostöö võitluses ebaseadusliku raie ja sellega seotud kaubanduse, raadamise ja metsa seisundi halvenemise vastu, sealhulgas edendades põllumajandusliku tooraine raadamisvabu tarneahelaid, samuti kaitset, metsastamist ja taasmetsastamist ning metsa süsinikuvaru taastamist ja suurendamist. See võib hõlmata metsaõigusnormide täitmise järelevalvet, metsahalduse ja puidukaubanduse vabatahtliku partnerluse lepingu sõlmimist;
- f) rahvusparkide tõhus haldamine ning suure elurikkusega alade ja haavatava ökosüsteemiga alade kindlaksmääramine ja kaitse, võttes nõuetekohaselt arvesse neil aladel või nende läheduses elavaid kohalikke kogukondi ja ohustatud liike;
- g) ranniku- ja mereressursside, sealhulgas merekaitsealade ja merekeskkonna kaitse ja kestlik majandamine;
- h) kemikaalide, tahkete ja elektroonikajäätmete ning mereprügi, osoonikihti kahandavate ainete ja ohustatud liikide ebaseadusliku piiriülese liikumise ärahoidmine; vee-, pinnase- ja mürareostuse ning õhusaaste ärahoidmine;
- i) kaasava, vastupidava ja keskkonnaohutu kemikaalide ja jäätmekäitluse tagamine;
- j) vee- ja kanalisatsioonisüsteemide kestliku majandamise edendamine, et tagada vee kättesaadavus, kvaliteet ja tõhusus;
- k) ökoinnovatsiooni ja puhta tehnoloogia edendamine, et töötada välja ja võtta kasutusele keskkonnatehnoloogia ning kestlikud tooted ja teenused, sealhulgas rakendades asjakohaseid maksusoodustusi ja rahalisi stiimuleid;
- l) Maa seire süsteemi keskkonnaküsimustes kasutamise edendamine ning seonduva suutlikkuse suurendamise ja kogemuste jagamise edendamine.

Artikkel 44

Ookeanide majandamine

1. Lepinguosalised tugevdavad dialoogi ja koostööd ookeanide majandamisega seotud küsimustes, et edendada mere elusressursside ja ökosüsteemide pikaajalist kaitset ja kestlikku majandamist.
2. Lepinguosalised edendavad koostööd mere elusressursside kaitsmisel, majandamisel ja säästval kasutamisel, nagu see on määratletud 10. detsembril 1982 kolmandal mereõigust käsitleval konverentsil vastu võetud ÜRO mereõiguse konventsioonis (UNCLOS) ning toidu- ja põllumajandusorganisatsiooni (FAO) 31. oktoobri 1995. aasta resolutsiooniga nr 4/95 vastu võetud FAO vastutustundliku kalapüügi juhendis. Lepinguosalised kohustuvad tegema koostööd, et edendada 24. novembril 1993 Roomas vastu võetud FAO kokkuleppe, millega ergutatakse avamerekalalaevu täitma rahvusvahelisi kaitse- ja majandamiseeskirju, ja 4. augustil 1995 New Yorgis vastu võetud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 1982. aasta 10. detsembri mereõiguse konventsiooni piirialade kalavarude ja pika rändega kalavarude kaitset ja majandamist käsitlevate sätete rakenduskokkuleppe eesmärkide täitmist.
3. Lisaks lepivad lepinguosalised kokku, et teevad koostööd:
 - a) 22. novembril 2009 Roomas vastu võetud FAO sadamariigi meetmete lepingu rakendamise edendamisel ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks;

- b) selliste piirkondlike kalandusorganisatsioonidega ja nende raames või selliste kokkulepete raames, mille liikmed, vaatlejad või koostööd tegevad mittelepinguosalisest liikmed nad on, et edendada mere elusressursside ja ökosüsteemide kaitset ja kestlikku majandamist;
- c) võitluses ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi ning seonduva tegevuse vastu, võttes laiaulatuslikke, tõhusaid ja läbipaistvaid meetmeid, sealhulgas jagades kogemusi, edendades suutlikkuse suurendamist ja vajaduse korral vahetades teavet sellise püügi kohta, võttes arvesse andmete konfidentsiaalsust ja riigisiseseid õigusnorme;
- d) tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste edendamisel kalandus- ja mereandide sektoris ning 30. mail 2007 Genfis vastu võetud ILO kalanduskoostöö konventsiooni nr 188 rakendamisel;
- e) kestliku ja vastutustundliku merevesiviljeluse arendamisel, sealhulgas FAO vastutustundliku kalapüügi juhendis sätestatud eesmärkide ja põhimõtete rakendamisel;
- f) ookeanidele avaldatava surve vähendamisel, muu hulgas võideldes mereprügi ja -reostusega, sealhulgas sellega, mis on pärit maismaal asuvatest allikatest ja laevadelt või tingitud merel toimuvast inimtegevusest, kooskõlas lepinguosaliste suhtes kohaldatavate rahvusvaheliste kohustustega, ning võttes kohanemis- ja leevendusmeetmeid, et suurendada ookeanide ja rannikukogukondade vastupidavust kliimamuutustele.

Artikkel 45

Põllumajandus, loomakasvatus, kalandus ja maaelu areng

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et edendavad dialoogi põllumajanduse, loomakasvatuse, kalanduse ja maaelu arengu valdkonnas. Lepinguosalised vahetavad teavet ja arendavad koostööd järgmistes küsimustes:

- a) põllumajanduspoliitika ja põllumajanduse üldised väljavaated rahvusvahelisel tasandil;
- b) põllumajandustoodetega, sealhulgas taimede, loomade, veeloomade ja nende saadustega kauplemise edendamine ja lihtsustamine;
- c) maapiirkondade arengupoliitika, sealhulgas muud tootmisvahendid ja -sisendid, teadmised, finantsteenused, turud ning lisaväärtuse loomise ja mittepõllumajandusliku töö leidmise võimalused;
- d) taimi, loomi, veeloomi ja nende saadusi käsitlev poliitika, sealhulgas põllumajanduslikud kvaliteedikavad, nagu geograafilised tähised ja mahetootmine, ning koostöö heade põllumajandustavade valdkonnas;
- e) mahepõllumajanduse sertifitseerimis- ja akrediteerimissüsteemide ning kestliku põllumajandusliku tootmise edendamine.

2. Lepinguosalised lepivad kokku, et edendavad tehnoloogia ja suutlikkuse suurendamise alast koostööd või mis tahes muud koostööd, mis suurendab tootlikkust, edendab ohutut ja kestlikku tootmist ja vastupidavaid tavasid põllumajanduse, loomakasvatuse, kalanduse ja maaelu arengu valdkonnas ning parandab valmisolekut, ennetamist, avastamist, reageerimist ja kontrolli taimede, loomade ja zoonootiliste haiguste puhul kooskõlas terviseühtsuse põhimõtte ja rahvusvaheliste standarditega.

3. Lepinguosalised lepivad kokku, et julgustavad avalikku ja erasektorit arutama ja vahetama äriteavet, sealhulgas toetavad äripartnerite leidmise ja põllumajandustoodetega kauplemise edendamise üritusi.

Artikkel 46

Tervis

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad koostööd ning jagavad kogemusi ja parimaid tavasid tervishoiusektoris eesmärgiga tõhustada tegevust teadusuuringute valdkonnas, tegeleda peamiste mittenakkuslike ja nakkushaigustega, sh COVID-19 pandeemiaga kaasnevate ohtudega, ning tugevdada üldist tervisekindlustust ja tervishoiuteenuseid, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise teenuseid. Lepinguosalised lepivad kokku ka selles, et vahetavad seisukohti ja parimaid tavasid ravimite ja meditsiiniseadmetega seotud reguleerimisküsimustes.

2. Tervise valdkonnas tehakse koostööd peamiselt rahvusvahelistel foorumitel, sealhulgas Maailma Terviseorganisatsioonis, ja mitmepoolsete algatuste raames sellistes valdkondades, nagu:
- ühised teadusuuringud ja ulatuslike vertikaalsete tervishoiuprogrammide väljatöötamine; ühised teadusuuringud selliste mitmepoolsete algatuste raames nagu ülemaailmne krooniliste haiguste liit ja ülemaailmne infektsioonhaigusteks valmistumise teadusuuringute koostöövõrgustik;
 - suutlikkuse suurendamine ja inimressursside arendamine;
 - rahvusvahelised lepingud tervishoiusektoris.

Artikkel 47

Tööhõive ja sotsiaalküsimused

- Lepinguosalised lepivad kokku, et suurendavad koostööd ja tehnilist abi tööhõive ja sotsiaalvaldkonnas, sealhulgas koostööd piirkondliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse, töötervishoiu ja tööohutuse, soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse töö eest võrdse tasu maksmise, elukestva õppe ja oskuste arendamise, sotsiaalkaitse ja inimväärse töö vallas, et tugevdada üleilmastumise sotsiaalset mõõdet.
- Lepinguosalised kinnitavad veel kord vajadust toetada kõigile kasulikke üleilmastumisprotsessi ning edendada täielikku ja tootlikku tööhõivet ja inimväärset tööd, millel on oluline osa kestlikus arengus ja vaesuse vähendamisel, nagu on kinnitatud kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030, 10. juunil 2008 Genfis vastu võetud ILO deklaratsioonis sotsiaalse õigluse ja õiglase globaliseerumise kohta ja 21. juunil 2019 Genfis vastu võetud ILO sajanda aastapäeva deklaratsioonis töö tuleviku kohta. Lepinguosalised võtavad arvesse teineteise majandusliku ja sotsiaalse olukorra olemust ja erinevusi.
- Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma kohustust edendada ja tulemuslikult rakendada rahvusvaheliselt tunnustatud sotsiaalseid ja tööstandardeid ning austada, edendada ja järgida tööalaseid aluspõhimõtteid ja põhiõigusi, mis on sätestatud 18. juunil 1998 Genfis vastu võetud ja 10. juunil 2022 muudetud ILO tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsioonis. Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad koostööd ja annavad tehnilist abi ILO põhikonventsioonide ratifitseerimiseks ja rakendamiseks ning teevad vajaduse korral koostööd muude ajakohastatud ILO konventsioonide ratifitseerimise ja rakendamise edendamisel, sealhulgas töömaailmas vägivalda ja ahistamise kaotamisel.
- Lepinguosalised lepivad kokku, et edendavad valitsuse ja sotsiaalpartnerite koostööd tööhõive ja sotsiaalvaldkonnas, teabevahetust tööhõive, töötervishoiu ja tööohutuse ning tööjärelevalve kohta ning sotsiaaldialogi sotsiaalkaitse ja töötajate kaitse teemal.
- alaneKoostöö tööhõive ja sotsiaalküsimuste valdkonnas võib hõlmata muu hulgas ühiselt kokku lepitud eriprogramme ja projekte, nagu ka dialoogi, koostööd ja algatusi ühist huvi pakkuvatel teemadel kahe- või mitmepoolsel tasandil, näiteks ASEMi, ELi ja ASEANi tasandil ning ILO raames.

Artikkel 48

Statistika

Lepinguosalised lepivad kokku, et edendavad kooskõlas ELi ja ASEANi vahel praegu toimuva statistikaalase koostööga koostööd statistiliste meetodite ja tegevuspraktika, sealhulgas statistiliste andmete kogumise, töötlemise, analüüsimise ja levitamise ühtlustamisel, et suurendada kvaliteetsete, õigeaegsete, asjakohaste ja üksikasjalikumate koondandmete kättesaadavust, nii et oleks võimalik kasutada mõlemale lepinguosalisele vastuvõetaval viisil statistikat, mis käsitleb kaupade ja teenustega kauplemist ja üldisemalt mis tahes muud käesoleva lepinguga hõlmatud valdkonda, mille andmeid on võimalik statistiliselt töödelda. Lepinguosalised rõhutavad andmete ja statistika tähtsust kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamisel.

*Artikkel 49***Kodanikuühiskond**

Lepinguosalised tunnistavad kodanikuühiskonna, eelkõige akadeemiliste ringkondade ja sotsiaalpartnerite, ent samuti mõttekodade ja sotsiaalpartnerite vaheliste sidemete tähtsust käesoleva lepingu raames toimivas dialoogis ja koostöös ning lepivad kokku, et soodustavad ja süvendavad tõhusat dialoogi kodanikuühiskonnaga ning edendavad kodanikuühiskonna tõhusat ja edasiviivat osalemist, nagu ka mitut sidusrühma hõlmavaid partnerlusi.

VI JAOTIS

KOOSTÖÖVAHENDID*Artikkel 50***Koostöövahendid**

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et eraldavad käesoleva lepinguga seatud koostööeesmärkide täitmiseks vajalikud vahendid, sealhulgas rahalised vahendid, niivõrd kui nende kummagi asjakohased ressursid ja õigusnormid seda võimaldavad.
2. Lepinguosalised kutsuvad Euroopa Investeerimispanka üles jätkama oma tegevust Tais kooskõlas oma menetluste ja rahastamiskriteeriumidega.

*Artikkel 51***Kolmandatele riikidele antava arenguabi alane koostöö**

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et alustavad korrapärast dialoogi kolmandatele riikidele suunatud arenguabiprogrammide teemal.
2. Lepinguosalised lepivad kokku koostöös selliste ühismetmete võtmisel, mille eesmärk on anda abi kestliku arengu jaoks Tai naabruses ja kaugemalgi asuvatele riikidele asjakohastes kolmepoolse koostöö valdkondades. Koostöövaldkonnad määravad kindlaks kõik kaasatud partnerid juhtumipõhiselt, võttes arvesse abi saavate riikide vajadusi ning ELi ja Tai suutlikkust ja oskusteavet.

VII JAOTIS

INSTITUTSIOONILINE RAAMISTIK*Artikkel 52***Ühiskomitee**

1. Käesolevaga asutatakse ühiskomitee, kuhu kuuluvad mõlema lepinguosalise esindajad võimalikult kõrgel tasemel ja mille ülesanded on järgmised:
 - a) tagada käesoleva lepingu nõuetekohane toimimine ja rakendamine;
 - b) määrata kindlaks prioriteetidid käesoleva lepingu eesmärkide saavutamiseks;
 - c) anda soovitusi käesoleva lepingu eesmärkide saavutamiseks;
 - d) lahendada vastavalt artiklile 55 vajaduse korral lepingu tõlgendamisel, rakendamisel või kohaldamisel tekkivad erimeelsused;
 - e) vaadata läbi kogu lepinguosalise esitatud teave käesoleva lepingu kohaste kohustuste täitmata jätmise kohta ja pidada teise lepinguosalisega konsultatsioone, et leida mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus kooskõlas artikliga 55.

2. Ühiskomitee koguneb tavaliselt vähemalt iga kahe aasta tagant vaheldumisi Bangkokis ja Brüsselis, vastastikusel kokkuleppel kindlaks määratud kuupäeval. Lepinguosaliste kokkuleppel võidakse kokku kutsuda ka ühiskomitee erakorralisi koosolekuid. Ühiskomitee eesistujaks on lepinguosalised vaheldumisi. Ühiskomitee koosolekute päevakord määratakse kindlaks lepinguosaliste kokkuleppel.
3. Ühiskomitee võib moodustada spetsiaalseid töörühmi, kes abistavad teda tema ülesannete täitmisel. Need töörühmad annavad igal ühiskomitee koosolekul ühiskomiteele oma tegevusest põhjalikult aru.
4. Lepinguosalised lepivad kokku, et ühiskomitee ülesanne on ka tagada lepinguosaliste vahel sõlmitud või sõlmitavate valdkondlike lepingute või protokollide nõuetekohane toimimine.
5. Ühiskomitee võtab vastu oma töökorra.

VIII JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 53

Arendusklauzel

1. Lepinguosalised võivad vastastikusel nõusolekul käesolevat lepingut laiendada, et suurendada koostööd, sealhulgas täiendades lepingut konkreetset valdkonda, sektorit või tegevust käsitlevate lepingute või protokollidega. Sellised erilepingud või -protokollid on lepinguosaliste vaheliste üldiste kahepoolsete suhete lahutamatu osa ja suhtes kohaldatakse ühist institutsioonilist raamistikku.
2. Käesoleva lepingu rakendamiseks võib kumbki lepinguosaline esitada soovitusi koostöö laiendamise kohta, võttes arvesse käesoleva lepingu kohaldamisel saadud kogemusi.

Artikkel 54

Muud lepingud

1. Ilma et see piiraks Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu asjakohaste sätete kohaldamist, ei mõjuta käesolev leping ega selle alusel võetavad meetmed mingil moel liikmesriikide õigust teha Taiga kahepoolset koostööd või sõlmida vajaduse korral Taiga uusi partnerlus- ja koostöölepinguid.
2. Käesolev leping ei mõjuta kummagi lepinguosalise poolt kolmandate isikute suhtes võetud kohustuste kohaldamist ega rakendamist.
3. Käesolevas lepingus sätestatu ei takista lepinguosalist võtmast mis tahes meetmeid, sealhulgas vaidluse lahendamise meetmeid, ükskõik millise muu rahvusvahelise lepingu alusel, mille osalised mõlemad lepinguosalised on.

Artikkel 55

Kohustuste täitmine

1. Lepinguosalised võtavad kõik üld- ja erimeetmed, mis on vajalikud käesolevast lepingust tulenevate kohustuste täitmiseks. Nad tagavad käesolevas lepingus sätestatud eesmärkide saavutamise.
2. Kumbki lepinguosaline võib kooskõlas artikli 52 lõike 1 punktiga d teatada ühiskomiteele mis tahes kõrvalekaldu misest käesoleva lepingu kohaldamisel või tõlgendamisel.

3. Kui lepinguosaline leiab, et teine lepinguosaline ei ole täitnud käesoleva lepingu kohast kohustust, võib ta võtta asjakohaseid meetmeid kooskõlas rahvusvahelise õigusega.

4. Enne lõikes 3 osutatud asjakohaste meetmete võtmist, välja arvatud lõikes 5 osutatud juhtudel, esitab lepinguosaline ühiskomiteele kogu asjakohase teabe, mida on vaja olukorra põhjalikuks uurimiseks, et leida lepinguosalistele vastuvõetav lahendus. Lepinguosalised peavad ühiskomitee egiidi all konsultatsioone. Kui ühiskomitee ei suuda leida mõlemale lepinguosalisele vastuvõetavat lahendust, võib lepinguosaline võtta asjakohaseid meetmeid.

5. Kui lepinguosalisel on tõsine põhjus arvata, et teine lepinguosaline ei ole olulisel määral täitnud artikli 1 lõikes 1 ja artikli 3 lõikes 1 lepingu olulise osana kirjeldatud kohustust, teatab ta sellest viivitamata teisele lepinguosalisele. Ükskõik kumma lepinguosalise taotluse korral peetakse ühiskomitees või lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel määratud muus organis 30 päeva jooksul kiiresti konsultatsioone, et uurida põhjalikult meetme mis tahes aspekte või meetme võtmise alust, eesmärgiga leida lepinguosalistele vastuvõetav lahendus. Pärast seda ajavahemikku võib kohustuse mittetäitmisest teatanud lepinguosaline kohaldada asjakohaseid meetmeid.

6. Asjakohaste meetmete valimisel tuleb eelistada meetmeid, mis häirivad käesoleva lepingu või asjakohasel juhul mis tahes muu artikli 53 lõikes 1 osutatud erilepingu toimimist kõige vähem. Sellised meetmed on laadilt ajutised ja rikkumisega proportsionaalsed, et julgustada asjaomast kohustust lõpuks täitma. Lõike 4 kohaldamisel võivad asjakohased meetmed hõlmata käesoleva lepingu osalist või täielikku peatamist. Lõike 5 kohaldamisel võivad asjakohased meetmed hõlmata käesoleva lepingu osalist või täielikku peatamist või artikli 53 lõikes 1 osutatud mis tahes erilepingu peatamist. Lepinguosaline teeb peatamisotsuse kooskõlas oma asjakohaste õigusnormidega.

7. Kumbki lepinguosaline võib paluda ühiskomiteel läbi vaadata asjaolud, mis töid kaasa asjakohaste meetmete võtmise, et leida mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus. Lepinguosaline, kes võtab asjakohaseid meetmeid, loobub neist kohe, kui see on õigustatud.

Artikkel 56

Hõlbustamine

Käesoleva lepingu raames tehtava koostöö hõlbustamiseks lepivad lepinguosalisid kokku, et annavad kooskõlas oma asjakohaste õigusnormidega koostööd ellu viivate ametnike ja ekspertide käsutusse nende ülesannete täitmiseks vajalikud vahendid.

Artikkel 57

Territoriaalne kohaldatavus

Käesolevat lepingut kohaldatakse ühelt poolt territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Liidu toimimise lepingut, neis lepingutes sätestatud tingimustel, ja teiselt poolt Tai territooriumi suhtes.

Artikkel 58

Lepinguosaliste määratlus

Käesolevas lepingus tähistab mõiste „lepinguosalisel“ ühelt poolt ELi või selle liikmesriike või ELi ja selle liikmesriike vastavalt nende volitustele ning teiselt poolt Taid.

*Artikkel 59***Jõustumine ja ajutine kohaldamine**

1. Käesolev leping jõustub kolmkümmend (30) päeva pärast kuupäeva, mil viimane lepinguosaline teatas teisele lepinguosalisele selleks vajalike õiguslike sisemenetluste lõpuleviimisest.
2. Olenemata lõikest 1 võivad Tai ja EL käesolevat lepingut kuni selle jõustumiseni täielikult või osaliselt kohaldada ajutiselt kooskõlas oma asjakohaste õiguslike sisemenetlustega.
3. Selline ajutine kohaldamine algab kolmkümmend (30) päeva pärast kuupäeva, mil:
 - a) EL teatas Taile, et vajalikud menetlused on lõpuleviidud, ning nimetas käesoleva lepingu ajutiselt kohaldatavad osad, ning
 - b) Tai teatas ELile, et vajalikud menetlused on lõpuleviidud, ning nõustus käesoleva lepingu ajutiselt kohaldatavate osadega.
4. Kumbki lepinguosaline võib teatada teisele lepinguosalisele kirjalikult kavatsusest käesoleva lepingu ajutine kohaldamine lõpetada. Lõpetamine jõustub kolmkümmend (30) päeva pärast sellise teate kättesaamist.
5. Käesoleva lepingu ajutiselt kohaldatavate sätete puhul käsitatakse lepingu jõustumise kuupäevana artiklis 3 sätestatud ajutise kohaldamise alguse kuupäeva.
6. Ühiskomitee ja muud käesoleva lepingu alusel loodud organid võivad täita käesoleva lepingu ajutise kohaldamise ajal oma ülesandeid ulatuses, mis on vajalik käesoleva lepingu ajutise kohaldamise tagamiseks. Kõik nende ülesannete täitmisel vastu võetud otsused kaotavad kehtivuse, kui käesoleva lepingu ajutine kohaldamine lõpetatakse vastavalt lõikele 4.

*Artikkel 60***Kestus ja lõpetamine**

1. Käesolev leping kehtib viis (5) aastat. Lepingut pikendatakse automaatselt ühe aasta kaupa, välja arvatud juhul, kui üks lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist kuus (6) kuud enne sellise üheaastase ajavahemiku lõppu kirjalikult oma kavatsusest käesolevat lepingut mitte pikendada.
2. Kumbki lepinguosaline võib käesoleva lepingu lõpetada, edastades teisele lepinguosalisele kirjaliku teate. Lõpetamine jõustub kuus (6) kuud pärast seda, kui teine lepinguosaline on teate kätte saanud. Selline lõpetamine ei mõjuta pooleliolevaid projekte, mida on alustatud käesoleva lepingu alusel enne teate kättesaamist.

*Artikkel 61***Muudatused**

Kõik muudatused käesolevasse lepingusse tehakse lepinguosaliste kokkuleppel. Kõik muudatused jõustuvad alles pärast viimase kirjaliku teatise kuupäeval, milles lepinguosalsed teatavad teineteisele, et nad on täitnud kõik selleks vajalikud formaalsused.

*Artikkel 62***Ühisdeklaratsioonid**

Käesolevale lepingule lisatud ühisdeklaratsioonid moodustavad käesoleva lepingu lahutamatu osa.

*Artikkel 63***Teavitamine**

Artikli 59, 60 ja 61 kohased teated esitatakse vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu peasekretärile ja Tai välisministeeriumile.

*Artikkel 64***Autentsed tekstid**

Käesolev leping on koostatud kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaatia, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi, ungari ja tai keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud.

Съставено в Брюксел на четиринадесети декември две хиляди двадесет и втора година.

Hecho en Bruselas, el catorce de diciembre de dos mil veintidós.

V Bruselu dne čtrnáctého prosince dva tisíce dvacet dva.

Udfærdiget i Bruxelles den fjortende december to tusind og toogtyve.

Geschehen zu Brüssel am vierzehnten Dezember zweitausendzweiundzwanzig.

Kahe tuhande kahekümne teise aasta detsembrikuu neljateistkümnendal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις δέκα τέσσερις Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες είκοσι δύο.

Done at Brussels on the fourteenth day of December in the year two thousand and twenty two.

Fait à Bruxelles, le quatorze décembre deux mille vingt-deux.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an ceathrú lá déag de mhí na Nollag sa bhliain dhá mhíle fiche agus a dó.

Sastavljeno u Bruxellesu četrnaestog prosinca godine dvije tisuće dvadeset druge.

Fatto a Bruxelles, addì quattordici dicembre duemilaventidue.

Briselē, divi tūkstoši divdesmit otrā gada četrpadsmitajā decembrī.

Priimta du tūkstančiai dvidešimt antrų metų gruodžio keturiolikta dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétézer-huszonkettedik év december havának tizenegyedik napján.

Magħmul fi Brussell, fl-erbatax-il jum ta' Diċembru fis-sena elfejn u tnejn u għoxrin.

Gedaan te Brussel, veertien december tweeduizend tweeëntwintig.

Sporządzono w Brukseli dnia czternastego grudnia roku dwa tysiące dwudziestego drugiego.

Feito em Bruxelas, em catorze de dezembro de dois mil e vinte e dois.

Íntocmit la Bruxelles la paisprezece decembrie două mii douăzeci și doi.

V Bruseli štrnásteho decembra dvetisícdvadsaťdva.

V Bruslju, štirinajstega decembra dva tisoč dvaindvajset.

Tehty Brysselissä neljäntenätoista päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattakaksikymmentäkaksi.

Som skedde i Bryssel den fjortonde december år tjugohundratjugotvå.

ทำ ณ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม คริสต์ศักราชสองพันยี่สิบสอง

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar ceann na hÉireann
For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

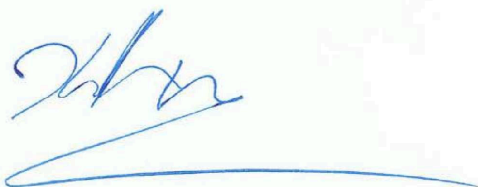
Za Republiku Hrvatsku

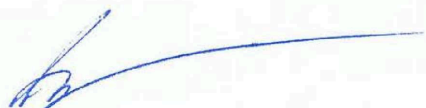
Per la Repubblica italiana

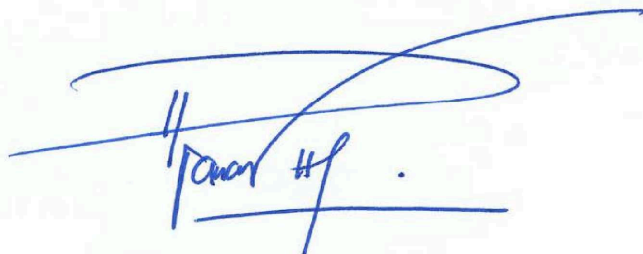
Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

Nikolaus Janzic

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Andrzej Sz.

Pela República Portuguesa

António Costa

Pentru România

Florin Ciampă

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Thar ceann an Aontais Eorpaigh
Za Europsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

สำหรับราชอาณาจักรไทย

—

ÜHISDEKLARATSIOON ARTIKLI 5 KOHTA

(RAHVUSVAHELISELT MURET TEKITAVAD RASKED KURITEOD)

Nii liikmesriigid kui ka Tai on alla kirjutanud Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudile, mis on oluline edasiminekuks rahvusvahelise õigussüsteemi ja selle tulemusliku toimimise vaatenurgast. Rooma statuudis on sätestatud, et genotsiid, inimsusevastased kuriteod ja sõjakuriteod on rahvusvaheliselt muret tekitavad rasked kuriteod.

ÜHISDEKLARATSIOON ARTIKLI 23 KOHTA

(ÕIGUSALANE JA KOHTUKOOSTÖÖ)

Tai Kuningriigi valitsus rakendab kooskõlas oma õigusega kõiki abinõusid selle tagamiseks, et inimestele ei määrata surmanuhtlust, ja kui kohus selle määrab, esitab Tai Kuningriigi valitsus soovitusi kuninglikuks armuandmiseks.

MÄÄRUSED

NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2022/2563,

19. detsember 2022,

millega muudetakse määrust (EL) 2021/2283, millega avatakse teatavaid põllumajandus- ja tööstustooteid hõlmavad ühepoolsed liidu tariifikvoodid ja sätestatakse nende haldamine

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 31,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Et tagada teatavate liidus alatoodetud põllumajandus- ja tööstustoodete piisav ja katkestusteta tarnimine ning seeläbi vältida kõnealuste toodete turu häireid, avati nõukogu määrusega (EL) 2021/2283⁽¹⁾ nende toodete ühepoolsed liidu tariifikvoodid („kvoodid“). Kõnealuste kvootidega hõlmatud tooteid võib importida liitu vähendatud tollimaksumääraga või nullmääraga.
- (2) Kuna liidu huvides on tagada teatavate tööstustoodete piisav tarnimine ning võttes arvesse asjaolu, et identseid, samaväärseid või asendustooteid ei toodeta liidus piisavas koguses, on vaja avada uued tollimaksu nullmääraga kvoodid järjekorranumbritega 09.2921, 09.2922, 09.2923, 09.2924, 09.2925, 09.2926, 09.2927 ja 09.2931 kõnealuste toodete asjakohastele kogustele.
- (3) Kuna järjekorranumbritega 09.2723 ja 09.2763 kvootide kohaldamisala ei ole enam piisav, et täita liidu ettevõtjate vajadusi, tuleks muuta kõnealuste kvootidega hõlmatud toodete kirjeldust. Nende toodete suhtes kohaldatavate TARICi koodide tähiseid tuleks muuta.
- (4) Kuna liidu huvides on tagada teatavate tööstustoodete piisav tarnimine, tuleks järjekorranumbritega 09.2563, 09.2682, 09.2828 ja 09.2854 kvootide puhul kvoodi mahtu suurendada.
- (5) Kuna teatavate tööstustoodete osas on liidu tootmisvõimsust suurendatud, tuleks järjekorranumbritega 09.2575 ja 09.2913 kvootide puhul kvoodi mahtu vähendada.
- (6) Järjekorranumbritega 09.2583, 09.2819, 09.2839 ja 09.2855 kvootide kehtivusaega tuleks pikendada ning kvoodimahte tuleks aasta lõikes kohandada, kuna need kvoodid olid avatud üksnes kuuekuuliseks perioodiks ja nende säilitamine on endiselt liidu huvides.
- (7) Kuna järjekorranumbritega 09.2003, 09.2576, 09.2577, 09.2592, 09.2650, 09.2673, 09.2688, 09.2694, 09.2708, 09.2710, 09.2734, 09.2799, 09.2829, 09.2866 ja 09.2880 kvootide säilitamine ei ole enam liidu huvides, tuleks need alates 1. jaanuarist 2023 sulgeda.
- (8) Liidu ja Venemaa suhted on viimastel aastatel halvenenud, eelkõige seoses Venemaa poolse rahvusvahelise õiguse eiramisega ning tema provotseerimata ja põhjendamatu agressioonisõjaga Ukraina vastu. 6. oktoobril 2022 võttis nõukogu Ukrainas jätkuva agressioonisõja ning Venemaa relvajõudude poolt Ukrainas toime pandud jõhkrate massikuritegude tõttu Venemaa suhtes vastu kaheksanda sanktsioonide paketi.

⁽¹⁾ Nõukogu 20. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2283, millega avatakse teatavaid põllumajandus- ja tööstustooteid hõlmavad ühepoolsed liidu tariifikvoodid ja sätestatakse nende haldamine ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1388/2013 (ELT L 458, 22.12.2021, lk 33).

- (9) Kuigi Venemaa on Maaailma Kaubandusorganisatsiooni („WTO“) liige, võib liit tugineda Maaailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepinguga („WTO asutamisleping“) ja eelkõige 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT) XXI artikliga ette nähtud eranditele ning jätta Venemaalt imporditud toodete suhtes kohaldamata need soodustused, mis on ette nähtud teistest riikidest imporditud samasugustele toodetele (enamsoodustusrežiim).
- (10) Võttes arvesse liidu ja Venemaa suhete halvenemist ning selleks, et tagada kooskõla liidu välistegevuse valdkonna meetmete ja põhimõtetega, ei tohiks käesoleva määrusega hõlmatud selliste toodete suhtes, mis pärinevad Venemaalt, kohaldada tollimaksuvabastust ega enamsoodustusrežiimi. Seepärast tuleb kaotada nende toodete vastavad kvoodid.
- (11) Liidu ja Valgevene vahelised suhted on viimastel aastatel halvenenud, kuna Valgevene režiim on eiranud rahvusvahelist õigust, põhiõigusi ja inimõigusi. Lisaks on Valgevene toetanud Venemaad agressioonisõjas Ukraina vastu selle algusest peale.
- (12) Alates 2020. aasta oktoobrist on liit järk-järgult kehtestanud Valgevene vastu piiravaid meetmeid seoses jätkuvate inimõiguste rikkumiste, rändajate ärakasutamise ja osalemisega Venemaa agressioonisõjas Ukraina vastu. Kuna Valgevene ei ole WTO liige, ei ole liit WTO asutamislepingu alusel kohustatud kohaldama Valgevenest pärit toodetele enamsoodustusrežiimi. Lisaks võimaldavad kaubanduslepingud võtta teatavaid meetmeid, mis on põhjendatud kohaldatavate erandiklauslitega, eelkõige julgeolekuga seotud eranditega.
- (13) Võttes arvesse liidu ja Valgevene suhete halvenemist ning selleks, et tagada kooskõla liidu välistegevuse valdkonna meetmete ja põhimõtetega, ei tohiks käesoleva määrusega hõlmatud selliste toodete suhtes, mis pärinevad Valgevenest, kohaldada tollimaksuvabastust ega enamsoodustusrežiimi. Seepärast tuleb kaotada nende toodete vastavad kvoodid.
- (14) Selleks aga, et tagada piisav varustamine ja vältida tõsiseid häireid mõnedel liidu turgudel, on siiski vaja säilitada kvoodid järjekorranumbritega 09.2600, 09.2742, 09.2698 ja 09.2835 teatavatele Venemaalt pärit toodetele, mis kuuluvad vastavalt TARICi koodide 2712 90 39 10, 2926 10 00 10, 3204 17 00 30 ja 7604 29 10 30 alla. Need tooted moodustasid aastatel 2019–2021 enam kui 50 % liitu suunatud impordi koguväärtusest, kuna teisi tarnijaid muudest kolmandatest riikidest ei olnud või oli neid vähe. Kõnealuse impordi väärtus näitab, kui suurel määral liidu tootmisettevõtjad sellest sõltuvad ja et kvootide kaotamine põhjustaks neile ettevõtjatele ebaproportsionaalselt suuri probleeme.
- (15) Seetõttu on asjakohane ja lubatud lõpetada ühise tollitariifistiku tollimaksude kohaldamise peatamine teatavate Venemaalt või Valgevenest pärit toodete suhtes vastavalt 1994. aasta GATTi XXI artiklile ja nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 ⁽²⁾ I lisas, eriti selle esimese osa I jaotise B osa punktis 1 sätestatud tollimaksu üldeeskirjadele.
- (16) Vastavalt komisjoni 13. detsembri 2011. aasta ühepoolsete tariifide peatamist ja tariifikvoote käsitlevale teatisele (edaspidi „teatis“) on kvootide lubamine erand ühise tollitariifistiku tollimaksude kohaldamisest. Valgevenest või Venemaalt pärit impordi suhtes ühise tollitariifistiku tollimaksude taaskehtestamine kujutab endast seega tavapärase olukorra taastamist. Sellest tulenevalt ei ole teatavate Venemaalt või Valgevenest pärit toodete kvootide piiratud peatamise näol tegemist sanktsiooni või keelumetmega, vaid selle eesmärk on vältida olukorda, kus need riigid saavad kaudset kasu liidu ühepoolsest meetmest, ning tagada liidu tegevuse üldine sidusus.
- (17) Määrust (EL) 2021/2283 tuleks seetõttu vastavalt muuta.

⁽²⁾ Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1).

- (18) Et vältida kvoodisüsteemi kohaldamise katkemist ning täita teatistes esitatud suuniseid, tuleks käesoleva määrusega ettenähtud asjaomaste toodete kvootide muudatusi kohaldada alates 1. jaanuarist 2023. Käesolev määrus peaks seetõttu jõustuma kiiremas korras,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EL) 2021/2283 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklisse 1 lisatakse järgmine lõige:

„4. Lõikes 2 sätestatud peatamist ei kohaldata Venemaalt pärit toodete suhtes, välja arvatud tariifikvoodid järjekorranumbritega 09.2600, 09.2742, 09.2698 ja 09.2835, ega Valgevenest pärit toodete suhtes.“

2) Lisa asendatakse käesoleva määruse lisas esitatud tekstiga.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2023.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 19. detsember 2022

Nõukogu nimel
eesistuja
J. SÍKELA

LISA

„LISA

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tollimaksu määr
09.2849	ex 0710 80 69	10	Valmistoitute tootmiseks ettenähtud keetmata või vees või aurus keedetud külmutatud seened liigist <i>Auricularia polytricha</i> ⁽¹⁾ ⁽²⁾	1.1.–31.12	700 tonni	0 %
09.2664	ex 2008 60 39	30	Maguskirsid piirituselisandiga, suhkrusisaldusega mitte üle 9 % massist, läbimõõduga mitte üle 19,9 mm, kiviga, kasutamiseks šokolaaditoodetes ⁽¹⁾	1.1.–31.12	1 000 tonni	10 %
09.2925	ex 2309 90 31 ex 2309 90 31 ex 2309 90 96 ex 2309 90 96	41 49 41 49	Söödalisand, mis sisaldab kuivaines — 68–80 % L-lüsiinsulfaati ning — kuni 32 % muid koostisaineid, nagu süsivesikud ja muud aminohapped	1.1.–31.12	100 000 tonni	0 %
09.2913	ex 2401 10 35 ex 2401 10 70 ex 2401 10 95 ex 2401 10 95 ex 2401 10 95 ex 2401 20 35 ex 2401 20 70 ex 2401 20 95 ex 2401 20 95 ex 2401 20 95	91 10 11 21 91 91 10 11 21 91	Valmislöigatud või lõikamata töötlemata looduslik tubakas, mille tolliväärtus on vähemalt 450 eurot 100 kg netomassi kohta, ümbris- või kattelehtedena kasutamiseks alamrubriiki 2402 10 00 kuuluvate toodete valmistamisel ⁽¹⁾	1.1.–31.12	3 000 tonni	0 %
09.2828	2712 20 90		Parafiin õlisisaldusega alla 0,75 % massist	1.1.–31.12	140 000 tonni	0 %
09.2600	ex 2712 90 39	10	Toorparafiin (CAS RN 64742-61-6)	1.1.–31.12	100 000 tonni	0 %
09.2578	ex 2811 19 80	50	Sulfamiidhape (CAS RN 5329-14-6) puhtusega vähemalt 95 % massist, millele võib olla lisatud kuni 5 % paakumisvastast ainet ränidioksiidi (CAS RN 112926-00-8)	1.1.–31.12	27 000 tonni	0 %
09.2928	ex 2811 22 00	40	Ränidioksiiditäidis graanulite kujul, ränidioksiidi sisaldusega vähemalt 97 % massist	1.1.–31.12	1 700 tonni	0 %
09.2806	ex 2825 90 40	30	Volframtrioksiid, sealhulgas sinine volframoksiid (CAS RN 1314-35-8 või CAS RN 39318-18-8)	1.1.–31.12	12 000 tonni	0 %
09.2819	ex 2833 25 00	30	Vaskhüdrosiidsulfaadi (Cu4(OH)6(SO4)) hüdraat (CAS RN 12527-76-3) puhtusega vähemalt 98 massiprotsenti	1.1.–31.12	240 000 kg	0 %

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tollimaksu määr
09.2872	ex 2833 29 80	40	Tseesiumsulfaat (CAS RN 10294-54-9) tahkel kujul või vesilahusena, mis sisaldab 48–52 % massist tseesiumsulfaati	1.1.–31.12	400 tonni	0 %
09.2567	ex 2903 22 00	10	Trikloroetüleen (CAS RN 79-01-6) puhtusega vähemalt 99 massiprotsenti	1.1.–31.12	11 885 000 kg	0 %
09.2837	ex 2903 79 30	20	Bromoklorometaan (CAS RN 74-97-5)	1.1.–31.12	600 tonni	0 %
09.2933	ex 2903 99 80	30	1,3-diklorobenseen (CAS RN 541-73-1)	1.1.–31.12	2 600 tonni	0 %
09.2700	ex 2905 12 00	10	Propaan-1-ool (propüülalkohol) (CAS RN 71-23-8)	1.1.–31.12	15 000 tonni	0 %
09.2830	ex 2906 19 00	40	Tsüklopropüülmetanool (CAS RN 2516-33-8)	1.1.–31.12	20 tonni	0 %
09.2851	ex 2907 12 00	10	O-kresool (CAS RN 95-48-7) puhtusastmega vähemalt 98,5 % massist	1.1.–31.12	20 000 tonni	0 %
09.2704	ex 2909 49 80	20	2,2,2',2'-tetrakis(hüdroksümetüül)-3,3'-oksüdiipropaan-1-ool (CAS RN 126-58-9)	1.1.–31.12	500 tonni	0 %
09.2565	ex 2914 19 90	70	Kaltsiumatsetüülatsülaad (CAS RN 19372-44-2) puhtusega vähemalt 95 massiprotsenti	1.1.–31.12	400 tonni	0 %
09.2852	ex 2914 29 00	60	Tsüklopropüül metüülketoon (CAS RN 765-43-5)	1.1.–31.12	300 tonni	0 %
09.2638	ex 2915 21 00	10	Äädikhape (CAS RN 64-19-7) puhtusega vähemalt 99 % massist	1.1.–31.12	1 000 000 tonni	0 %
09.2679	2915 32 00		Vinüülatsülaad (CAS RN 108-05-4)	1.1.–31.12	450 000 tonni	0 %
09.2728	ex 2915 90 70	85	Etüültrifluoroatsülaad (CAS RN 383-63-1)	1.1.–31.12	400 tonni	0 %
09.2665	ex 2916 19 95	30	Kaalium-(E,E)-heksa-2,4-dienaat (CAS RN 24634-61-5)	1.1.–31.12	8 250 tonni	0 %
09.2684	ex 2916 39 90	28	2,5-dimetüülfenüülatsüülkloriid (CAS RN 55312-97-5)	1.1.–31.12	700 tonni	0 %
09.2599	ex 2917 11 00	40	Dietüülatsülaad (CAS RN 95-92-1)	1.1.–31.12	500 tonni	0 %
09.2769	ex 2917 13 90	10	Dimetüülsebaatsülaad (CAS RN 106-79-6)	1.1.–31.12	1 000 tonni	0 %
09.2634	ex 2917 19 80	40	Dodekaandihape (CAS RN 693-23-2), puhtusega vähemalt 98,5 % (massiprotsent)	1.1.–31.12	8 000 tonni	0 %

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tollimaksu määr
09.2808	ex 2918 22 00	10	O-atsetüülsalitsüülhape (CAS RN 50-78-2)	1.1.–31.12	120 tonni	0 %
09.2646	ex 2918 29 00	75	Oktadetsüül-3-(3,5-di-tert-butüül-4-hüdroksüfenüül)propionaat (CAS RN 2082-79-3), — millest üle 99 % massist läbib sõela avasuurusega 500 µm ja — mille sulamispunkt on 49–54 °C, kasutatakse PVC pulbrisegupõhise (pulbrid või pressides saadud graanulid) töötlemisstabilisaatori valmistamisel (1)	1.1.–31.12	380 tonni	0 %
09.2647	ex 2918 29 00	80	Pentaerütritool-tetrakis(3-(3,5-di-tert-butüül-4-hüdroksüfenüül)propionaat) (CAS RN 6683-19-8) — millest üle 75 % massist läbib sõela avasuurusega 250 µm ja üle 99 % massist läbib sõela avasuurusega 500 µm ning — mille sulamispunkt on 110–125 °C, kasutatakse PVC pulbrisegupõhise (pulbrid või pressides saadud graanulid) töötlemisstabilisaatori valmistamisel (1)	1.1.–31.12	140 tonni	0 %
09.2975	ex 2918 30 00	10	Bensofenoon-3,3',4,4'-tetrakarboksüüldianhüdriid (CAS RN 2421-28-5)	1.1.–31.12	1 000 tonni	0 %
09.2598	ex 2921 19 99	75	Oktadetsüülamiin (CAS RN 124-30-1)	1.1.–31.12	400 tonni	0 %
09.2649	ex 2921 29 00	60	Bis(2-dimetüülaminoetüül)(metüül)amiin (CAS RN 3030-47-5)	1.1.–31.12	1 700 tonni	0 %
09.2682	ex 2921 41 00	10	Aniliin (CAS RN 62-53-3) puhtusega vähemalt 99 massiprotsenti	1.1.–31.12	220 000 tonni	0 %
09.2617	ex 2921 42 00	89	4-fluoro-N-(1-metüületüül)benseenamiin (CAS RN 70441-63-3)	1.1.–31.12	500 tonni	0 %
09.2602	ex 2921 51 19	10	o-fenüleendiamiin (CAS RN 95-54-5)	1.1.–31.12	1 800 tonni	0 %
09.2921	ex 2922 19 00	22	2-(dimetüülamino)etüülakrülaat (CAS RN 2439-35-2) puhtusega vähemalt 99 massiprotsenti	1.1.–31.12	14 000 tonni	0 %
09.2563	ex 2922 41 00	20	L-lüsiinvesinikkloriid (CAS RN 657-27-2) või L-lüsiini vesilahus (CAS RN 56-87-1), mis sisaldab L-lüsiini vähemalt 50 massiprotsenti	1.1.–31.12	300 000 tonni	0 %

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tollimaksu määr
09.2575	ex 2923 90 00	87	(3-kloro-2-hüdroksüpropüül)trimetüülammooniumkloriid (CAS RN 3327-22-8) vesilahusena, mis sisaldab 65–71 % massist (3-kloro-2-hüdroksüpropüül) trimetüülammooniumkloriidi	1.1.–31.12	12 000 tonni	0 %
09.2922	ex 2923 90 00	88	Vesilahus, mis sisaldab 78–82 massiprotsenti [2-(akrüloöüloksü)etiül] trimetüülammooniumkloriidi (CAS RN 44992-01-0)	1.1.–31.12	10 000 tonni	0 %
09.2854	ex 2924 19 00	85	3-jodoprop-2-üün-1-üülbutüülkarbamaat (CAS RN 55406-53-6)	1.1.–31.12	450 tonni	0 %
09.2874	ex 2924 29 70	87	Parasetamool (INN) (CAS RN 103-90-2)	1.1.–31.12	20 000 tonni	0 %
09.2742	ex 2926 10 00	10	Akrüülnitriil (CAS RN 107-13-1), kasutatakse grupi 55 ja rubriigi 6815 kaupade valmistamisel (¹)	1.1.–31.12	60 000 tonni	0 %
09.2583	ex 2926 10 00	30	Akrüülnitriil (CAS RN 107-13-1), kasutatakse rubriikide 2921, 2924, 3903, 3906, 3908, 3911 ja 4002 kaupade tootmiseks (¹)	1.1.–31.12	40 000 tonni	0 %
09.2856	ex 2926 90 70	84	2-nitro-4-(trifluorometüül)bensoonitriil (CAS RN 778-94-9)	1.1.–31.12	900 tonni	0 %
09.2581	ex 2929 10 00	25	1,5-naftüleendiisüanaat (CAS RN 3173-72-6) puhtusega vähemalt 90 % massist	1.1.–31.12	300 tonni	0 %
09.2685	ex 2929 90 00	30	Nitroguanidiin (CAS RN 556-88-7)	1.1.–31.12	6 500 tonni	0 %
09.2597	ex 2930 90 98	94	Bis[3-(trietoksüsilüül)propüül]disulfid (CAS RN 56706-10-6)	1.1.–31.12	6 000 tonni	0 %
09.2596	ex 2930 90 98	96	2-kloro-4-(metüülsulfonüül)-3-((2,2,2-trifluoroetoksü)metüül)bensoehape (CAS RN 120100-77-8)	1.1.–31.12	300 tonni	0 %
09.2580	ex 2931 90 00	75	Heksadetsüültrimetoksüsiliaan (CAS RN 16415-12-6) puhtusega vähemalt 95 % massist, kasutatakse polüetüleen valmistamiseks (¹)	1.1.–31.12	165 tonni	0 %
09.2842	2932 12 00		2-furüülaldehüüd (furfuraldehüüd)	1.1.–31.12	10 000 tonni	0 %
09.2696	ex 2932 20 90	25	Dekaan-5-oliid (CAS RN 705-86-2)	1.1.–31.12	6 000 kg	0 %
09.2697	ex 2932 20 90	30	Dodekaan-5-oliid (CAS RN 713-95-1)	1.1.–31.12	6 000 kg	0 %

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tollimaksu määr
09.2812	ex 2932 20 90	77	Heksaan-6-oliid (CAS RN 502-44-3)	1.1.-31.12	4 000 tonni	0 %
09.2858	2932 93 00		Piperonaal (CAS RN 120-57-0)	1.1.-31.12	220 tonni	0 %
09.2839	ex 2933 39 99	09	2-(2-püridüül)etanol (CAS RN 103-74-2) puhtusega vähemalt 99 massiprotsenti	1.1.-31.12	700 tonni	0 %
09.2860	ex 2933 69 80	30	1,3,5-tris[(3-(dimetüülamino)propüül]heksahüdro-1,3,5-triasiin (CAS RN 15875-13-5)	1.1.-31.12	600 tonni	0 %
09.2566	ex 2933 99 80	05	1,4,7,10-tetraasatsükloododekaan (CAS RN 294-90-6) puhtusega vähemalt 96 massiprotsenti	1.1.-31.12	60 tonni	0 %
09.2658	ex 2933 99 80	73	5-(atsetoatsetüülamino)bensimidasoloon (CAS RN 26576-46-5)	1.1.-31.12	400 tonni	0 %
09.2593	ex 2934 99 90	67	5-klorotiofeen-2-karboksüülhape (CAS RN 24065-33-6)	1.1.-31.12	45 000 kg	0 %
09.2675	ex 2935 90 90	79	4-[[2-metoksübensoüül]amino]sulfonüül]bensoüülkloriid (CAS RN 816431-72-8)	1.1.-31.12	1 000 tonni	0 %
09.2945	ex 2940 00 00	20	D-ksüloos (CAS RN 58-86-6)	1.1.-31.12	400 tonni	0 %
09.2686	ex 3204 11 00	75	Värvaine C.I. Disperse Yellow 54 (CAS RN 7576-65-0) ja sellel põhinevad valmistised, mille värvaine C.I. Disperse Yellow 54 sisaldus on üle 99 % massist	1.1.-31.12	250 tonni	0 %
09.2676	ex 3204 17 00	14	Värvainel C.I. Pigment Red 48:2 (CAS RN 7023-61-2) põhinevad valmistised, mis sisaldavad kõnealust värvainet vähemalt 60 massiprotsenti, kuid alla 85 massiprotsendi	1.1.-31.12	50 tonni	0 %
09.2698	ex 3204 17 00	30	Värvaine C.I. Pigment Red 4 (CAS RN 2814-77-9) ja sellel põhinevad valmistised, mis sisaldavad värvainet C.I. Pigment Red 4 vähemalt 60 % massist	1.1.-31.12	150 tonni	0 %
09.2659	ex 3802 90 00	19	Kaltsineeritud soodaga läbikuumutatud diatomiit	1.1.-31.12	35 000 tonni	0 %
09.2908	ex 3804 00 00	10	Naatriumlignosulfonaat (CAS RN 8061-51-6)	1.1.-31.12	40 000 tonni	0 %
09.2889	3805 10 90		Sulfaattärpentin	1.1.-31.12	25 000 tonni	0 %

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tollimaksu määr
09.2935	ex 3806 10 00	10	Värskelt ekstraheeritud õlivaikudest saadud kampil ja vaikhapped	1.1.–31.12	280 000 tonni	0 %
09.2832	ex 3808 92 90	40	Vesidispersioonvalmistis, mis sisaldab 38–50 massiprotsenti püritioonsinki (INN) (CAS RN 13463-41-7)	1.1.–31.12	500 tonni	0 %
09.2923	ex 3808 94 20	40	Vesilahus, mis sisaldab — 10,0–11,3 massiprotsenti 5-kloro-2-metüül-2H-isotiasool-3-ooni, — 3,0–4,1 massiprotsenti 2-metüül-2H-isotiasool-3-ooni, — isotiasoloone (CAS RN 55965-84-9) summaarse sisaldusega 13,0–15,4 massiprotsenti, — 18–22 massiprotsenti nitraate, arvatud naatriumnitraadina, ning — 5–8 massiprotsenti kloriide, arvatud naatriumkloriidina	1.1.–31.12	3 000 tonni	0 %
09.2926	ex 3811 21 00	31	Lisaaine, mis koosneb peamiselt järgmisest: — fosforditiohappe O,O-bis(isobutüül- ja -pentüül)estrite segu tsinksoolad (CAS RN 68457-79-4) ja — 8–15 % massist mineraalõli, kasutatakse määrdedeõlide lisaaineseaduste valmistamiseks ⁽¹⁾	1.1.–31.12	700 tonni	0 %
09.2876	ex 3811 29 00	57	Lisaained, mis koosnevad difenüülamiini ja hargahelaga noneenide reaktsiooni saadustest ja mis sisaldavad: — 20–50 massiprotsenti 4-monoonüüldifenüülamiini, ning — 50–80 massiprotsenti 4,4'-dionüüldifenüülamiini, — kokku kuni 15 massiprotsenti 2,4-dionüüldifenüülamiini ja 2,4'-dionüüldifenüülamiini, kasutatakse määrdedeõlide valmistamiseks ⁽¹⁾	1.1.–31.12	900 tonni	0 %

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tolli-maksu määr
09.2927	ex 3811 29 00	80	Lisaained, mis sisaldavad: — üle 70 % massist 2,5-bis(tert-nonüülditio)-[1,3,4]-tiadiazooli (CAS RN 89347-09-1) ja — üle 15 % massist 5-(tert-nonüülditio)- 1,3,4-tiadiazool-2(3H)-tiooni (CAS RN 97503-12-3), kasutatakse määreõlide valmistamiseks (¹)	1.1.–31.12	500 tonni	0 %
09.2814	ex 3815 90 90	76	Titaandioksiidist ja volframtrioksiidist koosnev katalüsaator	1.1.–31.12	3 000 tonni	0 %
09.2644	ex 3824 99 92	77	Valmistis, mis sisaldab — 55–78 % dimetüülglutaraati (CAS RN 1119-40-0), — 10–30 % dimetüüladipaati (CAS RN 627-93-0) ning — kuni 35 % dimetüülsuktsinaati (CAS RN 106-65-0)	1.1.–31.12	10 000 tonni	0 %
09.2681	ex 3824 99 92	85	Bis[3-(trietoksüsilüül)propüül]sulfiidide segu (CAS RN 211519-85-6)	1.1.–31.12	9 000 tonni	0 %
09.2907	ex 3824 99 93	67	Pulbriline fütosteroolide segu, mis sisaldab — steroole vähemalt 75 % massist ja — stanoole kuni 25 % massist ning mida kasutatakse stanoolide/steroolide või stanool-/steroleestrite tootmisel (¹)	1.1.–31.12	2 500 tonni	0 %
09.2568	ex 3824 99 96	91	Graanulite segu, mis sisaldab massiprotsentides: — 49–50 % bis[3-(trietoksüsilüül)propüül]polüsulfiide (CAS RN 211519-85-6) ja — 50–51 % tahma (CAS RN 1333-86-4) ning millest vähemalt 75 massiprotsenti läbib 0,60 mm suuruse avaga sõela, kuid vaid kuni 10 massiprotsenti läbib 0,25 mm suuruse avaga sõela (määratuna standardi ASTM D1511 kohasel meetodil)	1.1.–31.12	1 500 tonni	0 %

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tollimaksu määr
09.2820	ex 3827 90 00	10	Segud, mis sisaldavad — 60–90 % 2-kloropropeeni (CAS RN 557-98-2); — 8–14 % (Z)-1-kloropropeeni (CAS RN 16136-84-8); — 5–23 % 2-kloropropani (CAS RN 75-29-6); — kuni 6 % 3-kloropropeeni (CAS RN 107-05-1), ja — kuni 1 massiprotsent etüülkloriidi (CAS RN 75-00-3)	1.1.–31.12	6 000 tonni	0 %
09.2671	ex 3905 99 90	81	Polü(vinüülbutüraal) (CAS RN 63148-65-2): — mis sisaldab hüdroksüülühmi 17,5–20 % massist ja — mille osakeste mediaansuurus (D50) on suurem kui 0,6 mm	1.1.–31.12	12 500 tonni	0 %
09.2846	ex 3907 40 00	25	Polükarbonaadi ja polü(metüülmetakrülaadi) blend, milles polükarbonaadi osakaal on vähemalt 98,5 % massiprotsenti, graanulitena, valguse läbilaskvusega vähemalt 88,5 %, mis on (ISO 13468-2 kohaselt) mõõdetud lainepikkusel $\lambda = 400$ nm proovikehaga, mille seinapaksus on 4,0 mm	1.1.–31.12	2 000 tonni	0 %
09.2585	ex 3907 99 80	70	Polü(etüleentereftalaadi) ja tsükloheksaandimetanooli kopolümeer, mis sisaldab üle 10 % massist tsükloheksaandimetanooli	1.1.–31.12	60 000 tonni	2 %
09.2855	ex 3910 00 00	10	Vedel polü(metüülhüdrosiloksaan) trimetüüsilüüli lõppühmadega (CAS RN 63148-57-2) puhtusega vähemalt 99,9 massiprotsenti	1.1.–31.12	500 tonni	0 %
09.2931	ex 3911 90 11	10	Polü (oksü-1,4-fenüleenisulfoonüül-1,4-fenüleenoksü-1,4-fenüleenisopropüülideen-1,4-fenüleen) (CAS RN 25135-51-7 ja CAS RN 25154-01-2) käesoleva grupi märkuse 6 punktis b nimetatud kujul, mis sisaldab lisaaineid kuni 20 protsenti massist	1.1.–31.12	6 300 tonni	0 %

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tollimaksu määr
09.2723	ex 3911 90 19	35	Polü(oksü-1,4-fenüleenesulfonüül-1,4-fenüleenoksü-4,4'-bifenüleen) (CAS RNs 25608-64-4 ja 25839-81-0), mis sisaldab lisaaaineid kuni 20 protsenti massist	1.1.–31.12	5 000 tonni	0 %
09.2816	ex 3912 11 00	20	Tselluloosatsetaadi helbed	1.1.–31.12	75 000 tonni	0 %
09.2573	ex 3913 10 00	20	Pruunvetikast ekstraheeritud naatriumalginaat (CAS RN 9005-38-3), mille — massikadu kuivatamisel (4 h temperatuuril 105 °C) on kuni 15 massiprotsenti, — vees lahustumatu osa sisaldus kuivaines ei ületa 2 massiprotsenti	1.1.–31.12	2 000 tonni	0 %
09.2641	ex 3913 90 00	87	Naatriumhüaluronaat, mittesteriilne, mille: — massikeskmine molekulmass (Mw) on kuni 900 000, — endotoksiinisaldus on kuni 0,008 endotoksiiniühikut (EÜ/mg), — etanoolisisaldus on kuni 1 % massist, — isopropanoolisisaldus on kuni 0,5 % massist	1.1.–31.12	300 kg	0 %
09.2661	ex 3920 51 00	50	Polümetüülmetakrülaadi tahvlid, mis vastavad järgmistele standarditele: — EN 4364 (MIL-P-5425E) ja DTD5592A või — EN 4365 (MIL-P-8184) ja DTD5592A	1.1.–31.12	100 tonni	0 %
09.2645	ex 3921 14 00	20	Regeneereeritud tselluloosist vahtplastikplokki, mis on immutatud magneesiumkloriidi ja kvaternaarsest ammooniumühendist sisaldava veega ja mille mõõtmed on 100 cm (± 10 cm) × 100 cm (± 10 cm) × 40 cm (± 5 cm)	1.1.–31.12	1 700 tonni	0 %
09.2572	ex 5205 26 00 ex 5205 27 00	10 10	Töötlemata valge ühekordne puuvillane lõng — kammitud kiududest, — keskmise kiupikkusega vähemalt 36,5 mm, — toodetud kombineeritud kompaktselt rööngasketruuse meetodil, suruõhuga tihendades, — rebimistugevusega vähemalt 26,5 cN/teks (vastavalt standardile ISO 2062:2009 kiirusel 5 000 mm/min)	1.1.–31.12	50 000 tonni	0 %

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tollimaksu määr
09.2848	ex 5505 10 10	10	Sünteeskujajätmed (sh kraasmed, lõngajätmed ja kohestatud jätmed), nailonist või muust polüamiidkiust (PA6 ja PA66)	1.1.–31.12	10 000 tonni	0 %
09.2721	ex 5906 99 90	20	Kootud ja lamineeritud kummeeritud riie, millel on järgmised omadused: — sellel on kolm kihti, — üks väliskiit on akrüülkangast, — teine väliskiit on polüesterkangast, — keskmine kiit on klorobutüülkummist, — keskmise kihi mass on 452 g/m ² kuni 569 g/m ² , — riide kogumass on 952 g/m ² kuni 1159 g/m ² , — riide kogupaksus on 0,8 kuni 4 mm, kasutatakse mootorsõidukite allalastavate katuste valmistamiseks (!)	1.1.–31.12	375 000 m ²	0 %
09.2628	ex 7019 66 00	10	Plastiga kaetud klaaskiust klaasriie, kaaluga 120 g/m ² (± 10 g/m ²), mida tavaliselt kasutatakse kokkurullitavate ja raamitud putukavõrkude tootmiseks	1.1.–31.12	3 000 000 m ²	0 %
09.2652	ex 7409 11 00 ex 7410 11 00	30 40	Rafineeritud vaskfoolium ja -ribad, elektrolyütilise töötusega, paksusega vähemalt 0,015 mm	1.1.–31.12	1 020 tonni	0 %
09.2662	ex 7410 21 00	55	Plaadid, — mis koosnevad vähemalt ühest kihist epoksiidvaiguga immutatud klaaskiudkangast, — mis on ühelt või mõlemalt küljelt kaetud vaskfooliumiga, mille paksus on kuni 0,15 mm, — mille dielektriline konstant (DK), mõõdetuna meetodi IPC-TM-650 2.5.5.2 abil, on 1 MHz juures väiksem kui 5,4, — mille dielektrilise kao nurga tangens, mõõdetuna meetodi IPC-TM-650 2.5.5.2 abil, on 1 MHz juures väiksem kui 0,035, — mille suhteline läbilöögi indeks on vähemalt 600	1.1.–31.12	80 000 m ²	0 %
09.2835	ex 7604 29 10	30	Alumiiniumisulamist varb läbimõõduga 300,1 – 533,4 mm	1.1.–31.12	1 000 tonni	0 %

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tolli-maksu määr
09.2736	ex 7607 11 90 ex 7607 11 90 ex 7607 11 90 ex 7607 11 90	75 77 78 79	Alumiiniumi ja magneesiumi sulamist lint või foolium: — sulamist, mis vastab standardile 5182-H19 või 5052-H19, — rullides välisläbimõõduga 1 250 – 1 350 mm, — paksusega (lubatud hälve - 0,006 mm) 0,15 mm, 0,16 mm, 0,18 mm või 0,20 mm, — laiussega (lubatud hälve ± 0,3 mm) 12,5 mm, 15,0 mm, 16,0 mm, 25,0 mm, 35,0 mm, 50,0 mm või 356 mm, — lubatud nõgususega kuni 0,4 mm 750 mm kohta, — tasapinnalisusega I-ühik ± 4, — tõmbetugevusega üle 365 MPa (5182-H19) või 320 MPa (5052-H19) ning — venivusega (A50) üle 3 % (5182-H19) või 2,5 % (5052-H19) aknakatete ribide valmistamiseks (!)	1.1.–31.12	600 tonni	0 %
09.2722	8104 11 00		Survetöötlemata magneesium magneesiumisisaldusega vähemalt 99,8 % massist	1.1.–31.12	120 000 tonni	0 %
09.2840	ex 8104 30 00	20	Magneesiumipulber: — puhtusega 98–99,5 % massist ning — osakeste suurusega 0,2–0,8 mm	1.1.–31.12	2 000 tonni	0 %
09.2629	ex 8302 49 00	91	Alumiiniumist teleskoopkäepide, mida kasutatakse kohvrite valmistamiseks (!)	1.1.–31.12	1 500 000 tükki	0 %
09.2720	ex 8413 91 00	50	Kahesilindrilise kõrgsurvepumba pea, terasest sepietatud: — freesitud keermestatud liitmikega, mille läbimõõt on 10–36,8 mm ning — puuritud kütusekanalitega, mille läbimõõt on 3,5–10 mm, mida kasutatakse diislikütuse sissepritsesüsteemides	1.1.–31.12	65 000 tükki	0 %

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tolli-maksu määr
09.2569	ex 8414 90 00	80	Turboülelaaduri tööratra korpus, valualumiiniumisulamist või malmist: — kuumakindel temperatuurini 400 °C, — kompressori tööratra paigaldamiseks ette nähtud 30–300 mm avaga; kasutamiseks autotööstuses ⁽¹⁾	1.1.–31.12	4 000 000 tükki	0 %
09.2570	ex 8482 91 90	10	Logaritmilise profiiliga 25–70 mm läbimõõduga rullid või 30–100 mm läbimõõduga kuulid, — valmistatud 100Cr6 terasest või 100CrMnSi6-4 terasest (ISO 3290), — hõlbega kuni 0,5 mm (määratuna FBH-meetodil); kasutamiseks tuuleturbiinitööstuses ⁽¹⁾	1.1.–31.12	600 000 tükki	0 %
09.2738	ex 8482 99 00	30	Messingseparaatorid, millel on järgmised omadused: — valmistatud pidev- või tsentrifugaalvalu meetodil, — treitud, — tinasaldusega 35–38 % massist, — pliisisaldusega 0,75–1,25 % massist, — alumiiniumisisaldusega 1,0–1,4 % massist ning — tõmbetugevusega vähemalt 415 Pa, mida kasutatakse kuullaagrite tootmiseks	1.1.–31.12	50 000 tükki	0 %
09.2857	ex 8482 99 00	50	Terasest sise- ja välisrõngad, lihvimata, välisrõngas seesmis(t)e veerete(de)ga, siserõngas välimis(t)e veerete(de)ga, järgmiste välisläbimõõtudega: — siserõngal 14–77 mm ja — välisrõngal 26–101 mm kasutatakse laagrite valmistamisel ⁽¹⁾	1.1.–30.6	12 000 000 kg	0 %

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tollimaksu määr
09.2924	ex 8501 31 00	80	Elektrooniline täiturseade, mille koostisosad on järgmised: — alalisvoolumootor võimsusega alla 600 W, — kasutamiseks toitepingel 12–48 V, — mootoriühendusega (pistikuühendusega), — kontaktivaba asendianduriga, — ristkülikukujuline korpus laiusel alla 100 mm ja pikkusega alla 150 mm, mille küljes on reductor ja kardaanvõlli külge kinnitatud käigukang, või — silindrikujuline korpus pikkusega alla 150 mm ja läbimõõduga alla 100 mm, mootori rootoris integreeritud keermetega, et tagada integreeritud juhtvarda lineaarne liikumine	1.1.–31.12	650 000 tükki	0 %
09.2763	ex 8501 40 20 ex 8501 40 80	65 60	Ühefaasiline vahelduvvoolumootor, kommutaatoriga või ilma — nimiväljundvõimsusega vähemalt 180 W, — sisendvõimsusega 150–2 700 W, — välisläbimõõduga üle 120 mm ($\pm 0,2$ mm), kuid mitte üle 135 mm ($\pm 0,2$ mm), — nimipöörlemiskiirusega üle 10 000 pöörde minutis, kuid mitte üle 50 000 pöörde minutis, — võib olla varustatud õhuventilaatoriga, — võib olla mehhaanilise seadmega võllil (hammasratas, kruvid, hammasühendus vms), kasutatakse kodumasinatootmisel (!)	1.1.–31.12	2 000 000 tükki	0 %
09.2672	ex 8529 90 92 ex 9405 42 31	75 70	Trükkplaat valgusdiodidega: — prismadega/läätsedega varustatud või mitte ja — pistiku(te)ga varustatud või mitte tagantvalgustuselementide tootmiseks rubriigi 8528 kaupade jaoks (!)	1.1.–31.12	115 000 000 tükki	0 %

Jrk-nr	CN-kood	TARICi kood	Kirjeldus	Kvoodi kehtivusaeg	Kvoodi maht	Kvoodi tollimaksu määr
09.2574	ex 8537 10 91	73	Multifunktsionaalne seade (näidikuplokk), millel on — kumer puutetundlik TFT LCD ekraan (raadiusega 750 mm), — mikroprotsessorid ja mälukiibid, — akustiline moodul ja valjuhääldi, — ühendused CAN (kontrolleri-ala võrk), 3 x LIN-siini, LVDS (madalpingeline diferentsiaalne signaaliedastus) ja Etherneti jaoks, — mitmesuguste funktsioonide (nt šassii, valgustus) käitamiseks ja — sõiduki- ja navigatsioonandmete (nt kiirus, läbisõit, aku laetuse tase) kuvamiseks vastavalt olukorrale, kasutatakse HSi alamrubriiki 8703 80 kuuluvate üksnes elektrimootoriga sõiduautode valmistamisel ⁽¹⁾	1.1.–31.12	66 900 tükki	0 %
09.2910	ex 8708 99 97	75	Kinnitusavadega alumiiniumsulamist kandur kinnitusmutritega või ilma, käigukasti väliseks ühendamiseks autokerega, kasutatakse grupi 87 kaupade valmistamiseks ⁽¹⁾	1.1.–31.12	200 000 tükki	0 %
09.2668	ex 8714 91 10 ex 8714 91 10 ex 8714 91 10	21 31 75	Süsinikkiust ja tehisvaigust valmistatud jalgrattaraam, kasutamiseks jalgrataste (sh elektrijalgrataste) valmistamisel ⁽¹⁾	1.1.–31.12	600 000 tükki	0 %
09.2564	ex 8714 91 10 ex 8714 91 10 ex 8714 91 10	25 35 77	Alumiiniumist või alumiiniumist ja süsinikkiust ning tehisvaigust raam, kasutatakse jalgrataste (sh elektrijalgrataste) valmistamiseks ⁽¹⁾	1.1.–31.12	9 600 000 tükki	0 %
09.2579	ex 9029 20 31 ex 9029 90 00	40 40	Osadeks jagatud näidikupaneel, millel on: — samm-mootorid, — analoogsed osutid ja numbrilauad, — või millel ei ole mikroprotsessori juhtplaati, — või millel ei ole leedindikaatorlampe või vedelkristallnäidikut — mis näitab vähemalt järgmist: — kiirus, — mootori pöörete arv, — mootori temperatuur, — kütuse tase, — ning mille teabeedastus toimub CAN-BUSi ja/või K-LINE'i protokollide järgi, kasutatakse grupi 87 kaupade valmistamiseks ⁽¹⁾	1.1.–31.12	160 000 tükki	0 % ²

⁽¹⁾ Tollimaksude kohaldamine peatatakse kooskõlas eesmärgipärase kasutamise tollijärelevalvega vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artiklile 254.

⁽²⁾ Tollitariifistiku tollimaksude kohaldamist ei peatata aga juhul, kui töötlejateks on jaemüügi- või toitlustusettevõtted.

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2022/2564,**16. august 2022,****millega muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2021/2064, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1380/2013 seoses lossimiskohustusest tehtava vähese tähtsusega erandi kehtestamisega teatavate põhjalähedaste liikide püügi puhul Aadria meres ja Vahemere kaguosas**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 15 lõiget 7,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2017/86 ⁽²⁾ on kehtestatud Vahemerel teatavate põhjalähedaste liikide püügiga seotud tagasiheitekava, mida kohaldati 1. jaanuarist 2017 kuni 31. detsembrini 2019.
- (2) Selleks et vältida ebaproportsionaalseid kulusid soovimatu saagi käitlemisel, kehtestati delegeeritud määrusega (EL) 2017/86 põhjalähedaste liikide suhtes kohaldatav vähese tähtsusega erand. Kõnealune delegeeritud määrus kaotas kehtivuse 31. detsembril 2021. Uus vähese tähtsusega erand kehtestati komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2021/2064 ⁽³⁾. Kõnealune erand kehtestati põhjalähedaste liikide suhtes kuni 31. detsembrini 2023, samas kui erand, mida kohaldatakse põhjalähedaste liikide püügi puhul väikeste pelaagiliste liikide kaaspüügi suhtes, kehtestati ainult kuni 31. detsembrini 2022.
- (3) Horvaatia, Itaalia ja Sloveenia (kõrgetasemeline tööriühm ADRIATICA) ning Kreeka, Itaalia, Küprosel ja Maltal (kõrgetasemeline tööriühm SUDESTMED) on otsene huvi kalavarude majandamiseks vastavalt Aadria meres ja Vahemere kaguosas. Kõrgetasemelised tööriühmad ADRIATICA ja SUDESTMED taotlesid 1. mail 2022 ja 6. juunil 2022 delegeeritud määruses (EL) 2021/2064 sätestatud vähese tähtsusega erandi pikendamist põhjalähedaste liikide puhul väikeste pelaagiliste liikide kaaspüügi suhtes. Mõlemad tööriühmad esitasid oma taotluse toetuseks ka teaduslikke tõendeid.
- (4) Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF) hindas teaduslikke tõendeid ajavahemikul 16.–20. maini 2022 ⁽⁴⁾.
- (5) 8. juulil 2022 esitasid kõrgetasemelised tööriühmad ADRIATICA ja SUDESTMED ajakohastatud ühissoovituse lossimiskohustusest tehtava vähese tähtsusega erandi pikendamise kohta üheks aastaks.
- (6) Komisjon märgib, et Aadria meres ja Vahemere kaguosas püütakse mitut väikest pelaagilist liiki korraga ja väga erinevates kogustes, mistõttu on ühe kalavaru põhjal kavandatud lähenemist keeruline kohaldada. Lisaks püütakse neid liike väikeste kalalaevadega ja lossitakse mitmes eri rannikuäärses lossimiskohas. See toob kaasa ebaproportsionaalsed kulud soovimatu püügi käitlemisel.

⁽¹⁾ ELT L 354, 28.12.2013, lk 22.

⁽²⁾ Komisjoni 20. oktoobri 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/86, millega kehtestatakse tagasiheitekava seoses teatavate põhjalähedaste liikide püügiga Vahemeres (ELT L 14, 18.1.2017, lk 4).

⁽³⁾ Komisjoni 25. augusti 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/2064, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1380/2013 seoses lossimiskohustusest tehtava vähese tähtsusega erandi kehtestamisega teatavate põhjalähedaste liikide püügi puhul Aadria meres ja Vahemere kaguosas (ELT L 421, 26.11.2021, lk 9).

⁽⁴⁾ Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF) – Evaluation of Joint Recommendations on the landing obligation and on Technical Measures Regulation (STECF-22-05) (STECFi hinnang ühissoovitustele lossimiskohustuse ja tehniliste meetmete määruse kohta).

- (7) STECF tunnistas, et põhjatraalide püügikoormuse üldine vähendamine ja püügikeelualade kehtestamine, millega keelatakse põhjalähedaste liikide püük, vähendaks tõenäoliselt väikeste pelaagiliste liikide kaaspüüki.
- (8) STECF märkis veel, et kuigi esitatud teaduslikes tõendites sisalduv vähese tähtsusega erandi kombineeritud lähenemisviis hõlmab väga mitmeid liike, mille tagasiheitemäärad on väga erinevad, on selline laiaulatuslik hõlmatud Aadria mere ja Vahemere kaguosa kalapüügi keerukust arvestades asjakohane lähenemisviis.
- (9) Lisaks leidis STECF, et üksikute liikide suhtes kehtivad üksikud vähese tähtsusega erandid tooksid kaasa palju eraldi erandeid, mille jälgimine oleks keeruline.
- (10) Kõrgetasemeline töörühm ADRIATICA esitas ajakohastatud teaduslikud tõendid soovimatu saagi käitlemise ebaproportsionaalselt suurte kulude kohta. Kuigi STECF märkis, et kulude suurenemise prognoosid on esitatud, rõhutas ta, et on raske hinnata, millisel tasemel on kulud muutunud ebaproportsionaalseks. STECF tunnistas samuti, et kütusekulude hiljutine suurenemine on üldist olukorda halvendanud. STECF osutas ka selektiivsuseprojekti uutele tulemustele ning lisas, et selektiivsust suurendavate seadmetega seoses on vaja teha täiendavaid uuringuid, et leida tasakaal selektiivsuse suurendamise ja majandusliku kahju minimeerimise vahel. STECF märkis, et esmatähtsaks tuleks pidada soovimatu püügi taseme vähendamist selektiivsete püügivahendite kasutamise või merekaitsealade kehtestamise teel.
- (11) Komisjon tunneb heameelt kõrgetasemelise töörühma ADRIATICA võetud kohustuse üle – jätkata selektiivsuse ja kalapüügi ruumiliste piirangute kui esmatähtsate meetmete võtmist soovimatu püügi vähendamiseks. Seepärast leiab komisjon, et selektiivsuse osas tehtud edusammud ja ebaproportsionaalsed kulud õigustavad erandi pikendamist ühe aasta võrra ja kavandatud protsendimäärade kehtestamist.
- (12) Kõrgetasemelise töörühma ADRIATICA kogutud ajakohastatud teaduslike tõendite alusel tehakse ettepanek pikendada vähese tähtsusega erandit järgmiselt: 2023. aastal kuni 5 % euroopa anšoovise (*Engraulis encrasicolus*), sardiini (*Sardina pilchardus*), makrelli (*Scomber spp.*) ja stauriidide (*Trachurus spp.*) aastast kogusaagist, mis on püütud põhjatraale (OTB, OTT, PTB, TBN, TBS, TB, OT, PT, TX) kasutavate laevadega.
- (13) STECF leidis, et kuigi tagasiheitemäär on kõnealuse püügi puhul märkimisväärne, on selektiivsuseprojektid alles pooleni.
- (14) Komisjon leiab, et esitatud tõendid on piisavad, et pikendada erandit ühe aasta võrra, võttes arvesse kavandatud protsendimäärasid. Kõrgetasemeline töörühm ADRIATICA peaks esitama täiendavaid andmeid, mis põhinevad käimasolevatel projektidel.
- (15) Kõrgetasemeline töörühm SUDESTMED on esitanud ajakohastatud teaduslikud tõendid soovimatu saagi käitlemise ebaproportsionaalselt suurte kulude kohta. Kuigi STECF märkis, et kulude suurenemise prognoosid on esitatud, rõhutas ta, et on raske hinnata, millisel tasemel on kulud ebaproportsionaalsed. STECF tunnistas samuti, et kütusekulude hiljutine suurenemine on üldist olukorda halvendanud. STECF võttis teadmiseks käimasolevad uuringud, mis peaksid valmima 2023. aastal. STECF märkis lisaks, et esmatähtsaks tuleks pidada soovimatu püügi taseme vähendamist selektiivsete püügivahendite kasutamise või merekaitsealade kehtestamise teel.
- (16) Komisjon tunneb heameelt kõrgetasemelise töörühma SUDESTMED võetud kohustuse üle – jätkata selektiivsuse ja kalapüügi ruumiliste piirangute kui esmatähtsate meetmete võtmist soovimatu püügi vähendamiseks. Seepärast leiab komisjon, et selektiivsuse osas tehtud edusammud ja ebaproportsionaalsed kulud õigustavad erandi pikendamist ühe aasta võrra ja kavandatud protsendimäärade kehtestamist.
- (17) Kõrgetasemelise töörühma SUDESTMED kogutud ajakohastatud teaduslike tõendite alusel tehakse ettepanek pikendada vähese tähtsusega erandit järgmiselt: 2023. aastal kuni 5 % euroopa anšoovise (*Engraulis encrasicolus*), sardiini (*Sardina pilchardus*), makrelli (*Scomber spp.*) ja stauriidide (*Trachurus spp.*) aastast kogusaagist, mis on püütud põhjatraale (OTB, OTT, PTB, TBN, TBS, TB, OT, PT, TX) kasutavate laevadega.
- (18) STECF leidis, et kuigi tagasiheitemäär on kõnealuse püügi puhul märkimisväärne, on püügimaht piiratud ja käimas on selektiivsuse projektid, mille abil saab tagasiheitemäära vähendada.

- (19) Komisjon leiab, et ebaoproportsionaalsete kulude kohta esitatud tõendid on piisavad, et pikendada erandit ühe aasta võrra, võttes arvesse kavandatud protsendimäärasid. Kõrgetasemeline töörühm SUDESTMED peaks esitama täiendavaid andmeid, mis põhinevad käimasolevatel uuringutel.
- (20) Liikmesriigid kinnitasid ajakohastatud teaduslikes tõendites oma kohustust kasutada rohkem erinevaid püügi vahendeid (nagu nähakse ette praegustes uurimiskavades), et vähendada ja piirata soovimatut püüki ning eelkõige kalavarude kaitseks kehtestatud alammõõdust väiksemate isendite püüki.
- (21) Taotletud meetmed on kooskõlas määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 15 lõike 4 punktiga c. Seepärast tuleks delegeeritud määrust (EL) 2021/2064 vastavalt muuta.
- (22) Kuna käesoleva määrusega ettenähtud meetmed mõjutavad otseselt liidu laevade kalapüügi hooaja kavandamist ja seonduvat majandustegevust, peaks käesolev määrus jõustuma kohe pärast selle avaldamist. Õiguskindluse huvides tuleks käesolevat määrust siiski kohaldada alates hilisemast kuupäevast,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Vähese tähtsusega erand

Delegeeritud määruse (EL) 2021/2064 artiklit 3 muudetakse järgmiselt.

1) Lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) punkti a alapunkt viii asendatakse järgmisega:

„viii) 2022. ja 2023. aastal kuni 5 % euroopa anšoovise (*Engraulis encrasicolus*), sardiini (*Sardina pilchardus*), makrelli (*Scomber spp.*) ja stauriidide (*Trachurus spp.*) aastasest kogusaagist, mis on püütud põhjatraale kasutatavate laevadega.“;

ii) punkti b punkt vii asendatakse järgmisega:

„vii) 2022. ja 2023. aastal kuni 5 % euroopa anšoovise (*Engraulis encrasicolus*), sardiini (*Sardina pilchardus*), makrelli (*Scomber spp.*) ja stauriidide (*Trachurus spp.*) aastasest kogusaagist, mis on püütud põhjatraale kasutatavate laevadega.“

2) Lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid, kellel on otsene majandamishuvi seoses kalapüügiga Aadria meres ja Vahemere kaguosas, esitavad komisjonile 1. maiks 2022 ja 2023 täiendavad andmed, mis põhinevad käimasolevatel projektidel ja uuringutel, ning kogu muu asjakohase teadusliku teabe, millega toetatakse lõike 1 punkti a alapunktis viii ja punkti b alapunktis vii sätestatud erandit. Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF) annab esitatud andmetele ja teabele oma hinnangu hiljemalt 2023. aasta juuliks.“

Artikkel 2

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Seda kohaldatakse 2023. aasta 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 16. august 2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2022/2565,**11. oktoober 2022,****millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/444 seire- ja hindamisraamistiku kehtestamist käsitlevate sätetega**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2021. aasta määrust (EL) 2021/444, millega luuakse tollikoostöö programm „Toll“ ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1294/2013, ⁽¹⁾ eelkõige selle artikli 13 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

- (1) Näitajad, mille abil antakse aru määruse (EL) 2021/444 artiklis 3 sätestatud üld- ja erieesmärkide saavutamisel tehtud edusammudest, on esitatud kõnealuse määruse II lisas.
- (2) Programmi „Toll 2020“ vahehindamise ⁽²⁾ käigus tegi komisjon kindlaks vajaduse kohandada ja täiustada programmi seire- ja hindamisraamistikku. Seepärast vaatas komisjon läbi programmi tulemuspõhise lähenemisviisi, et tagada kõigi programmi tulemuslikkuse seireks ja hindamiseks valitud näitajate asjakohasus.
- (3) Määruse (EL) 2021/444 II lisas loetletud näitajad sobivad küll tulemuslikkuse iga-aastaseks seireks, kuid ei ole piisavad, et võimaldada programmi tegevuse ning selle üld- ja erieesmärkide saavutamise tulemuste põhjalikku seiret ja hindamist. Seepärast tuleks seire- ja hindamisraamistiku osana kehtestada lisanäitajad. Nende lisanäitajatega tuleks mõõta programmi väljundeid, tulemusi ja mõju.
- (4) Tagamaks, et programmi seireks ja hindamiseks vajalikke andmeid kogutakse tõhusalt, tulemuslikult ja õigeaegselt, tuleks kehtestada proportsionaalsed aruandlusnõuded, millega välditakse topeltaruandlust ja minimeeritakse halduskoormust.
- (5) Selleks et tagada kooskõla programmi seire- ja hindamisraamistikuga seotud aruandeperioodi algusega, tuleks käesolevat delegeeritud määrust kohaldada tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2022,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

*Artikkel 1***Seire- ja hindamisraamistiku näitajad ja aruandlusnõuded**

1. Programmi seirel ja hindamisel kooskõlas määruse (EL) 2021/444 artiklitega 13 ja 14 kasutatakse seire- ja hindamisraamistiku osana järgmisi näitajaid:
 - a) määruse (EL) 2021/444 II lisas esitatud näitajad;
 - b) käesoleva määruse lisas esitatud näitajad, millega mõõdetakse programmi väljundeid, tulemusi ja mõju.

⁽¹⁾ ELT L 87, 15.3.2021, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Komisjon, maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat, *Mid-term evaluation of the Customs 2020 programme: final report*, väljaannete talitus, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2778/923910>

2. Lõikes 1 osutatud näitajaid mõõdetakse kord aastas, välja arvatud käesoleva määruse lisa punkti 1 alapunktides a ja b, punktis 2 ning punkti 3 alapunktis a osutatud mõjunäitajad, mida mõõdetakse iga kahe aasta järel ning vahe- ja lõpphindamiste osana vastavalt määruse (EL) 2021/444 artiklile 14.
3. Kui komisjon seda nõuab, esitavad programmi vahendite saajad komisjonile lõikes 1 osutatud näitajatega seotud andmed ja teabe, mis on asjakohased seire- ja hindamisraamistikule kaasaaitamiseks.

Artikkel 2

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2022.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 11. oktoober 2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

LISA

Määruse (EL) 2021/444 artiklites 13 ja 14 osutatud programmi „Toll“ seire- ja hindamisraamistikuga seotud lisanäitajate loetelu**A. Väljundnäitajad**

- 1) Euroopa elektrooniliste süsteemide (EES) ühiste komponentide arendamine:
 - a) algetapis olevate infotehnoloogiaprojektide arv;
 - b) rakendusetapis olevate IT-projektide arv;
 - c) selliste IT-projektide osakaal, mille tegelik maksumus vastab kavandatule;
 - d) vastavalt ajakavale edenevate IT-projektide osakaal, kooskõlas tolli mitmeaastases strateegiakavas (MASP-C) sätestatud nõuetega.
- 2) EESi ühiste komponentide kättesaadavaks tegemine:
 - a) liidu õiguse kohaselt tootmisle lastud IT-projektide arv;
 - b) MASP-C ajakava kohaselt esitatud EESi ühiste komponentide osakaal;
 - c) EESi ühiste komponentide esitamise tähtaegadesse tehtud muudatuste arv.
- 3) EESi usaldusväärsus (ühise teabevõrgu võimekus).
- 4) IT-tugiteenuste usaldusväärsus:
 - a) õigeaegselt lahendatud intsidentide osakaal;
 - b) kasutajate rahulolu pakutavate tugiteenustega.
- 5) Koostöömeetmete kaudu antava suutlikkuse suurendamise toetuse tase (koostöömeetmete kvaliteet).
- 6) Programmist teadlikkuse tase.

B. Tulemusnäitajad

- 1) Tollialaste õigusaktide ja poliitika sidususe tase ning nende rakendamine (EESi uute ühiste komponentide osakaal liidu õiguse ja poliitika ühtse rakendamise hõlbustamisel).
- 2) Riiklike ametiasutuste vahelise operatiivkoostöö tase:
 - a) EESi uute ühiste komponentide osakaal riiklike ametiasutuste vahelise operatiivkoostöö hõlbustamisel;
 - b) veebipõhise koostööplatvormi aktiivsete kasutajate arv;
 - c) koostööplatvormil toimunud suhtluste arv;
 - d) kasutajate rahulolu veebipõhise koostööplatvormiga.
- 3) Lihtsustatud e-protseduurid ettevõtjatele:
 - a) registreeritud ettevõtjate arv;
 - b) taotluste arv.
- 4) Riiklike ametiasutuste tegevuse tulemuslikkus:
 - a) EESi uute ühiste komponentide osakaal riiklike ametiasutuste operatiivtöö hõlbustamisel;
 - b) koostööl põhinevate ja inimeste pädevusega seotud meetmete osakaal riiklike ametiasutuste tegevustulemuste parandamisel.
- 5) Toll – innovatsioon tollipoliitika valdkonnas:
 - a) EESi uute ühiste komponentide osakaal tollipoliitika alases innovatsioonis;
 - b) koostööl põhinevate ja inimeste pädevusega seotud meetmete osakaal tollipoliitika alases innovatsioonis.

C. Mõjunäitajad

- 1) Liidu ja liikmesriikide finants- ja majandushuvide kaitse areng:
 - a) tasumata tollimaksude summa, sealhulgas tollimaksud ning toodete ja teenuste suhtes kehtestatud tasakaalustavad ja dumpinguvastased tollimaksud, mis on seotud avastatud pettuste ja eeskirjade eiramisega ja mis tuleb sisse nõuda;
 - b) avastatud pettused ja eeskirjade eiramised, mis on seotud tollimaksudega.
 - 2) Liidu ja tema elanike turvalisus ja julgeolek (turvalisust ja julgeolekut ohustavate kaupade ja ainete konfiskeerimine).
 - 3) Seadusliku äritegevuse hõlbustamise areng:
 - a) tolli- ja piirikontrolli tõhusus (toll- ja piirikontrolliks kuluv aeg);
 - b) panus paberivaba tolliliidu loomisesse.
-

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2022/2566,**13. oktoober 2022,****millega muudetakse ja parandatakse delegeeritud määrust (EL) 2018/273 viinapuude istutuseks antavate lubade süsteemi osas**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, ⁽¹⁾ eriti selle artiklit 69,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2018/273 ⁽²⁾ kehtestatakse eeskirjad, millega täiendatakse määrust (EL) nr 1308/2013 eelkõige viinapuude istutuseks antavate lubade süsteemi, istandusregistri, saatedokumentide ja sertifitseerimise, sisetulevate ja väljaminevate kaupade registri, kohustuslike deklaratsioonide, teavituste ja teabe avaldamise osas.
- (2) Määruses (EL) nr 1308/2013 sätestatud viinapuude istutuseks antavate lubade süsteemi on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/2117 ⁽³⁾ ning neid muudatusi tuleks kajastada delegeeritud määruses (EL) 2018/273.
- (3) Viinapuude istutuseks antava loa saamise kohustusest vabastamise erandit laiendatakse nii, et see hõlmab istutust või taasistutust sellistel aladel, mis on ette nähtud viinamarjasordikogumite loomiseks geneetiliste ressursside säilitamise eesmärgil. See erand tuleb lisada sätetele, mis käsitlevad katseteks mõeldud piirkondi või pooktaimede kasvatamist. Selleks et hoida ära kõnealuse erandi kuritarvitamine, on asjakohane kehtestada tingimused, millele sellised viinamarjasordikogumid peavad vastama. Lisaks tuleb kõnealuse erandi kajastamiseks ajakohastada delegeeritud määruse (EL) 2018/273 artiklis 2 ja IV lisas sätestatud mõisteid „viinamarjakasvataja“ ja „viinamarjaistanduseks kasutatav maatükk“. Selguse huvides tuleks kõnealusesse artiklisse lisada ka mõiste „viinamarjasordikogum“ uus määratlus.
- (4) Nagu on sätestatud määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 63 lõike 3 punktis b, võivad liikmesriigid piirata viinapuude istutuseks lubade andmist piirkondlikul tasandil konkreetsete piirkondade puhul, mis vastavad kaitstud päritolunimetusega või kaitstud geograafilise tähisega veinide tootmiseks esitatavatele nõuetele, et vältida konkreetse kaitstud päritolunimetuse või kaitstud geograafilise tähise väärtuse vähenemise tõendatud ohtu. See säte peaks kajastuma delegeeritud määruse (EL) 2018/273 artiklis 6 sätestatud taasistutamise piiranguid käsitlevates eeskirjades.
- (5) Taotleja kohustus täita määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 64 lõike 1 punktis c ja delegeeritud määruse (EL) 2018/273 artikli 4 lõikes 1 osutatud toetuskõlblikkusriteeriume ning tagada, et tema taotlus ei põhjusta märkimisväärset konkreetse kaitstud geograafilise tähise maine väärkasutamise ohtu, lõpeb 31. detsembril 2030.

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

⁽²⁾ Komisjoni 11. detsembri 2017. aasta delegeeritud määrus (EL) 2018/273, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1308/2013 viinapuude istutuseks antavate lubade süsteemi, istandusregistri, saatedokumentide ja sertifitseerimise, sisetulevate ja väljaminevate kaupade registri, kohustuslike deklaratsioonide, teavituste ja teabe avaldamise osas, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 asjakohase kontrolli ja karistuste osas ning millega muudetakse komisjoni määrusi (EÜ) nr 555/2008, (EÜ) nr 606/2009 ja (EÜ) nr 607/2009 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 436/2009 ja komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2015/560 (ELT L 58, 28.2.2018, lk 1).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2117, millega muudetakse määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus, määrust (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta, määrust (EL) nr 251/2014 aromaatseeritud veinitoodete määratlemise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähiste kaitse kohta ning määrust (EL) nr 228/2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepiirkondade jaoks (ELT L 435, 6.12.2021, lk 262).

Kõnealust tähtaega, mis vastab viinapuude istutuslubade süsteemi lõppemisele, tuleks kohandada, kuna määrusega (EL) 2021/2117 pikendati määruse (EL) nr 1308/2013 artikliga 61 kehtestatud viinapuude istutuslubade süsteemi kohaldamisega. Samal põhjusel tuleks kohandada ka teatavate delegeeritud määruse (EL) 2018/273 I ja II lisas sätestatud toetuskõlblikkuskriteeriumidega seotud kohustuste lõppkuupäevi.

- (6) Määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 64 lõike 2 punktides f ja h osutatud prioriteetsuskriteeriume on vastavalt muudetud ja selgitatud ning need muudatused peaksid kajastuma ka delegeeritud määruse (EL) 2018/273 II lisa vastavates osades.
- (7) Lisaks tähistab mõiste „viinamarjakasvataja“ delegeeritud määruse (EL) 2018/273 artikli 2 lõike 1 punktis a määratletud kutselist viinamarjakasvatajat. Kõnealuse delegeeritud määruse artikli 3 lõikes 3 kasutatakse seda siiski ekslikult ka selleks, et viidata füüsilisele isikule, kes toodab veini kuni 0,1 ha suuruselt alalt üksnes oma majapidamise tarbeks, ja kes on vabastatud istutuslubade süsteemist. See vastuolu tuleks kõrvaldada.
- (8) Delegeeritud määrust (EL) 2018/273 tuleks seepärast vastavalt muuta ja parandada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Delegeeritud määruse (EL) 2018/273 muutmine

Delegeeritud määrust (EL) 2018/273 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 2 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) „viinamarjakasvataja“ – füüsiline või juriidiline isik või füüsiliste või juriidiliste isikute rühm, olenemata sellest, missugune õiguslik seisund sellele rühmale ja rühma liikmetele on riikliku õigusega antud, kelle põllumajanduslik majapidamine asub liidu territooriumil, nagu on määratletud Euroopa Liidu lepingu artiklis 52 koostoimes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 355, ning kellel on viinamarjade kasvuala, mille saadusi ta kasutab veinitoodete tööstuslikuks tootmiseks või millele laienevad erandid katsete, geneetiliste ressursside säilitamise eesmärgil viinamarjasordikogumite loomise või pooktaimede kasvatamise puhul, nagu on osutatud käesoleva määruse artikli 3 lõikes 2;“;

b) punkt c asendatakse järgmisega:

„c) „viinamarjaistanduseks kasutatav maatükk“ – määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 67 lõike 4 punkti a tähenduses põld, kuhu on istutatud viinapuud või mille eesmärk on veinitoodete tööstuslik tootmine või millele laienevad erandid katsete, geneetiliste ressursside säilitamise eesmärgil viinamarjasordikogumite loomise või pooktaimede kasvatamise puhul, nagu on osutatud käesoleva määruse artikli 3 lõikes 2;“;

c) lisatakse punkt l:

„l) „viinamarjasordikogumid“ – viinamarjaistanduse maatükk, kuhu on istutatud mitu viinamarjasorti ja kus igat sorti on kuni 50 viinapuud.“

2) Artikli 3 lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

a) esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Istutusest või taasistutusest aladel, mis on mõeldud katseteks või geneetiliste ressursside säilitamise eesmärgil viinamarjasordikogumite loomiseks või pooktaimede kasvatamiseks, tuleb pädevaid asutusi ette teavitada. Teated sisaldavad kogu asjakohast teavet nende alade kohta ja ajavahemikku, mille jooksul katse tehakse, viinamarjasordikogumit säilitatakse või pooktaimede kasvatus toodangut annab. Pädevaid asutusi tuleb teavitada ka osutatud ajavahemike pikendamisest.“;

b) teise lõigu punkt a asendatakse järgmisega:

„a) saab asjaomase ala kohta loa kooskõlas määruse (EL) nr 1308/2013 artikliga 64, 66 või 68, nii et seal toodetud viinamarju ja veinitooteid tohib turustada, või“;

c) kolmanda lõigu järele lisatakse järgmised lõigud:

„Lõikes 1 osutatud erandit kohaldatakse alade suhtes, mis on ette nähtud viinamarjasordikogumite loomiseks, üksnes juhul, kui selliste kogumite loomise eesmärk on teatavale veinitootmispiirkonnale iseloomulike viinamarjasortide geneetiliste ressursside säilitamine ja kui iga kogumiga hõlmatud ala ei ole suurem kui 2 hektarit.

Liikmesriigid võivad koostada loetelu nende territooriumil määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 81 lõike 2 kohaselt liigitatud veiniviinamarjasortidest, mis on riigi või piirkonna tasandil kõlblikud geneetiliste ressursside säilitamiseks vajaliku sordikogumi loomiseks. Liikmesriigid võivad kehtestada ka selliste viinamarjasordikogumite maksimaalseks pindalaks kuni 2 hektarit ning iga sordi puhul maksimaalse viinapuude arvu, mis on väiksem käesoleva määruse artikli 2 lõike 1 punktis l sätestatud ülemmäärast.“

3) Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

a) esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid võivad piirata taasistutamist määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 66 lõike 3 alusel, kui konkreetne taasistutatav kasvuala asub piirkonnas, mille puhul uusistutuslubade andmine on piiratud kooskõlas määruse kõnealuse määruse artikli 63 lõike 2 punktiga b, ning tingimusel, et vastav otsus on põhjendatud vajadusega vältida konkreetse kaitstud päritolunimetuse või kaitstud geograafilise tähise väärtuse märkimisväärse vähenemise hästi tõendatud ohtu.“;

b) teise lõigu sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Esimeses lõigus osutatud väärtuse vähenemise ohtu ei ole, kui:“.

4) I lisa muudetakse järgmiselt:

a) A osa teises lõigus asendatakse kuupäev „31. detsembrini 2030“ kuupäevaga „31. detsembrini 2045“;

b) B osa teises lõigus asendatakse kuupäev „31. detsembrini 2030“ kuupäevaga „31. detsembrini 2045“.

5) II lisa muudetakse järgmiselt:

a) B osa muudetakse järgmiselt:

i) punkti 1 esimeses lõigus asendatakse kuupäev „31. detsembrini 2030“ kuupäevaga „31. detsembrini 2045“;

ii) punkti 2 esimeses lõigus asendatakse kuupäev „31. detsembrini 2030“ kuupäevaga „31. detsembrini 2045“;

iii) punkti 4 teises lõigus asendatakse kuupäev „31. detsembrini 2030“ kuupäevaga „31. detsembrini 2045“;

iv) lisatakse järgmine punkt 5:

„5) taotleja kohustub säilitama vähemalt seitsme kuni kümne aasta jooksul uusistutusala(d), kuhu on istutatud vähemalt üks viinamarjasortidest, mis on loetletud liikmesriigi poolt sel eesmärgil koostatud geneetiliste ressursside säilitamiseks kõlblike viinamarjasortide riiklikus nimekirjas. See ajavahemik ei tohi kesta kauem kui 31. detsembrini 2045.“;

b) D osa teises lõigus asendatakse kuupäev „31. detsembrini 2030“ kuupäevaga „31. detsembrini 2045“;

c) F osa asendatakse järgmisega:

„F. Määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 64 lõike 2 punktis f osutatud kriteerium

Määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 64 lõike 2 punktis f osutatud kriteerium loetakse täidetuks, kui tõendatud kulutõhususe, konkurentsivõime või turgudel kohaloleku kasv on tehtud kindlaks ühe järgneva kaalutluse alusel:

- 1) viinamarjakasvatusektoris on põllumajandusettevõtte tootmisüksuse kulud asjaomasel aastal võrreldes eelneva viie aasta keskmisega vähenenud;
- 2) põllumajandusettevõttel on asjaomasel aastal mitmekesised turustuskanalid ja/või valitseb suur nõudlus tema toodete järele võrreldes eelneva viie aasta keskmisega.

Liikmesriigid võivad lisada täiendavaid üksikasju punktides 1 ja 2 loetletud kaalutlustele.;

d) H osa asendatakse järgmisega:

„H. Määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 64 lõike 2 punktis h osutatud kriteerium

Määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 64 lõike 2 punktis h osutatud kriteerium loetakse täidetuks, kui taotleja põllumajandusliku majapidamise viinamarjaistanduste maatükkide pindala vastab taotluse esitamise ajal lävenditele, mille liikmesriik kehtestab objektiivsete kriteeriumide alusel riiklikul või piirkondlikul tasandil. Sellised lävendid kehtestatakse järgmisel tasemel:

- 1) mitte väiksemad kui 0,1 hektarit väikeste põllumajanduslike majapidamiste viinamarjaistanduste maatükkide puhul;
- 2) mitte suuremad kui 50 hektarit keskmise suurusega põllumajanduslike majapidamiste viinamarjaistanduste maatükkide puhul.

Viinapuude kasvualasid, mille suhtes kohaldatakse määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 62 lõikes 4 sätestatud erandeid, ei võeta viinamarjaistanduste maatükkide pindala arvutamisel arvesse.;

e) I osa II jao teises lõigus asendatakse kuupäev „31. detsembrini 2030“ kuupäevaga „31. detsembrini 2045“.

6) IV lisa 1.2 jao punkti 1 lisatakse punkt c:

„c) istutatavad või taasistutatavad kasvualad viinamarjasordikogumite loomiseks, et säilitada geneetilisi ressursse.“

Artikkel 2

Delegeeritud määruse (EL) 2018/273 parandamine

Delegeeritud määruse (EL) 2018/273 artikli 3 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Kasvualadel, kust saadav vein ja viinamarjasaadused on mõeldud üksnes füüsilise isiku või füüsiliste isikute rühma tarbeks, kes ei ole viinamarjakasvatavad artikli 2 lõike 1 punkti a tähenduses, toimub istutus või taasistutus järgmistel tingimustel:

- a) selline pindala ei ületa 0,1 ha;
- b) asjaomane füüsiline isik või füüsiliste isikute rühm ei tegele kaubandusliku veiniproduktidega ega muude veiniproduktide kaubandusliku tootmisega.

Käesoleva lõike kohaldamisel võivad liikmesriigid lugeda teatavaid kaubandusliku tegevusega mittetegelevaid organisatsioone samaväärseks füüsilise isiku majapidamisega.

Liikmesriigid võivad otsustada, et esimeses lõigus osutatud istutustest tuleb teatada.“

Artikkel 3

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub seitsmendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 13. oktoober 2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2022/2567,**13. oktoober 2022,****millega muudetakse rakendusmäärust (EL) 2018/274 viinapuude istutuseks antavate lubade süsteemi osas**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, ⁽¹⁾ eriti selle artiklit 70,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni rakendusmääruses (EL) 2018/274 ⁽²⁾ on kehtestatud määruse (EL) nr 1308/2013 rakenduseeskirjad viinapuude istutuseks antavate lubade süsteemi, sertifitseerimise, sissetulevate ja väljaminevate kaupade registri, kohustuslike deklaratsioonide ja teadete kohta.
- (2) Määruses (EL) nr 1308/2013 sätestatud viinapuude istutuseks antavate lubade süsteemi on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/2117 ⁽³⁾ ning neid muudatusi tuleks kajastada rakendusmääruse (EL) 2018/274 vastavates sätetes.
- (3) Liikmesriigid võivad uusistutuslubade andmiseks igal aastal kasutada oleva ala nüüd arvutada kas eelmise aasta 31. juuli seisuga mõõdetud kogu viinapuude kasvuala põhjal või varasemate andmete põhjal, võttes arvesse kogu viinapuude kasvuala 31. juuli 2015. aasta seisuga, mida suurendatakse pindala võrra, mis on hõlmatud tootjatele antud istutusõigustega, mida on olnud võimalik alates 1. jaanuarist 2016 loaks ümber vormistada. Liikmesriigid avalikustavad, milline kahest võimalusest on konkreetseks aastaks valitud.
- (4) Kui liikmesriigid otsustavad riiklikul tasandil kohaldada 1 % ülemmäärast madalamat protsendimäära ja/või piirata lubade väljastamist piirkondlikul tasandil, peavad nad arvesse võtma veinisektoris tegutsevate tunnustatud kutseorganisatsioonide, huvitatud tootjarühmade või kõnealuse liikmesriigi õigusaktide alusel tunnustatud muud liiki kutseorganisatsioonide soovitusi. Selleks et anda pädevatele asutustele aega neid soovitusi enne lõpliku otsuse tegemist arvesse võtta, tuleks liikmesriikidel lubada kehtestada soovitude esitamise tähtaeg. Läbipaistvuse huvides tuleks esitatud soovitusel avalikustada.
- (5) Liikmesriigid võivad kehtestada rakendusmääruse (EL) 2018/274 artiklis 4 osutatud toetuskölblikkus- ja prioriteetuskriteeriumid mitte ainult riiklikul, vaid ka piirkondlikul tasandil.
- (6) Määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 64 lõike 2 punktis b osutatud prioriteetuskriteerium hõlmab nüüd viinapuude geneetiliste ressursside säilitamist. Liikmesriigid, kes soovivad kohaldada geneetiliste ressursside säilitamise kriteeriumi, peaksid koostama ja avalikustama toetuskölblike sortide loetelu aegsasti enne taotlemisprotsessi.

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

⁽²⁾ Komisjoni 11. detsembri 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/274, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 rakenduseeskirjad viinapuude istutuseks antavate lubade süsteemi, sertifitseerimise, sissetulevate ja väljaminevate kaupade registri, kohustuslike deklaratsioonide ja teadete kohta, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad asjakohaste kontrollide kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusmäärus (EL) 2015/561 (ELT L 58, 28.2.2018, lk 60).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2117, millega muudetakse määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus, määrust (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta, määrust (EL) nr 251/2014 aromaatseeritud veinitoodete määramise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähistite kaitse kohta ning määrust (EL) nr 228/2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepoolseimate piirkondade jaoks (ELT L 435, 6.12.2021, lk 262).

- (7) Rakendusmääruse (EL) 2018/274 vastavates sätetes tuleb kajastada ka määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 64 lõike 2 punktis f osutatud prioriteetsuskriteeriumi muutmist, mille kohaselt tuleb põllumajandusliku majapidamise konkurentsivõime võimaliku tulevase suurenemise asemel tõendada kulutõhususe, konkurentsivõime või varasema turgudel kohaloleku suurenemist.
- (8) Määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 64 lõike 2 punktis h osutatud prioriteetsuskriteeriumi on ajakohastatud selgitamaks, et segaettevõtete puhul tuleks arvesse võtta ainult viinamarjaistanduse maatükkide pindala, et teha kindlaks, kas põllumajanduslik majapidamine jääb väikeste ja keskmise suurusega põllumajanduslike majapidamiste künnise piiridesse.
- (9) Määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 68 lõikega 2a antakse liikmesriikidele võimalus anda istutusluba selliste istutusõigustega hõlmatud alale, mida võib muuta istutuslubadeks, kuid mida ei ole 31. detsembriks 2022 lubadeks muudetud. Asjaomastest aladest tuleks komisjonile teatada ja liikmesriikidel peaks olema lubatud need 2023., 2024. ja 2025. aastal osaliselt või täielikult uusistutuslubadele lisada. Lubade andmise jagamine kolme aasta peale võimaldab liikmesriikidel võtta arvesse turuolukorda ja jagada pindala suurendamine mitme aasta peale. Selliselt saab vältida uute istanduste arvu järsku kasvu, mis võib põhjustada turuhäireid seoses uute viinamarjaistanduste rajamiseks vajalike sisendite ja uute viinapuude kasvatamisega.
- (10) Ühendkuningriik ei ole enam liidu liikmesriik ja seetõttu ei ole ta enam kohustatud esitama proove isotoopanalüüside andmepanga jaoks, millele on osutatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2018/273 (*) artiklis 39, ning seepärast tuleks ta rakendusmääruse (EL) 2018/274 III lisa II osas esitatud liikmesriikide loetelust välja jätta.
- (11) Seepärast tuleks rakendusmäärust (EL) 2018/274 vastavalt muuta.
- (12) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas põllumajandusturgude ühise korralduse komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Rakendusmäärust (EL) 2018/274 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikkel 3 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 3

Eelnevad otsused uusistutuste jaoks eraldatava pindala kohta

1. Kui liikmesriigid otsustavad piirata uusistutusteks eraldatavat, lubade vormis jaotatavat üldpindala vastavalt määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 63 lõigetele 2 ja 3, avaldavad nad kõnealused otsused ja nende põhjendused hiljemalt vastava aasta 1. märtsiks; liikmesriikidel tuleb ka otsustada, kas nad arvutavad uusistutusteks kasutada oleva kogupindala vastavalt kõnealuse määruse artikli 63 lõike 1 punktile a või artikli 63 lõike 1 punktile b.
2. Liikmesriigid võivad kehtestada tähtaja, mille jooksul saavad määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 65 osutatud kutseorganisatsioonid või huvitatud tootjarühmad esitada soovitusi, et need jõutaks piisavalt aegsasti läbi vaadata, enne kui asjaomane liikmesriik teeb lõikes 1 osutatud otsuse uusistutusteks eraldatava üldpindala piiramise kohta. Kõnealused soovitusel avaldatakse samuti.“

(*) Komisjoni 11. detsembri 2017. aasta delegeeritud määrus (EL) 2018/273, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1308/2013 viinapuude istutuseks antavate lubade süsteemi, istandusregistri, saatedokumentide ja sertifitseerimise, sissetulevate ja väljaminevate kaupade registri, kohustuslike deklaratsioonide, teavituste ja teabe avaldamise osas, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 asjakohase kontrolli ja karistuste osas ning millega muudetakse komisjoni määrusi (EÜ) nr 555/2008, (EÜ) nr 606/2009 ja (EÜ) nr 607/2009 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 436/2009 ja komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2015/560 (ELT L 58, 28.2.2018, lk 1).

2) Artikli 4 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Kui liikmesriigid kavatsevad kohaldada lõike 2 punkti b alapunktis ii osutatud prioriteetsuskriteeriume, peavad nad kindlaks määrama, millist prioriteetsuskriteeriumi kohaldada ja kas neid kohaldada riiklikul või piirkondlikul tasandil. Liikmesriigid võivad samuti otsustada anda erineva kaalu igale valitud prioriteetsuskriteeriumile. Sellised otsused võimaldavad liikmesriikidel seada üksiktaotlused riiklikul või piirkondlikul tasandil hektarite eraldamiseks pingeritta lõike 2 punkti b alapunkti ii kohaselt vastavalt sellele, mil määral taotlused vastavad valitud prioriteetsuskriteeriumidele.“

3) Artikli 6 lõike 3 esimest lõiku muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse punkt aa:

„aa) määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 64 lõike 2 punktis b osutatud prioriteetsuskriteerium: vajaduse korral tuleb taotluses märkida viinamarjasort, mida taotleja kavatseb kasvatada uusistutatava(te)l ala(de)l ja mis tuleb loetleda viinapuude geneetiliste ressursside säilitamiseks sobivate sortide loetelus, mille on koostanud ja avalikustanud asjaomase liikmesriigi pädev asutus ning mis on liigitatud vastavalt kõnealuse määruse artikli 81 lõikele 2.“;

b) punkt c asendatakse järgmisega:

„c) määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 64 lõike 2 punktis f osutatud prioriteetsuskriteerium: taotlused peavad sisaldama majandusalast teavet, mis tõendab põllumajanduslike majapidamiste kulutõhususe, konkurentsivõime või turgudel kohaloleku kasvu delegeeritud määruse (EL) 2018/273 II lisa F osas sätestatud kaalutluste alusel;“;

c) punkt e asendatakse järgmisega:

„e) määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 64 lõike 2 punktis h osutatud prioriteetsuskriteerium: taotlused peavad sisaldama teavet selle kohta, et taotleja põllumajandusliku majapidamise viinamarjaistanduse maatükkide pindala, mille suhtes ei kohaldata määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 62 lõikes 4 sätestatud erandeid, vastab taotluse esitamise ajal lävenditele, mille liikmesriigid kehtestavad delegeeritud määruse (EL) 2018/273 II lisa H osa sätete alusel;“.

4) Artiklisse 10 lisatakse lõige 3:

„3. Kui liikmesriigid otsustavad teha kättesaadavaks load vastavalt määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 68 lõikele 2a, teatavad nad lisaks kõnealuse määruse artikli 63 lõikega 1 ette nähtud 1 %-le kogu viinapuude kasvualast komisjonile kõnealuste täiendavate lubadega hõlmatud ala 1. märtsiks 2023., 2024. ja 2025. aastal.“

5) Artiklit 33 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 63 lõikes 4 ja artikli 64 lõikes 3 ja käesoleva määruse artikli 10 lõikes 3 osutatud teated. Nimetatud teated esitatakse käesoleva määruse IV lisa II osas sätestatud kujul;“;

b) lõikele 2 lisatakse teine lõik:

„Erandina esimese lõigu punktist c teavitavad liikmesriigid komisjoni 1. märtsiks 2023 lubadest, mis on antud ajavahemikul 1. augustist kuni 31. detsembrini 2022 kehtivate istutusõiguste lubadeks muutmise alusel, nagu on osutatud käesoleva määruse artikli 10 lõikes 3.“

6) I lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse I lisale;

7) III lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse II lisale;

8) IV lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse III lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub seitsmendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 13. oktoober 2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

I LISA

Rakendusmääruse (EL) 2018/274 I lisa punkt B asendatakse järgmisega:

„B. ERALDAMINE PRIORITEETSUSKRITERIUMIDE ALUSEL

See osa uusistutuseks eraldatud hektarite koguarvust, mida liikmesriigid on otsustanud jaotada riigi või piirkondlikul tasandil vastavalt prioriteetsuskriteeriumidele, nagu on osutatud artikli 4 lõike 2 punkti b alapunktis ii, jagatakse individuaalsete toetuskõlblike taotluste vahel järgmiselt:

- a) Liikmesriigid valivad riigi või piirkondlikul tasandil prioriteetsuskriteeriumid ja võivad omistada kõigile valitud kriteeriumidele samaväärse või erineva tähtsuse. Liikmesriigid võivad kohaldada ühtset tähtsuse määramise meetodit kogu riigi tasandil või omistada kriteeriumidele liikmesriigi territooriumil asuvatel eri aladel erineva tähtsuse.

Kui liikmesriigid omistavad kõikidele riigi või piirkondlikul tasandil valitud kriteeriumidele sama tähtsuse, määratakse iga kriteeriumi väärtuseks 1.

Kui liikmesriigid omistavad riigi või piirkondlikul tasandil valitud kriteeriumidele eri tähtsuse, määratakse iga kriteeriumi väärtus vahemikus nullist (0) üheni (1) ja kõikide üksikute väärtuste summa peab alati võrduma ühega (1).

Kui nimetatud kriteeriumidele tähtsuse omistamine on liikmesriigi territooriumil asuvates eri piirkondades erinev, määratakse iga piirkonna iga kriteeriumi väärtus vahemikus nullist (0) üheni (1). Sel juhul peab iga piirkonna kõikide valitud kriteeriumide üksikute väärtuste summa alati võrduma ühega (1).

- b) Liikmesriigid hindavad iga individuaalse toetuskõlbliku taotluse puhul, kuivõrd see vastab valitud prioriteetsuskriteeriumidele. Igale prioriteetsuskriteeriumile vastavuse taseme hindamiseks koostavad liikmesriigid riigi või piirkondlikul tasandil ühtse hindamiskaala, mille alusel antakse igale taotlusele iga kriteeriumiga seotud punkte.
- c) Ühtses hindamiskaalas määratakse eelnevalt kindlaks iga kriteeriumile vastavuse tasemega seotud punktide arv, täpsustades ühtlasi ka iga konkreetse kriteeriumi iga elemendiga seotud punktide arvu.
- d)

Liikmesriigid koostavad riigi või piirkondlikul tasandil individuaalsete taotluste pingerea vastavalt sellele, milline punktisumma on igale taotlusele antud punktis b osutatud vastavuse või vastavuse taseme alusel ja, vajaduse korral, punktis a osutatud kriteeriumide tähtsuse alusel. Selleks kasutavad nad järgmist valemit:

$$Pt = W_1 \times Pt_1 + W_2 \times Pt_2 + \dots + W_n \times Pt_n$$

Pt = konkreetsele individuaalsele taotlusele antud punktisumma

$W_1, W_2, \dots, W_n =$ kriteeriumide 1, 2, ..., n tähtsuse osakaal

$Pt_1, Pt_2, \dots, Pt_n =$ taotluse kriteeriumidele 1, 2, ..., n vastavuse tase

Selliste pindalade puhul, mille tähtsuse osakaal on kõigi prioriteetsuskriteeriumide osas null, antakse kõigile toetuskõlblikele taotlustele vastavuse taseme eest maksimumpunktid.

- e) Liikmesriigid annavad individuaalsetele taotlejatele loa punktis d nimetatud pingerea alusel ja seni, kuni kõik prioriteetsuskriteeriumide järgi eraldatavad hektarid on jagatud. Luba antakse taotleja soovitud hektarite koguarvule enne loa andmist pingereas järgmisele taotlejale.

Kui eraldatavad hektarid ammendatakse pingerea sellisel astmel, kus mitmel taotlusel on sama arv punkte, jaotatakse järelejäänud hektarid proportsionaalselt nende taotluste vahel.

- f) Kui vastavalt punktile A ja käesoleva punkti alapunktidele a–e lube andes saavutatakse piir kaitstud päritolunimetuse või kaitstud geograafilise tähise nõuetele vastava või ilma geograafilise tähiseta teatava piirkonna või ala suhtes, ei rahuldata enam kõnealusest piirkonnast või alalt pärit taotlusi.“
-

II LISA

Rakendusmääruse (EL) 2018/274 III lisa II osa asendatakse järgmisega:

„II OSA

Igal aastal liikmesriikides artikli 27 lõikes 3 osutatud andmepanka võetavate proovide arv

- 30 proovi Bulgaarias,
 - 20 proovi Tšehhis,
 - 200 proovi Saksamaal,
 - 50 proovi Kreekas,
 - 200 proovi Hispaanias,
 - 400 proovi Prantsusmaal,
 - 30 proovi Horvaatias,
 - 400 proovi Itaalias,
 - 10 proovi Küprosel,
 - 4 proovi Luksemburgis,
 - 50 proovi Ungaris,
 - 4 proovi Maltal,
 - 50 proovi Austrias,
 - 50 proovi Portugalis,
 - 70 proovi Rumeenias,
 - 20 proovi Sloveenias,
 - 15 proovi Slovakkias.“
-

III LISA

Rakendusmääruse (EL) 2018/274 IV lisa muudetakse järgmiselt.

1) II osa tabel A asendatakse järgmisega:

„Tabel A

Uusistutusload – osakaal

Liikmesriik:	
Teate kuupäev:	
Aasta:	
Määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 63 lõike 1 kohane arvutusmeetod:	
Riigi tasandil kohaldatav osakaal:	
Põhjendused osakaalu piiramisele riigi tasandil (kui see on alla 1 %):	
Ala A: määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 63 lõike 1 punkti a kohane tegeliku istutusala kogupindala (ha) (eelmise 31. juuli seisuga):	
B1: tegelik istutusala (ha) 31. juuli 2015. aasta seisuga:	
B2: ala (ha), mis on hõlmatud istutusõigustega, mida oli võimalik muuta lubadeks 1. jaanuaril 2016	
Ala B (B1 + B2): määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 63 lõike 1 punkti b kohane ala:	
(Ala A või ala B korrutatuna riiklikul tasandil kohaldatava protsendimääraga) = uusistutuste kogupindala (ha) riiklikul tasandil, võttes aluseks valitud protsendimäära ja viite:	
Eelmisest aastast käesoleva määruse artikli 7 lõike 3 kohaselt üle kantud kogupindala (ha):	
Pindala (ha) vastavalt määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 68 lõikele 2a (ainult aastateks 2023–2025)	
Riiklikul tasandil viinapuude uusistutuslubade alusel eraldatav kogupindala (ha):	

Teate tähtaeg: 1. märts.“

2) VI osas asendatakse tabeli all olevad märkused järgmisega:

„Teate tähtaeg: 1. november.

NB! Käesolev tabel tuleb esitada iga veiniaasta kohta (n – 1 aasta 1. augustist kuni teate esitamise aasta 31. juulini) määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 68 lõike 1 teises lõigus osutatud tähtajale või liikmesriigi poolt käesoleva määruse artikli 10 lõike 1 kohaselt kehtestatud tähtajale järgneva aasta 1. novembriks.

Ajavahemikku 1. augustist 2022 kuni 31. detsembrini 2022 käsitlev teade esitatakse siiski 1. märtsiks 2023.“

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2022/2568,**21. detsember 2022,****millega muudetakse rakendusmääruse (EL) 2021/605 (milles sätestatakse sigade Aafrika katku tõrje erimeetmed) I lisa****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

Võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrust (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus), ⁽¹⁾ eriti selle artikli 71 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

- (1) Sigade Aafrika katk on peetavaid ja uluksigu kahjustav nakkuslik viirushaigus, mis võib rängalt mõjutada seda loomapopulatsiooni ja loomakasvatuse kasumlikkust ning häirida nende loomade ja neilt pärit loomsete saaduste saadetiste liidusisest liikumist ja kolmandatesse riikidesse eksportimist.
- (2) Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2021/605 ⁽²⁾ võeti vastu määruse (EL) 2016/429 raames ning selles on sätestatud sigade Aafrika katku tõrje erimeetmed, mida kõnealuse rakendusmääruse I lisas loetletud liikmesriigid (edaspidi „asjaomased liikmesriigid“) peavad piiratud aja jooksul kohaldama kõnealuses lisas loetletud I, II ja III taseme piirangutsoonides.
- (3) Rakendusmääruse (EL) 2021/605 I lisas I, II ja III taseme piirangutsoonidena loetletud piirkonnad põhinevad sigade Aafrika katku epidemioloogilisel olukorral liidus. Rakendusmääruse (EL) 2021/605 I lisa muudeti viimati komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2022/2486 ⁽³⁾ pärast kõnealuse taudiga seotud epidemioloogilise olukorra muutusi Itaalias ja Poolas. Pärast viimati nimetatud rakendusmääruse vastuvõtmist on kõnealuse taudiga seotud epidemioloogiline olukord teatavates liikmesriikides muutunud.
- (4) Kõik rakendusmääruse (EL) 2021/605 I lisas loetletud I, II ja III taseme piirangutsoonide suhtes tehtavad muudatused peaksid põhinema sigade Aafrika katkuga seotud epidemioloogilisel olukorral kõnealusest taudist mõjutatud piirkondades ja sigade Aafrika katkuga seotud üldisel epidemioloogilisel olukorral asjaomases liikmesriigis ning muudatuste tegemisel tuleks arvesse võtta kõnealuse taudi edasise leviku riski, aga ka sigade Aafrika katkuga seotud olukorrast tingitud tsoonideks jaotamise geograafilise määratlemise teaduslikult põhjendatud põhimõtteid ja kriteeriume ning liikmesriikidega alalises taime-, looma-, toidu- ja söödakomitees kokku lepitud ja komisjoni veebisaidil üldsusele kättesaadavaid liidu suuniseid ⁽⁴⁾. Sellistes muudatustes tuleks arvesse võtta ka rahvusvahelisi standardeid, nagu Maailma Loomatervise Organisatsiooni (WOAH) maismaaloomade tervise koodeks, ⁽⁵⁾ ning asjaomaste liikmesriikide pädevate asutuste esitatud põhjendusi tsoonideks jaotamise kohta.
- (5) Pärast rakendusmääruse (EL) 2022/2486 vastuvõtmise kuupäeva on esinenud sigade Aafrika katku uusi puhanguid uluksigade hulgas Slovakkias.

⁽¹⁾ ELT L 84, 31.3.2016, lk 1.

⁽²⁾ Komisjoni 7. aprilli 2021. aasta rakendusmäärus (EL) 2021/605, milles sätestatakse sigade Aafrika katku tõrje erimeetmed (ELT L 129, 15.4.2021, lk 1).

⁽³⁾ Komisjoni 16. detsembri 2022. aasta rakendusmäärus (EL) 2022/2486, millega muudetakse rakendusmääruse (EL) 2021/605 (milles sätestatakse sigade Aafrika katku tõrje erimeetmed) I lisa (ELT L 323, 19.12.2022, lk 33).

⁽⁴⁾ Töödokument SANTE/7112/2015/Rev. 3 „Principles and criteria for geographically defining ASF regionalisation“ (Sigade Aafrika katkuga seotud olukorrast tingitud piirkondadeks jaotamise põhimõtted ja kriteeriumid) https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/control-measures/asf_en.

⁽⁵⁾ OIE maismaaloomade tervise koodeks, 29. väljaanne, 2021. I ja II köited ISBN 978–92-95115-40–8; <https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/>

- (6) 2022. aasta detsembris täheldati mitut sigade Aafrika katku puhangut uluksigade hulgas Slovakkias Zlate Moravce piirkonnas, sellisel alal mis ei ole praegu loetletud rakendusmääruse (EL) 2021/605 I lisas. Need sigade Aafrika katku uued puhangud uluksigade seas kujutavad endast riskitaseme suurenemist, mida tuleks kajastada kõnealuses lisas. Neist hiljutistest sigade Aafrika katku puhangutest tabandunud Slovakkia piirkond, mis ei ole praegu kõnealuses lisas loetletud piirangutsoonina, tuleks nüüd kõnealuses lisas loetleda II taseme piirangutsoonina ning I taseme piirangutsoonide praegused piirid on vaja uuesti määratleda, et võtta arvesse neid hiljutisi puhanguid.
- (7) Pärast selliseid sigade Aafrika katku hiljutisi puhanguid uluksigade hulgas Slovakkias ning võttes arvesse praegust sigade Aafrika katkuga seotud epidemioloogilist olukorda liidus, on tsoonideks jaotamist selles liikmesriigis uuesti hinnatud ja ajakohastatud kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2021/605 artiklitega 5, 6 ja 7. Lisaks sellele on uuesti hinnatud ja ajakohastatud riskijuhtimismeetmeid. Neid muudatusi tuleks kajastada rakendusmääruse (EL) 2021/605 I lisas.
- (8) Selleks et võtta arvesse sigade Aafrika katku epidemioloogilise olukorra hiljutisi muutusi liidus ja võidelda kõnealuse taudi levikuga seotud riskidega ennetaval viisil, tuleks Slovakkias piiritleda uued piisava suurusega piirangutsoonid ja nõuetekohaselt loetleda need I ja II taseme piirangutsoonidena. Kuna sigade Aafrika katku olukord on liidus väga muutlik, on uute piirangutsoonide määratlemisel arvesse võetud epidemioloogilist olukorda ümbritsevatel aladel.
- (9) Võttes arvesse, kui kiireloomuline on sigade Aafrika katku levikuga seotud epidemioloogiline olukord liidus, on oluline, et käesoleva rakendusmäärusega rakendusmääruse (EL) 2021/605 I lissasse tehtavad muudatused jõustuvad võimalikult kiiresti.
- (10) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Rakendusmääruse (EL) 2021/605 I lisa asendatakse käesoleva määruse lisas esitatud tekstiga.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 21. detsember 2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

LISA

Rakendusmääruse (EL) 2021/605 I lisa asendatakse järgmisega:

„I LISA

PIIRANGUTSOONID

I OSA

1. Saksamaa

Järgmised I taseme piirangutsoonid Saksamaal:

Bundesland Brandenburg:

— Landkreis Dahme-Spreewald:

— Gemeinde Alt Zauche-Wußwerk,

— Gemeinde Byhleguhre-Byhlen,

— Gemeinde Märkische Heide, mit den Gemarkungen Alt Schadow, Neu Schadow, Pretschen, Plattkow, Wittmannsdorf, Schuhlen-Wiese, Bückchen, Kuschkow, Gröditsch, Groß Leuthen, Leibchel, Glietz, Groß Leine, Dollgen, Krugau, Dürrenhofe, Biebersdorf und Klein Leine,

— Gemeinde Neu Zauche,

— Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Groß Liebitz, Gühlen, Mochow und Siegadel,

— Gemeinde Spreewaldheide,

— Gemeinde Straupitz,

— Landkreis Märkisch-Oderland:

— Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Müncheberg, Eggersdorf bei Müncheberg und Hoppegarten bei Müncheberg,

— Gemeinde Bliesdorf mit den Gemarkungen Kunersdorf - westlich der B167 und Bliesdorf - westlich der B167

— Gemeinde Märkische Höhe mit den Gemarkungen Reichenberg und Batzlow,

— Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Haselberg, Frankenfelde, Schulzendorf, Lüdersdorf Biesdorf, Rathsdorf - westlich der B 167 und Wriezen - westlich der B167

— Gemeinde Buckow (Märkische Schweiz),

— Gemeinde Strausberg mit den Gemarkungen Hohenstein und Ruhlsdorf,

— Gemeine Garzau-Garzin,

— Gemeinde Waldsiefersdorf,

— Gemeinde Rehfelde mit der Gemarkung Werder,

— Gemeinde Reichenow-Mögelin,

— Gemeinde Prötzel mit den Gemarkungen Harnekop, Sternebeck und Prötzel östlich der B 168 und der L35,

— Gemeinde Oberbarnim,

— Gemeinde Bad Freienwalde mit der Gemarkung Sonnenburg,

— Gemeinde Falkenberg mit den Gemarkungen Dannenberg, Falkenberg westlich der L 35, Gersdorf und Krüge,

— Gemeinde Höhenland mit den Gemarkungen Steinbeck, Wollenberg und Wölsickendorf,

- Landkreis Barnim:
 - Gemeinde Joachimsthal östlich der L220 (Eberswalder Straße), östlich der L23 (Töpferstraße und Templiner Straße), östlich der L239 (Glambecker Straße) und Schorfheide (JO) östlich der L238,
 - Gemeinde Friedrichswalde mit der Gemarkung Glambeck östlich der L 239,
 - Gemeinde Althüttendorf,
 - Gemeinde Ziethen mit den Gemarkungen Groß Ziethen und Klein Ziethen westlich der B198,
 - Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Golzow, Senftenhütte, Buchholz, Schorfheide (Ch), Chorin westlich der L200 und Sandkrug nördlich der L200,
 - Gemeinde Britz,
 - Gemeinde Schorfheide mit den Gemarkungen Altenhof, Werbellin, Lichterfelde und Finowfurt,
 - Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit der Gemarkungen Finow und Spechthausen und der Gemarkung Eberswalde südlich der B167 und westlich der L200,
 - Gemeinde Breydin,
 - Gemeinde Melchow,
 - Gemeinde Sydower Fließ mit der Gemarkung Grüntal nördlich der K6006 (Landstraße nach Tuchen), östlich der Schönholzer Straße und östlich Am Postweg,
 - Hohenfinow südlich der B167,
- Landkreis Uckermark:
 - Gemeinde Passow mit den Gemarkungen Briest, Passow und Schönow,
 - Gemeinde Mark Landin mit den Gemarkungen Landin nördlich der B2, Grünow und Schönermark,
 - Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Frauenhagen, Mürow, Angermünde nördlich und nordwestlich der B2, Dobberzin nördlich der B2, Kerkow, Welsow, Bruchhagen, Greiffenberg, Günterberg, Biesenbrow, Görldorf, Wolletz und Altkünkendorf,
 - Gemeinde Zichow,
 - Gemeinde Casekow mit den Gemarkungen Blumberg, Wartin, Luckow-Petershagen und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow westlich der L272 und nördlich der L27,
 - Gemeinde Hohenselchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Hohenselchow nördlich der L27,
 - Gemeinde Tantow,
 - Gemeinde Mescherin mit der Gemarkung Radekow, der Gemarkung Rosow südlich der K 7311 und der Gemarkung Neurochlitz westlich der B2,
 - Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Geesow westlich der B2 sowie den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf nördlich der L27 und der B2 bis zur Kastanienallee, dort links abbiegend dem Schülerweg folgend bis Höhe Bahnhof, von hier in östlicher Richtung den Salveybach kreuzend bis zum Tantower Weg, diesen in nördlicher Richtung bis zu Stettiner Straße, diese weiter folgend bis zur B2, dieser in nördlicher Richtung folgend,
 - Gemeinde Pinnow nördlich und westlich der B2,
- Landkreis Oder-Spree:
 - Gemeinde Storkow (Mark),
 - Gemeinde Spreenhagen mit den Gemarkungen Braunsdorf, Markgrafpieske, Lebbin und Spreenhagen,
 - Gemeinde Grünheide (Mark) mit den Gemarkungen Kagel, Kienbaum und Hangelsberg,
 - Gemeinde Fürstenwalde westlich der B 168 und nördlich der L 36,

- Gemeinde Rauen,
- Gemeinde Wendisch Rietz bis zur östlichen Uferzone des Scharmützelsees und von der südlichen Spitze des Scharmützelsees südlich der B246,
- Gemeinde Reichenwalde,
- Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Petersdorf und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow westlich der östlichen Uferzone des Scharmützelsees und ab nördlicher Spitze westlich der L35,
- Gemeinde Tauche mit der Gemarkung Werder,
- Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Jänickendorf, Schönfelde, Beerfelde, Gölsdorf, Buchholz, Tempelberg und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf westlich der L36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande nördlich der L36,
- Landkreis Spree-Neiße:
 - Gemeinde Turnow-Preilack mit der Gemarkung Turnow,
 - Gemeinde Drachhausen,
 - Gemeinde Schmogrow-Fehrow,
 - Gemeinde Drehnow,
 - Gemeinde Teichland mit den Gemarkungen Maust und Neuendorf,
 - Gemeinde Guhrow,
 - Gemeinde Werben,
 - Gemeinde Dissen-Striesow,
 - Gemeinde Briesen,
 - Gemeinde Kolkwitz mit den Gemarkungen Klein Gaglow, Hähnchen, Kolkwitz, Glinzig und Krieschow nördl. der BAB 15, Gulben, Papitz, Babow, Eichow, Limberg und Milkersdorf,
 - Gemeinde Burg (Spreewald)
 - Kreisfreie Stadt Cottbus außer den Gemarkungen Kahren, Gallinchen, Groß Gaglow und der Gemarkung Kiekebusch südlich der BAB,
- Landkreis Oberspreewald-Lausitz:
 - Gemeinde Lauchhammer,
 - Gemeinde Schwarzheide,
 - Gemeinde Schipkau,
 - Gemeinde Senftenberg mit den Gemarkungen Brieske, Niemtsch, Senftenberg und Reppist,
 - die Gemeinde Schwarzbach mit der Gemarkung Biehlen,
 - Gemeinde Großräschen mit den Gemarkungen Wormlage, Saalhausen, Barzig, Freienhufen, Großräschen,
 - Gemeinde Vetschau/Spreewald mit den Gemarkungen: Naundorf, Fleißdorf, Suschow, Stradow, Göritz, Koßwig, Vetschau, Repten, Tornitz, Missen und Orgosen,
 - Gemeinde Calau mit den Gemarkungen: Kalkwitz, Mlode, Saßleben, Reuden, Bolschwitz, Säritz, Calau, Kemmen, Werchow und Gollnitz,
 - Gemeinde Luckaitztal,
 - Gemeinde Bronkow,
 - Gemeinde Altdöbern mit der Gemarkung Altdöbern westlich der Bahnlinie,
 - Gemeinde Tettau,
- Landkreis Elbe-Elster:
 - Gemeinde Großthiemig,
 - Gemeinde Hirschfeld,

- Gemeinde Gröden,
- Gemeinde Schraden,
- Gemeinde Merzdorf,
- Gemeinde Röderland mit der Gemarkung Wainsdorf, Präsen, Stolzenhain a.d. Röder,
- Gemeinde Plessa mit der Gemarkung Plessa,
- Landkreis Prignitz:
 - Gemeinde Groß Pankow mit den Gemarkungen Baek, Tangendorf, Tacken, Hohenvier, Strigleben, Steinberg und Gulow,
 - Gemeinde Perleberg mit der Gemarkung Schönfeld,
 - Gemeinde Karstädt mit den Gemarkungen Postlin, Strehlen, Blüten, Klockow, Premslin, Glövzin, Waterloo, Karstädt, Dargardt, Garlin und die Gemarkungen Groß Warnow, Klein Warnow, Reckenzin, Streesow und Dallmin westlich der Bahnstrecke Berlin/Spandau-Hamburg/Altona,
 - Gemeinde Gülitz-Reetz,
 - Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Lockstädt, Mansfeld und Laaske,
 - Gemeinde Triglitz,
 - Gemeinde Marienfließ mit der Gemarkung Frehne,
 - Gemeinde Kümmernitztal mit der Gemarkungen Buckow, Preddöhl und Grabow,
 - Gemeinde Gerdshagen mit der Gemarkung Gerdshagen,
 - Gemeinde Meyenburg,
 - Gemeinde Pritzwalk mit der Gemarkung Steffenshagen,
- Bundesland Sachsen:
 - Stadt Dresden:
 - Stadtgebiet, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Landkreis Meißen:
 - Gemeinde Diera-Zehren, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Glaubitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Hirschstein,
 - Gemeinde Käbschütztal,
 - Gemeinde Klipphausen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Niederau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Nünchritz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Röderaue, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Gröditz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Lommatzsch,
 - Gemeinde Stadt Meißen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Nossen,
 - Gemeinde Stadt Riesa,
 - Gemeinde Stadt Strehla,
 - Gemeinde Stauchitz,
 - Gemeinde Wülknitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Zeithain,
 - Landkreis Mittelsachsen:
 - Gemeinde Großweitzschen mit den Ortsteilen Döschütz, Gadewitz, Niederranschütz, Redemitz,

- Gemeinde Ostrau mit den Ortsteilen Auerschütz, Beutig, Binnewitz, Clanzschwitz, Delmschütz, Döhlen, Jahna, Kattnitz, Kiebitz, Merschütz, Münchhof, Niederlützschera, Noschkowitz, Oberlützschera, Obersteina, Ostrau, Pulsitz, Rittnitz, Schlagwitz, Schmorren, Schrebitz, Sömnitz, Trebanitz, Zschochau,
- Gemeinde Reinsberg,
- Gemeinde Stadt Döbeln mit den Ortsteilen Beicha, Bormitz, Choren, Döbeln, Dreißig, Geleitshäuser, Gertitzsch, Gödelitz, Großsteinbach, Juchhöh, Kleinmockritz, Leschen, Lüttewitz, Maltitz, Markritz, Meila, Mochau, Nelkanitz, Oberranschütz, Petersberg, Präbschütz, Prüfern, Schallhausen, Schweimnitz, Simselwitz, Theeschütz, Zschackwitz, Zschäschütz,
- Gemeinde Stadt Großschirma mit den Ortsteilen Obergruna, Siebenlehn,
- Gemeinde Stadt Roßwein mit den Ortsteilen Gleisberg, Haßlau, Klinge, Naußlitz, Neuseifersdorf, Niederforst, Ossig, Roßwein, Seifersdorf, Wettersdorf, Wetterwitz,
- Gemeinde Striegistal mit den Ortsteilen Gersdorf, Kammersheim, Marbach,
- Gemeinde Zschaitz-Ottewig,
- Landkreis Nordsachsen:
 - Gemeinde Arzberg mit den Ortsteilen Stehla, Tauschwitz,
 - Gemeinde Cavertitz mit den Ortsteilen Außig, Cavertitz, Klingenhain, Schirmenitz, Treptitz,
 - Gemeinde Liebschützberg mit den Ortsteilen Borna, Bornitz, Clanzschwitz, Ganzig, Kleinragewitz, Laas, Leckwitz, Liebschütz, Sahlssan, Schönnewitz, Terpitz östlich der Querung am Käferberg, Wadewitz, Zaußwitz,
 - Gemeinde Naundorf mit den Ortsteilen Casabra, Gastewitz, Haage, Hof, Hohenwussen, Kreina, Nasenberg, Raitzen, Reppen, Salbitz, Stenenschütz, Zeicha,
 - Gemeinde Stadt Belgern-Schildau mit den Ortsteilen Ammelgoßwitz, Dröschkau, Liebersee östlich der B182, Oelzschau, Seydewitz, Staritz, Wohlau,
 - Gemeinde Stadt Mügeln mit den Ortsteilen Mahris, Schweta südlich der K8908, Zschannewitz,
 - Gemeinde Stadt Oschatz mit den Ortsteilen Lonnewitz östlich des Sandbaches und nördlich der B6, Oschatz östlich des Schmorkauer Wegs und nördlich der S28, Rechau, Schmorkau, Zöschau,
- Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge:
 - Gemeinde Bannewitz,
 - Gemeinde Dürrröhrsdorf-Dittersbach,
 - Gemeinde Kreischa,
 - Gemeinde Lohmen,
 - Gemeinde Mügglitztal,
 - Gemeinde Stadt Dohna,
 - Gemeinde Stadt Freital,
 - Gemeinde Stadt Heidenau,
 - Gemeinde Stadt Hohnstein,
 - Gemeinde Stadt Neustadt i. Sa.,
 - Gemeinde Stadt Pirna,
 - Gemeinde Stadt Rabenau mit den Ortsteilen Lübau, Obernaundorf, Oelsa, Rabenau und Spechtritz,
 - Gemeinde Stadt Stolpen,
 - Gemeinde Stadt Tharandt mit den Ortsteilen Fördergersdorf, Großopitz, Kurort Hartha, Pohrsdorf und Spechtshausen,
 - Gemeinde Stadt Wilsdruff, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:

- Landkreis Vorpommern Greifswald
 - Gemeinde Penkun,
 - Gemeinde Nadrensee,
 - Gemeinde Krackow,
 - Gemeinde Glasow,
 - Gemeinde Grambow,
- Landkreis Ludwigslust-Parchim:
 - Gemeinde Barkhagen mit den Ortsteilen und Ortschaften: Altenlinden, Kolonie Lalchow, Plauerhagen, Zarchlin, Barkow-Ausbau, Barkow,
 - Gemeinde Blivenstorf mit dem Ortsteil: Blivenstorf,
 - Gemeinde Brenz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Neu Brenz, Alt Brenz,
 - Gemeinde Domsühl mit den Ortsteilen und Ortschaften: Severin, Bergrade Hof, Bergrade Dorf, Zieslütbe, Alt Dammerow, Schlieven, Domsühl, Domsühl-Ausbau, Neu Schlieven,
 - Gemeinde Gallin-Kuppentin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Kuppentin, Kuppentin-Ausbau, Daschow, Zahren, Gallin, Penzlin,
 - Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Dresenow, Dresenower Mühle, Twietfort, Ganzlin, Tönchow, Wendisch Priborn, Liebhof, Gnevsdorf,
 - Gemeinde Granzin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Lindenbeck, Greven, Beckendorf, Bahlenrade, Granzin,
 - Gemeinde Grabow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Fresenbrügge, Grabow, Griemoor, Heidehof, Kaltehof, Winkelmoor,
 - Gemeinde Groß Laasch mit den Ortsteilen und Ortschaften: Groß Laasch,
 - Gemeinde Kremmin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Beckentin, Kremmin,
 - Gemeinde Kritzow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Schlemmin, Kritzow,
 - Gemeinde Lewitzrand mit dem Ortsteil und Ortschaften: Matzlow-Garwitz (teilweise),
 - Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Bobzin, Broock, Broock Ausbau, Hof Gischow, Lübz, Lutheran, Lutheran Ausbau, Riederfelde, Ruthen, Wessentin, Wessentin Ausbau,
 - Gemeinde Neustadt-Glewe mit den Ortsteilen und Ortschaften: Hohes Feld, Kiez, Klein Laasch, Liebs Siedlung, Neustadt-Glewe, Tuckhude, Wabel,
 - Gemeinde Obere Warnow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Grebbin und Wozinkel, Gemarkung Kossebade teilweise, Gemarkung Herzberg mit dem Waldgebiet Bahlenholz bis an die östliche Gemeindegrenze, Gemarkung Woeten unmittelbar östlich und westlich der L16,
 - Gemeinde Parchim mit den Ortsteilen und Ortschaften: Dargelütz, Neuohof, Kiekindemark, Neu Klockow, Möderitz, Malchow, Damm, Parchim, Voigtsdorf, Neu Matzlow,
 - Gemeinde Passow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Unterbrüz, Brüz, Welzin, Neu Brüz, Weisin, Charlottenhof, Passow,
 - Gemeinde Plau am See mit den Ortsteilen und Ortschaften: Reppentin, Gaarz, Silbermühle, Appelburg, Seelust, Plau-Am See, Plötzenhöhe, Klebe, Lalchow, Quetzin, Heidekrug,
 - Gemeinde Rom mit den Ortsteilen und Ortschaften: Lancken, Stralendorf, Rom, Darze, Paarsch,
 - Gemeinde Spornitz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Dütschow, Primark, Steinbeck, Spornitz,
 - Gemeinde Werder mit den Ortsteilen und Ortschaften: Neu Benthen, Benthen, Tannenhof, Werder.

2. Eesti

Järgmised I taseme piirangutsoonid Eestis:

- Hiiu maakond.

3. Kreeka

Järgmised I taseme piirangutsoonid Kreekas:

- in the regional unit of Drama:
 - the community departments of Sidironero and Skaloti and the municipal departments of Livadero and Ksiropotamo (in Drama municipality),
 - the municipal department of Paranesti (in Paranesti municipality),
 - the municipal departments of Kokkinogeia, Mikropoli, Panorama, Pyrgoi (in Prosotsani municipality),
 - the municipal departments of Kato Nevrokopi, Chrysokefalo, Achladea, Vathytopos, Volakas, Granitis, Dasotos, Eksohi, Katafyto, Lefkogeia, Mikrokleisoura, Mikromilea, Ochyro, Pagoneri, Perithorio, Kato Vrontou and Potamoi (in Kato Nevrokopi municipality),
- in the regional unit of Xanthi:
 - the municipal departments of Kimmerion, Stavroupoli, Gerakas, Dafnonas, Komnina, Kariofyto and Neochori (in Xanthi municipality),
 - the community departments of Satres, Thermes, Kotyli, and the municipal departments of Myki, Echinis and Oraio and (in Myki municipality),
 - the community department of Selero and the municipal department of Sounio (in Avdira municipality),
- in the regional unit of Rodopi:
 - the municipal departments of Komotini, Anthochorio, Gratini, Thrylorio, Kalhas, Karydia, Kikidio, Kosmio, Pandrosos, Aigeiros, Kallisti, Meleti, Neo Sidirochori and Mega Doukato (in Komotini municipality),
 - the municipal departments of Ipio, Arriana, Darmeni, Archontika, Fillyra, Ano Drosini, Aratos and the Community Departments Kehros and Organi (in Arriana municipality),
 - the municipal departments of Iasmos, Sostis, Asomatoi, Polyanthos and Amvrosia and the community department of Amaxades (in Iasmos municipality),
 - the municipal department of Amaranta (in Maroneia Sapon municipality),
- in the regional unit of Evros:
 - the municipal departments of Kyriaki, Mandra, Mavrokklisi, Mikro Dereio, Protokklisi, Roussa, Goniko, Geriko, Sidirochori, Megalo Derio, Sidiro, Giannouli, Agriani and Petrolofos (in Soufli municipality),
 - the municipal departments of Dikaia, Arzos, Elaia, Therapio, Komara, Marasia, Ormenio, Pentalofos, Petrotia, Plati, Ptelea, Kyprinos, Zoni, Fulakio, Spilaio, Nea Vyssa, Kavili, Kastanies, Rizia, Sterna, Ampelakia, Valtos, Megali Doxipara, Neochori and Chandras (in Orestiada municipality),
 - the municipal departments of Asvestades, Ellinochori, Karoti, Koufovouno, Kiani, Mani, Sitochori, Alepochori, Asproneri, Metaxades, Vrysika, Doksa, Elafoxori, Ladi, Paliouri and Poimeniko (in Didymoteicho municipality),
- in the regional unit of Serres:
 - the municipal departments of Kerkini, Livadia, Makrynitsa, Neochori, Platanakia, Petritsi, Akritochori, Vyroneia, Gonimo, Mandraki, Megalochori, Rodopoli, Ano Poroia, Katw Poroia, Sidirokastros, Vamvakophyto, Promahonas, Kamaroto, Strymonochori, Charopo, Kastanousi and Chortero and the community departments of Achladochori, Agkistro and Kapnophyto (in Sintiki municipality),

- the municipal departments of Serres, Elaionas and Oinoussa and the community departments of Orini and Ano Vrontou (in Serres municipality),
- the municipal departments of Dasochoriou, Irakleia, Valtero, Karperi, Koimisi, Lithotopos, Limnochori, Podismeno and Chrysochorafa (in Irakleia municipality).

4. Lāti

Jārgmised I taseme piirangutsoonid Lātis:

- Dienvidkurzemes novada, Grobiņas pagasts, Nicas pagasta daļa uz ziemeļiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļa V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Otaņķu pagasts, Grobiņas pilsēta,
- Ropažu novada Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz rietumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Daugulupes ielas un Daugulupītes.

5. Leedu

Jārgmised I taseme piirangutsoonid Leedus:

- Kalvarijos savivaldybė,
- Klaipėdos rajono savivaldybė: Agluonėnų, Dovilų, Gargždų, Priekulės, Vėžaičių, Kretingalės ir Dauparų-Kvietinių seniūnijos,
- Marijampolės savivaldybė išskyrus Šumskų ir Sasnavos seniūnijos,
- Palangos miesto savivaldybė,
- Vilkaviškio rajono savivaldybė: Bartninkų, Gražiškių, Keturvalakių, Pajevonio, Virbalio, Vištyčio seniūnijos.

6. Ungari

Jārgmised I taseme piirangutsoonid Ungaris:

- Békés megye 950950, 950960, 950970, 951950, 952050, 952750, 952850, 952950, 953050, 953150, 953650, 953660, 953750, 953850, 953960, 954250, 954260, 954350, 954450, 954550, 954650, 954750, 954850, 954860, 954950, 955050, 955150, 955250, 955260, 955270, 955350, 955450, 955510, 955650, 955750, 955760, 955850, 955950, 956050, 956060, 956150 és 956160 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Bács-Kiskun megye 600150, 600850, 601550, 601650, 601660, 601750, 601850, 601950, 602050, 603250, 603750 és 603850 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Budapest 1 kódszámú, vadgazdálkodási tevékenységre nem alkalmas területe,
- Csongrád-Csanád megye 800150, 800160, 800250, 802220, 802260, 802310 és 802450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Fejér megye 400150, 400250, 400351, 400352, 400450, 400550, 401150, 401250, 401350, 402050, 402350, 402360, 402850, 402950, 403050, 403450, 403550, 403650, 403750, 403950, 403960, 403970, 404650, 404750, 404850, 404950, 404960, 405050, 405750, 405850, 405950,
- 406050, 406150, 406550, 406650 és 406750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Győr-Moson-Sopron megye 100550, 100650, 100950, 101050, 101350, 101450, 101550, 101560 és 102150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Jász-Nagykun-Szolnok megye 750150, 750160, 750260, 750350, 750450, 750460, 754450, 754550, 754560, 754570, 754650, 754750, 754950, 755050, 755150, 755250, 755350 és 755450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Komárom-Esztergom megye 250150, 250250, 250450, 250460, 250550, 250650, 250750, 251050, 251150, 251250, 251350, 251360, 251650, 251750, 251850, 252250, kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Pest megye 571550, 572150, 572250, 572350, 572550, 572650, 572750, 572850, 572950, 573150, 573250, 573260, 573350, 573360, 573450, 573850, 573950, 573960, 574050, 574150, 574350, 574360, 574550, 574650, 574750, 574850, 574860, 574950, 575050, 575150, 575250, 575350, 575550, 575650, 575750, 575850, 575950, 576050, 576150, 576250, 576350, 576450, 576650, 576750, 576850, 576950, 577050, 577150, 577350, 577450, 577650, 577850, 577950, 578050, 578150, 578250, 578350, 578360, 578450, 578550, 578560, 578650, 578850, 578950, 579050, 579150, 579250, 579350, 579450, 579460, 579550, 579650, 579750, 580250 és 580450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe.

7. Poola

Järgmised I taseme piirangutsoonid Poolas:

w województwie kujawsko - pomorskim:

- powiat rypiński,
- powiat brodnicki,
- powiat grudziądzki,
- powiat miejski Grudziądz,
- powiat wąbrzeski,

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gminy Wielbark i Rozogi w powiecie szczycieńskim,

w województwie podlaskim:

- gminy Wysokie Mazowieckie z miastem Wysokie Mazowieckie, Czyżew i część gminy Kulesze Kościelne położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,
- powiat łomżyński,
- powiat kolneński,
- powiat zambrowski,
- powiat miejski Łomża,

w województwie mazowieckim:

- powiat ostrołęcki,
 - powiat miejski Ostrołęka,
 - gminy Bielsk, Brudzeń Duży, Bulkowo, Drobin, Gąbin, Łąck, Nowy Duninów, Radzanowo, Słupno, Staroźreby i Stara Biała w powiecie płockim,
 - powiat miejski Płock,
 - powiat ciechanowski,
 - gminy Baboszewo, Dzierżążnia, Joniec, Nowe Miasto, Płońsk i miasto Płońsk, Raciąż i miasto Raciąż, Sochocin w powiecie płońskim,
 - powiat sierpecki,
 - gmina Biezuń, Lutocin, Siemiątkowo i Żuromin w powiecie żuromińskim,
 - część powiatu ostrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - gminy Dzieżgowo, Lipowiec Kościelny, Mława, Radzanów, Strzegowo, Stupsk, Szreńsk, Szydłowo, Wiśniewo w powiecie mławskim,
 - powiat przasnyski,
 - powiat makowski,
 - powiat pułtuski,
 - część powiatu wyszkowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - część powiatu węgrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - część powiatu wołomińskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - gminy Mokobody i Suchożebry w powiecie siedleckim,
 - gminy Dobrze, Jakubów, Kałuszyn, Stanisławów w powiecie mińskim,
 - gminy Bielany i gmina wiejska Sokołów Podlaski w powiecie sokołowskim,
 - powiat gostyniński,
- w województwie podkarpackim:
- gmina Krempna w powiecie jasielskim,
 - część powiatu ropczycko – sędziszowskiego niewymieniona w części II załącznika I,

- gminy Pruchnik, Rokietnica, Roźwienica, w powiecie jarosławskim,
 - gminy Fredropol, Krasiczyn, Krzywczyna, Przemysław, część gminy Orły położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,
 - powiat miejski Przemysław,
 - gminy Gać, Jawornik Polski, Kańczuga, część gminy Zarzecze położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Mleczka w powiecie przeworskim,
 - powiat łańcucki,
 - gminy Trzebownik, Głogów Małopolski, część gminy Świlcza położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 94 i część gminy Sokół Małopolski położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 875 w powiecie rzeszowskim,
 - gmina Ranizów w powiecie kolbuszowskim,
 - część powiatu dębickiego niewymieniona w części II załącznika I,
- w województwie świętokrzyskim:
- powiat buski,
 - powiat kazimierski,
 - powiat skarżyski,
 - część powiatu opatowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - część powiatu sandomierskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - powiat staszowski,
 - gminy Pawłów, Wąchock, część gminy Brody położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 oraz na południowy - zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie, drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno - wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,
 - powiat ostrowiecki,
 - gminy Fałków, Ruda Maleniecka, Radoszyce, Smyków, Słupia Konecka, część gminy Końskie położona na zachód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na południe od linii kolejowej w powiecie koneckim,
 - gminy Bodzentyn, Bieliny, Chmielnik, Daleszyce, Łągów, Morawica, Nowa Słupia, Pierzchnica, Raków, część gminy Chęciny położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 762, część gminy Górno położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy łączącą miejscowości Leszczyna – Cedzyna oraz na południe od linii wyznaczonej przez ul. Kielecką w miejscowości Cedzyna biegnącą do wschodniej granicy gminy w powiecie kieleckim,
 - powiat pińczowski,
 - gminy Imielno, Jędrzejów, Nagłowice, Sędziszów, Słupia, Sobków, Wodzisław w powiecie jędrzejowskim,
 - gminy Moskorzew, Radków, Secemin, część gminy Włoszczowa położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Konieczno i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Konieczno – Rogienice – Dąbie – Podłazie, część gminy Kluczewsko położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Krogulec – Nowiny - Komorniki do przecięcia z linią rzeki Czarna, następnie na północ od linii wyznaczonej przez rzekę Czarna biegnącą do przecięcia z linią wyznaczoną przez drogę nr 742 i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od przecięcia z linią rzeki Czarna do południowej granicy gminy w powiecie włoszczowskim,

w województwie łódzkim:

- gminy Łyszkowice, Kocierzew Południowy, Kiernozia, Chąšno, Nieborów, część gminy wiejskiej Łowicz położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 92 biegnącej od granicy miasta Łowicz do zachodniej granicy gminy oraz część gminy wiejskiej Łowicz położona na wschód od granicy miasta Łowicz i na północ od granicy gminy Nieborów w powiecie łowickim,
- gminy Cielądz, Rawa Mazowiecka z miastem Rawa Mazowiecka w powiecie rawskim,
- gminy Bolimów, Głuchów, Godzianów, Lipce Reymontowskie, Maków, Nowy Kawęczyn, Skierniewice, Słupia w powiecie skierniewickim,
- powiat miejski Skierniewice,
- gminy Mniszków, Paradyż, Sławno i Żarnów w powiecie opoczyńskim,
- gminy Czerniewice, Inowłódz, Lubochnia, Rzeczyca, Tomaszów Mazowiecki z miastem Tomaszów Mazowiecki, Żelechlinek w powiecie tomaszowskim,
- gmina Przedbórz w powiecie radomszczańskim,

w województwie pomorskim:

- gminy Ostaszewo, miasto Krynica Morska oraz część gminy Nowy Dwór Gdański położona na południowy - zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,
- gminy Lichnowy, Miłoradz, Malbork z miastem Malbork, część gminy Nowy Staw położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 w powiecie malborskim,
- gminy Mikołajki Pomorskie, Stary Targ i Sztum w powiecie sztumskim,
- powiat gdański,
- Miasto Gdańsk,
- powiat tczewski,
- część powiatu kwidzyńskiego niewymieniona w części II załącznika I,

w województwie lubuskim:

- gmina Lubiszyn w powiecie gorzowskim,
- gmina Dobiegniew w powiecie strzelecko – drezdeneckim,

w województwie dolnośląskim:

- gminy Międzybórz, Syców, Twardogóra, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,
- gminy Jordanów Śląski, Kobierzyce, Miętków, Sobótka, część gminy Żórawina położona na zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na południe od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,
- część gminy Domaniów położona na południowy zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie oławskim,
- gmina Wiązów w powiecie strzelińskim,
- część powiatu średzkiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Pielgrzymka, miasto Złotoryja, część gminy wiejskiej Złotoryja położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej granicy gminy w miejscowości Nowa Wieś Złotoryjska do granicy miasta Złotoryja oraz na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od granicy miasta Złotoryja do wschodniej granicy gminy w powiecie złotoryjskim,
- gminy Janowice Wielkie, Mysłakowice, Stara Kamienica, Szklarska Poręba w powiecie karkonoskim,
- część powiatu miejskiego Jelenia Góra położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 366,

- gminy Bolków, Mściwojów, Paszowice, miasto Jawor, część gminy Męcinka położona na południe od drogi nr 363 w powiecie jaworskim,
- gminy Dobromierz, Jaworzyna Śląska, Marcinowice, Strzegom, Żarów w powiecie świdnickim,
- gminy Dzierżoniów, Pieszycy, miasto Bielawa, miasto Dzierżoniów w powiecie dzierżoniowskim,
- gminy Głuszyca, Mieroszów w powiecie wałbrzyskim,
- gmina Nowa Ruda i miasto Nowa Ruda w powiecie kłodzkim,
- gminy Kamienna Góra, Marciszów i miasto Kamienna Góra w powiecie kamiennogórskim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Koźmin Wielkopolski, Rozdrażew, miasto Sulmierzyce, część gminy Krotoszyn położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowania z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,
- gminy Brodnica, część gminy Dolsk położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 434 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 437, a następnie na wschód od drogi nr 437 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 434 do południowej granicy gminy, część gminy Śrem położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 310 biegnącą od zachodniej granicy gminy do miejscowości Śrem, następnie na wschód od drogi nr 432 w miejscowości Śrem oraz na wschód od drogi nr 434 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 432 do południowej granicy gminy w powiecie śremskim,
- gminy Borek Wielkopolski, Piaski, Pogorzela, w powiecie gostyńskim,
- gmina Grodzisk Wielkopolski i część gminy Kamieniec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,
- gmina Czempin w powiecie kościańskim,
- gminy Kleszczewo, Kostrzyn, Kórnik, Pobiedziska, Mosina, miasto Puszczykowo w powiecie poznańskim,
- gmina Kiszkowo i część gminy Kłecko położona na zachód od rzeki Mała Wełna w powiecie gnieźnieńskim,
- powiat czarnkowsko-trzcianecki,
- część gminy Wronki położona na północ od linii wyznaczonej przez rzekę Wartę biegnącą od zachodniej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 182, a następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr 182 oraz 184 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 182 do południowej granicy gminy w powiecie szamotulskim,
- gmina Budzyń w powiecie chodzieskim,
- gminy Mieścisko, Skoki i Wągrowiec z miastem Wągrowiec w powiecie wągrowieckim,
- gmina Dobrzyca w powiecie pleszewskim,
- gminy Odolanów, Przygodzice, Raszków, Sońnice, część gminy wiejskiej Ostrów Wielkopolski położona na zachód od miasta Ostrów Wielkopolski w powiecie ostrowskim,
- gmina Kobyla Góra w powiecie ostrzeszowskim,
- gminy Baranów, Bralin, Perzów, Rychtal, Trzcinica, Łęka Opatowska w powiecie kępińskim,

w województwie opolskim:

- gmina Pokój w powiecie namysłowskim,
- gminy Wołczyn, Kluczbork, Byczyna w powiecie kluczborskim,
- gminy Praszka, Gorzów Śląski część gminy Rudniki położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 42 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 43 i na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 43 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 42 w powiecie oleskim,

- gmina Grodków w powiecie brzeskim,
 - gminy Komprachcice, Łubniany, Murów, Niemodlin, Tułowice w powiecie opolskim,
 - powiat miejski Opole,
- w województwie zachodniopomorskim:
- gminy Nowogródek Pomorski, Barlinek, Myślibórz, część gminy Dębno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na północ od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na północ od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,
 - gmina Stare Czarnowo w powiecie gryfińskim,
 - gmina Bielice, Kozielice, Pyrzyce w powiecie pyrzyckim,
 - gminy Bierzwnik, Krzęcin, Pełczyce w powiecie choszczeńskim,
 - część powiatu miejskiego Szczecin położona na zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Odra Zachodnia biegnącą od północnej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 10, następnie na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 10 biegnącą od przecięcia z linią wyznaczoną przez rzekę Odra Zachodnia do wschodniej granicy gminy,
 - gminy Dobra (Szczecińska), Police w powiecie polickim,
- w województwie małopolskim:
- powiat brzeski,
 - powiat gorlicki,
 - powiat proszowski,
 - część powiatu nowosądeckiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - gminy Czorsztyn, Krościenko nad Dunajcem, Ochotnica Dolna w powiecie nowotarskim,
 - powiat miejski Nowy Sącz,
 - powiat tarnowski,
 - powiat miejski Tarnów,
 - powiat dąbrowski.

8. Slovakkia

Järgmised I taseme piirangutsoonid Slovakkias:

- in the district of Nové Zámky, Sikenička, Pavlová, Bňa, Kamenín, Kamenný Most, Malá nad Hronom, Belá, Ľubá, Šarkan, Gbelce, Bruty, Mužla, Obid, Štúrovo, Nána, Kamenica nad Hronom, Chľaba, Leľa, Bajtava, Salka, Malé Kosihy,
- in the district of Veľký Krtíš, the municipalities of Ipeľské Predmostie, Veľká nad Ipľom, Hrušov, Kleňany, Sečianky,
- in the district of Levice, the municipalities of Keľ, Čata, Pohronský Ruskov, Hronovce, Želiezovce, Zalaba, Malé Ludince, Šalov, Sikenica, Pastovce, Bielovce, Ipeľský Sokolec, Lontov, Kubáňovo, Sazdice, Demandice, Dolné Semerovce, Vyškovce nad Ipľom, Preselany nad Ipľom, Hrkovce, Tupá, Horné Semerovce, Hokovce, Slatina, Horné Turovce, Veľké Turovce, Šahy, Tešmak, Plášťovce, Ipeľské Uľany, Bátorovce, Pečenice, Jabloňovce, Bohunice, Pukanec, Uhliská, Kalná nad Hronom, Nový Tekov, Malé Kozmálovce, Veľké Kozmálovce, Tlmače, Rybník, Hronské Kosihy, Čajkov, Nová Dedina, Devičany,
- in the district of Krupina, the municipalities of Dudince, Terany, Hontianske Moravce, Sudince, Súdovce, Lišov,
- the whole district of Ružomberok,
- in the region of Turčianske Teplice, municipalities of Turček, Horná Štubňa, Čremošné, Háj, Rakša, Mošovce,
- in the district of Martin, municipalities of Blatnica, Folkušová, Necpaly,

- in the district of Dolný Kubín, the municipalities of Kraľovany, Žaškov, Jasenová, Vyšný Kubín, Oravská Poruba, Leštiny, Osádka, Malatína, Chlebnice, Krivá,
- in the district of Tvrdošín, the municipalities of Oravský Biely Potok, Habovka, Zuberec,
- in the district of Prievidza, the municipalities of Handlová, Cígeľ, Podhradie, Lehota pod Vtáčnikom, Kamenec pod Vtáčnikom, Bystričany, Čereňany, Oslany, Horná Ves, Radobica,
- in the district of Partizánske, the municipalities of Veľké Uherce, Pažiť, Kolačno, Veľký Klíž, Ješkova Ves, Klátová Nová Ves,
- in the district of Topoľčany, the municipalities of Krnča, Prázdnovce, Solčany, Nitrianska Streda, Čeladince, Kovarce, Súľovce,
- in the district of Zlaté Moravce, the municipalities of Zlatno, Mankovce, Veľčice, Kostolany pod Trábečom, Ladice, Slažany, Neverice, Beladice, Choča, Vieska nad Žitavou, Slepčany, Červený Hrádok, Nevidzany, Malé Vozokany,
- the whole district of Žiar nad Hronom, except municipalities included in zone II.

9. Itaalia

Järgmised I taseme piirangutsoonid Itaalias:

Piedmont Region:

- in the province of Alessandria, the municipalities Alessandria, of Casalnoceto, Oviglio, Tortona, Viguzzolo, Frugarolo, Bergamasco, Castellar Guidobono, Berzano Di Tortona, Cerreto Grue, Carbonara Scrivia, Casasco, Carentino, Frascaro, Paderna, Montegioco, Spineto Scrivia, Villaromagnano, Pozzolo Formigaro, Momperone, Merana, Monleale, Terzo, Borgoratto Alessandrino, Casal Cermelli, Montemarzino, Bistagno, Castellazzo Bormida, Bosco Marengo, Castelspina, Volpeglino, Alice Bel Colle, Gamalero, Volpedo, Pozzol Groppo, Sarezzano,
- in the province of Asti, the municipalities of Olmo Gentile, Nizza Monferrato, Incisa Scapaccino, Roccaverano, Castel Boglione, Mombaruzzo, Maranzana, Castel Rocchero, Rocchetta Palafea, Castelletto Molina, Castelnuovo Belbo, Montabone, Quaranti, Fontanile, Calamandrana, Bruno, Sessame, Monastero Bormida, Bubbio, Cassinasco, Serole, Loazzolo, Cessole, Vesime, San Giorgio Scarampi,
- in the province of Cuneo, the municipalities of Bergolo, Pezzolo Valle Uzzone, Cortemilia, Levice, Castelletto Uzzone, Perletto,

Liguria Region:

- in the province of Genova, the Municipalities of Rovegno, Rapallo, Portofino, Cicagna, Avegno, Montebruno, Santa Margherita Ligure, Favale Di Malvaro, Recco, Camogli, Moconesi, Tribogna, Fascia, Uscio, Gorreto, Fontanigorda, Neirone, Rondanina, Lorsica, Propata,
- in the province of Savona, the municipalities of Cairo Montenotte, Quiliano, Dego, Altare, Piana Crixia, Giusvalla, Albissola Marina, Savona,

Emilia-Romagna Region:

- in the province of Piacenza, the municipalities of Ottone, Zerba,

Lombardia Region:

- in the province of Pavia, the municipalities of Rocca Susella, Montesegale, Menconico, Val Di Nizza, Bagnaria, Santa Margherita Di Staffora, Ponte Nizza, Brallo Di Pregola, Varzi, Godiasco, Cecima,

Lazio Region:

- in the province of Rome,

North: the municipalities of Riano, Castelnuovo di Porto, Capena, Fiano Romano, Morlupo, Sacrofano, Magliano Romano, Formello, Campagnano di Roma, Anguillara,

West: the municipality of Fiumicino,

South: the municipality of Rome between the boundaries of the municipality of Fiumicino (West), the limits of Zone 3 (North), the Tiber river up to the intersection with the Grande Raccordo Anulare GRA Highway, the Grande Raccordo Anulare GRA Highway up to the intersection with A24 Highway, A24 Highway up to the intersection with Viale del Tecnopolo, viale del Tecnopolo up to the intersection with the boundaries of the municipality of Guidonia Montecelio,

East: the municipalities of Guidonia Montecelio, Montelibretti, Palombara Sabina, Monterotondo, Mentana, Sant'Angelo Romano, Fonte Nuova.

Sardinia Region

- in South Sardinia Province the Municipalities of Ballao, Barumini, Escalaplano, Escolca Isola Amministrativa, Genuri, Gergei, Gesico, Guamaggiore, Las Plassas, Mandas, Orroli, Pauli Arbarei, Selegas, Setzu, Siddi, Sturgus Donigala, Suelli, Tuili, Turri, Ussaramanna, Villanovafranca, Villaputzu,
- in Nuoro Province the Municipalities of Arzana Isola Amministrativa, Birori, Borore, Bortigali a ovest della Strada Statale 131, Dualchi, Gairo Isola Amministrativa, Galtelli, Irgoli, Jerzu Isola Amministrativa, Lanusei Isola Amministrativa, Loceri Isola Amministrativa, Loculi, Macomer at ovest della Strada Statale 131, Noragugume, Onifai, Orosei, Ortuero, Osini Isola Amministrativa, Perdasdefogu, Posada, Sindia Isola Amministrativa, Siniscola, Tertenia Isola Amministrativa,
- in Oristano Province the Municipalities of Aidomaggiore, Albagiara, Ardauli, Assolo, Asuni, Baradili, Baressa, Bidoni, Boroneddu, Busachi, Ghilarza, Gonnosnò, Mogorella, Neoneli, Nureci, Ruinas, Samugheo, Sedilo, Senis, Sini, Soddi, Sorradile Isola Amministrativa, Tadasuni, Ulà Tirso, Usellus, Villa Sant'antonio,
- in Sassari Province the Municipalities of Ardara, Berchidda, Bonnanaro, Bonorva a ovest della Strada Statale 131, Borutta, Cheremule, Cossuine, Giave, Loiri Porto San Paolo, Monti, Mores a nord della Strada Statale 128bis – Strada Provinciale 63, Olbia a sud della Strada Statale 127, Oschiri a nord della E 840, Ozieri a nord della Strada Provinciale 63 – Strada Provinciale 1 – Strada Statale 199, Semestene, Telti, Torralba, Tula.

10. Tšehhi Vabariik

Järgmised I taseme piirangutsoonid Tšehhi Vabariigis:

Region of Liberec:

- in the district of Liberec, the municipalities of Hrádek nad Nisou, Oldřichov v Hájích, Grabštejn, Václavice u Hrádku nad Nisou, Horní Vítkov, Dolní Vítkov, Bílý Kostel nad Nisou, Dolní Chrastava, Horní Chrastava, Chrastava I, Nová Ves u Chrastavy, Mlýnice, Albrechtice u Frýdlantu, Kristiánov, Heřmanice u Frýdlantu, Děřichov u Frýdlantu, Mníšek u Liberce, Oldřichov na Hranicích, Machnín, Svárov u Liberce, Desná I, Krásná Studánka, Stráž nad Nisou, Fojtka, Radčice u Krásné Studánky, Kateřinky u Liberce, Staré Pavlovice, Nové Pavlovice, Růžodol I, Františkov u Liberce, Liberec, Ruprechtice, Rudolfov, Horní Růžodol, Rochlice u Liberce, Starý Harcov, Vratislavice nad Nisou, Kunratice u Liberce, Proseč nad Nisou, Lukášov, Rýnovice, Jablonec nad Nisou, Jablonecké Paseky, Jindřichov nad Nisou, Mšeno nad Nisou, Lučany nad Nisou, Smržovka, Tanvald, Jiřetín pod Bukovou, Dolní Maxov, Antonínov, Horní Maxov, Karlov u Josefova Dolu, Loučná nad Nisou, Hraničná nad Nisou, Janov nad Nisou, Bedřichov u Jablonce nad Nisou, Josefův Důl u Jablonce nad Nisou, Albrechtice v Jizerských horách, Desná III, Polubný, Harrachov, Jizerka, Hejnice, Bílý Potok pod Smrkem.

II OSA

1. Bulgaaria

Järgmised II taseme piirangutsoonid Bulgaarias:

- the whole region of Haskovo,
- the whole region of Yambol,
- the whole region of Stara Zagora,
- the whole region of Pernik,
- the whole region of Kyustendil,
- the whole region of Plovdiv, excluding the areas in Part III,

- the whole region of Pazardzhik, excluding the areas in Part III,
- the whole region of Smolyan,
- the whole region of Dobrich,
- the whole region of Sofia city,
- the whole region of Sofia Province,
- the whole region of Blagoevgrad excluding the areas in Part III,
- the whole region of Razgrad,
- the whole region of Kardzhali,
- the whole region of Burgas,
- the whole region of Varna excluding the areas in Part III,
- the whole region of Silistra,
- the whole region of Ruse,
- the whole region of Veliko Tarnovo,
- the whole region of Pleven,
- the whole region of Targovishte,
- the whole region of Shumen,
- the whole region of Sliven,
- the whole region of Vidin,
- the whole region of Gabrovo,
- the whole region of Lovech,
- the whole region of Montana,
- the whole region of Vratza.

2. Saksamaa

Järgmised II taseme piirangutsoonid Saksamaal:

Bundesland Brandenburg:

- Landkreis Oder-Spree:
 - Gemeinde Grunow-Dammendorf,
 - Gemeinde Mixdorf
 - Gemeinde Schlaubetal,
 - Gemeinde Neuzelle,
 - Gemeinde Neißemünde,
 - Gemeinde Lawitz,
 - Gemeinde Eisenhüttenstadt,
 - Gemeinde Vogelsang,
 - Gemeinde Ziltendorf,
 - Gemeinde Wiesenau,
 - Gemeinde Friedland,
 - Gemeinde Siehdichum,
 - Gemeinde Müllrose,
 - Gemeinde Briesen,
 - Gemeinde Jacobsdorf
 - Gemeinde Groß Lindow,
 - Gemeinde Brieskow-Finkenheerd,
 - Gemeinde Ragow-Merz,

- Gemeinde Beeskow,
- Gemeinde Rietz-Neuendorf,
- Gemeinde Tauche mit den Gemarkungen Stremmen, Ranzig, Trebatsch, Sabrodt, Sawall, Mitweide, Lindenberg, Falkenberg (T), Görsdorf (B), Wulfersdorf, Giesensdorf, Briescht, Kossenblatt und Tauche,
- Gemeinde Langewahl,
- Gemeinde Berkenbrück,
- Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Arensdorf und Demitz und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf östlich der L 36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande südlich der L36,
- Gemeinde Fürstenwalde östlich der B 168 und südlich der L36,
- Gemeinde Diensdorf-Radlow,
- Gemeinde Wendisch Rietz östlich des Scharmützelsees und nördlich der B 246,
- Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Neu Golm und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow östlich des Scharmützelsees und ab nördlicher Spitze östlich der L35,
- Landkreis Dahme-Spreewald:
 - Gemeinde Jamlitz,
 - Gemeinde Lieberose,
 - Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Goyatz, Jessern, Lamsfeld, Ressen, Speichrow und Zaue,
- Landkreis Spree-Neiße:
 - Gemeinde Schenkendöbern,
 - Gemeinde Guben,
 - Gemeinde Jänschwalde,
 - Gemeinde Tauer,
 - Gemeinde Peitz,
 - Gemeinde Kolkwitz mit den Gemarkungen Klein Gaglow, Hähnchen, Kolkwitz, Glinzig und Krieschow südlich der BAB 15,
 - Gemeinde Turnow-Preilack mit der Gemarkung Preilack,
 - Gemeinde Teichland mit der Gemarkung Bärenbrück,
 - Gemeinde Heinersbrück,
 - Gemeinde Forst,
 - Gemeinde Groß Schacksdorf-Simmersdorf,
 - Gemeinde Neiße-Malxetal,
 - Gemeinde Jämlitz-Klein Düben,
 - Gemeinde Tschernitz,
 - Gemeinde Döbern,
 - Gemeinde Felixsee,
 - Gemeinde Wiesengrund,
 - Gemeinde Spremberg,
 - Gemeinde Welzow,
 - Gemeinde Neuhausen/Spree,
 - Gemeinde Drebkau,
 - Kreisfreie Stadt Cottbus mit den Gemarkungen Kahren, Gallinchen, Groß Gaglow und der Gemarkung Kiekebusch südlich der BAB 15,

- Landkreis Märkisch-Oderland:
 - Gemeinde Bleyen-Genschmar,
 - Gemeinde Neuhardenberg
 - Gemeinde Golzow,
 - Gemeinde Küstriner Vorland,
 - Gemeinde Alt Tucheband,
 - Gemeinde Reitwein,
 - Gemeinde Podelzig,
 - Gemeinde Gusow-Platkow,
 - Gemeinde Seelow,
 - Gemeinde Vierlinden,
 - Gemeinde Lindendorf,
 - Gemeinde Fichtenhöhe,
 - Gemeinde Lietzen,
 - Gemeinde Falkenhagen (Mark),
 - Gemeinde Zeschdorf,
 - Gemeinde Treplin,
 - Gemeinde Lebus,
 - Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Jahnsfelde, Trebnitz, Obersdorf, Münchehofe und Hermersdorf,
 - Gemeinde Märkische Höhe mit der Gemarkung Ringenwalde,
 - Gemeinde Bliesdorf mit der Gemarkung Metzdorf und Gemeinde Bliesdorf – östlich der B167 bis östlicher Teil, begrenzt aus Richtung Gemarkungsgrenze Neutrebbin südlich der Bahnlinie bis Straße „Sophienhof“ dieser westlich folgend bis „Ruesterchegraben“ weiter entlang Feldweg an den Windrädern Richtung „Herrnhof“, weiter entlang „Letschiner Hauptgraben“ nord-östlich bis Gemarkungsgrenze Alttrebbin und Kunersdorf – östlich der B167,
 - Gemeinde Bad Freienwalde mit den Gemarkungen Altgietzen, Altranft, Bad Freienwalde, Bralitz, Hohenwutzen, Schiffmühle, Hohensaaten und Neuenhagen,
 - Gemeinde Falkenberg mit der Gemarkung Falkenberg östlich der L35,
 - Gemeinde Oderaue,
 - Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Altwriezen, Jäckelsbruch, Neugaul, Beauregard, Eichwerder, Rathsdorf – östlich der B167 und Wriezen – östlich der B167,
 - Gemeinde Neulewin,
 - Gemeinde Neutrebbin,
 - Gemeinde Letschin,
 - Gemeinde Zechin,
- Landkreis Barnim:
 - Gemeinde Lunow-Stolzenhagen,
 - Gemeinde Parsteinsee,
 - Gemeinde Oderberg,
 - Gemeinde Liepe,
 - Gemeinde Hohenfinow (nördlich der B167),
 - Gemeinde Niederfinow,
 - Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit den Gemarkungen Eberswalde nördlich der B167 und östlich der L200, Sommerfelde und Tornow nördlich der B167,

- Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Brodowin, Chorin östlich der L200, Serwest, Neuehütte, Sandkrug östlich der L200,
- Gemeinde Ziethen mit der Gemarkung Klein Ziethen östlich der Serwester Dorfstraße und östlich der B198,
- Landkreis Uckermark:
 - Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Crussow, Stolpe, Gellmersdorf, Neukünkendorf, Bölkendorf, Herzsprung, Schmargendorf und den Gemarkungen Angermünde südlich und südöstlich der B2 und Dobberzin südlich der B2,
 - Gemeinde Schwedt mit den Gemarkungen Criewen, Zützen, Schwedt, Stendell, Kummerow, Kunow, Vierraden, Blumenhagen, Oderbruchwiesen, Enkelsee, Gatow, Hohenfelde, Schöneberg, Flemisdorf und der Gemarkung Felchow östlich der B2,
 - Gemeinde Pinnow südlich und östlich der B2,
 - Gemeinde Berkholz-Meyenburg,
 - Gemeinde Mark Landin mit der Gemarkung Landin südlich der B2,
 - Gemeinde Casekow mit der Gemarkung Woltersdorf und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow östlich der L272 und südlich der L27,
 - Gemeinde Hohenselchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Groß Pinnow und der Gemarkung Hohenselchow südlich der L27,
 - Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Friedrichsthal und den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf südlich der L27 und der B2 bis Kastanienallee, dort links abbiegend dem Schülerweg folgend bis Höhe Bahnhof, von hier in östlicher Richtung den Salveybach kreuzend bis zum Tantower Weg, diesen in nördlicher Richtung bis zu Stettiner Straße, diese weiter folgend bis zur B2, dieser in nördlicher Richtung folgend,
 - Gemeinde Mescherin mit der Gemarkung Mescherin, der Gemarkung Neurochlitz östlich der B2 und der Gemarkung Rosow nördlich der K 7311,
 - Gemeinde Passow mit der Gemarkung Jamikow,
- Kreisfreie Stadt Frankfurt (Oder),
- Landkreis Prignitz:
 - Gemeinde Karstädt mit den Gemarkungen Neuhof und Kribbe und den Gemarkungen Groß Warnow, Klein Warnow, Reckenzin, Streesow und Dallmin östlich der Bahnstrecke Berlin/Spandau-Hamburg/Altona,
 - Gemeinde Berge,
 - Gemeinde Pirow mit den Gemarkungen Hülsebeck, Pirow, Bresch und Burow,
 - Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Sagast, Nettelbeck, Porep, Lütkenhof, Putlitz, Weitgendorf und Telschow,
 - Gemeinde Marienfließ mit den Gemarkungen Jännersdorf, Stepenitz und Krependorf,
- Landkreis Oberspreewald-Lausitz:
 - Gemeinde Vetschau mit den Gemarkungen Wüstenhain und Laasow,
 - Gemeinde Altdöbern mit den Gemarkungen Reddern, Ranzow, Pritzen, Altdöbern östlich der Bahnstrecke Altdöbern –Großräschen,
 - Gemeinde Großräschen mit den Gemarkungen Woschkow, Dörrwalde, Allmosen,
 - Gemeinde Neu-Seeland,
 - Gemeinde Neupetershain,
 - Gemeinde Senftenberg mit den Gemarkungen Peickwitz, Sedlitz, Kleinkoschen, Großkoschen und Hosena,
 - Gemeinde Hohenbocka,
 - Gemeinde Grünewald,
 - Gemeinde Hermsdorf,
 - Gemeinde Kroppen,

- Gemeinde Ortrand,
- Gemeinde Großmehlen,
- Gemeinde Lindenau,
- Gemeinde Frauendorf,
- Gemeinde Ruhland,
- Gemeinde Guteborn
- Gemeinde Schwarzbach mit der Gemarkung Schwarzbach,

Bundesland Sachsen:

- Landkreis Bautzen,
- Stadt Dresden:
 - Stadtgebiet nördlich der BAB4 bis zum Verlauf westlich der Elbe, dann nördlich der B6,
- Landkreis Görlitz,
- Landkreis Meißen:
 - Gemeinde Diera-Zehren östlich der Elbe,
 - Gemeinde Ebersbach,
 - Gemeinde Glaubitz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Klipphausen östlich der S177,
 - Gemeinde Lampertswalde,
 - Gemeinde Moritzburg,
 - Gemeinde Niederau östlich der B101,
 - Gemeinde Nünchritz östlich der Elbe und südlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Priestewitz,
 - Gemeinde Röderau östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Schönhof,
 - Gemeinde Stadt Coswig,
 - Gemeinde Stadt Gröditz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Stadt Großenhain,
 - Gemeinde Stadt Meißen östlich des Straßenverlaufs der S177 bis zur B6, dann B6 bis zur B101, ab der B101 Elbtalbrücke Richtung Norden östlich der Elbe,
 - Gemeinde Stadt Radebeul,
 - Gemeinde Stadt Radeburg,
 - Gemeinde Thiendorf,
 - Gemeinde Weinböhla,
 - Gemeinde Wülknitz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
- Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge:
 - Gemeinde Stadt Wilsdruff nördlich der BAB4 zwischen den Abfahrten Wilsdruff und Dreieck Dresden-West,

Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:

- Landkreis Ludwigslust-Parchim:
 - Gemeinde Balow mit dem Ortsteil: Balow,
 - Gemeinde Brunow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Bauerkuhl, Brunow (bei Ludwigslust), Klüß, Löcknitz (bei Parchim),
 - Gemeinde Dambeck mit dem Ortsteil und der Ortslage: Dambeck (bei Ludwigslust),

- Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Barackendorf, Hof Retzow, Klein Damerow, Retzow, Wangelin,
- Gemeinde Gehlsbach mit den Ortsteilen und Ortslagen: Ausbau Darß, Darß, Hof Karbow, Karbow, Karbow-Ausbau, Quaßlin, Quaßlin Hof, Quaßliner Mühle, Vietlütbe, Wahlstorf
- Gemeinde Groß Godems mit den Ortsteilen und Ortslagen: Groß Godems, Klein Godems,
- Gemeinde Karrenzin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Herzfeld, Karrenzin, Karrenzin-Ausbau, Neu Herzfeld, Repzin, Wulfsahl,
- Gemeinde Kreien mit den Ortsteilen und Ortslagen: Ausbau Kreien, Hof Kreien, Kolonie Kreien, Kreien, Wilsen,
- Gemeinde Kritzow mit dem Ortsteil und der Ortslage: Benzin,
- Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Burow, Gischow, Meyerberg,
- Gemeinde Möllenbeck mit den Ortsteilen und Ortslagen: Carlshof, Horst, Menzendorf, Möllenbeck,
- Gemeinde Muchow mit dem Ortsteil und Ortslage: Muchow,
- Gemeinde Parchim mit dem Ortsteil und Ortslage: Slate,
- Gemeinde Prislich mit den Ortsteilen und Ortslagen: Marienhof, Neese, Prislich, Werle,
- Gemeinde Rom mit dem Ortsteil und Ortslage: Klein Niendorf,
- Gemeinde Ruhner Berge mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dorf Polnitz, Drenkow, Griebow, Jarchow, Leppin, Malow, Malower Mühle, Marnitz, Mentin, Mooster, Poitendorf, Polnitz, Suckow, Tessenow, Zachow,
- Gemeinde Siggelkow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Groß Pankow, Klein Pankow, Neuburg, Redlin, Siggelkow,
- Gemeinde Stolpe mit den Ortsteilen und Ortslagen: Barkow, Granzin, Stolpe Ausbau, Stolpe,
- Gemeinde Ziegendorf mit den Ortsteilen und Ortslagen: Drefahl, Meierstorf, Neu Drefahl, Pampin, Platschow, Stresendorf, Ziegendorf,
- Gemeinde Zierzow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Kolbow, Zierzow.

3. Eesti

Järgmised II taseme piirangutsoonid Eestis:

- Eesti Vabariik (välja arvatud Hiiu maakond).

4. Läti

Järgmised II taseme piirangutsoonid Lätis:

- Aizkraukles novads,
- Alūksnes novads,
- Augšdaugavas novads,
- Ādažu novads,
- Balvu novads,
- Bauskas novads,
- Cēsu novads,
- Dienvidkurzemes novada Aizputes, Cīravas, Lažas, Durbes, Dunalkas, Tadaļķu, Vecpils, Bārtas, Sakas, Bunkas, Priekules, Gramzdas, Kalētu, Virgas, Dunikas, Vaiņodes, Gaviezes, Rucavas, Vērgales, Medzes pagasts, Nīcas pagasta daļa uz dienvidiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļa V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Embūtes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P116, P106, autoceļa no apdzīvotas vietas Dinsdurbe, Kalvenes pagasta daļa uz rietumiem no ceļa pie Vārtājas upes līdz autoceļam A9, uz dienvidiem no autoceļa A9, uz rietumiem no autoceļa V1200, Kazdangas pagasta daļa uz rietumiem no ceļa V1200, P115, P117, V1296, Aizputes, Durbes, Pāvilostas, Priekules pilsēta,

- Dobeles novads,
- Gulbenes novads,
- Jelgavas novads,
- Jēkabpils novads,
- Krāslavas novads,
- Kuldīgas novada Alsungas, Gudenieku, Kurmāles, Rendas, Kabiles, Vārmes, Pelču, Snēpeles, Turlavas, Ēdoles, Īvandes, Rumbas, Padures pagasts, Laidu pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1296, Kuldīgas pilsēta,
- Ķekavas novads,
- Limbažu novads,
- Līvānu novads,
- Ludzas novads,
- Madonas novads,
- Mārupes novads,
- Ogres novads,
- Olaines novads,
- Preiļu novads,
- Rēzeknes novads,
- Ropažu novada Garkalnes, Ropažu pagasts, Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz austrumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Dauguļupes ielas un Dauguļupītes, Vangažu pilsēta,
- Salaspils novads,
- Saldus novads,
- Saulkrastu novads,
- Siguldas novads,
- Smiltenes novads,
- Talsu novads,
- Tukuma novads,
- Valkas novads,
- Valmieras novads,
- Varakļānu novads,
- Ventspils novads,
- Daugavpils valstspilsētas pašvaldība,
- Jelgavas valstspilsētas pašvaldība,
- Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība,
- Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība.

5. Leedu

Jārgmised II taseme piirangutsoonid Leedus:

- Alytaus miesto savivaldybė,
- Alytaus rajono savivaldybė,
- Anykščių rajono savivaldybė,
- Akmenės rajono savivaldybė,
- Birštono savivaldybė,
- Biržų miesto savivaldybė,
- Biržų rajono savivaldybė,

- Druskininkų savivaldybė,
- Elektrėnų savivaldybė,
- Ignalinos rajono savivaldybė,
- Jonavos rajono savivaldybė,
- Joniškio rajono savivaldybė,
- Jurbarko rajono savivaldybė: Eržvilko, Juodaičių, Seredžiaus, Smalininkų ir Viešvilės seniūnijos,
- Kaišiadorių rajono savivaldybė,
- Kauno miesto savivaldybė,
- Kauno rajono savivaldybė,
- Kazlų rūdos savivaldybė: Kazlų Rūdos seniūnija, išskyrus vakarinė dalis iki kelio 2602 ir 183, Plutiškių seniūnija,
- Kelmės rajono savivaldybė: Kelmės, Kražių, Liolių, Tytuvėnų, Tytuvėnų apylinkių, Pakražančio ir Vaiguvos seniūnijos,
- Kėdainių rajono savivaldybė,
- Klaipėdos rajono savivaldybė: Judrėnų, Endriejavo ir Veiviržėnų seniūnijos,
- Kupiškio rajono savivaldybė,
- Kretingos rajono savivaldybė,
- Lazdijų rajono savivaldybė,
- Mažeikių rajono savivaldybė,
- Molėtų rajono savivaldybė: Alantos, Balninkų, Čiulėnų, Inturkės, Joniškio, Luokesos, Mindūnų, Suginčių ir Videniškių seniūnijos,
- Pagėgių savivaldybė,
- Pakruojo rajono savivaldybė,
- Panevėžio rajono savivaldybė,
- Panevėžio miesto savivaldybė,
- Pasvalio rajono savivaldybė,
- Radviliškio rajono savivaldybė,
- Rietavo savivaldybė,
- Prienų rajono savivaldybė,
- Plungės rajono savivaldybė,
- Raseinių rajono savivaldybė,
- Rokiškio rajono savivaldybė,
- Skuodo rajono savivaldybė,
- Šakių rajono savivaldybė: Kriūkų, Lekėčių ir Lukšių seniūnijos,
- Šalčininkų rajono savivaldybė,
- Šiaulių miesto savivaldybė,
- Šiaulių rajono savivaldybė: Ginkūnų, Gruzdžių, Kairių, Kužių, Meškuičių, Raudėnų, Šakynos ir Šiaulių kaimiškosios seniūnijos,
- Šilutės rajono savivaldybė,
- Širvintų rajono savivaldybė: Čiobiškio, Gelvonų, Jauniūnų, Kernavės, Musninkų ir Širvintų seniūnijos,
- Šilalės rajono savivaldybė,
- Švenčionių rajono savivaldybė,
- Tauragės rajono savivaldybė,
- Telšių rajono savivaldybė,

- Trakų rajono savivaldybė,
- Ukmergės rajono savivaldybė: Deltuvos, Lyduokių, Pabaisko, Pivonijos, Siesikų, Šešuolių, Taujėnų, Ukmergės miesto, Veprių, Vidiškių ir Žemaitkiemo seniūnijos,
- Utenos rajono savivaldybė,
- Varėnos rajono savivaldybė,
- Vilniaus miesto savivaldybė,
- Vilniaus rajono savivaldybė: Avižienių, Bezdonių, Buivydyžių, Dūkštų, Juodšilių, Kalvelių, Lavoriškių, Maišiagalos, Marijampolio, Medininkų, Mickūnų, Nemenčinės, Nemenčinės miesto, Nemėžio, Pagirių, Riešės, Rudaminos, Rukainių, Sudervės, Sužionių, Šatrininkų ir Zujūnų seniūnijos,
- Visagino savivaldybė,
- Zarasų rajono savivaldybė.

6. Ungari

Järgmised II taseme piirangutsoonid Ungaris:

- Békés megye 950150, 950250, 950350, 950450, 950550, 950650, 950660, 950750, 950850, 950860, 951050, 951150, 951250, 951260, 951350, 951450, 951460, 951550, 951650, 951750, 952150, 952250, 952350, 952450, 952550, 952650, 953250, 953260, 953270, 953350, 953450, 953550, 953560, 953950, 954050, 954060, 954150, 956250, 956350, 956450, 956550, 956650 és 956750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Fejér megye 403150, 403160, 403250, 403260, 403350, 404250, 404550, 404560, 404570, 405450, 405550, 405650, 406450 és 407050 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Hajdú-Bihar megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Heves megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Jász-Nagykun-Szolnok megye 750250, 750550, 750650, 750750, 750850, 750970, 750980, 751050, 751150, 751160, 751250, 751260, 751350, 751360, 751450, 751460, 751470, 751550, 751650, 751750, 751850, 751950, 752150, 752250, 752350, 752450, 752460, 752550, 752560, 752650, 752750, 752850, 752950, 753060, 753070, 753150, 753250, 753310, 753450, 753550, 753650, 753660, 753750, 753850, 753950, 753960, 754050, 754150, 754250, 754360, 754370, 754850, 755550, 755650 és 755750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Komárom-Esztergom megye: 250350, 250850, 250950, 251450, 251550, 251950, 252050, 252150, 252350, 252450, 252460, 252550, 252650, 252750, 252850, 252860, 252950, 252960, 253050, 253150, 253250, 253350, 253450 és 253550 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Nógrád megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Pest megye 570150, 570250, 570350, 570450, 570550, 570650, 570750, 570850, 570950, 571050, 571150, 571250, 571350, 571650, 571750, 571760, 571850, 571950, 572050, 573550, 573650, 574250, 577250, 580050 és 580150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe.

7. Poola

Järgmised II taseme piirangutsoonid Poolas:

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gminy Kalinowo, Stare Juchy, Prostki oraz gmina wiejska Elk w powiecie elckim,
- powiat elbląski,
- powiat miejski Elbląg,
- część powiatu gołdapskiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat piski,
- powiat bartoszycki,
- część powiatu oleckiego niewymieniona w części III załącznika I,

- część powiatu giżyckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat braniewski,
- powiat kętrzyński,
- powiat lidzbarski,
- gminy Dźwierzuty Jedwabno, Pasym, Świętajno, Szczytno i miasto Szczytno w powiecie szczycieńskim,
- powiat mrągowski,
- część powiatu węgorszewskiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat olsztyński,
- powiat miejski Olsztyn,
- powiat nidzicki,
- część powiatu ostródzkiego niewymieniona w części III załącznika I,
- część powiatu nowomiejskiego niewymieniona w części III załącznika I,
- część powiatu iławskiego niewymieniona w części III załącznika I,
- część powiatu działdowskiego niewymieniona w części III załącznika I,

w województwie podlaskim:

- powiat bielski,
- powiat grajewski,
- powiat moniecki,
- powiat sejneński,
- powiat siemiatycki,
- powiat hajnowski,
- gminy Ciechanowiec, Klukowo, Szepietowo, Kobylin-Borzymy, Nowe Piekuty, Sokoły i część gminy Kulesze Kościelne położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,
- powiat białostocki,
- powiat suwalski,
- powiat miejski Suwałki,
- powiat augustowski,
- powiat sokólski,
- powiat miejski Białystok,

w województwie mazowieckim:

- gminy Domanice, Korczew, Kotuń, Mordy, Paprotnia, Przesmyki, Siedlce, Skórzec, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn w powiecie siedleckim,
- powiat miejski Siedlce,
- gminy Ceranów, Jabłonna Lacka, Kosów Lacki, Repki, Sabnie, Sterdyń w powiecie sokołowskim,
- powiat łosicki,
- powiat sochaczewski,
- powiat zwoleński,
- powiat kozienicki,
- powiat lipski,
- powiat radomski
- powiat miejski Radom,
- powiat szydłowiecki,

- gminy Lubowidz i Kuczbork Osada w powiecie żuromińskim,
 - gmina Wieczfnia Kościelna w powiecie mławskim,
 - gminy Bodzanów, Słubice, Wyszogród i Mała Wieś w powiecie płockim,
 - powiat nowodworski,
 - gminy Czerwińsk nad Wisłą, Naruszewo, Załuski w powiecie płońskim,
 - gminy: miasto Kobyłka, miasto Marki, miasto Ząbki, miasto Zielonka, część gminy Tuszcz ograniczona liniami kolejowymi: na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej granicy gminy do miasta Tuszcz oraz na wschód od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy gminy do miasta Tuszcz, część gminy Jadów położona na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie wołomińskim,
 - powiat garwoliński,
 - gminy Boguty – Pianki, Brok, Zaręby Kościelne, Nur, Małkinia Górna, część gminy Wąsewo położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 60, część gminy wiejskiej Ostrów Mazowiecka położona na południe od miasta Ostrów Mazowiecka i na południe od linii wyznaczonej przez drogę 60 biegnącą od zachodniej granicy miasta Ostrów Mazowiecka do zachodniej granicy gminy w powiecie ostrowskim,
 - część gminy Sadowne położona na północny- zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową, część gminy Łochów położona na północny – zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie węgrowskim,
 - gminy Brańszczyk, Długosiodło, Rząśnik, Wyszaków, część gminy Zabrodzie położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr S8 w powiecie wyszkowskim,
 - gminy Cegłów, Dębe Wielkie, Halinów, Latowicz, Mińsk Mazowiecki i miasto Mińsk Mazowiecki, Mrozy, Siennica, miasto Sulejówek w powiecie mińskim,
 - powiat otwocki,
 - powiat warszawski zachodni,
 - powiat legionowski,
 - powiat piaseczyński,
 - powiat pruszkowski,
 - powiat grójecki,
 - powiat grodziski,
 - powiat żyrardowski,
 - powiat białobrzeski,
 - powiat przysuski,
 - powiat miejski Warszawa,
- w województwie lubelskim:
- powiat bialski,
 - powiat miejski Biała Podlaska,
 - powiat janowski,
 - powiat puławski,
 - powiat rycki,
 - powiat łukowski,
 - powiat lubelski,
 - powiat miejski Lublin,
 - powiat lubartowski,
 - powiat łęczyński,
 - powiat świdnicki,

- powiat biłgorajski,
- powiat hrubieszowski,
- powiat krasnostawski,
- powiat chełmski,
- powiat miejski Chełm,
- powiat tomaszowski,
- powiat kraśnicki,
- powiat opolski,
- powiat parczewski,
- powiat włodawski,
- powiat radzyński,
- powiat miejski Zamość,
- powiat zamojski,

w województwie podkarpackim:

- powiat stalowowolski,
- powiat lubaczowski,
- gminy Medyka, Stubno, część gminy Orły położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,
- część powiatu jarosławskiego niewymieniona w części I załącznika I,
- gmina Kamień w powiecie rzeszowskim,
- gminy Cmolas, Dzikowiec, Kolbuszowa, Majdan Królewski i Niwiska powiecie kolbuszowskim,
- powiat leżajski,
- powiat niżański,
- powiat tarnobrzeski,
- gminy Adamówka, Sieniawa, Tryńcza, Przeworsk z miastem Przeworsk, Zarzecze w powiecie przeworskim,
- gmina Ostrów, część gminy Sędziszów Małopolski położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4,
- część gminy Czarna położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Żyraków położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy wiejskiej Dębica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie dębickim,
- powiat mielecki,

w województwie małopolskim:

- gminy Nawojowa, Piwniczna Zdrój, Rytró, Stary Sącz, część gminy Łącko położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Dunajec w powiecie nowosądeckim,
- gmina Szczawnica w powiecie nowotarskim,

w województwie pomorskim:

- gminy Dzierżoń i Stary Dzierżoń w powiecie sztumskim,
- gmina Stare Pole, część gminy Nowy Staw położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 w powiecie malborskim,
- gminy Stegny, Sztutowo i część gminy Nowy Dwór Gdański położona na północny - wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,

- gmina Prabuty w powiecie kwidzyńskim,
- w województwie świętokrzyskim:
- gmina Tarłów i część gminy Ożarów położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 74 biegnącą od miejscowości Honorów do zachodniej granicy gminy w powiecie opatowskim,
 - część gminy Brody położona wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 i na północny - wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie oraz przez drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno - wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,
 - gmina Gowarczów, część gminy Końskie położona na wschód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na północ od linii kolejowej w powiecie koneckim,
 - gminy Dwikozy i Zawichost w powiecie sandomierskim,
- w województwie lubuskim:
- gminy Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Kostrzyn nad Odrą, Santok, Witnica w powiecie gorzowskim,
 - powiat miejski Gorzów Wielkopolski,
 - gminy Drezdenko, Strzelce Krajeńskie, Stare Kurowo, Zwierzyn w powiecie strzelecko – drezdeneckim,
 - powiat żarski,
 - powiat słubicki,
 - gminy Brzeźnica, Iłowa, Gozdnicza, Małomice Wymiarki, Żagań i miasto Żagań w powiecie żagańskim,
 - powiat krośnieński,
 - powiat zielonogórski
 - powiat miejski Zielona Góra,
 - powiat nowosolski,
 - powiat sulęciński,
 - powiat międzyrzecki,
 - powiat świebodziński,
 - powiat wschowski,
- w województwie dolnośląskim:
- powiat zgorzelecki,
 - część powiatu polkowickiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - część powiatu wołowskiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - gmina Jeżów Sudecki w powiecie karkonoskim,
 - gminy Rudna, Ścinawa, miasto Lubin i część gminy Lubin niewymieniona w części III załącznika I w powiecie lubińskim,
 - gmina Malczyce, Miękinia, Środa Śląska, część gminy Kostomłoty położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Udanin położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie średzkim,
 - gmina Wądroże Wielkie, część gminy Męcinka położona na północ od drogi nr 363 w powiecie jaworskim,
 - gminy Kunice, Legnickie Pole, Prochowice, Ruja w powiecie legnickim,
 - gminy Wisznia Mała, Trzebnica, Zawonia, część gminy Oborniki Śląskie położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 340 w powiecie trzebnickim,

- powiat lubański,
 - powiat miejski Wrocław,
 - gminy Czernica, Długołęka, Siechnice, część gminy Żórawina położona na wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na północ od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,
 - gminy Jelcz - Laskowice, Oława z miastem Oława i część gminy Domaniów położona na północny wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie oławskim,
 - gmina Bierutów, Dziadowa Kłoda, miasto Oleśnica, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,
 - powiat bolesławiecki,
 - powiat milicki,
 - powiat górowski,
 - powiat głogowski,
 - gmina Świerzawa, Wojcieszów, część gminy Zagrodno położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jadwisin – Modlikowice Zagrodno oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od miejscowości Zagrodno do południowej granicy gminy w powiecie złotoryjskim,
 - powiat lwówecki,
 - gminy Czarny Bór, Stare Bogaczowice, Walim, miasto Boguszów - Gorce, miasto Jedlina – Zdrój, miasto Szczawno – Zdrój w powiecie wałbrzyskim,
 - powiat miejski Wałbrzych,
 - gmina Świdnica, miasto Świdnica, miasto Świebodzice w powiecie świdnickim,
- w województwie wielkopolskim:
- gminy Siedlec, Wolsztyn, część gminy Przemęt położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Borek – Kluczewo – Sączkowo – Przemęt – Błotnica – Starkowo – Boszkowo – Letnisko w powiecie wolsztyńskim,
 - gmina Wielichowo, Rakoniewice, Granowo, część gminy Kamieniec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,
 - powiat międzychodzki,
 - powiat nowotomyski,
 - powiat obornicki,
 - część gminy Połajewo na położona na południe od drogi łączącej miejscowości Chraplewo, Tarnówko-Boruszyn, Krosin, Jakubowo, Połajewo - ul. Ryczywolska do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim,
 - powiat miejski Poznań,
 - gminy Buk, Czerwonak, Dopiewo, Komorniki, Rokietnica, Stęszew, Swarzędz, Suchy Las, Tarnowo Podgórne, Murowana Goślina w powiecie poznańskim,
 - powiat rawicki,
 - część powiatu szamotulskiego niewymieniona w części I załącznika I,
 - część powiatu gostyńskiego niewymieniona w części I i III załącznika I,
 - gminy Kobylin, Zduny, część gminy Krotoszyn położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowania z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,
 - gmina Wijewo w powiecie leszczyńskim,
- w województwie łódzkim:
- gminy Białaczów, Drzewica, Opoczno i Poświętne w powiecie opoczyńskim,

- gminy Biała Rawska, Regnów i Sadkowice w powiecie rawskim,
 - gmina Kowiesy w powiecie skierniewickim,
- w województwie zachodniopomorskim:
- gmina Boleszkowice i część gminy Dębno położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na południe od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na południe od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,
 - gminy Cedynia, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, część gminy Chojna położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 31 biegnącą od północnej granicy gminy i 124 biegnącą od południowej granicy gminy w powiecie gryfińskim,
 - gmina Kołbaskowo w powiecie polickim,
- w województwie opolskim:
- gminy Brzeg, Lubsza, Lewin Brzeski, Olszanka, Skarbimierz w powiecie brzeskim,
 - gminy Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Popielów w powiecie opolskim,
 - część powiatu namysłowskiego niewymieniona w części I załącznika I.

8. Slovakkia

Järgmised II taseme piirangutsoonid Slovakkias:

- the whole district of Gelnica except municipalities included in zone III,
- the whole district of Poprad
- the whole district of Spišská Nová Ves,
- the whole district of Levoča,
- the whole district of Kežmarok
- in the whole district of Michalovce except municipalities included in zone III,
- the whole district of Košice-okolie,
- the whole district of Rožnava,
- the whole city of Košice,
- in the district of Sobrance: Remetské Hámre, Vyšná Rybnica, Hlivišťa, Ruská Bystrá, Podhorod', Choňkovce, Ruský Hrabovec, Inovce, Beňatina, Koňuš,
- the whole district of Vranov nad Topľou,
- the whole district of Humenné except municipalities included in zone III,
- the whole district of Snina,
- the whole district of Prešov except municipalities included in zone III,
- the whole district of Sabinov except municipalities included in zone III,
- the whole district of Svidník, except municipalities included in zone III,
- the whole district of Stropkov, except municipalities included in zone III,
- the whole district of Bardejov,
- the whole district of Stará Ľubovňa,
- the whole district of Revúca,
- the whole district of Rimavská Sobota,
- in the district of Veľký Krtíš, the whole municipalities not included in part I,
- the whole district of Lučenec,
- the whole district of Poltár,
- the whole district of Zvolen, except municipalities included in zone III,

- the whole district of Detva,
- the whole district of Krupina, except municipalities included in zone I,
- the whole district of Banská Stianica,
- the whole district of Žarnovica,
- in the district of Žiar nad Hronom the municipalities of Hronská Dúbrava, Trnavá Hora,
- the whole district of Banská Bystrica, except municipalities included in zone III,
- the whole district of Brezno,
- the whole district of Liptovský Mikuláš,
- the whole district of Trebišov'
- in the district of Zlaté Moravce, the whole municipalities not included in part I,
- in the district of Levice the municipality of Kozárovce.

9. Itaalia

Järgmised II taseme piirangutsoonid Itaalias:

Piedmont Region:

- in the Province of Alessandria, the municipalities of Cavatore, Castelnuovo Bormida, Cabella Ligure, Carrega Ligure, Francavilla Bisio, Carpeneto, Costa Vescovato, Grogcardo, Orsara Bormida, Pasturana, Melazzo, Mornese, Ovada, Predosa, Lerma, Fraconalto, Rivalta Bormida, Fresonara, Malvicino, Ponzone, San Cristoforo, Sezzadio, Rocca Grimalda, Garbagna, Tassarolo, Mongiardino Ligure, Morsasco, Montaldo Bormida, Prasco, Montaldeo, Belforte Monferrato, Albera Ligure, Bosio, Cantalupo Ligure, Castelletto D'orba, Cartosio, Acqui Terme, Arquata Scrivia, Parodi Ligure, Ricaldone, Gavi, Cremolino, Brignano-Frascata, Novi Ligure, Molare, Cassinelle, Morbello, Avolasca, Carezzano, Basaluzzo, Dornice, Trisobbio, Strevi, Sant'Agata Fossili, Pareto, Visone, Voltaggio, Tagliolo Monferrato, Casaleggio Boiro, Capriata D'orba, Castellania, Carrosio, Cassine, Vignole Borbera, Serravalle Scrivia, Silvano D'orba, Villalvernia, Roccaforte Ligure, Rocchetta Ligure, Sardigliano, Stazzano, Borghetto Di Borbera, Grondona, Cassano Spinola, Montacuto, Gremiasco, San Sebastiano Curone, Fabbrica Curone, Spigno Monferrato, Montechiaro d'Acqui, Castelletto d'Erro, Ponti, Denice, Pozzolo Formigaro,
- in the province of Asti, the municipality of Mombaldone,

Liguria Region:

- in the province of Genova, the municipalities of Bogliasco, Arenzano, Ceranesi, Ronco Scrivia, Mele, Isola Del Cantone, Lumarzo, Genova, Masone, Serra Riccò, Campo Ligure, Mignanego, Busalla, Bargagli, Savignone, Torriglia, Rossiglione, Sant'Olcese, Valbrenna, Sori, Tiglieto, Campomorone, Cogoleto, Pieve Ligure, Davagna, Casella, Montoggio, Crocefieschi, Vobbia,
- in the province of Savona, the municipalities of Albisola Superiore, Celle Ligure, Stella, Pontinvrea, Varazze, Urbe, Sassello, Mioglia,

Lazio Region:

- the Area of the Municipality of Rome within the administrative boundaries of the Local Health Unit „ASL RM1“,

Sardinia Region:

- In South Sardinia Province the Municipalities of Escolca, Esterzili, Genoni, Gesturi, Isili, Nuragus, Nurallao, Nurri, Sadali, Serri, Seui, Seulo, Villanova Tulo,
- In Nuoro Province the Municipalities of Atzara, Austis, Bari Sardo, Bitti, Bolotana, Bortigali a ovest della Strada Statale 131, Cardedu, Dorgali, Elini, Fonni, Gadoni, Gairo, Girasole, Ilbono, Jerzu, Lanusei, Lei, Loceri, Lodè, Lodine, Lotzorai, Lula, Macomer a ovest della Strada Statale 131, Meana Sardo, Nuoro, Oliena, Onani, Orune, Osidda, Osini, Ovodda, Silanus, Sorgono, Teti, Tiana, Torpè, Tortoli, Ulassai, Ussassai,
- In Oristano Province the Municipalities of Laconi, Nughedu Santa Vittoria, Sorradile,

- In Sassari Province the Municipalities of Alà dei Sardi, Anela, Benetutti, Bono, Bonorva East of SS 131, Bottidda, Buddusò, Budoni, Bultei, Burgos, Esporlatu, Illorai, Ittireddu, Mores a sud della Strada Statale 128bis – Strada Provinciale 63, Nughedu di San Nicolò, Nule, Olbia Isola Amministrativa (Berchiddeddu), Oschiri a sud della E 840, Ozieri a sud della Strada Provinciale 63 – Strada Provinciale 1 – Strada Statale 199, Padru, Pattada, San Teodoro.

10. Tšehhi Vabariik

Järgmised II taseme piirangutsoonid Tšehhi Vabariigis:

Region of Liberec:

- in the district of Liberec, the municipalities of Arnoltice u Bulovky, Hajniště pod Smrkem, Nové Město pod Smrkem, Dětřichovec, Bulovka, Horní Řasnice, Dolní Pertoltice, Krásný Les u Frýdlantu, Jindřichovice pod Smrkem, Horní Pertoltice, Dolní Řasnice, Raspenava, Dolní Oldřiš, Ludvíkov pod Smrkem, Lázně Libverda, Háj u Habartic, Habartice u Frýdlantu, Kunratice u Frýdlantu, Víška u Frýdlantu, Poustka u Frýdlantu, Višňová u Frýdlantu, Předláňce, Černousy, Boleslav, Ves, Andělka, Frýdlant, Srbská.

III OSA

1. Bulgaaria

Järgmised III taseme piirangutsoonid Bulgaarias:

- in Blagoevgrad region:
 - the whole municipality of Sandanski
 - the whole municipality of Strumyani
 - the whole municipality of Petrich,
- the Pazardzhik region:
 - the whole municipality of Pazardzhik,
 - the whole municipality of Panagyurishte,
 - the whole municipality of Lesichevo,
 - the whole municipality of Septemvri,
 - the whole municipality of Strelcha,
- in Plovdiv region
 - the whole municipality of Hisar,
 - the whole municipality of Suedinenie,
 - the whole municipality of Maritsa
 - the whole municipality of Rodopi,
 - the whole municipality of Plovdiv,
- in Varna region:
 - the whole municipality of Byala,
 - the whole municipality of Dolni Chiflik.

2. Itaalia

Järgmised III taseme piirangutsoonid Itaalias:

Sardinia Region:

- in Nuoro Province the Municipalities of Aritzo, Arzana, Baunei, Belvi, Desulo, Gavoi, Mamoiada, Ollolai, Olzai, Oniferi, Orani, Orgosolo, Orotelli, Ottana, Sarule, Talana, Tonara, Triei, Urzulei, Villagrande Strisaili.

3. Lāti

Jārgmised III taseme piirangutsoonid Lātis:

- Dienvidkurzemes novada Embūtes pagasta daļa uz ziemeļiem autoceļa P116, P106, autoceļa no apdzīvotas vietas Dinsdurbe, Kalvenes pagasta daļa uz austrumiem no ceļa pie Vārtājas upes līdz autoceļam A9, uz ziemeļiem no autoceļa A9, uz austrumiem no autoceļa V1200, Kazdangas pagasta daļa uz austrumiem no ceļa V1200, P115, P117, V1296,
- Kuldīgas novada Rudbāržu, Nīkrāces, Raņķu, Skrundas pagasts, Laidu pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1296, Skrundas pilsēta.

4. Leedu

Jārgmised III taseme piirangutsoonid Leedus:

- Jurbarko rajona savivaldybē: Jurbarko miesto seniūnija, Girdžių, Jurbarkų Raudonės, Skirsnemunės, Veliunos ir Šimkaičių seniūnijos,
- Molėtų rajono savivaldybē: Dubingių ir Giedraičių seniūnijos,
- Marijampolės savivaldybē: Sasnavos ir Šunskų seniūnijos,
- Šakių rajono savivaldybē: Barzdų, Gelgaudiškio, Griškabūdžio, Kidulių, Kudirkos Naumiesčio, Sintautų, Slavikų, Sudargo, Šakių, Plokščių ir Žvirgždaičių seniūnijos.
- Kazlų rūdos savivaldybē: Antanavos, Jankų ir Kazlų Rūdos seniūnijos: vakarinė dalis iki kelio 2602 ir 183,
- Kelmės rajono savivaldybē: Kelmės apylinkių, Kukečių, Šaukėnų ir Užvenčio seniūnijos,
- Vilkaviškio rajono savivaldybē: Gižų, Kybartų, Klausučių, Pilviškių, Šeimenos ir Vilkaviškio miesto seniūnijos.
- Širvintų rajono savivaldybē: Alionių ir Zibalų seniūnijos,
- Šiaulių rajono savivaldybē: Bubių, Kuršėnų kaimiškoji ir Kuršėnų miesto seniūnijos,
- Ukmergės rajono savivaldybē: Želvos seniūnija,
- Vilniaus rajono savivaldybē: Paberžės seniūnija.

5. Poola

Jārgmised III taseme piirangutsoonid Poolas:

w województwie zachodniopomorskim:

- gminy Banie, Trzcianko – Zdrój, Widuchowa, część gminy Chojna położona na wschód linii wyznaczonej przez drogi nr 31 biegnącą od północnej granicy gminy i 124 biegnącą od południowej granicy gminy w powiecie gryfińskim,

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gmina Rybno, część gminy Działdowo położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 538, część gminy Płońnica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Burkat – Skurpie – Rutkowice – Płońnica – Turza Mała – Koty, część gminy Lidzbark położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 544 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 541 oraz na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 541 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 544 w powiecie działdowskim,
- część gminy Grodziczno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 541 w powiecie nowomiejskim,
- część gminy Lubawa położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 537 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 541, a następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 541 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 537 do południowej granicy gminy w powiecie iławskim,
- gmina Dąbrówno, część gminy Grunwald położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 537 biegnącą od zachodniej granicy gminy do miejscowości Stębark, a następnie na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od miejscowości Stębark do południowej granicy gminy i łączącej miejscowości Stębark – Łodwigowo w powiecie ostródzkim,

- gmina Banie Mazurskie, część gminy Gołdap położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od zachodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Pietraszki – Grygieliszki – Łobody - Bałupiany - Piękne Łąki do skrzyżowania z drogą nr 65, następnie od tego skrzyżowania na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 65 biegnącą do skrzyżowania z drogą nr 650 i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 650 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 65 do miejscowości Wronki Wielkie i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Wronki Wielkie – Suczki – Pietrasze – Kamionki – Wilkasy biegnącą do południowej granicy gminy w powiecie gołdapskim,
- część gminy Pozdezdrze położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od zachodniej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Stręgiel – Gębałka – Kutry – Jakunówko – Jasieniec, część gminy Budry położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Skalisze – Budzewo – Budry – Brzozówko w powiecie węgorszewskim,
- część gminy Kruklanki położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej do wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Jasieniec – Jeziorowskie – Podleśne w powiecie giżyckim,
- część gminy Kowale Oleckie położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Wierzbianki – Czerwony Dwór – Mazury w powiecie oleckim,

w województwie lubuskim:

- gminy Niegosławice, Szprotawa w powiecie zagańskim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Krzemieniewo, Lipno, Osieczna, Rydzyna, Świąciechowa, Włoszakowice w powiecie leszczyńskim,
- powiat miejski Leszno,
- gminy Kościan i miasto Kościan, Krzywiń, Śmigiel w powiecie kościańskim,
- część gminy Dolsk położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 434 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 437, a następnie na zachód od drogi nr 437 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 434 do południowej granicy gminy, część gminy Śrem położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 310 biegnącą od zachodniej granicy gminy do miejscowości Śrem, następnie na zachód od drogi nr 432 w miejscowości Śrem oraz na zachód od drogi nr 434 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 432 do południowej granicy gminy w powiecie śremskim,
- część gminy Gostyń położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 12 w powiecie gostyńskim,
- część gminy Przemęt położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Borek – Kluczewo – Sączkowo – Przemęt – Błotnica – Starkowo – Boszkowo – Letnisko w powiecie wolsztyńskim,

w województwie dolnośląskim:

- część gminy Lubin położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 335 biegnącą od zachodniej granicy gminy do granicy miasta Lubin oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 333 biegnącą od granicy miasta Lubin do południowej granicy gminy w powiecie lubińskim
- gminy Prusice, Żmigród, część gminy Oborniki Śląskie położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 340 w powiecie trzebnickim,
- część gminy Zagrodno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jadwisin – Modlikowice - Zagrodno oraz na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od miejscowości Zagrodno do południowej granicy gminy, część gminy wiejskiej Złotoryja położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej granicy gminy w miejscowości Nowa Wieś Złotoryjska do granicy miasta Złotoryja oraz na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od granicy miasta Złotoryja do wschodniej granicy gminy w powiecie złotoryjskim,

- część gminy Chocianów położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 335 biegnącą od wschodniej granicy gminy do miejscowości Żabice, a następnie na południe od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Żabice – Trzebnice – Chocianowice - Chocianów – Pasternik biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie polkowickim,
- gminy Chojnów i miasto Chojnów, Krotoszyce, Miłkowice w powiecie legnickim,
- powiat miejski Legnica,
- część gminy Wołów położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy, część gminy Wińsko położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 36 biegnącą od północnej do zachodniej granicy gminy, część gminy Brzeg Dolny położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową od północnej do południowej granicy gminy w powiecie wołowskim,

w województwie świętokrzyskim:

- gminy Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Łopuszno, Piekoszów, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk, część gminy Chęciny położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 762, część gminy Górno położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy łączącą miejscowości Leszczyna – Cedzyna oraz na północ od linii wyznaczonej przez ul. Kielecką w miejscowości Cedzyna biegnącą do wschodniej granicy gminy w powiecie kieleckim,
- powiat miejski Kielce,
- gminy Krasocin, część gminy Włoszczowa położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Konieczno i dalej na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Konieczno – Rogienice – Dąbie – Podłazie, część gminy Kluczewsko położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Krogulec – Nowiny - Komorniki do przecięcia z linią rzeki Czarna, następnie na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Czarna biegnącą do przecięcia z linią wyznaczoną przez drogę nr 742 i dalej na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od przecięcia z linią rzeki Czarna do południowej granicy gminy w powiecie włoszczowskim,
- gminy Małogoszcz, Oksa w powiecie jędrzejowskim.

6. Rumeenia

Järgmised III taseme piirangutsoonid Rumeenias:

- Zona oraşului Bucureşti,
- Judeţul Constanţa,
- Judeţul Satu Mare,
- Judeţul Tulcea,
- Judeţul Bacău,
- Judeţul Bihor,
- Judeţul Bistriţa Năsăud,
- Judeţul Brăila,
- Judeţul Buzău,
- Judeţul Călăraşi,
- Judeţul Dâmboviţa,
- Judeţul Galaţi,
- Judeţul Giurgiu,
- Judeţul Ialomiţa,
- Judeţul Ilfov,
- Judeţul Prahova,

- Județul Sălaj,
- Județul Suceava
- Județul Vaslui,
- Județul Vrancea,
- Județul Teleorman,
- Județul Mehedinți,
- Județul Gorj,
- Județul Argeș,
- Județul Olt,
- Județul Dolj,
- Județul Arad,
- Județul Timiș,
- Județul Covasna,
- Județul Brașov,
- Județul Botoșani,
- Județul Vâlcea,
- Județul Iași,
- Județul Hunedoara,
- Județul Alba,
- Județul Sibiu,
- Județul Caraș-Severin,
- Județul Neamț,
- Județul Harghita,
- Județul Mureș,
- Județul Cluj,
- Județul Maramureș.

7. Slovakkia

Järgmised III taseme piirangutsoonid Slovakkias:

- The whole district of Vranov and Topľou,
- In the district of Humenné: Lieskovec, Myslina, Humenné, Jasenov, Brekov, Závadka, Topoľovka, Hudcovce, Ptičie, Chlmec, Porúbka, Brestov, Gruzovce, Ohradzany, Slovenská Volová, Karná, Lackovce, Kochanovce, Hažín nad Cirochou, Závada, Nižná Sitnica, Vyšná Sitnica, Rohožník, Prituľany, Ruská Poruba, Ruská Kajňa,
- In the district of Michalovce: Strážske, Staré, Oreské, Zbudza, Voľa, Nacina Ves, Pusté Čemerné, Lesné, Rakovec nad Ondavou, Petrovce nad Laborcom, Trnava pri Laborci, Vinné, Kaluža, Klokočov, Kusín, Jovsa, Poruba pod Vihorlatom, Hojné, Lúčky, Závadka, Hažín, Zalužice, Michalovce, Krásnovce, Šamudovce, Vrbnica, Žbince, Lastomír, Zemplínska Široká, Čečehov, Jastrabie pri Michalovciach, Iňačovce, Senné, Palín, Sliepkovce, Hatalov, Budkovce, Stretava, Stretávka, Pavlovce nad Uhom, Vysoká nad Uhom, Bajany,
- In the district of Gelnica: Hrišovce, Jaklovce, Kluknava, Margecany, Richnava,
- In the district Of Sabinov: Daletice,
- In the district of Prešov: Hrabkov, Krížovany, Žipov, Kvačany, Ondrašovce, Chminianske Jakobovany, Klenov, Bajerov, Bertotovce, Brežany, Bzenov, Fričovce, Hendrichovce, Hermanovce, Chmiňany, Chminianska Nová Ves, Janov, Jarovnice, Kojatice, Lažany, Mikušovce, Ovčie, Rokycany, Sedlice, Suchá Dolina, Svinia, Šindliar, Široké, Štefanovce, Vítaz, Župčany,

- the whole district of Medzilaborce,
 - In the district of Stropkov: Havaj, Malá Poľana, Bystrá, Mikové, Varechovce, Vladiča, Staškovce, Makovce, Veľkrop, Solník, Korunková, Bukovce, Krišľovce, Jakušovce, Kolbovce,
 - In the district of Svidník: Pstruša,
 - In the district of Zvolen: Očová, Zvolen, Sliač, Veľká Lúka, Lukavica, Sielnica, Železná Breznica, Trnie, Turová, Kováčová, Budča, Hronská Breznica, Ostrá Lúka, Bacúrov, Breziny, Podzámčok, Michalková, Zvolenská Slatina, Lieskovec,
 - In the district of Banská Bystrica: Sebedín-Bečov, Čerín, Dúbravica, Oravce, Mólča, Horná Mičiná, Dolná Mičiná, Vlkanová, Hronsek, Badín, Horné Pršany, Malachov, Banská Bystrica,
 - The whole district of Sobrance except municipalities included in zone II.“
-

OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (EL) 2022/2569,

14. november 2022,

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) osaliste konverentsi 19. istungil (14.–25. november 2022, Panamá, Panama) ning CITESi III liitesse kantava liigi esitamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioon (edaspidi „CITES“), ⁽¹⁾ millega liit ühines nõukogu otsusega (EL) 2015/451, ⁽²⁾ jõustus 1. juulil 1975. CITESit on liidus rakendatud nõukogu määrusega (EÜ) nr 338/97 ⁽³⁾.
- (2) CITESi XI artikli lõike 3 kohaselt võib osaliste konverents muu hulgas võtta vastu otsuseid CITESi lisade muutmiseks.
- (3) Vastavalt CITESi XVI artiklile võib iga CITESi osaline esitada CITESi sekretariaadile nimekirja CITESi III liitesse kantavatest liikidest, mida asjaomane osaline määratleb liikidena, mille suhtes kehtivad tema jurisdiktsioonis piirangud, mille eesmärk on ennetada või piirata nende ekspluateerimist, ning mille puhul kauplemise kontrollimiseks on vaja koostööd teiste konventsiooniosalistega.
- (4) Osaliste konverents peab oma 19. istungil, mis toimub 14.–25. novembril 2022, võtma vastu otsused 52 ettepaneku kohta, mis käsitlevad CITESi liidete muutmist, ning suure hulga muude küsimuste kohta, mis on seotud CITESi rakendamise ja tõlgendamisega.
- (5) On asjakohane määrata kindlaks liidu nimel osaliste konverentsi 19. istungil võetav seisukoht, kuna CITESi lisade muudatused on liidu jaoks siduvad ja mitu muud otsust võivad otsustavalt mõjutada liidu õigusaktide sisu. Eelkõige komisjoni määrus (EÜ) nr 865/2006, ⁽⁴⁾ ja komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 792/2012 ⁽⁵⁾.
- (6) Enne osaliste konverentsi eri ettepanekute suhtes võetava liidu seisukoha aluseks on ettepanekute eeliste eksperidianalüüs, võttes arvesse CITESi sätteid ja parimaid olemasolevaid teaduslikke tõendeid, ning nende ettepanekute kooskõla liidu asjaomaste õigusnormide ja poliitikameetmetega,

⁽¹⁾ ELT L 75, 19.3.2015, lk 4.

⁽²⁾ Nõukogu 6. märtsi 2015. aasta otsus (EL) 2015/451, mis käsitleb Euroopa Liidu ühinemist ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooniga (CITES) (ELT L 75, 19.3.2015, lk 1).

⁽³⁾ Nõukogu 9. detsembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 61, 3.3.1997, lk 1).

⁽⁴⁾ Komisjoni 4. mai 2006. aasta määrus (EÜ) nr 865/2006, millega kehtestatakse looduslike looma- ja taimeliikide kaitset nendega kauplemise reguleerimise teel käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97 üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 166, 19.6.2006, lk 1).

⁽⁵⁾ Komisjoni 23. augusti 2012. aasta rakendusmäärus (EL) nr 792/2012, millega nähakse ette nõukogu määruses (EÜ) nr 338/97 (looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel) sätestatud lubade, sertifikaatide ja muude dokumentide kujundust käsitlevad eeskirjad ning muudetakse komisjoni määrust (EÜ) nr 865/2006 (ELT L 242, 7.9.2012, lk 13).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Liidu nimel seoses liidu pädevusse kuuluvate küsimustega võetav seisukoht ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kaublemise konventsiooni (CITES) osaliste konverentsi 19. istungil on esitatud käesoleva otsuse I ja II lisas.

Artikkel 2

Juhul kui pärast käesoleva otsuse vastuvõtmist ja enne CITESi osaliste konverentsi 19. istungit või selle ajal esitatud uus teaduslik või tehniline teave võib mõjutada artiklis 1 osutatud seisukohta või kui kõnealusel istungil tehakse muudetud või uusi ettepanekuid, mille kohta liidu seisukoht puudub, võetakse liidu seisukoht vastu kohapeal kooskõlastades, enne kui osaliste konverents hakkab otsustama kõnealuste ettepanekute üle. Sellisel juhul peab liidu seisukoht olema kooskõlas käesoleva otsuse lisades sätestatud põhimõtetega.

Artikkel 3

Liit esitab käesoleva otsuse IIa lisas loetletud liigid CITESi III liitesse kandmiseks.

Artikkel 4

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 14. november 2022

Nõukogu nimel

eesistuja

J. BORRELL FONTELLES

I LISA

Liidu seisukoht põhiküsimustes, mis tulevad arutlusele ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kaublemise konventsiooni (CITES) osaliste konverentsi 19. istungjärgul (Panamá, Panama Vabariik, 14.–25. november 2022)**A. ÜLDISED MÄRKUSED**

1. Liit peab CITESit peamiseks bioloogilise mitmekesisuse säilitamist ja looduslike liikidega kaubitsemise vastast võitlust käsitlevaks rahvusvaheliseks konventsiooniks.
2. Liit peaks CITESi osaliste konverentsi 19. istungjärguks võtma vastu ambitsioonika seisukoha kooskõlas liidu asjaomaste poliitikameetmete ja rahvusvaheliste kohustustega, eelkõige kestliku arengu 15. eesmärgi kohaste looduslike liikidega seotud eesmärkidega, liidu seisukohaga (⁽¹⁾), mis käsitleb bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärku ning on seotud kavandatava 2020. aasta järgse üleilmse elurikkuse raamistikuga, CITESi strateegilise visiooniga ja ÜRO Peaassamblee resolutsiooniga 75/311 looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemise kohta. Liidu seisukoht peaks ühtlasi aitama saavutada ELi tasandil seatud eesmärgi, mida käsitletakse ELi elurikkuse strateegias aastani 2030, ELi tegevuskavas looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks, ELi lähenemisviisis, millega edendatakse kaubandust ja kestlikku arengut, ning Euroopa rohelises kokkuleppes.
3. Liidu prioriteetid CITESi osaliste konverentsi 19. istungjärgul peaksid olema järgmised:
 - järgides teaduspõhist lähenemisviisi, kasutada CITESi vahendeid täiel määral, et reguleerida rahvusvahelist kaublemist selliste ohustatud looma- ja taimeliikidega, mille puhul kaublemine ületab kestlikku taset, ning
 - tugevdada rahvusvahelise üldsuse reaktsiooni looduslike liikidega kaubitsemisele.
- 3a. Liit peaks CITESi osaliste konverentsi 19. istungjärgul tagama, et ELi kui konventsiooni osalise staatust ja õigusi austatakse täielikult.
4. Liidu seisukohas peaks arvesse võtma CITESi mehhanismide võimalikku panust liikide kaitsestaatuse parandamisse ja tunnustama samal ajal nende riikide tehtud tööd, kes on võtnud kasutusele tulemuslikud kaitsemeetmed. Liit peaks tagama, et osaliste konverentsi 19. istungjärgul tehtavad otsused suurendaksid CITESi tõhusust, vähendades tarbetut halduskoormust ning leides rakendamis- ja järelevalveprobleemidele praktilised, kulutõhusad ja toimivad lahendused.
5. Osaliste konverents on CITESi juhtorgan ja teatavad CITESi osaliste konverentsi 19. istungjärgul vastu võetavad otsused rakendab alaline komitee, kes on osaliste konverentsi peamine allorgan. CITESi osaliste konverentsi 19. istungjärguks kindlaks määratud liidu seisukoht peaks seega ühtlasi olema aluseks ELi lähenemisviisile vahetult enne ja pärast osaliste konverentsi 19. istungjärku toimival alalise komitee 75. ja 76. kohtumisel.

B. KONKREETSED TEEMAD

6. CITESi osaliste konverentsi 19. istungjärgule on esitatud kaalumiseks 52 **CITESi liidete muutmise ettepanekut**. Neist 13 on esitanud liit kas ettepaneku peamise või kaasesitajana ning liit peaks nende vastuvõtmist loomulikult ka toetama.
- 6a. Liidu seisukoht CITESi liidete muutmise ettepanekute kohta peaks põhinema asjaomaste liikide kaitsestaatusel ja mõjul, mida kaublemine konkreetse liigi olukorrale avaldab või võib avaldada. Selleks tuleks lisadesse kandmise ettepanekute hindamisel arvesse võtta kõige asjakohasemaid ja usaldusväärsemaid teaduslikke nõuandeid kooskõlas resolutsiooniga Conf. 9.24 I ja II liite muutmise kriteeriumide kohta.

(¹) ST 13975/22 (<https://www.consilium.europa.eu/media/59787/st13975-en22.pdf>).

- 6b. Erilist tähelepanu tuleks pöörata ettepanekutega hõlmatud liikide levilariikide seisukohtadele. Liit leiab ka, et üldjuhul tuleks toetada CITESi loomakomitee, taimekomitee ja alalise komitee töö tulemusena koostatud ettepanekuid CITESi liidete muutmiseks. Samuti tuleks arvesse võtta CITESi sekretariaadi ning IUCNi ja TRAFFICu^(?) hinnangut ettepanekute kohta ning kaubanduslikul eesmärgil kasutatavate mereliikide puhul ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) spetsiaalse eksperdirühma hinnangut.
7. Nagu on kokku lepitud nõukogu 16. juuni 2022. aasta otsuses 2022/982, ^(?) pooldab liit järgmiste liikide kandmist liidesse:
- *Physignathus cocincinus* (hiina veeagaam) II liitesse;
 - *Cuora galbinifrons* (indohiina liigendkilpkonn) I liitesse;
 - *Laotriton laoensis* (laose tüügavesilik) II liitesse aastase ekspordi nullkvoodiga loodusest püütud ja kaubanduslikel eesmärkidel kaubeldavate isendite puhul;
 - *Agalychnis lemur* (lehekonn liigist *Agalychnis lemur*) II liitesse aastase ekspordi nullkvoodiga loodusest püütud ja kaubanduslikel eesmärkidel kaubeldavate isendite puhul;
 - kõik sugukonda *Sphyrnidae* spp. (vasarhailased) kuuluvad ja II liitesse seni kandmata liigid II liitesse;
 - *Thelenota ananas*, *T. anax*, *T. rubralineata* (meripurad) II liitesse;
 - *Khaya* spp. (kaajad) (Aafrika populatsioonid) II liitesse märkega #17;
 - *Afelzia* spp. (afseeliad) (Aafrika populatsioonid) II liitesse märkega #17;
 - *Dipteryx* spp. II liitesse märkega #17 + seemned;
 - *Handroantus* spp. (tuutupuud), *Tabebuia* spp. ja *Roseodendron* spp. II liitesse märkega #17;
 - *Pterocarpus* spp. (tiibviljakud) (Aafrika populatsioonid) II liitesse märkega #17;
 - *Rhodiola* spp. CITESi II liitesse märkega #2.

Samuti on liit otsustanud kaasesitada ja toetada Panama ettepanekut kanda II liitesse *Carcharhinidae* spp. (hallhailased).

8. Liit märgib, et viimastel aastatel on tehtud märkimisväärset tööd, sealhulgas liidu rahalisel toel, et **arendada suutlikkust CITESi rakendamiseks**, eriti **mereliikide** puhul. Liit toetab paremat koordineerimist CITESi ning muude mitmepoolsete keskkonnalepingute ja organisatsioonide, näiteks piirkondlike kalavarude majandamise organisatsioonide ja muude asjaomaste organite vahel, kes tegutsevad oma vastavate volituste piires, et parandada juhtimist ja suurendada vastastikust täiendavust.
9. Liit juhib tähelepanu sellele, et CITESis keskendutakse aina rohkem **puuliikidele**, nagu peegeldub ka liidu ettepanekutest kanda osaliste konverentsi 19. istungjärgul CITESi II liitesse täiendavad puuliigid. CITESil on väga tähtis roll metsade kaitses ning liit toetab CITESi ja muude metsaga seotud organisatsioonide ja protsesside tegevuse tugevamat ja järjepidevamat koordineerimist.
10. Liidu seisukoht seoses **looduslike liikidega kaubitsemist** käsitlevate ettepanekutega peaks kajastama ELi terviklikku lähenemisviisi looduslike liikidega kaubitsemise tõkestamisele, tegeledes selle algpõhjustega, tugevdades looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemise õigus- ja poliitikaamistikke, tagades tulemusliku kehtivate eeskirjade täitmise ning soodustades looduslike liikidega kaubitsemise vastaseid ülemaailmseid partnerlusi, tunnistades ühtlasi, et viimastel aastatel on rahvusvaheline kogukond teinud ära suure töö looduslike liikidega kaubitsemise tõkestamiseks.

^(?) Rahvusvaheline Looduse ja Loodusvarade Kaitse Liit (IUCN) ja TRAFFIC on spetsialiseerunud looduslike liikidega kauplemise küsimustele ja esitavad enne iga osaliste konverentsi CITESi liidete muutmise ettepanekute kohta põhjaliku hinnangu.

^(?) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.L_.2022.167.01.0095.01.EST

11. Kooskõlas nende prioriteetidega toetab liit CITESi kaudu parema kaitse pakkumist liikidele, mida praegu imporditakse ELi ebaseaduslikult või mittekestlikul tasemel. Seepärast toetab liit selliseid liidete muutmise ettepanekuid, mis on seotud mitmesuguste roomajate ja kahepaiksete liikidega, eelkõige mitme kilpkonnaliigiga, mida imporditakse ELi lemmikloomadena.
12. Samuti peaks liit toetama algatusi, mis aitavad suurendada asjaomaste ametiasutuste **suutlikkust** ning jagada teavet ja parimaid tavasid, eesmärgiga paremini rakendada CITESit ja tõhustada päritolu-, transiidi- ja sihtriikide koostööd.
13. Sellega seoses võtab liit teadmiseks ettepanekud, milles taotletakse konkreetsete **fondide** loomist valitud osaliste toetamiseks. Liit on seisukohal, et uusi fonde tuleks luua ainult põhjendatud juhtudel, lähtudes nende teostatavuse ja lisaväärtuse põhjalikust analüüsist. Rahastamisele ei tohiks ligi pääseda ainult valitud osalised või osaliste rühmad.
- 13a. Mitmed CITESi osaliste konverentsi 19. istungjärguks esitatud ettepanekud keskenduvad säästva kasutamise, elatusvahendite, põlisrahvaste ja kohalike kogukondadega seotud küsimustele. Liit peaks selliseid ettepanekuid toetama niivõrd, kuivõrd need aitavad tagada, et selliseid küsimusi käsitletakse CITESis asjakohaselt. Siiski tuleks vältida selliste täiendavate protsesside või struktuuride loomist, millega kaasnevad märkimisväärsed kulud, kuid saadav kasu ei ole kindel või mille puhul esineb dubleerimise risk.
14. Liidule on tähtis tagada, et kõiki resolutsioone, märkeid ja reservatsioone mõistetakse ja tõlgendatakse ühtmoodi. Vaatamata kehtivate normide positiivsele mõjule on endiselt prioriteediks elevantide salaküttimise ja elevantiluuga kaubitsemise probleem ning vajadus leida kestlikud lahendused inimeste jaoks, kes elavad elevantide ja muu eluslooduse lähedal. Seepärast peaks liit konkreetselt toetama elusate elevantidega kauplemist käsitlevate eeskirjade, eelkõige resolutsiooni Conf. 11.20 (Rev. CoP18) ja resolutsiooni Conf. 10.10 (Rev. CoP18) täpsustamist. Alalise komitee 74. kohtumisel väljendasid liit ja selle liikmesriigid soovi luua elusate aafrika savannielevantidega kauplemise valdkonda reguleeriv ühine raamistik, mis põhineks CITESi raamistikul ning läbipaistval ja usaldusväärsel teaduslikul kontrollil. Elusate aafrika savannielevantidega kauplemise tingimuste ühtlustamine ja selliste meetmete toetamine, millega otseselt tegeletakse elevantide ja elevantiluuga ebaseadusliku kauplemise probleemiga, peaksid olema liidu prioriteetidid kõigis osaliste konverentsi 19. istungjärgu päevakorrapunktides, mis on seotud elevantidega.
15. Liit märgib, et osalised on esitanud mitu elevantiluuga ja ninasarvikusarvedega seaduslikku kauplemist puudutavat ettepanekut. Liit on teadlik finantskoormusest, mis on seotud ohustatud liikide kaitsmisega eelkõige looduslike liikidega kaubitsemise eest, ning inimeste ja looduslike liikide vahelise konflikti võimalusest, ning toetab nende ettepanekute osas levilariike. Rahvusvaheline elevantiluuga ja ninasarvikusarvedega kauplemine on praegu CITESi kohaselt keelatud. Liit leiab, et nendega kauplemise taaslubamise tingimused ei ole täidetud ega toeta nimetatud kauplemise taasavamise ettepanekuid CITESi osaliste konverentsi 19. istungjärgul. Seoses asjaoluga, et elevantiluu ja ninasarvikusarvede kohalikud turud annavad panuse ebaseaduslikku kauplemisse, peaks liit konventsiooni kohaldamisala piires jätkuvalt toetama parimatel kättesaadavatel tõenditel põhinevaid proportsionaalseid, tulemuslikke ja läbipaistvaid meetmeid selliste kohalike turgude suhtes.
16. Liit tunnistab, et rahvusvaheline looduslike liikidega kauplemine ja bioloogilise mitmekesisuse üleilmne vähenemine võib tekitada **zoonooside** esilekerkimise ja leviku riski. Samuti tunnistab liit, et ühelt poolt ebaseadusliku kaubanduse ja teiselt poolt loomade puuduliku heaolu vahel on olemas seos, mis suurendab haiguste leviku ohtu. CITES peaks jätkama oma volituste kohaselt osalemist loomade ja inimeste tervist ohustavate võimalike riskide vähendamisel. Ükski organisatsioon ei suuda üksi lahendada arvukaid probleeme, mis võivad kaasa tuua looduslike liikidega seotud haiguste esilekerkimise ja leviku. Liit on seisukohal, et konventsioon võib oma seadusliku kauplemise korra stiimulite ja eelkõige ebaseaduslikku kaubandust pärssiva mõju kaudu aidata vähendada zoonooside leviku ohtu. Seetõttu peaks liit soovutama CITESil tugevdada aktiivset koostööd teiste valitsustevaheliste, sealhulgas looma- või rahvatervise, kaubanduse, toidu ja transpordi valdkonna organisatsioonidega kooskõlas **terviseühtsuse põhimõttega**. Liit toetab kindlalt Maailma Loomatervise Organisatsiooni ja CITESi vahelist taas kinnitatud kohustust teha kogu maailmas koostööd loomatervise ja loomade heaolu küsimustes, et säilitada bioloogilist mitmekesisust ja loomi.

17. Looduslike liikidega kaubitsemisest tulenev kriis ja CITESi kohaldamisala laiendamine uutele liikidele ja konventsiooniosalistele tähendab seda, et viimastel aastatel on **CITESi alla koondatud rohkem tegevusi** ning CITESi sekretariaadi töökoormus on märkimisväärselt kasvanud. Liit peaks võtma nimetatud suundumusi arvesse, kui ta teeb otsuse oma prioriteetide kohta osaliste konverentsi 19. istungjärgul ja CITESi sekretariaadi tulevase eelarve kohta.
-

Liidu seisukoht teatavate ettepanekute kohta, mis esitatakse ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) osaliste konverentsi 19. istungjärgul (COP 19) (14.–25. novembril 2022, Panamá, Panama)

“+“	märgib pooltseisukohta
“-“	märgib vastuseisukohta
“0“	märgib avatud seisukohta, kuna seisukoha võtmiseks puudub piisav teave
“(+)“	märgib toetust, mis sõltub lisateabe esitamisest ja/või ettepanekusse muudatuste tegemisest
“(-)“	märgib vastuseisu, mis võidakse täiendavate toetavate tõendite esitamise ja/või ettepaneku märkimisväärse muutmise korral uuesti läbi vaadata

1. TÖÖDOKUMENDID

No.	Päevakorrapunkt	Esitaja (¹)	Märkused	Seisukoht
	Avatseremoonia		Dokument puudub	
	Tervituskõned		Dokument puudub	
Haldus- ja finantsküsimused				
1.	Istungi juhataja ja asejuhataja ning I ja II komitee juhatajate valimine		Dokument puudub Kandidaadid on juba kokku lepitud.	
2.	Päevakorra vastuvõtmine CoP19 Doc. 2	Sec.	Kokku lepitud	+
3.	Tööprogrammi vastuvõtmine CoP19 Doc. 3	Sec.	Kokku lepitud	+
4.	Konventsiooniosaliste konverentsi kodukord			

	4.1	Alalise komitee aruanne CoP19 Doc. 4.1	SC	Toetada kodukorra artikli 7 kohta soovitatud muudatusi. Toetada kodukorra artiklite 25.5 ja 25.6 kohta soovitatud muudatusi. Rõhutada, et muudatused hääletamisjärjekorras peavad olema erandlikud ja istungi juhataja peab neid asjakohaselt põhjendama.	+
	4.2	Ettepanek muuta kodukorra artiklit 26 CoP19 Doc. 4.2	Botswana ja Zimbabwe	Lükata ettepanek tagasi, sest see on vastuolus konventsiooni XV artikliga. See, et igal konventsiooniosalisel on üks hääl, on põhimõtteline ja see ei ole läbiräägitav. See muudatus tooks kaasa väga keerukad läbirääkimised enne iga hääletust ja praktilised probleemid, kuna populatsiooni suurust tuleks olukorra kajastamiseks hinnata võimalikult vahetult enne COPi istungjärku.	-
5.	Volituste kontrollimise komitee				
	5.1	Volituste kontrollimise komitee moodustamine		Dokument puudub	
	5.2	Volituste kontrollimise komitee aruanne		Dokument puudub	
6.	Vaatlejate osalemise lubamine CoP19 Doc. 6				
7.	Sekretariaadi ja konventsiooniosaliste konverentsi istungjärkude haldamine, rahastamine ja eelarve				
	7.1	Sekretariaadi haldamine CoP19 Doc. 7.1	Sec.		
	7.2	UNEPi tegevdirektori aruanne haldus- ja muude küsimuste kohta CoP19 Doc. 7.2	UNEP		
	7.3	2020.–2022. aasta finantsaruanded CoP19 Doc. 7.3	Sec.		
	7.4	Eelarve ja tööprogramm aastateks 2023–2025 CoP19 Doc. 7.4	Sec.		
	7.5	Juurdepäas rahastamisele CoP19 Doc. 7.5	SC	Seisukoht puudub	

7.6	Delefaatide toetamise projekt CoP19 Doc. 7.6	Sec.	Nõustuda sekretariaadi ettepanekuga mitte laiendada programmi alalise komitee ning looma- ja taimekomitee koosolekutele, kuna sellise laiendatud programmiga seotud halduskoormus oleks sekretariaadi jaoks ebaproportsionaalselt suur. Nõustuda aga programmi kavandatud piiratud laiendamisega toetuskõlblikele osalistele, kelle suhtes kohaldatakse XIII artikli menetlusi. Toetada resolutsiooni Conf. 17.3 kavandatud muudatusi ja otsuse eelnõu.	+
8.	Konventsiooni keelestrateegia CoP19 Doc. 8	Sec.	EL peab võimalikuks toetada varianti 2 ja on valmis arutama varianti 3 teatavaid elemente, kui neid rahastatakse vabatahtlikest panustest. Arvesse tuleb võtta märkimisväärseid eelarve ja viivitustega seotud küsimusi ning võimalikku mõju CITESi rakendamisele ja selle täitmise tagamisele, nagu on kirjeldatud dokumendi 8 punkti 12 alapunktis a. Igasse istungjärgusisesesse töörühma peavad kuuluma kõigi piirkondade esindajad, mitte ainult nende konventsiooniosaliste esindajad, kelle ametlik keel on araabia, hiina või vene keel, sest kõigil otsustel on mõju kõigi konventsiooniosaliste eelarvele.	(-)

Strateegilised küsimused

9.	Komiteede aruanded ja soovitused				
	9.1	Alaline komitee			
	9.1.1	Juhataja aruanne CoP19 Doc. 9.1.1	SC	Võtta dokument teadmiseks ja toetada otsuste eelnõusid, sealhulgas sekretariaadi ettepanekuid.	+
	9.1.2	Uute piirkondlike liikmete ja asendusliikmete valimine		Dokumendid puuduvad	
	9.2	Loomakomitee			
	9.2.1	Juhataja aruanne CoP19 Doc. 9.2.1	AC	Võtta dokument teadmiseks ja toetada otsuste eelnõusid.	+
	9.2.2	Uute piirkondlike liikmete ja asendusliikmete valimine		Dokumendid puuduvad	

	9.3	Taimekomitee				
	9.3.1	Juhataja aruanne CoP19 Doc. 9.3.1	PC	Võtta dokument teadmiseks.		
	9.3.2	Uute piirkondlike liikmete ja asendusliikmete valimine		Dokumendid puuduvad		
10.	CITESi strateegiline visioon CoP19 Doc. 10		SC	Toetada otsuste paketti. Näitajaid võidakse edaspidi kohandada, olenevalt suundumustest 2020. aasta järgses üleilmses elurikkuse raamistikus.	(+)	
11.	I liites loetletud liigid CoP19 Doc. 11		AC, PC	Toetada ettepanekut, eeldusel et otsuste eelnõudesse tehakse ELi ettepanekul mõned muudatused, olles samal ajal valmis arutama sekretariaadi esitatud ettepanekuid kavandatava protsessi kohandamiseks ja võimalikke muid, teiste konventsiooniosaliste esitatud muudatusettepanekuid.	+	
12.	Maaailma looduslike liikidega kauplemise aruanne CoP19 Doc. 12		Lõuna-Aafrika	Aruande ja istungjärgudevahelise töörühma mõtet üldiselt toetatakse. Samas on ettepanekus endiselt ebamäärasusi. Seetõttu saab seda sõltuvalt välisressursside olemasolust toetada ainult siis, kui otsuste paketi vastuvõtmisega algatatakse protsess aruande paremaks piiritlemiseks, et langetada otsus COP 20-l, või kui ettepanekut COP 19 ajal märgatavalt parendatakse, et muuta aruande sisu selgemaks.	(+)	
13.	Põlisrahvaste ja kohalike kogukondade kaasamine CoP19 Doc. 13		SC	Toetada soovitusi võtta vastu dokumendi 1. lisas esitatud läbivaadatud otsused ning innustada tegema konkreetseid ettepanekuid põlisrahvaste ja kohalike kogukondade osalemise kohta CITESis.	+	
14.	Elatusvahendid CoP19 Doc. 14		SC	Toetada läbivaadatud otsuste vastuvõtmist ning otsuste 18.37 ja 18.36 väljajätmist.	+	

15.	Mehhanismid maakogukondade osalemiseks CITESis CoP19 Doc. 15	Eswatini, Namiibia ja Zimbabwe	Mitte toetada ettepanekuid kui eraldiseisvat dokumenti. Kuigi teema on tähtis, on CITESis juba kaks eraldi protsessi, mis keskenduvad põlisrahvastele ja kohalikele kogukondadele (vt päevakorrapunktid 13 ja 14). Tõhustamise huvides ja et olla põlisrahvaste, kohalike kogukondade ja maakogukondade kaasamisel järjepidev, peaksid ettepanekute esitajad viima oma ettepanekud vastavusse päevakorrapunktide 13 ja 14 protsessidega ning esitama need kaalumiseks vastavas töörühmas või asjakohasel juhul mõlemas töörühmas.	(-)
16.	Suutlikkuse suurendamine CoP19 Doc. 16	SC	Toetada resolutsiooni eelnõud ja ettepanekute paketti, et jätkata tööd integreeritud suutlikkuse suurendamise raamistikuga. Mõned väikesed täpsustused võivad olla vajalikud, eelkõige selleks, et selgitada resolutsiooni eelnõu punkti 2 b kohaldamisala. Toetada sekretariaadi esitatud muudatusettepanekuid.	+
17.	Koostöö organisatsioonide ja mitmepoolsete keskkonnalepingutega			
	17.1 Koostöö muude elurikkusega seotud konventsioonidega CoP19 Doc. 17.1	SC	Toetada, sest elurikkust käsitlevate mitmepoolsete keskkonnalepingute koostoimet tuleks ka edaspidi tugevdada ja on kohane, et alaline komitee hoiab olukorral silma peal. Nõustuda läbivaadatud ja uute otsuste eelnõudega, mis on esitatud dokumendi lisades, ning toetada partnerlusstrateegia loomiseks tehtavat tööd.	+
	17.2 Koostöö ülemaailmse taimekaitse strateegiaga CoP19 Doc. 17.2	PC	Toetada uusi otsuste eelnõusid, sealhulgas sekretariaadi ettepanekut kaasata protsessi alaline komitee.	+
	17.3 Koostöö valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumiga CoP19 Doc. 17.3	SC	Toetada dokumendi I lisas esitatud otsuste eelnõusid.	+

	17.4	CITESi ja metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni ühine Aafrika kiskjalisi käsitlev algatus CoP19 Doc. 17.4	Sec.	Toetada seda otsuse eelnõu, et edastada loomakomiteele asjakohast teavet ja nõustada sekretariaati Aafrika kiskjalisi käsitleva algatuse teemal, nagu on soovitanud loomakomitee ja mitu vaatlejaorganisatsiooni.	+
	17.5	Looduslike liikidega seotud kuritegevuse vastase võitluse rahvusvaheline konsortsium (ICCWC) CoP19 Doc. 17.5	Sec.	Toetada otsuste eelnõude vastuvõtmist ja otsuse 18.3 väljajätmist.	+
18.		ÜRO ülemaailmne eluslooduse päev CoP19 Doc. 18	Sec.	Toetada ülemaailmset eluslooduse päeva käsitleva otsuse 18.38 väljajätmist, kuna see on rakendatud.	+
19.		CITES ja metsad CoP19 Doc. 19	Sec.	Toetada ettepanekut; soovitada muudatusi, et tugevdada koostoimeid ja vältida kattumist muude rahvusvaheliste metsaalaste protsesside ja vahenditega. Soovitada konsulteerida uuringu tingimuste asjus taimekomiteega (võib-olla juhataja kaudu, et protsessi lihtsustada).	(+)
20.		Puuliikide programm CoP19 Doc. 20	Sec.	Toetada otsuse eelnõusid. EL usub, et programm annab oodatud tulemusi, ning soovib kõigil osalistel lähtuda programmi tulemustest ja aidata rohkem kaasa CITESi rakendamisele loetellu kantud puuliikide valdkonnas.	+
21.		Elevantidega kauplemise infosüsteemi (ETIS) programmi läbivaatamine CoP19 Doc. 21	SC	Toetada saab enamikku soovitusi, sealhulgas sekretariaadi väljapakutud redaktsioonilisi muudatusi, kuid mitte ETISE andmete esitamise kuupäeva muutmist, sest see võib protsessi analüüsiandmete ja osaliste konverentsile aruande esitamise vahele jääva ajavahemiku tõttu nõrgendada. Seetõttu olla vastu I lisa punkti 4 teise lõiku lisatud tekstile, kuid toetada ICCWC ja ETISE vahelise koostöö tugevdamist ning ebaseadusliku kauplemise aastaaruannete andmete jagamist ETISega. Toetada sekretariaadi ettepanekut võtta vastu otsuse eelnõu, mis on suunatud sekretariaadile ja alalisele komiteele, et nad töötaksid välja selged konventsiooniosaliste kategoriseerimise kriteeriumid.	(+)

22.	Ebaseadusliku elevantijahi seire (MIKE) programm ja ETISE programm CoP19 Doc. 22		SC	Toetada ettepanekut, sealhulgas sekretariaadi poolt otsuse 19.BB punkti a jaoks väljapakutud uut teksti, kuid selles tuleks rõhutada, et rohkem peaks keskenduma MIKE ja ETISE pikaajalisele rahalisele elujõulisusele. EL on avatud sekretariaadi ettepanekule lisada otsus 19.AA rahastamist ja väljaarvutatud maksumusega tööprogrammi käsitlevasse otsusesse.	+
23.	CITESi roll rahvusvahelise looduslike liikidega kauplemisega seostatava zoonooside esilekerkimise riski vähendamisel CoP19 Doc. 23				
	23.1	Alalise komitee aruanne CoP19 Doc. 23.1	SC	Tunnustada istungjärgudevahelise töörühma tehtud tööd. Toetada kavandatud otsuseid ja elusisendite transporti käsitleva resolutsiooni Conf. 10.21 (Rev. CoP16) muudatusi.	+
	23.2	Terviseühtsus ja CITES: looduslike liikidega kauplemisest tulenevad ohud inimeste ja loomade tervisele CoP19 Doc. 23.2	Côte d'Ivoire, Gabon, Gambia, Libeeria, Nigeeria, Niger ja Senegal	Mitte toetada elemente, mida CITES ei hõlma. Toetada teatavaid resolutsiooni eelnõus sisalduvaid elemente, nagu rahvusvaheliste määratluste kasutamine ning koostöö looma- ja rahvatervise asutustega, ning soovitada need lisada dokumendis 23.1 esitatud otsuste eelnõudesse mitte resolutsiooni ettevalmistamise protsessi osana, vaid COP 19-l vastu võetavate otsustena.	(-)
24.	COVID-19 pandeemia mõju konventsiooni rakendamisele CoP19 Doc. 24		Sec.	Toetada sekretariaadi soovitusi, et tagada CITESi istungjärgude ja istungjärgudevahelise töö toimumine ka erakorraliste operatiivprobleemide korral.	+
25.	Tegevuskava sooga seotud küsimustes CoP19 Doc. 25		Panama	Toetada sooga seotud küsimuste tulemuslikku uurimist ja käsitlemist. Toetada kavandatavat resolutsiooni, mis vajab siiski veel täiendavaid muudatusi. Soovitada, et osaliste konverentsil algatataks istungjärgudevaheline protsess, et kaaluda resolutsiooni rakendamise suuniste vajalikkust ja sisu ning anda alalisele komiteele / CoP 20-le soovitusi.	(+)

Tõlgendamine ja rakendamine					
<u>Kehtivad resolutsioonid ja otsused</u>					
26.	Resolutsioonide läbivaatamine CoP19 Doc. 26		Sec.	Toetada resolutsioonide muudatusi ja otsuse 14.81 väljajätmist, kui võetakse vastu resolutsiooni Conf. 14.8 (Rev. CoP17) asjakohane muudatus. Tuleks viia kooskõlla dokumendis 32 esitatud muudatusettepanekuga.	+
27.	Otsuste läbivaatamine CoP19 Doc. 27			Toetada sekretariaadi ettepanekuid. Eelistada otsust 18.55 mitte välja jätta, sest selle täideviimine on pooleli. Kontrollida, kas otsus 18.193 on COPi ajaks täide viidud.	+
<u>Üldine nõuete järgimine ja nõuete järgimise tagamine</u>					
28.	Riikide õigusaktid konventsiooni rakendamiseks CoP19 Doc. 28		Sec.	Toetada dokumendi CoP19 Doc. 28 1. lisas esitatud otsuste eelnõude vastuvõtmist ning teha ettepanek lisada otsuse 19. EE punkti h võimalik aruandmine alalise komitee korralistel koosolekutel. Toetada otsuste 18.62–18.67 väljajätmist ja leppida kokku 2. lisas esitatud esialgses eelarves.	+
29.	CITESi nõuete järgimisega seotud küsimused				
	29.1	CITESi nõuete järgimise korda käsitlevate XIII artikli ja resolutsiooni Conf. 14.3 (Rev. CoP18) rakendamine CoP19 Doc. 29.1	Sec.	Võtta teadmiseks teave, mis on esitatud XIII artikli ja resolutsiooni Conf. 14.3. (Rev. CoP18) rakendamist käsitlevas dokumendis. Osaleda arutelus punkti 42 alapunktis b esitatud soovitusel üle, et vajaduse korral toetada kiirendatud menetlust, ja punkti 42 alapunktis c esitatud soovitusel üle, et võib-olla parandada nõuete järgimise käsitlemist alalises komitees, võttes arvesse ka muid võimalikke vahendeid alalise komitee päevakorra lühendamiseks.	0
	29.2	Macdonaldi varjukala (<i>Totoaba macdonaldi</i>) CoP19 Doc. 29.2			

	29.2.1	Sekretariaadi aruanne CoP19 Doc. 29.2.1	Sec.	Toetada dokumendi CoP19 Doc. 29.2.1 3. lisas esitatud läbivaadatud ja uute otsuste eelnõude (18.292–18.295 ning 19.CC ja 19.DD) vastuvõtmist. Kutsuda Mehhikot üles võtma tõhusaid meetmeid kalifornia pringli kaitsmiseks. Kuna dokumendid 29.2.1 ja 29.2.2 on väga sarnased, tuleks need koondada ühte dokumenti, võib-olla lähtudes sekretariaadi aruandest.	+
	29.2.2	COP 19-ks läbivaadatud ja ajakohastatud otsused CoP19 Doc. 29.2.2	Ameerika Ühendriigid	Toetada dokumendi sisu, ehkki see kattub sekretariaadi dokumendi 29.2.1 sisuga. Need kaks dokumenti tuleks koondada ühte.	(+)
	29.3	Madagaskari eebenipuulised (<i>Diospyros</i> spp.) ja dalbergiad (<i>Dalbergia</i> spp.) CoP19 Doc. 29.3	Sekretariaat, konsulteerides alalise komitee juhatajaga	Toetada otsuste eelnõusid; eelkõige peaks Madagaskar kindlustama kõik varud ja osalised ei tohiks vastu võtta Madagaskarist kaubanduslikul eesmärgil (re)eksportitud <i>Diospyros</i> spp. (#5) või <i>Dalbergia</i> spp. (#15) isendeid enne, kui Madagaskar on sekretariaadile rahuldaval viisil riigi tasandil kontrollinud nende liikide omandamise seaduslikkust ja teinud kindlaks kauplemise kahjutuse.	+
30.	Nõuete järgimise abiprogramm CoP19 Doc. 30		SC	Toetada otsuseid nõuete järgimise abiprogrammi rakendamise kohta.	+
31.	Üleriigilised märkimisväärse kauplemise hindamised CoP19 Doc. 31		Alaline komitee, hõlmab loomakomitee ja taimekomitee juhatajate esitatud otsuste eelnõusid	Toetada, sest vaja on hinnata, kas Madagaskari üleriigilises märkimisväärse kauplemise hindamises tuvastatud küsimusi on piisavalt käsitletud.	+
32.	Nõuete järgimist ja nõuete järgimise tagamist käsitleva resolutsiooni Conf. 11.3 (Rev. CoP18) läbivaatamine CoP19 Doc. 32		SC	Toetada resolutsiooni Conf. 11.3 (Rev. CoP18) kavandatud muudatuste vastuvõtmist, eeldusel, et tehakse mõned väikesed redaktsioonilised muudatused.	+

33.	Nõuete täitmise tagamisega seotud küsimused CoP19 Doc. 33		Sec.	Toetada soovitusi, rõhutades, kui tähtis on jätkuvalt toetada konventsiooni aktiivset täitmise tagamist riikide ja rahvusvahelisel tasandil, tuginedes eelkõige täitevasutuste piisavale suutlikkusele ja nende üksuste spetsialiseerumisele. Rõhutab samuti, kui oluline on tegeleda ebaseaduslikust looduslike liikidega kauplemisest pärinevate rahavoogudega.	+
34.	Iga-aastased ebaseadusliku kauplemise aruanded CoP19 Doc. 34		Sec.	Toetada resolutsiooni Conf. 11.17 (Rev. CoP18) muutmist ja ebaseadusliku kauplemise aastaaruandeid käsitlevate otsuste 18.75 ja 18.76 väljajätmist. Üldiselt toetada kavandatavate otsuste 19.AA ja 19.BB eelnõusid, kui neisse lisatakse mõned selgitused ja muudatused.	+
35.	CITESis loetletud puuliikide isenditega ebaseaduslikku kauplemist käsitlev töökond CoP19 Doc. 35		SC	Toetada järgmisi soovitusi: a) võtta teadmiseks dokument, sealhulgas puidu ja muude puittoodete identifitseerimist käsitleva otsuse eelnõu 19.CC muudatusettepanek, mille taimekomitee esitas dokumendis CoP19 Doc. 44.2; b) nõuete järgimise tagamist käsitlevate otsuste 18.79 ja 18.80 väljajätmine.	+
36.	Looduslike liikidega seotud kuritegevust käsitlevate õigusnormide täitmise tagamise toetamine Lääne- ja Kesk-Aafrikas				
	36.1	Alalise komitee aruanne CoP19 Doc. 36.1	SC	Dokumendid 36.1 ja 36.2. tuleks koondada ühte. Üldine kokkulepe, et looduslike liikidega seotud kuritegevust käsitlevate õigusnormide täitmise tagamist on vaja toetada. Kuid selleks, et vältida kattumist olemasolevate tegevustega, ja võttes arvesse asjaolu, et fondi loomine näib olevat pikk ning märkimisväärseid rahalisi ja inimressursse nõudev protsess, tuleks toetada sekretariaadi soovitusi, mis on esitatud dokumendis 36.1. Innustada teisi osalisi, valitsussektori, valitsustevahelisi ja valitsusväliseid organisatsioone ning huvitatud sidusrühmi neid allpiirkondi toetama.	(+)

	36.2	Looduslike liikidega seotud kuritegevust käsitlevate õigusnormide ja CITESi nõuete täitmise tagamise toetamine Lääne- ja Kesk-Aafrikas CoP19 Doc. 36.2	Côte d'Ivoire, Gambia, Libeeria, Nigeeria, Niger ja Senegal	Dokumentide 36.1 ja 36.2 kavandatud ühte koondamine; vt märkused punktis 36.1.	(-)
37.		Looduslike liikidega seotud kuritegevus ja internet CoP19 Doc. 37	Sec.	Toetada resolutsiooni Conf. 11.3 (Rev. CoP18) muudatusi ja otsuste eelnõusid. Soovitada koos parimate tavadega teha kindlaks ka osaliste kehtivad riiklikud õigusaktid (kavandatava otsuse 19.AA täiendus). Tuleks viia kooskõlla dokumendis 32 esitatud muudatuste panekuga.	+
38.		Nõudluse vähendamine, et võidelda ebaseadusliku kauplemise vastu CoP19 Doc. 38	SC	Toetada suuniste vastuvõtmist COP 19-l. Toetada ka resolutsiooni Conf. 17.4 kohta otsuste eelnõude ja muudatuste vastuvõtmist, et suurendada suuniste kättesaadavust osalistele kõigis CITESi keeltes ja innustada osalisi suuniseid kasutama.	+
39.		Siseturud sageli ebaseaduslikult kaubeldavate isendite jaoks CoP19 Doc. 39	SC	Toetada soovitusi. Tuleks viia kooskõlla dokumendis 32 esitatud muudatuste panekuga.	+
<u>Kauplemise reguleerimine</u>					
40.		Suunised seadusliku omandamise kontrollimiseks CoP19 Doc. 40	SC	Seadusliku omandamise kontrollimise kiirjuhiste („Rapid Guide for making Legal Acquisition Findings“) ja otsuse 19. BB punkti a teatavad elemendid vajavad selgitamist. ELi seisukohta veel täpsustatakse pärast seadusliku omandamise kontrollimise teemalise seminarit (august 2022) tulemusi kajastava ajakohastatud dokumendi kättesaadavaks tegemist.	(+)

41.	Elektroonilised süsteemid ja infotehnoloogia ning autentimine ja lubade kontroll CoP19 Doc. 41	SC	Toetada lubade autentimist ja kontrolli käsitleva uuringu järeldust. Toetada CITESi sekretariaadi poolt muudetud, lube ja sertifikaate käsitleva resolutsiooni Conf. 12.3 (Rev. CoP18) kavandatud muudatusi ning teha ettepanek võtta rohkem arvesse jaoturahitektuuri alusel korraldatud süsteeme. Toetada nõuete täitmist ja nõuete täitmise tagamist käsitleva resolutsiooni Conf. 11.3 (Rev. COP18) kavandatud muudatusi, eelkõige selleks, et võimaldada tollil ligi pääseda korraldusametute lubade andmebaasides sisalduvale teabele. Toetada riskihindamist ja -analüüsi käsitlevate otsuste eelnõusid ning elektroonilisi süsteeme ja infotehnoloogiat käsitlevate otsuste eelnõusid.	+	
42.	CITESi lubade ja sertifikaatide kasutuseesmärkide koodid CoP19 Doc. 42	SC	Nõustuda asjakohaste resolutsioonide muudatuseettepanekutega ja toetada istungiärkudevahelise ühise tööühma taasloomist käsitlevate kavandatavate otsuste eelnõude vastuvõtmist, et põhjalikumalt hinnata tehingute eesmärgi koodide kasutust osaliste poolt ja muu hulgas jätkata arutelu eesmärgikoodide P ja T üle.	+	
43.	Kauplemise kahjutuse kindlakstegemine				
	43.1	Loomakomitee ja taimekomitee aruanne CoP19 Doc. 43.1	AC, PC	Toetada loomakomitee 31. kohtumisel ja taimekomitee 25. kohtumisel kokkulepitud otsuste eelnõusid.	+
	43.2	Kauplemise kahjutuse kindlakstegemine II liite liikide isendite puhul, mis on püütud mitte ühegi riigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast merekeskkonnast CoP19 Doc. 43.2	Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik	Toetada otsuste eelnõusid, sest need on kooskõlas käimasoleva algatusega, mille eesmärk on tugevdada CITESi ja kalanduse koostööt, et parandada CITESis loetletud ja ohustatud haide ja raide kaitset.	+
44.	Identifitseerimismaterjalid				
	44.1	Resolutsiooni Conf. 11.19 (Rev. CoP16) läbivaatamine CoP19 Doc. 44.1	SC	Toetada soovitusi.	+

	44.2	Puidu ja muude puittoodete identifitseerimine CoP19 Doc. 44.2	PC	Toetada otsuste eelnõusid, sest aastatega on kogutud palju teavet ja oleks kasulik see koondada.	+
45.		Kaubeldava kaaviari märgistamise süsteem CoP19 Doc. 45	SC	Toetada kavandatavaid otsuste eelnõusid ja otsuse 18.146 väljajätmist. Teha ettepanek moodustada alalise komitee alla kuuluv istungjärkudevaheline töörühm, mis saab alustada tööd siis, kui sekretariaadi analüüs ja soovitused on kättesaadavad.	+
46.		Kivikorallidega kauplemine CoP19 Doc. 46	Euroopa Liit ja selle liikmesriigid	Dokumendi esitasid EL ja selle liikmesriigid.	+
47.		Biotehnoloogia abil toodetud isendid CoP19 Doc. 47	SC, Sec.	Toetada soovitusi; ekspertide kohtumine peaks olema alus, mille põhjal luuakse selgus määratluste ja kaitsega seotud küsimuste osas, millele töörühm saaks hiljem tugineda. Kohtumine peaks olema töörühma töö aluseks, mistõttu kohtumine peab toimuma varem.	+
48.		Mõiste „ asjakohased ja vastuvõetavad sihtkohad “ määratlus CoP19 Doc. 48	SC	Toetada mõlema mittesiduva juhenddokumendi heakskiitmist. Toetada 3. lisa esitatud otsuse eelnõu, sealhulgas CITESi sekretariaadi tehtud muudatusi.	+
49.		Sissetoomine merest CoP19 Doc. 49	SC	Toetada kavandatud otsuseid. Väljendada ELi ja liikmesriikide sügavat muret selliste CITESi sätete puuduliku rakendamise pärast, mis käsitlevad merest sissetoomist (IFS) ja muud kauplemist CITESis loetletud liikidega, mis on saanud mitte ühegi riigi jurisdiktsiooni alla kuuluvatelt aladelt. EL ja liikmesriigid rõhutavad, et mereliike käsitlevate CITESi sätete edukaks rakendamiseks on ülioluline CITESi ja kalandusasutuste vaheline tõhus koostöö.	+

50.	Konfiskeeritud isendite kõrvaldamine CoP19 Doc. 50	SC	Toetada COP 19 otsuste eelnõusid, nagu soovitati alalise komitee 74. kohtumisel, ning otsuste 18.159–18.164 väljajätmist.	+
51.	Leopardi (<i>Panthera pardus</i>) jahi trofeede kvoodid CoP19 Doc. 51	SC	Toetada resolutsiooni Conf. 10.14 (Rev. CoP16) punkti 1 alapunkti a muutmist. Teha ettepanek sekretariaadi väljapakutud otsuste muutmiseks, et tagada ekspordikvootide (sealhulgas jahikvootide) korrapärase läbivaatamine.	(+)
52.	Elusisendite transport: transpordieeskirjade parem rakendamine CoP19 Doc. 52	Ameerika Ühendriigid, Côte d'Ivoire, Kanada, Keenia, Mehhiko, Nigeeria ja Senegal	Toetada kavandatavaid otsuseid ja muudatusi resolutsioonides, eriti seoses juurdepääsuga IATA eeskirjadele. Täpsustada resolutsiooni Conf. 10.21 esimese (väiksema) muudatuse („olenemata transpordiliigist“ lisamine) eesmärki ning kaaluda selle võimalikku mõju muud kui õhustransporti käsitlevatele suunistele. Olla valmis arutama konventsiooniosaliste või asjaomaste sidusrühmade ettepanekuid selle kohta, kuidas parandada kavandatud muudatuste teostatavust, ilma et see vähendaks muudatusettepanekute ambitsioonikust.	+
<u>Erandid ja kaubanduse erisätted</u>				
53.	Mittelooduslikku päritolu looma- ja taimeisenditega kauplemisega seotud CITESi sätete läbivaatamine CoP19 Doc. 53	SC	Toetada istungjärgudevahelise töörühma töö jätkamist, sest käsitletavad küsimused on keerulised ja volituste kõigi punktide arutamiseks ei olnud piisavalt aega. Teksti, eelkõige I lisa, on vaja oluliselt parandada, et muuta tekst selgemaks ja sihipärasemaks ning ühtlasi käsitleda CITESi sekretariaadi tõstatatud mureküsimusi. Toetada kooskõlas sekretariaadi seisukohaga resolutsiooni 10.16 muudatusettepanekute vastuvõtmise edasilükkamist COP 20-le, kuid olla valmis vastuvõtmiseks COP 19-l, kui lepitakse kokku olulistest parendustes.	(-)
54.	Teadaolevalt vangistuses kasvatatud loomaisenditega kauplemise läbivaatamist käsitleva resolutsiooni Conf. 17.7 sätete läbivaatamine CoP19 Doc. 54	Sec. SC nimel ja konsulteerides AC juhatajaga	Üldiselt toetada, kuid 1. lisa esitatud resolutsiooni muudatuste ja otsuste eelnõude sõnastuses on vaja teha teatavaid muudatusi, eelkõige selleks, et kajastada alalise komitee 75. koosoleku (13.11.2022) ja 2022. aasta juunis toimunud seminari tulemusi. Toetada 2. lisa esitatud otsuste eelnõusid.	(+)

55.	I liites loetletud loomaliike kaubanduslikel eesmärkidel vangistuses kasvatavate ettevõtete registreerimine CoP19 Doc. 55	Ameerika Ühendriigid	Mitte toetada mõningaid dokumendis esitatud argumente ja mõnele kavandatud muudatusele kindlalt vastu olla. Üldiselt toetada ideed, et registreerimisel märgitud kaubad avalikustatakse CITESi veebisaidil. Olla vastu ettepanekule, et täiendavate kaupade lisamine eeldab uut registreerimist. Olla avatud nn välistavale lähenemisviisile, st registreerimisprotsessi laiendamisele kaupadele, mis on registreerimisel sõnaselgelt välja jäetud. Nende muudatustega võib ettepaneku heaks kiita.	(-)
56.	Suunised mõiste „ kunstlikult paljundatud “ kohta CoP19 Doc. 56	PC	Toetada 1. lisas esitatud otsuste eelnõude vastuvõtmist. Akvilaaria, päritolukoodi Y kasutamise ja muud küsimused jäid esialgsete suuniste koostamise käigus lahtiseks; seetõttu olla vastu suuniste läbivaatamise volituste mis tahes võimalikule muutmisele, mis võib lõppkokkuvõttes kaasa tuua kehtivate standardite nõrgenemise päritolukoodide A ja Y ning istandike määratluse osas.	+
57.	Loodusest kogutud seemnetest või eostest kasvatatud isendid, mida käsitatakse kunstlikult paljundatuna CoP19 Doc. 57	PC, konsulteerides SC juhatajaga	Toetada otsuste 18.179–18.181 väljajätmist, sest töö on lõpule viidud.	+
<u>Liigispetsiifilised küsimused</u>				
58.	Lääne-Aafrika raisakotkad (<i>Accipitridae</i> spp.) CoP19 Doc. 58	SC, konsulteerides sekretariaadiga	Toetada otsuste eelnõude 19.AA–19.FF vastuvõtmist, millega asendatakse otsused 18.186–18.192.	+
59.	Ebaseaduslik kauplemine geparditega (<i>Acinonyx jubatus</i>) CoP19 Doc. 59	Etiopia	Toetada soovitusi, kuna ebaseaduslik kauplemine on akuutne oht. Soovitada lisada Loode-Aafrika ja Iraani alamliigid asjakohasel määral kõikidesse ebaseadusliku kauplemise vastu võitlemise kaalutlustesse ning luua mehhanism, et anda suurte kaslastega tegelevale töökonnale vajalikku teavet ja töökonna tööd tugevdada. Lisaks peaks COP 20-le esitatama soovitusel alalise komitee 78., mitte 77 koosolekul.	(+)

60.	Kahepaiksete (<i>Amphibia</i> spp.) kaitse CoP19 Doc. 60	AC	Toetada soovitusi, sest kahepaiksete liikide kohta rahvusvahelises kaubanduses ei ole kogutud piisavalt andmeid.	+
61.	Angerjad (<i>Anguilla</i> spp.) CoP19 Doc. 61	SC, konsulteerides AC juhatajaga	Toetada alalise komitee soovitusi võtta vastu 1. lisas esitatud otsuste eelnõud 19.AA–19.DD.	+
62.	Akvilaariad (<i>Aquilaria</i> spp. ja <i>Gyrinops</i> spp.)			
	62.1 Taimekomitee aruanne CoP19 Doc. 62.1	PC	Toetada otsuse eelnõu ainult sekretariaadi muudetud versioonis. Rõhutada, et resolutsiooni 16.10 ja muude asjakohaste resolutsioonide läbivaatamisel tuleb võtta arvesse dokumendist 62.2, selles välja pakutud uurimistööst ja teabedokumendist CoP19 Inf. 5. pärinevat teavet. Samas tuleb selgesti väljendada, et resolutsiooni 10.13, mis käsitleb konventsiooni rakendamist puuliikide puhul, ega muid võimalikke resolutsioone ei tohi nõrgendada kunstlikku paljundamist käsitlevate määratluste ja kirjelduste osas.	(+)
	62.2 Akvilaaria ja CITESiga seotud ajalugu ja probleemid CoP19 Doc. 62.2	Suurbritannia ja Põhja-liri Ühendkuningriik	Toetada või tunnustada kogutud teabe kasulikkust. Märkida, et kavandatava uuringu võimalikke tulemusi tuleks võtta arvesse resolutsiooni 16.10 mis tahes läbivaatamisel vastavalt dokumendis 62.1 esitatud otsuse eelnõule.	(+)
63.	Viirukipuu (<i>Boswellia</i> spp.) CoP19 Doc. 63	PC	Support. Otsuste eelnõudes esitatakse mõistlikud võimalused, et täita teadmistes esinevaid lünki ja et osalised saaksid tulevikus esitada lisadesse kandmise ettepanekuid.	+

64.	Merikilpkonnad (<i>Cheloniidae</i> spp. ja <i>Dermochelyidae</i> spp.)				
64.1	Sekretariaadi ja alalise komitee aruanne CoP19 Doc. 64.1	SC, Sec.	Toetada sekretariaadi uut ettepanekut lisada teatavad otsuste eelnõud uude merikilpkonnasid käsitlevasse resolutsiooni, nagu on kavandatud dokumendis 64.2, ning uuendada otsust 18.217 (Rev. CoP19). Kaks merikilpkonnaliiki on äärmiselt ohustatud, üks on ohustatud ning kõigis Rahvusvahelise Looduse ja Loodusvarade Kaitse Liidu (IUCN) hinnangutes prognoositakse populatsioonile negatiivset suundumust. Edasise vähenemise ja väljasuremise ärahoidmiseks tuleb teha suuremaid jõupingutusi. Toetada ühendamist dokumendiga 64.2.	(+)	
64.2	Merikilpkonnade kaitse CoP19 Doc. 64.2	Ameerika Ühendriigid, Brasiilia, Colombia, Costa Rica ja Peruu	Toetada uut resolutsiooni, mis hõlmab sekretariaadi esitatud muudatusettepanekuid. Toetada ühendamist dokumendiga 64.1.	(+)	
65.	Haid ja raid (<i>Elasmobranchii</i> spp.) CoP19 Doc. 65		SC, AC konsulteerides sekretariaadiga; ja AC	Toetada alalise komitee ja loomakomitee soovitusi võtta vastu dokumendi 4. lisa esitatud otsuste eelnõud 19. AA–19.FF. Mereliikide loetelude rakendamiseks vajaliku toetuse tagamisel on võtmetähtsusega pikaajaline rahastamine ning seetõttu ei tohiks otsuses 19.BB sätestatud meede sõltuda välisrahastamise kättesaadavusest.	+
66.	Elevandid (<i>Elephantidae</i> spp.)				
66.1	Elevantide isenditega kauplemist käsitleva resolutsiooni Conf. 10.10 (Rev. CoP18) rakendamine CoP19 Doc. 66.1	Sec. SC taotlusel	Toetada 1. lisa esitatud otsuste paketti, mis on seotud elevandiluu siseturgude sulgemisega. Toetada 2. lisa esitatud otsuste eelnõusid, mis on seotud mammutiluuga kauplemisega, sealhulgas CITESi sekretariaadi soovitatud muudatust. Toetada 3. lisa esitatud otsuste eelnõusid Aasia elevantidega kauplemise kohta. Toetada 4. lisa esitatud otsuste eelnõusid, mis on seotud elevandiluuvarusid käsitlevate praktiliste suunistega.	+	

66.2	Elevandiluuvarud				
	66.2.1	Elevandiluuvarud: elevantide isenditega kauplemist käsitleva resolutsiooni Conf. 10.10 (Rev. CoP18) rakendamine CoP19 Doc. 66.2.1	Benin, Burkina Faso, Ekvatoriaal-Guinea, Etioopia, Gabon, Keenia, Libeeria, Niger, Senegal ja Togo	Tunnistada nõuetekohase aruandluse vajalikkust, kuid jagada sekretariaadi arvamust, et elevandiluuvarusid käsitlev aruandlus ja nende varude haldamisega seotud tehnilise abi andmine vastavalt elevantidega kauplemist käsitleva resolutsiooni Conf. 10.10 (Rev. CoP18) punkti 7 alapunktile e ja punktile 11 on lepinguosaliste poolse nõuetekohase rakendamise korral küllaldased ning et dokumendi CoP19 Doc. 66.1 4. lisas esitatud kavandatud uutest otsuste eelnõudest piisab. Väljendada vastuseisu uutele otsuste eelnõudele 19.AA ja 19.BB kavandatud kujul, kuid toetada sekretariaadi kavandatud muudetud otsusepaketti.	(-)
	66.2.2	Elevandiluuvarusid mittekaubanduslikult kõrvaldavatele levilariikidele kättesaadava fondi loomine CoP19 Doc. 66.2.2	Keenia	EL üldiselt toetab elevandiluu mittekaubanduslikku kõrvaldamist, kuid leiab, et igal konventsiooniosalisel on suveräänne õigus otsustada, kuidas nad oma varusid haldavad, niikaua kui neid hallatakse nõuetekohaselt. On küsitav, kas on vaja institutsionaliseeritud rahastamisprotsessi, mis toetab vaid üht tüüpi konfiskeeritud isendite kõrvaldamise üht meetodit. Olla ettepanekule sellisel kujul vastu; kõigi Aafrika elevandi levilariikide ühine lähenemisviis oleks asjakohasem.	(-)
66.3	Elevandiluu siseturgude sulgemist käsitleva resolutsiooni Conf. 10.10 (Rev. CoP18) rakendamise aspektid CoP19 Doc. 66.3		Benin, Burkina Faso, Ekvatoriaal-Guinea, Etioopia, Gabon, Libeeria, Niger, Senegal ja Togo	EL toetab otsuse eelnõu 19.AA, kuid kahtleb, kas otsuste eelnõudesse 19.BB ja 19.CC tehtud muudatused on vajalikud, sest ei ole selge, millisele muud liiki asjakohasele kättesaadavale teabele viidatakse. Otsust 19.DD sekretariaadi poolt muudetud kujul saame toetada.	(-)

	66.4	Kauplemine elusate aafrika savannielefantidega				
	66.4.1	Rahvusvaheline kauplemine elusate aafrika savannielefantidega: elevantidega kauplemist käsitleva resolutsiooni Conf. 10.10 (Rev. CoP18) kavandatav läbivaatamine CoP19 Doc. 66.4.1	Benin, Burkina Faso, Ekvatoriaal-Guinea, Etioopia, <u>Gabon</u> , Libeeria, Niger, Senegal ja Togo	Selle dokumendi eesmärk vastab ELi ühisele eesmärgile (vt doc. 66.4.2), milleks on lubada elusate elevantidega kauplemist vaid <i>in situ</i> -kaitseprogrammides ja ainult piiratud eranditega. Olla avatud ettepanekute esitajatega edasiste sammude arutamisele, et saavutada eesmärk. Väljendada siiski vastuseisu mitmele ettepaneku elemendile; nende erinevate elementide osas (märke 2 tõlgendus, elusate aafrika savannielefantidega kauplemisega seotud erieeskirjad, milles käsitletakse erandlikke <i>ex situ</i> üleviimisi, ning mittesiduvad suunised elupaiga ja hooldamise ning <i>in situ</i> kaitse kasulikkuse kohta) tuleb leida laiem lahendus.	(-)	
	66.4.2	Raamistiku täpsustamine: Euroopa Liidu ettepanek CoP19 Doc. 66.4.2	Euroopa Liit ja selle liikmesriigid	Dokumendi esitasid EL ja selle liikmesriigid.	+	
	66.5	Aruanne ebaseadusliku elevantijahi seire (MIKE) kohta CoP19 Doc. 66.5	Sec.	Aruanne teadmiseks võtta.		
	66.6	Aruanne elevantidega kauplemise infosüsteemi (ETIS) kohta CoP19 Doc. 66.6	Sec.	Aruanne teadmiseks võtta.		
	66.7	Riikliku elevantiluu tegevuskava protsessi läbivaatamine CoP19 Doc. 66.7	Ameerika Ühendriigid, Malawi ja Senegal	EL peaks toetama läbivaatamisprotsessi, kui selles keskendutakse vaid konkreetsetele dokumendis kindlakstehtud probleemidele, mitte tingimata kogu protsessile, ning ilma et see võiks protsessi nõrgestada.	(+)	
67.		CITESi suurte kaslastega (<i>Felidae</i> spp.) tegelev töökond CoP19 Doc. 67	SC	Toetada kavandatavaid otsuste eelnõusid, milles käsitletakse alalise komitee 74. koosolekul kokkulepitud CITESi suurte kaslastega tegeleva töökonna muudetud pädevust ja töömeetodeid, kuigi vajalikuks võivad osutuda mõned muudatused vastavalt dokumentidele 59 ja 73.2, ning toetada otsuste 18.245 ja 18.248 väljajätmist.	+	

68.	Aasia suured kaslased (<i>Felidae</i> spp.) CoP19 Doc. 68		Sec., konsulterides SC juhatajaga	Üldine toetus dokumendile. Tehakse ettepanek otsusesse 19. AA tehtavate paranduste kohta, et parandada teabevahetust kohtuekspertiisi projektide, sealhulgas geneetiliste ja muude meetodite kohta.	+
69.	Merihobukesed (<i>Hippocampus</i> spp.)				
	69.1	Alalise komitee aruanne CoP19 Doc. 69.1	SC	Toetada alalise komitee soovitusi võtta vastu dokumendi 1. lisas esitatud otsuste eelnõud 19.AA–19.CC. Toetada eriti ekspertide seminari korraldamist, et arutada CITESi rakendamist ja täitmise tagamist merihobukestega kauplemisel.	+
	69.2	Järgmised sammud merihobukeste II liitesse kandmise edukaks rakendamiseks CoP19 Doc. 69.2	Ameerika Ühendriigid, Maldiivid, Monaco, Nigeeria, Peruu, Senegal, Sri Lanka, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik ning Togo	Soovitada ettepaneku esitajatel kaaluda selle dokumendi ühendamist dokumendiga 69.1, kuna neil dokumentidel on sarnased eesmärgid. Olulised punktid, mis tuleks säilitada, on muu hulgas merihobukeste käsitlemine kauplemise kahjutuse kindlakstegemise teemalises kavandataval seminaril (69.2) ja ekspertide seminari korraldamine, et arutada CITESi rakendamist ja täitmise tagamist merihobukestega kauplemisel (69.1).	(+)
70.	Roosipuuliigid [<i>Leguminosae (Fabaceae)</i>] CoP19 Doc. 70		PC	Toetada taimekomitees kokku lepitud otsuste eelnõusid roosipuuliikide kohta.	+
71.	Soomusloomad (<i>Manis</i> spp.)				
	71.1	Alalise komitee ja loomakomitee aruanne CoP19 Doc. 71.1	SC, konsulterides AC juhatajaga	Toetada soovitusi, kuid võiks lisada dokumendis 71.2 käsitletud täiendavad punktid.	+

	71.2	Resolutsiooni Conf. 17.10 kavandatud muudatused CoP19 Doc. 71.2	Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik	Toetada kavandatud muudatusi, sest soomusloomadega ebaseadusliku kauplemise ärahoidmiseks on vaja täiendavaid meetmeid. Toetada dokumentide 71.1 ja 71.2 konsolideeritud teksti sekretariaadi esitatud kujul.	+
72.		Aafrika lõvid (<i>Panthera leo</i>) CoP19 Doc. 72	Sec., konsulteerides SC juhatajaga	Toetada loomakomitee soovitusi jätkata istungjärkudevahelist tööd Aafrika lõvide (<i>Panthera leo</i>) osas ja uue otsuse vastuvõtmist.	+
73.		Jaaguarid (<i>Panthera onca</i>)			
	73.1	Alalise komitee aruanne CoP19 Doc. 73.1	SC	Toetada otsuste 18.251–18.253 väljajätmist vastavalt alalise komitee soovitusel ning võtta vastu jaaguare käsitlevate otsuste eelnõud, mis on esitatud kõnealuse dokumendi 1. lisas.	+
	73.2	Kavandatud muudatused alalise komitee 74. koosolekul kokkulepitud otsuste eelnõudes jaaguaride kohta CoP19 Doc. 73.2	Costa Rica, El Salvador, Mehhiko ja Peruu	Toetada põhimõtteliselt otsuste eelnõusid, kui jäetakse välja otsuse eelnõu 19.DD punkt b (milles palutakse hinnata vajadust spetsiaalse jaaguare käsitleva resolutsiooni järele, mida EL COP 18-l ei toetanud). Luua mehhanism, et anda suurte kaslastega tegeleva töökonna tööks vajalikku teavet ja töökonna tööd tugevdada.	(+)
74.		Laululindudega (<i>Passeriformes spp.</i>) kauplemine ja nende kaitse korraldus CoP19 Doc. 74	AC	Toetada loomakomitee soovitusi ajakohastada otsuseid 18.256–18.259 laululindudega (<i>Passeriformes spp.</i>) kauplemise ja nende kaitse korralduse kohta, kuna nüüd on selleks rahalisi vahendeid.	+
75.		Ninasarvikud (<i>Rhinocerotidae spp.</i>) CoP19 Doc. 75	SC, Sec.	Toetada alalise komitee ja sekretariaadi koostatud dokumenti ja resolutsiooni Conf. 9.14 (CoP17) tehtud muudatusi ning 3. lisas esitatud otsuste paketti. Kaaluda, kas mõned otsuse 18.110 elemendid, mis on adresseeritud konventsiooniosalistele ja mis on kavas välja jätta, tuleks säilitada resolutsioonis 9.14 (CoP17) või otsustes.	+

76.	Saiga (<i>Saiga</i> spp.) CoP19 Doc. 76	SC	Toetada loomakomitee kavandatavaid otsuseid sekretariaadi poolt muudetud kujul.	+
77.	Suur tiibkodalane (<i>Strombus gigas</i>) CoP19 Doc. 77	Sec.	Toetada kõnealuse dokumendi 1. lisas esitatud otsuste eelnõusid 19.AA–19.DD ja otsuste 18.275–18.280 väljajätmist, välja arvatud otsus 18.278b, mis tuleks säilitada.	(+)
78.	Kilpkonnalised (<i>Testudines</i> spp.) CoP19 Doc. 78	Sec.	Nõustuda, et otsused 18.286–18.291 on rakendatud ja võib välja jätta. Teha ettepanek võtta vastu järelotsus, milles nõutakse, et Madagaskar esitaks oma ohustatud kilpkonnaliikide kohta tervikliku kaitsestrateegia.	+
79.	Aafrika puuliigid CoP19 Doc. 79	PC	Support. Taimekomitee 25. kohtumise dokumendi PC25 Doc. 28 lisas esitatud Aafrika puuliikide loetelu ja sellega seotud CITESi protsesside ajakohastamine on vajalik samm.	+
80.	Dekoratiivsed merekalad CoP19 Doc. 80	AC	Toetada kõnealuse dokumendi 1. lisas esitatud otsuste eelnõude 19.AA–19.BB vastuvõtmist ja otsuste 18.263–18.265 väljajätmist.	+
81.	Neotroopilised puuliigid CoP19 Doc. 81	PC	Support. Taimekomitee 25. kohtumise dokumendi PC25 Doc. 29 lisas esitatud neotroopiliste puuliikide loetelu ja sellega seotud CITESi protsesside ajakohastamine on vajalik samm.	+
82.	Ravim- ja aroomitaimeliikidega kauplemine CoP19 Doc. 82	PC	Toetada, kuid märkida, et võimalik uus resolutsioon ei peaks piirduma ravimitega, vaid peaks hõlmama iga liiki tooteid, mis sisaldavad ravim- ja aroomitaimeliikide isendeid.	+

83.	CITESi osaliste väljasuremisohus liikide kindlakstegemine CoP19 Doc. 83		Gambia, Liberia, Nigeeria, Niger ja Senegal	Mitte toetada uue andmebaasi loomist käsitleva resolutsiooni eelnõu, sest olemasolev Rahvusvahelise Looduse ja Loodusvarade Kaitse Liidu (IUCN) punane raamat on hindamiseks piisav alus. Mitte toetada ka 2. lisa esitatud otsuste eelnõusid praegusel kujul; tunnistada aga, et mõned levilariigid vajavad tehnilist abi selliste rahvusvahelisest kaubandusest ohustatud liikide lisadesse kandmise ettepanekute väljatöötamisel, mis ei ole veel CITESi liidetes loetletud.	-
<u>Lisade haldamine</u>					
84.	Standardnomenklatuur				
	84.1	Loomakomitee ja taimekomitee aruanne CoP19 Doc. 84.1	AC, PC; koostanud nende nomenklatuur- ispetsialistid	Toetada kavandatavate otsuste vastuvõtmist ja osaliste konverentsi 18. istungi otsuste kehtivuse pikendamist, nagu on kirjeldatud dokumendis 84.1, ning toetada muudetud resolutsiooni Conf. 12.11 (Rev. CoP18) vastuvõtmist nii loomade kui ka taimede puhul.	+
	84.2	Dipteryx spp. standardnomenklatuur CoP19 Doc. 84.2	Euroopa Liit ja selle liikmesriigid	Dokumendi esitasid EL ja selle liikmesriigid.	+
	84.3	Khaya spp. standardnomenklatuur CoP19 Doc. 84.3	Euroopa Liit ja selle liikmesriigid	Dokumendi esitasid EL ja selle liikmesriigid.	+
	84.4	Rhodiola spp. standardnomenklatuur CoP19 Doc. 84.4	Euroopa Liit ja selle liikmesriigid	Dokumendi esitasid EL ja selle liikmesriigid.	+
85.	Märked				
	85.1	Alalise komitee aruanne CoP19 Doc. 85.1	SC	Toetada alalise komitee esitatud dokumenti ja toetada töörühma taasloomist.	+

	85.2	CITESis loetletud puuliikide isenditega kauplemise infosüsteem CoP19 Doc. 85.2	SC, Sec.	Toetada, sest on tähtis tehtud töö kindlaks määrata ja sellele tugineda, vältides samal ajal Rahvusvaheline Troopilise Puidu Organisatsiooni (ITTO) töö dubleerimist.	+
	85.3	Olemasolevate ja kavandatud märgete mitteametlik läbivaatamise mehhanism CoP19 Doc. 85.3	SC juhataja, konsulteerides sekretariaadiga	Toetada kavandatavat otsust, mis on seotud olemasolevate ja kavandatud märgete mitteametliku läbivaatamise mehhanismiga.	+
86.		Tooted, mis sisaldavad II liites loetletud orhideede isendeid CoP19 Doc. 86	SC	Toetada otsuste eelnõusid ja otsuste 18.327–18.330 väljajätmist.	+
87.		Resolutsiooni Conf. 9.24 (Rev. CoP17) muudatused			
	87.1	Resolutsiooni Conf. 9.24 (Rev. CoP17) kavandatud muudatused CoP19 Doc. 87.1	Botswana, Eswatini, Kambodža, Namiibia, Zimbabwe	Olla vastu resolutsiooni 9.24 taasavamisele. Olla valmis arutama ettepaneku teatavaid elemente, mis ei kuulu resolutsiooni 9.24 kohaldamisalasse.	-
	87.2	CITESi lisades loetletud veeloomaliigid : ettepanekud uue lähenemisviisi kohta haide ja raide loetellu kandmiseks CoP19 Doc. 87.2	Senegal	Resolutsiooni 9.24 (rev CoP17) 5. lisa joonealuses märkuses, mis käsitleb mõistet „arvukuse vähenemine“ kaubanduslikul eesmärgil kasutatavate veeloomaliikide puhul, osutatakse kaubanduslikul eesmärgil kasutatavatele veeloomaliikidele, mis on ebaselge väljend ja põhjustab arusaamatusi. EL nõustub, et see joonealune märkus on vaja läbi vaadata, ning peab võimalikuks toetada istungjärgusisese töörühma loomist või istungjärgudevahelise protsessi alustamist, et arutada, milline on parim lahendus kõigi aeglase kasvutempo ja väikese sigivusega veetaksonite (mitte ainult haide ja raide) puhul.	(+)

88.	Osaliste konverentsi 18. istungjärgu järel esitatud reservatsioonid CoP19 Doc. 88	Sec.	<p>Toetada sekretariaadi ettepanekuid resolutsiooni 11.21 (Rev. CoP18) lõike 1 uue punkti h ja resolutsiooni 4.6 (Rev. CoP18) lõike 2 uue punkti f kohta kui võimalikku alternatiivi sama küsimust käsitlevatele ELi tekstilistele ettepanekutele dokumendi 66.4 punktis 14, kuna sekretariaadi ettepanekutel on sama kavatsus ja eesmärk.</p> <p>Esiagne toetus sekretariaadi poolt resolutsioonide Conf. 11.21, Conf. 4.6 (Rev. CoP18) ja Conf. 4.25 (Rev. CoP18) muutmiseks tehtud muudatusettepanekute vastuvõtmisele, kuid on võimalik, et teksti parandamiseks tehakse sellesse veel mõned muudatused, eeskätt selleks, et hõlmata jagatud loetelukannete küsimust resolutsioonis Conf. 4.25 (Rev. CoP18), et resolutsiooni Conf. 4.25 (Rev. CoP18) sätted kehtiksid ka taimede suhtes ning selleks, et teha kindlaks, et resolutsiooni Conf. 4.6 (Rev. CoP18) kavandatud muudatustes võetakse arvesse, et resolutsiooni muutmise protsess on seotud sellele viitavate kommentaaride muutmise protsessiga.</p>	(+)
-----	---	------	--	-----

Liidete muutmise ettepanekud

89.	I ja II liite muutmise ettepanekud			<i>Lisadesse kandmise ettepanekuid käsitletakse allpool käesoleva dokumendi 2. osas.</i>	
	89.1	Sekretariaadi hinnang I ja II liite muutmissettepanekute kohta CoP19 Doc. 89.1			
	89.2	Konventsiooniosaliste märkused CoP19 Doc. 89.2	Sec.		
	89.3	Märkused isikutelt, kellega ametlikult konsulteeritakse CoP19 Doc. 89.3			

Istungjärgu lõpetamine

90.	Konventsiooniosaliste konverentsi järgmise korralise istungjärgu aja ja koha kindlaksmääramine		Dokument puudub	
-----	---	--	-----------------	--

91.	Lõppsõna (vaatlejad, osalised, CITESi peasekretär, võõrustajariigi valitsus)		Dokument puudub
-----	--	--	-----------------

(⁴) Sec. = Tajništvo CITES-a

SC = Stalni odbor

AC = Odbor za životinje

PC = Odbor za biljke

2. LISADESSE KANDMISE ETTEPANEKUD

No.	Takson/üksikasjad	Ettepanek	Esitaja	Märkused	Seisukoht
-----	-------------------	-----------	---------	----------	-----------

LOOMALIIGID – IMETAJAD

1.	<i>Hippopotamus amphibius</i> (jõehobu)	II – I Viia II liitest üle I liitesse	Benin, Burkina Faso, Gabon, Guinea, Kesk-Aafrika Vabariik, Libeeria, Mali, Niger, Senegal, Togo	Oppose. Populatsioon ei vasta I liitesse kandmise kriteeriumidele. Tunnistada vajadust tõhustada liigi kaitset teatavates piirkondades ja olla valmis arutama edasisi samme II liite raames.	-
2.	<i>Ceratotherium simum simum</i> (lõuna valgeninasarvik e lõuna-aafrika laimokk-ninasarvik) (Namiibia populatsioon)	I – II Viia Namiibia populatsioon I liitest üle II liitesse järgmise märkega: Lubatud on üksnes rahvusvaheline kauplemine a) elusloomadega vaid nende <i>in situ</i> kaitse eesmärgil ning b) jahitrofeedega. Kõiki teisi isendeid käsitatakse I liitesse kuuluvate liikide isenditena ning nendega kauplemist reguleeritakse sellele vastavalt.	Botswana, Namiibia	Väiksemat kaitset pakkuvasse lisasse üleviimise bioloogilised kriteeriumid näivad olevat täidetud. Siiski teevad muret andmed paljunemise ja populatsiooni struktuuri kohta, samuti populatsiooni tegelik suurus ja killustatus. Seepärast saab toetada elusloomade II liitesse üleviimist üksnes <i>in situ</i> kaitse eesmärgil ja asukohtades, mis on liigi looduslikul ja ajaloolisel levialal Aafrikas. II liitesse üleviimist jahitrofeedega kauplemise lubamiseks ei saa ettevaatuskaalutlustel toetada, sest on tõendatud, et jahitrofeedelt pärinevad ninasarvikusarved jõuavad ebaseaduslikku kaubandusse, ning II liitesse kandmise mõjul muutuks leebemaks importivate osaliste poolt jahitrofeede suhtes rakendatav kontroll.	(-)

3.	<i>Ceratotherium simum simum</i> (lõuna valgeninasarvik e lõuna-aafrika laimokk-ninasarvik) (eSwatini populatsioon)	Jätta II liite loetelust välja eSwatini populatsiooni kohta kehtiv märg	eSwatini	Oppose. Populatsioon vastab jätkuvalt II liitesse kandmise kriteeriumidele, kuid märg kavandatud väljajätmise korral oleksid resolutsiooni Conf. 9.24 4. lisa punkti A lõike 2 alapunktis a sätestatud ennetavad kaitsemeetmed täitmata. Ninasarvikusarvedega kauplemise taasalustamine saadaks praegu vale sõnumi, arvestades salaküttimise ja ebaseadusliku kauplemise kõrget taset. See õõnestaks ka paljude konventsiooniosaliste võetavaid meetmeid nõudluse vähendamiseks selle liigi järele.	-
4.	<i>Loxodonta africana</i> (aafrika savannielevant) (Botswana, Lõuna-Aafrika, Namiibia ja Zimbabwe populatsioonid)	Muuta märg 2 Botswana, Lõuna-Aafrika, Namiibia ja Zimbabwe populatsioonide kohta Muudatusettepanekud on tähistatud läbikriipsutusega. Lubatud on üksnes: a) jahitrofeedega kauplemine muudel kui kaubanduslikel eesmärkidel; b) elusloomadega kauplemine, kui nende sihtkoht on kohane ja vastuvõetav vastavalt resolutsioonile Conf. 11.20 (Rev. CoP17), Botswana ja Zimbabwe puhul ning <i>in situ</i> kaitseprogrammide jaoks Lõuna-Aafrika ja Namiibia puhul; c) nahkadega kauplemine; d) karvadega kauplemine; e) nahktoodetega kauplemine kaubanduslikel või muudel kui kaubanduslikel eesmärkidel Botswana, Lõuna-Aafrika, Namiibia ja Zimbabwe puhul; f) Namiibia puhul muudel kui kaubanduslikel eesmärkidel kauplemine eraldi märgistatud ja sertifitseeritud ekipadega (valmishete luust nikerdatud osad) ning Zimbabwe puhul muudel kui kaubanduslikel eesmärkidel kauplemine elevantilunikerdistega; g) registreeritud töötlemata elevantiluuga kauplemine (Botswana, Lõuna-Aafrika, Namiibia ja Zimbabwe; terved võhad ja võhatükid) järgmistel tingimustel:	Zimbabwe	Praegusel kujul mitte toetada, sest soovitud muudatuse tulemusel avataks rahvusvaheline elevantiluuga kauplemine, mistõttu muudatus ei vasta resolutsiooni Conf. 9.24 4. lisa sätestatud ennetavatele kaitsemeetmetele. EL võiks muudatuse poolt hääletada, kui osaliste konverentsi 19. istungjärgul jõutaks kokkuleppele reservatsiooni mõju kohta märg muudatustele (endine märg jääks kehtima) ja märg muutmisel piirduks selliste üleliigsete osade väljajätmisega, milles käsitletakse varasemat ühekordset müüki, ja/või resolutsioonile osutava viite väljajätmisega viisil, mis on kooskõlas ELi esildatud dokumendiga 66.4.2.	(-)

- i) üksnes riigist pärit ja valitsusele kuuluvad registreeritud varud (v.a konfiskeeritud elevandiluu ja teadmata päritolu elevandiluu);
- ii) üksnes kaubanduspartneritele, kelle puhul on sekretariaat koostöös alalise komiteega kontrollinud, et neil on piisavad riigisisesed õigusaktid ja omamaise kaubanduse järelevalve tagamaks, et imporditud elevandiluu ei reekspordita ja seda hallatakse vastavalt resolutsioonile Conf. 10.10 (Rev. CoP17) omamaise tootmise ja kaubanduse kohta;
- iii) mitte enne, kui sekretariaat on kindlaks teinud eeldatavad importivad riigid ja valitsusele kuuluvad registreeritud varud;
- iv) kauplemistulu kasutatakse üksnes elevantide kaitseks ning koosluse kaitse- ja arenguprogrammideks, mida viiakse ellu elevantide levilas või sellega külgneval alal, ning

Sekretariaadi ettepanekul võib alaline komitee otsustada kõnealuse kauplemise osalise või täieliku lõpetamise, kui eksportivad või importivad riigid ei täida tingimusi või kui on tõestatud kauplemise kahjulik mõju muudele elevandipopulatsioonidele.

Kõiki teisi isendeid käsitatakse I liitesse kuuluvate liikide isenditena ning nendega kauplemist reguleeritakse sellele vastavalt.

5.	<i>Loxodonta africana</i> (aafrika savannielevant) (Botswana, Lõuna-Aafrika, Namiibia ja Zimbabwe populatsioonid)	II – I Viia Botswana, Lõuna-Aafrika, Namiibia ja Zimbabwe populatsioonid II liitest üle I liitesse	Burkina Faso, Ekvatoriaal-Guinea, Mali, Senegal	Need neli populatsiooni ei vasta I liitesse kandmise kriteeriumidele.	-
6.	<i>Cynomys mexicanus</i> (preeriakoer e rohtlahaukur)	I – II Viia I liitest üle II liitesse	Mehhiko	I liitesse kandmise kriteeriumid ei ole enam täidetud. Alates liigi kandmisest CITESi I liitesse 1975. aastal on registreeritud ainult kaks rahvusvahelist kauplemistehingut (mõlemad hõlmasid teaduslikul eesmärgil kaubeldud isendeid). Mehhiko õiguskaitseasutus (PROFEPA) teatas, et aastatel 2013–2019 konfiskeeriti riigi tasandil üheksa isendit. Selle liigi isendite müügi kohta puuduvad ametlikud andmed, ka ei ole riigisisest ega rahvusvahelist turgu, mis ohustaks selle looduslikke populatsioone.	+

LOOMALIIGID – LINNUD

7.	Kanada lagle (alamliigist <i>Branta canadensis leucopareia</i>)	I – II Viia I liitest üle II liitesse	Ameerika Ühendriigid	Toetada ettepanekut. Selle alamliigi populatsioon on 1960. aastate väljasuremisohust hästi taastunud, praegune populatsioon on 162 000, mida hästi hallatakse reguleeritud jahipidamisega. Ebaseaduslikust kauplemisest ei ole teateid.	+
8.	<i>Kittacincla malabarica</i> (šaama-harakööbik)	Kanda II liitesse	Malaisia, Singapur	Toetada ettepanekut, sest liik vastab II liitesse kandmise kriteeriumidele. Oma lauluoskuse tõttu on see liik Kagu-Aasia puurilinnukaubanduses üks väärtuslikumaid ning kuulub tähtsaimate lauluvõistlustel kasutatavate liikide hulka.	+
9.	<i>Pycnonotus zeylanicus</i> (suurbülbül)	II – I Viia II liitest üle I liitesse	Ameerika Ühendriigid, Malaisia, Singapur	Toetada ettepanekut. See liik vastab resolutsiooni Conf. 9.24 (Rev. CoP17) 1. lisas esitatud bioloogilistele kriteeriumidele.	+

10.	<i>Phoebastria albatrus</i> (kuldpea-albatross)	I – II Viia I liitest üle II liitesse	Ameerika Ühendriigid	Toetada ettepanekut, sest rahvusvaheline kauplemine ei kujuta endast enam ohtu ja liigi järele ei ole enam märkimisväärset nõudlust. Kuna populatsioon on aga endiselt väga väike ja haavatav, tuleks Ameerika Ühendriike ja teisi levilariike ärgitada võtma asjakohaseid kaitsemeetmeid, et tagada stabiilne ja kasvav populatsioon.	+
-----	--	--	-------------------------	--	---

LOOMALIIGID – ROOMAJAD

11.	<i>Caiman latirostris</i> (laikoon-kaiman) (Brasiilia populatsioon)	I – II Viia Brasiilia populatsioon I liitest üle II liitesse	Brasiilia	Toetada, sest liik on alates 1990. aastatest paljudes kohtades laialt levinud ja arvukas ning ei ole lähitulevikus väljasuremisohus. Resolutsiooni 9.24 (rev.) 4. lisa punkti A lõike 2 alapunkti a alapunkti ii kohased ennetavad kaitsemeetmed on võetud ja populatsiooni jätmise I liitesse kooskõlas konventsiooni II artikli lõike 1 kohaselt ei oleks põhjendatud.	+
12.	<i>Crocodylus porosus</i> (harikrokodill) (Palawani saarte (Filipiinid) populatsioon)	I – II Viia Palawani saarte (Filipiinid) populatsioon I liitest üle II liitesse, kasutades metsikute isendite puhul ekspordi nullkvooti	Filipiinid	Toetada, sest liik ei ole ülemaailmselt ega kohalikul tasandil ohustatud ja metsikute isendite ekspordi nullkvoot on resolutsiooni 9.24 (rev.) 4. lisa punkti A lõike 2 alapunkti a alapunkti iii kohane ennetav kaitsemeede.	+
13.	<i>Crocodylus siamensis</i> (siiami krokodill) (Tai populatsioon)	I – II Viia Tai populatsioon I liitest üle II liitesse, kasutades metsikute isendite puhul nullkvooti	Tai	Mitte toetada, sest looduslik populatsioon on endiselt väga väike ja väljasuremisohus. I liitesse kandmise bioloogilised kriteeriumid on endiselt täidetud.	-
14.	<i>Physignathus cocincinus</i> (hiina veeagaam)	0 – II Kanda II liitesse	Euroopa Liit, Vietnam	ELi ettepanek	+
15.	<i>Cyrtodactylus jeyporensis</i> (gekolane liigist <i>Cyrtodactylus jeyporensis</i>)	0 – II Kanda II liitesse	India	Toetada, sest II liite kriteeriumid tunduvad olevat täidetud. Liigil on vähe elukohti ja selle populatsioon on tõenäoliselt väike. Liik ei ole praegu väljasuremisohus, kuid populatsiooni suurust arvestades on nõudlus kauplemisel piisavalt suur, et ohustada liigi püsijäämist.	+

16.	<i>Tarentola chazaliae</i> (gekolane liigist <i>Tarentola chazaliae</i>)	0 – II Kanda II liitesse	Mauritaania, Senegal	Liigiga kaubeldakse vähemalt aeg-ajalt suurtes kogustes, mis võib ohustada kohalikke populatsioone ja levila järjepidevust. II liite kohane kauplemise reguleerimine on vajalik, et hoida ära kahjustavat kauplemist, mis võib liiki ohustada.	+
17.	<i>Phrynosoma platyrhinos</i> (ninaagaam liigist <i>Phrynosoma platyrhinos</i>)	0 – II Kanda II liitesse	Ameerika Ühendriigid	Mitte toetada, sest kriteeriumid ei ole täidetud. Kauplemise tase on viimastel aastatel vähenenud ja ei ole märke populatsiooni vähenemisest, mis võiks liiki lähitulevikus ohustada.	-
18.	<i>Phrynosoma</i> spp. (ninaagaamid)	0 – II Kanda II liitesse	Mehhiko	Ettepanekut ei saa praegusel kujul toetada, kuid kaaluda võib teatavate kriteeriumidele vastavate liikide loetellu kandmist.	(-)
19.	<i>Tiliqua adelaidensis</i> (sinikeel-skink)	0 - I Kanda I liitesse	Austraalia	Support. Liik vastab mitmele 1. lisa punktides B ja C esitatud loetellu kandmise kriteeriumile.	+
20.	<i>Epicrates inornatus</i> (Puerto Rico silehuulboa)	I – II Viia I liitest üle II liitesse	Ameerika Ühendriigid	Toetada ettepanekut. See liik ei ole enam ohustatud ja nõudlus on väike. Seepärast ei vasta liik enam I liite kriteeriumidele.	+
21.	<i>Crotalus horridus</i> (vöödiline lõgismadu)	0 – II Kanda II liitesse	Ameerika Ühendriigid	Mitte toetada, sest rahvusvahelise kauplemise maht on nii väike, et see ei saa ohustada kõnealust arvukat ja laialt levinud liiki, ning loetellu kandmise kriteeriumid ei ole täidetud.	-
22.	<i>Chelus fimbriata</i> ja <i>C. orinocensis</i> (Amazonase matamata ja Orinoco matamata)	0 – II Kanda II liitesse	Brasiilia, Colombia, Costa Rica, Peruu	Ettepanekust esitatakse ebaühtlased andmed seaduslikult ja ebaseaduslikult kaubeldavate isendite päritolu kohta ning sellest puuduvad praegused populatsiooniandmed. Ettepanekust selle praegusel kujul ei ilmne, et liik oleks ohustatud ega seda, et kauplemisel oleks liigi ellujäämisele kahjulik mõju. Ettepanekut võiks toetada juhul, kui ettepaneku esitajad tõendavad, et ebaseaduslikult kaubeldud isendid on pärit loodusest ja/või et ebaseaduslikult peetavad isendid muudetakse aretusfarmides seaduslikeks ning seda ei saa vältida ilma liigi kandmiseta II liitesse. ELi seisukoht vormistatakse lõplikult pärast seda, kui Peruult on saadud lisateavet.	(+)

23.	<i>Macrochelys temminckii</i> ja <i>Chelydra serpentina</i> (kaimankilpkonnad)	0 – II Kanda II liitesse	Ameerika Ühendriigid	Mitte toetada ettepanekut esitatud kujul, kuid toetada ainult <i>Macrochelys temminckii</i> lisamist II liitesse. <i>Chelydra serpentina</i> loetellu kandmine II artikli lõike 2 punkti b kohaselt ei hõlbustaks tõhusat kontrolli <i>Macrochelys temminckii</i> ga kauplemise üle, tekitaks veelgi rohkem sarnasusprobleeme seoses liikidega <i>Chelydra rossignonii</i> ja <i>C. acutirostris</i> ning suurendaks kaubandussurvet nendele haavatavatele liikidele.	(-)
24.	<i>Graptemys barbouri</i> , <i>G. ernsti</i> , <i>G. gibbonsi</i> , <i>G. pearlensis</i> ja <i>G. pulchra</i> (mageveekilpkonnad)	0 – II Kanda II liitesse	Ameerika Ühendriigid	Rahvusvahelise kauplemise maht on kõigi viie liigi puhul nii väike ja hõlmab (peaaegu) ainult päritolukoodi C, et eeldatavasti ei avalda see kõnealustele liikidele negatiivset mõju. II liite kriteeriumid ei ole täidetud. Kuigi on tõestatud, et kõiki liike mõjutavad mitmesugused ohud, ei viita miski sellele, et nende hulka kuuluks kauplemine.	(-)
25.	<i>Batagur kachuga</i> (kilpkonn)	II – I Viia II liitest üle I liitesse	India	Toetada ettepanekut. Liik vastab selgelt I liitesse kandmise kriteeriumidele. Liik on ohustatud ja looduslikku elupaika on keeruline kaitsta.	+
26.	<i>Cuora galbinifrons</i> (kilpkonn)	I – II Viia II liitest üle I liitesse	Euroopa Liit, Vietnam	ELi ettepanek	+
27.	<i>Rhinoclemmys</i> spp. (neotroopilised kilpkonnad)	0 – II Kanda II liitesse	Brasiilia, Colombia, Costa Rica, Panama	Tundub, et kaitse seisukohast olulises koguses kaubeldakse ainult liikidega <i>Rhinoclemmys pulcherrima</i> ja <i>R. punctularia</i> , kuid peamine eksportija Nicaragua lubab kaubelda ainult vangistuses kasvatatud isenditega ning puuduvad tõendid kaitse seisukohast oluliste rikkumiste kohta. Kõiki liike saab identifitseerida nende pea, kaela ja kilbi värvuse järgi. Seega tundub, et II artikli lõike 2 punkti a või b tingimused ei ole kõigi liikide puhul täidetud ja esitatud ettepanekut ei toetata, kuid kaaluda võiks vähendatud ulatusega ettepaneku toetamist.	(-)

28.	Kilpkonnad liigist <i>Claudius angustatus</i>	0 – II Kanda II liitesse	Mehhiko	Toetada ettepanekut. Lisa 2 a kriteerium B on täidetud, sest seaduslikult ja ebaseaduslikult omandatakse loodusest isendeid tõenäoliselt kaitse seisukohast suures koguses.	+
29.	<i>Kinosternon</i> spp. (mudakilpkonnad)	0 – I 0 – II Kanda <i>Kinosternon cora</i> ja <i>K. vogti</i> I liitesse ja kõik teised <i>Kinosternon</i> spp. liigid II liitesse	Ameerika Ühendriigid, Brasiilia, Colombia, Costa Rica, El Salvador, Mehhiko, Panama	EL võiks toetada kitsamat ettepanekut, kui esitajad piiritleksid ettepanekut selliselt, et see sisaldaks vaid neid liike, mille puhul saab tõendada, et nad vastavad lisasse kandmise kriteeriumidele ja eriti et nende liikidega kaubeldakse märkimisväärses mahus. <i>K. cora</i> ja <i>K. vogti</i> näivad kvalifitseeruvat I liitesse; perekonna teised liigid näivad kvalifitseeruvat II liitesse, kuid paljud liigid ei ole ohustatud ja nendega kauplemisest ei ole teateid.	(-)
30.	<i>Staurotypus salvinii</i> ja <i>S. Triporcatus</i> (Mehhiko hiiglaslik muskuskilpkonn)	0 – II Kanda II liitesse	El Salvador, Mehhiko	Support. Liigi <i>Staurotypus triporcatus</i> lisasse kandmine on põhjendatud, sest selle järele on kauplemisel suur nõudlus. Ei ole selge, kas <i>Staurotypus salvinii</i> vastab II liite bioloogilistele kriteeriumidele, kuid seda on keeruline liigist <i>Staurotypus triporcatus</i> eristada ja kauplemisel ilmselt neid kahte liiki ei eristata, nii et tõenäoliselt vastab see siiski resolutsiooni 9.24 sarnasuskriteeriumile (lisa 2 b kriteerium A).	+
31.	<i>Sternotherus</i> spp. (muskuskilpkonn)	0 – II Kanda II liitesse	Ameerika Ühendriigid	<i>Sternotherus depressus</i> vastaks pigem I liitesse kui II liitesse kandmise kriteeriumidele. Ainus sama perekonna liik, mis sarnaneb liigile <i>S. depressus</i> , on <i>S. intermedius</i> , kuid see liik on kaubanduses haruldane ega saa soodustada kauplemist loodusliku liigi päritolu varjates. Muid liike omandatakse ja nendega kaubeldakse suurtes kogustes, kuid puuduvad tõendid selle kohta, et see põhjustab ohtu. Kuigi ettepanek ei vasta täielikult loetellu kandmise kriteeriumidele, võib kaaluda vähendatud ulatusega ettepaneku toetamist, eelkõige liigi <i>S. depressus</i> lisamist II liitesse.	(+)
32.	<i>Apalone</i> spp. (pehmekilpkilpkonn)	0 – II Kanda II liitesse (välja arvatud I liitesse kantud alamliigid)	Ameerika Ühendriigid	Lisa 2 a kriteerium B võib olla täidetud, kuid puuduvad asjakohased populatsioonandmed, mistõttu on raske hinnata kauplemise mõju looduslikele populatsioonidele. Metsikute <i>Apalone</i> spp. isendite salaküttimise kohta on vähe tõendeid. Väga suure nõudluse tõttu tuleks kohaldada ennetavaid kaitsemeetmeid ja toetada ettepanekut.	+

33.	<i>Nilssonina leithii</i> (Leithi pehmekilp-kilpkonn)	II – I Viia II liitest üle I liitesse	India	Toetada ettepanekut, sest I liitesse kandmise kriteeriumid on täidetud. Populatsiooni suur vähenemine (viimase 30 aasta jooksul üle 90 %), mis näib jätkuvat. Üks peamisi ohte on nõudlus toiduks ja traditsioonilise Aasia meditsiini jaoks.	+
-----	---	--	-------	---	---

LOOMALIIGID – KAHEPAIKSED

34.	<i>Centrolenidae</i> spp. (klaaskonnad)	0 – II Kanda II liitesse	Ameerika Ühendriigid, Argentina, Brasiilia, Costa Rica, Côte d'Ivoire, Dominikaani Vabariik, Ecuador, El Salvador, Gabon, Guinea, Niger, Panama, Peruu, Togo	Ilmselgelt ei vasta kogu sugukonna 158 liiki II liitesse kandmise kriteeriumile. Kuna loetellu kandmise kriteeriumid ei ole täidetud, ei tohiks ettepanekut toetada.	(-)
35.	<i>Agalychnis lemur</i> (lehekonn liigist <i>Agalychnis lemur</i>)	0 – II Kanda II liitesse aastase ekspordi nullkvoodiga loodusest püütud ja kaubanduslikel eesmärkidel kaubeldavate isendite puhul	Colombia, Costa Rica, Euroopa Liit, Panama	ELi ettepanek	+
36.	<i>Laotriton laoensis</i> (laose tüügavesilik)	0 – II Kanda II liitesse aastase ekspordi nullkvoodiga loodusest püütud ja kaubanduslikel eesmärkidel kaubeldavate isendite puhul	Euroopa Liit	ELi ettepanek	+

LOOMALIIGID – ELASMOBRANCHII (haid)

37.	<i>Carcharhinidae</i> spp. (<i>C. amblyrhynchus</i> , <i>C. obscurus</i> , <i>C. porosus</i> , <i>Glyphis gangeticus</i> , <i>C. plumbeus</i> , <i>C. borneensis</i> , <i>C. hemiodon</i> , <i>C. leiodon</i> , <i>Negaprion acutidens</i> , <i>C. perezii</i> , <i>Isogomphodon oxyrinchus</i> , <i>C. signatus</i> , <i>Nasolamia velox</i> , <i>C. acronotus</i> , <i>C. dussumieri</i> , <i>C. obsolerus</i> , <i>C. cerdale</i> , <i>Lamiopsis tephrodes</i> ja <i>Lamiopsis temminckii</i>)	0 – II Kanda II liitesse	Colombia, Dominikaani Vabariik, Ecuador, El Salvador, Euroopa Liit, Gabon, Iisrael, Maldivid, Panama, Seišellid, Senegal, Sri Lanka, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, Süüria Araabia Vabariik	EL on ettepaneku kaasesitaja	+
38.	<i>Sphyrnidae</i> spp. (vasarhailased)	0 – II Kanda II liitesse	Brasiilia, Colombia, Ecuador, Euroopa Liit, Panama	ELi ettepanek	+
39.	<i>Potamotrygon albimaculata</i> , <i>P. henlei</i> , <i>P. jabuti</i> , <i>P. leopoldi</i> , <i>P. marquesi</i> , <i>P. signata</i> ja <i>P. Wallacei</i> (neotroopilised mageveeraid)	0 – II Kanda II liitesse	Brasiilia	On ebaselge, kas kõik liigid vastavad liitesse kandmise kriteeriumidele ja kas liitesse kandmine aitaks võidelda ebaseadusliku kauplemise vastu. Sarnasuskriteeriumide kohaldamine ei ole järjekindel.	(-)

40.	<i>Rhinobatidae</i> spp. (logardrailased)	0 – II Kanda II liitesse	Iisrael, Keenia, Panama, Senegal	Toetada, sest enamik liike on ohustatud ja tugeva püügisurve all. II liitesse kandmine tagab, et rahvusvaheline kauplemine ei kahjusta nende liikide ellujäämist ja võimaldab ka koguda paremaid kauplemisandmeid. Kui kauplemist ei reguleerita, võib mitu liiki tulevikus kvalifitseeruda I liitesse.	+
41.	<i>Hypancistrus zebra</i>	0 - I Kanda I liitesse	Brasiilia	Ettepanekut selle praegusel kujul ei peaks toetama. EL võiks aga toetada ettepanekut kanda liik II liitesse. Liik võib vastata I liite bioloogilistele kriteeriumidele, ent kuigi Brasiilias esineb ilmselt mõningast ebaseaduslikku kauplemist, on ebaselge, kuidas see kauplemine mõjutab looduslike populatsioone.	(-)

LOOMALIIGID – MERIPURAD

42.	<i>Thelenota</i> spp. (<i>T. ananas</i> , <i>T. anax</i> , <i>T. rubralineata</i>)	0 – II Kanda II liitesse	Ameerika Ühendriigid, Euroopa Liit, Seišellid	ELi ettepanek	+
-----	---	-----------------------------	--	---------------	---

TAIMELIIGID

43.	<i>Apocynaceae</i> , <i>Cactaceae</i> , <i>Cycadaceae</i> , <i>Dicksoniaceae</i> , <i>Euphorbiaceae</i> , <i>Gnetaceae</i> , <i>Liliaceae</i> , <i>Magnoliaceae</i> , <i>Nepenthaceae</i> , <i>Orchidaceae</i> , <i>Papaveraceae</i> , <i>Podocarpaceae</i> , <i>Sarraceniaceae</i> , <i>Trochodendraceae</i> , <i>Zamiaceae</i> , <i>Zingiberaceae</i>	Muuta märget #1 järgmiselt: tähistab kõiki isendi osi ja neist saadut, välja arvatud: [...] b) seemikud või <i>in vitro</i> saadud koekultuurid, mida transporditakse steriilsetes mahutites, Muuta märget #4 järgmiselt: tähistab kõiki isendi osi ja neist saadut, välja arvatud: [...] b) tahkes keskkonnas olevad seemikud või <i>in vitro</i> saadud koekultuurid, mida transporditakse steriilsetes mahutites,	Kanada	Toetada, sest see on vajalik muudatus, et ühtlustada fraasi „tahkes või vedelas keskkonnas“ kasutamine CITESi liidetes ja märgetes.	+
-----	--	---	--------	---	---

	<p>Taimeliigid märgetega #1, #4, #14 ja I liitesse kantud <i>Orchidaceae</i> spp. (käpalised e orhideelised)</p>	<p>Muuta märget #14 järgmiselt: tähistab kõiki isendi osi ja neist saadut, välja arvatud: [...] b) seemikud või <i>in vitro</i> saadud koekultuurid, mida transporditakse steriilsetes mahutites, [...] f) jaemüüki saatmiseks pakendatud valmistooted; erandit ei kohaldata puidulaastude, helmeste, palvehelmeste ja nikerdiste puhul.</p> <p>Muuta märke #14 prantsuskeelse teksti punkti f järgmiselt: f) les produits finis conditionnés et prêts pour la vente au détail; cette dérogation ne s'applique pas aux copeaux en de bois, aux perles, aux grains de chapelets et aux gravures.</p> <p>Muuta I liite <i>Orchidaceae</i> sulgudes olevat märget järgmiselt: ORCHIDACEAE Käpalised e orhideelised (konventsiooni sätteid ei kohaldata järgmiste I liites loetletud liikide, seemikute või <i>in vitro</i> saadud koekultuuride suhtes, mida transporditakse steriilsetes mahutites, üksnes siis, kui isendid vastavad osaliste konverentsil kokkulepitud määratlusele „kunstlikult paljundatud“.</p>			
--	--	--	--	--	--

TAIMELIIGID – BIGNONIACEAE

44.	<p><i>Handroanthus</i> spp., <i>Roseodendron</i> spp. ja <i>Tabebuia</i> spp. (bignoonialised)</p>	<p>0 – II</p> <p>Kanda II liitesse märkega #17 (Palgid, saematerjal, spoon, vineer ja töödeldud puit).</p>	<p>Colombia, Euroopa Liit, Panama</p>	<p>ELi ettepanek</p>	<p>+</p>
-----	--	--	---------------------------------------	----------------------	----------

TAIMELIIGID – CRASSULACEAE

45.	<i>Rhodiola</i> spp. (<i>Rhodiola crenulata</i> , kuldjuur)	0 – II Kanda II lisasse koos märkega #2 (tähistab kõiki isendi osi ja neist saadut, välja arvatud: a) seemned ja õietolm, ning b) jaemüüki saamiseks pakendatud valmistooted.)	Ameerika Ühendriigid, Euroopa Liit, Hiina, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, Ukraina	ELi ettepanek	+
-----	--	---	---	---------------	---

TAIMELIIGID – LEGUMINOSAE

46.	<i>Azelia</i> spp. (Aafrika populatsioonid (afseelia))	0 – II Kanda kõik Aafrika populatsioonid II liitesse märkega #17 (Palgid, saematerjal, spoon, vineer ja töödeldud puit).	Benin, Côte d'Ivoire, Euroopa Liit, Libeeria, Senegal	ELi ettepanek	+
47.	<i>Dalbergia sissoo</i> (sissu-palisandripuu)	II – 0 II liitest välja jätta	India, Nepal	Põhimõtteliselt ettepanekut mitte toetada, sest selle liigi eristamine teistest nõuab eriteadmisi. Kui ettepaneku esitajad esitavad täiendavaid tõendeid CITESi asutuste jaoks hõlpsasti kasutatavate identifitseerimismeetodite kohta, võib seisukoha uuesti läbi vaadata.	-
48.	<i>Dipteryx</i> spp.	0 – II Kanda II liitesse märkega „Palgid, saematerjal, spoon, vineer, töödeldud puit ja seemned“	Colombia, Euroopa Liit, Panama	ELi ettepanek	+

49.	<i>Paubrasilia echinata</i> (siiltsesalpiinia)	II – I Viia II liitest üle I liitesse koos märkega „Tähistab kõiki isendi osi, neist saadud ja valmistooteid, sealhulgas pillipoognad, välja arvatud pillid ja nende osad, mida kasutavad rändorkestrid ja soolomuusikud, kellel on kaasas resolutsioonile 16.8 vastav muusikutõend.“	Brasiilia	Märke tekst on ebaselge ja EL saab ettepanekut toetada ainult siis, kui seda muudetakse. Kuigi on kokku lepitud, et kontrolli liigiga kauplemise üle on vaja suurendada ning hõlmata tuleks kogu Brasiiliast pärit eksport, sealhulgas toorikud ja viimistletud poognad, tuleb vältida liigset halduskoormust, mis ei ole liigi kaitseks vajalik, ning nõuetekohaselt arvesse võtta poognavalmistajate erivajadusi. EL ei saa nõustuda märkes resolutsioonile viitamisega.	(+)
50.	<i>Pterocarpus</i> spp. (Aafrika populatsioonid) (tiibviljaku liigid <i>P. angolensis</i> , <i>P. brenanii</i> , <i>P. erinaceus</i> , <i>P. lucens</i> , <i>P. rotundifolius</i> , <i>P. soyauxii</i>)	0 – II Kanda kõik Aafrika populatsioonid II liitesse märkega #17 (Palgid, saematerjal, spoon, vineer ja töödeldud puit) ning võtta II liitesse juba kantud liikide <i>Pterocarpus erinaceus</i> ja <i>P. tinctorius</i> puhul kasutusele märke #17.	Côte d'Ivoire, Euroopa Liit, Libeeria, Senegal, Togo	ELi ettepanek	+
TAIMELIIGID – MELIACEAE					
51.	<i>Khaya</i> spp. (kaajad)	Kanda kõik Aafrika populatsioonid II liitesse märkega #17 (Palgid, saematerjal, spoon, vineer ja töödeldud puit).	Benin, Côte d'Ivoire, Euroopa Liit, Libeeria, Senegal	ELi ettepanek	+

TAIMELIIGID – ORCHIDACEAE

52.	Orchidaceae spp. (käpalised e orhideelised)	Muuta märget #4, lisades järgmise uue punkti g: „g) jaemüüki saatmiseks pakendatud valmis kosmeetikatooted, mis sisaldavad liikide <i>Bletilla striata</i> , <i>Cycnoches cooperi</i> , <i>Gastrodia elata</i> , <i>Phalaenopsis amabilis</i> või <i>P. lobbii</i> osi ja neist saadut“	Šveits	Mitte toetada, sest ei saa välistada, et W või Y päritoluga materjali ei kasutata edaspidi kosmeetikatoodes. Selle põhjal soovitatakse rakendada ettevaatusprintsipi, kui märget ei muudeta nii, et see ei hõlmaks päritolukoode W ja Y. Praegune ettepanek on probleemne looduslike liikide päritolu varjamise ohu ärahoidmise seisukohast.	-
-----	--	--	--------	--	---

IIa LISA

CITESi III liite muutmine

***Papilio phorbanta* III liide**

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2022/2570,**24. november 2022,****millega jäetakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 528/2012 heaks kiitmata toimeaine hõbenitraadi kasutamine tooteliiki 7 kuuluvates biotsiidides****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrust (EL) nr 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõike 1 punkti b,

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 98/8/EÜ ⁽²⁾ artikli 11 lõikele 1 esitati 23. detsembril 2010 Rootsi pädevale asutusele taotlus kiita heaks hõbenitraadi kasutamine biotsiidides, mis kuuluvad kõnealuse direktiivi V lisas kirjeldatud tooteliiki 7 (pinnakaitsevahendid), mis vastab määruse (EL) nr 528/2012 V lisas kirjeldatud tooteliigile 7 (pinnakonservandid).
- (2) Vastavalt määruse (EL) nr 528/2012 artikli 90 lõike 2 esimesele lõigule hindavad pädevad asutused selliseid direktiivi 98/8/EÜ kohaldamisel esitatud taotlusi, mille hindamine liikmesriikide poolt vastavalt direktiivi 98/8/EÜ artikli 11 lõikele 2 ei ole 1. septembriks 2013 lõpetatud, kooskõlas nimetatud määruse sätetega.
- (3) 10. veebruaril 2022, kui taotlust hindav pädev asutus toimeainet hindas, võttis taotleja oma taotluse tagasi ega taotlenud enam toimeaine hõbenitraadi heakskiitmist kasutamiseks tooteliiki 7 kuuluvates biotsiidides.
- (4) Hõbenitraat ei ole tooteliigi 7 puhul kantud komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 1062/2014 ⁽³⁾ II lisse, milles esitatakse läbivaatamisprogrammi lisatud ained ja tooteliigi kombinatsioonid biotsiidides sisalduvate olemasolevate toimeainete läbivaatamiseks. Seepärast ei kohaldata tooteliiki 7 kuuluvate hõbenitraadi sisaldavate biotsiidide suhtes määruse (EL) nr 528/2012 artikli 89 lõikega 2 kehtestatud üleminekusätteid ning seega ei tohi selliseid biotsiide liidu turul kättesaadavaks teha ega kasutada.
- (5) Töödeldud toodet, mida töödeldi ühe või mitme biotsiidiga või millesse on teadlikult lisatud ühte või mitut biotsiidi, mis sisaldab ainult toimeaineid, mis 1. septembri 2016. aasta seisuga on artikli 89 lõikes 1 osutatud tööprogrammi raames asjaomase tooteliigi osas läbivaatamisel või mille kohta on esitatud taotlus asjaomase tooteliigi heakskiitmiseks hiljemalt selleks kuupäevaks, või sisaldab ainult selliste ainete ja toimeainete kombinatsiooni, mis on kantud kõnealuse määruse artikli 9 lõike 2 kohaselt koostatud nimekirja asjaomase tooteliigi ja kasutusviisi puhul või I lisse, võib vastavalt määruse (EL) nr 528/2012 artikli 94 lõike 1 punktis a sätestatud ülemineku-meetmele turule lasta kuni 180 päeva pärast otsust, millega ei anta heakskiitu ühele vastavaks kasutusviisiks ettenähtud toimeainetest, kui selline otsus on vastu võetud pärast 1. septembrit 2016.

⁽¹⁾ ELT L 167, 27.6.2012, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 1998. aasta direktiiv 98/8/EÜ, mis käsitleb biotsiidide turuleviimist (EÜT L 123, 24.4.1998, lk 1).

⁽³⁾ Komisjoni 4. augusti 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 1062/2014 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 528/2012 osutatud tööprogrammi kohta, milles käsitletakse kõigi biotsiidides sisalduvate olemasolevate toimeainete süstemaatilist läbivaatamist (ELT L 294, 10.10.2014, lk 1).

- (6) Kuna taotleja on võtnud tagasi taotluse kiita heaks hõbenitraadi kasutamine tooteliiki 7 kuuluvates biotsiidides, siis hindamisele kuuluvat biotsiidi ei ole. Seega ei vormistanud pädev asutus hindamisaruannet lõplikult ja Euroopa Kemikaaliamet ei koostanud arvamust. Kuna puudub tooteliiki 7 kuuluv hõbenitraadi sisaldav biotsiid, mis võiks eeldatavalt vastata määruse (EL) nr 528/2012 artikli 19 lõike 1 punktis b sätestatud kriteeriumidele, ei ole kõnealuse määruse artikli 4 lõikes 1 sätestatud tingimused täidetud. Võttes arvesse ka vajadust tagada, et tooteliiki 7 kuuluvaid tooteid, mida on töödeldud hõbenitraadiga või millesse on teadlikult hõbenitraadi lisatud, ei lastaks enam liidu turule, on asjakohane jätta hõbenitraadi kasutamine tooteliiki 7 kuuluvates biotsiidides heaks kiitmata.
- (7) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas alalise biotsiidikomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Hõbenitraadi (EÜ nr: 231-853-9; CASi nr: 7761-88-8) kasutamist toimeainena tooteliiki 7 kuuluvates biotsiidides ei kiideta heaks.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 24. november 2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

ISSN 1977-0650 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)